

სამოქალაქო პროცესი

კრებულში გამოქვეყნებულია ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისა და სამართლის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები. ამ და სხვა საქმეთა მოძებნა შესაძლებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ვებ-გვერდზე: http://www.supremecourt.ge/default.aspx?sec_id=133&lang=1

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი
სამოქალაქო საქმეებზე
2015, №11

Decisions of the Supreme Court of Georgia
on Civil Cases
(in Georgian)
2015, №11

Entscheidungen des Obersten Gerichts von Georgien
in Zivilsachen
(in der georgischen Sprache)
2015, №11

Решения Верховного Суда Грузии
по гражданским делам
(на грузинском языке)
2015, №11

გადაწყვეტილებების შერჩევასა
და დამუშავებაზე პასუხისმგებელი **ქეთევან შინგალია**

ტექნიკური რედაქტორი **მარიკა მაღალაშვილი**

რედაქციის მისამართი: 0110, თბილისი, ძმები ზუბალაშვილების
ქ. №32, ტელ: 298 21 03; www.supremecourt.ge

ჟურნალი გამოდის საქართველოს უზენაესი სასამართლოსა და
საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო
სასამართლოების დეპარტამენტის მხარდაჭერით

1. სამოქალაქო საქმეების უწყებრივი დაქვემდებარება სასამართლოსადმი

ბანჩინება

№ას-209-196-2015

30 ივლისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. ბაქაქუჩი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეცი

დავის საგანი: გარკვეული სამართლებრივი ურთიერთობის
დადგენა და ხელშეკრულებიდან გასვლა

აღწერილობითი ნაწილი:

ი. ჩ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში (1) ი. გ-ის, (2) ლ. ჟ-ას,
(3) ი. პ-ის, (4) ნ. პ-ის, (5) B. T. L-ის და (6) C. V. L-ის მიმართ და
მოითხოვა:

1. დადგენილ იქნას მასსა და ა. (ბ.) პ-ს შორის 2004 წელს ზე-
პირი დავალების ხელშეკრულების დადების ფაქტი, რომლის თა-
ნახმად ი. ჩ-მა დაავალა, ხოლო ა. (ბ.) პ-მა იკისრა ვალდებულება
დაეფუძნებინა უცხოური კომპანია, რომელიც მოსარჩელის ბე-
ნეფიციარულ საკუთრებაში უნდა ყოფილიყო და ი. ჩ-ი ცნობილ
იქნას ამ კომპანიის, C. V. L-ის ბენეფიციარ მესაკუთრედ;

2. დადგენილ იქნას მასსა და ა. (ბ.) პ-ს შორის 2004 წლის ივ-
ლისში ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების დადება და
ამავე ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების შეწყვეტა 2013
წლის 26 დეკემბერს;

3. დადგენილ იქნას, რომ იგი იყო სამი უძრავი ქონების, კერ-
ძოდ: ა) უ. თ-ის (უძრავი ქონების სარეგისტრაციო № ...) („უ-ი“),
ბ) მიწის ნაკვეთის და შენობა-ნაგებობების ლ-ში (საკადასტრო
კოდი № ...) („ლ-ო“) და გ) ქ. თბილისში, ფ-ის ქ. №...-ში მდებარე
მიწის ნაკვეთის (სარეგისტრაციო №...) („კ-ა“) ბენეფიციარი მე-
საკუთრე C. V. L-ის მიერ მათი გაყიდვის მომენტში და ამ უძრავი
ქონების რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი
და სარგებელი ეკუთვნის ი. ჩ-ს;

4. დადგენილ იქნას, რომ ა) ერთობლივი საქმიანობის კუთ-
ვნილი შპს „ს. თ. ნ-ის“ 70% წილი C. V. L-ის მიერ მისი გაყიდვის
მომენტში წარმოადგენდა ი. ჩ-ის, ი. გ-ის, ლ. ჟ-ას, ი. პ-ის და ნ. პ-

ის ერთობლივი საქმიანობის საკუთრებას და მათი რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი და სარგებელი ეკუთვნოდა ამ ერთობლივ საქმიანობას; და ბ) ერთობლივი საქმიანობის კუთვნილი შპს „ს. თ. წ-ის“ 70% წილის რეალიზაციის შედეგად მიღებული შემოსავლიდან ამხანაგობის წევრებმა ი. გ-ემ, ლ. ჟ-ამ, ი. პ-მა და ნ. პ-მა მიიღეს მათი კუთვნილი წილები.

5. დადგენილ იქნას, რომ შპს „პ. ჯ-ას“ 66% წილის და შპს „ჯ. ... კ“-ოს 66% წილის ბენეფიციარ მესაკუთრეს C. V. L-ის მიერ მათი გაყიდვის მომენტში წარმოადგენდა ი. ჩ-ი და მათი რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი და სარგებელი ეკუთვნის ი. ჩ-ს;

6. დადგენილ იქნას, რომ ა) ერთობლივი საქმიანობის კუთვნილი ს.ს. „ფ. წ-ას“ აქციათა 92.5%- 543-848 ცალი აქცია B. T. L-ის მიერ მათი გაყიდვის მომენტში წარმოადგენდა ი. ჩ-ის, ი. გ-ის, ლ. ჟ-ას, ი. პ-ის და ნ. პ-ის ერთობლივი საქმიანობის საკუთრებას და მათი რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი და სარგებელი ეკუთვნოდა ამ ერთობლივ საქმიანობას და ბ) ი. ჩ-ი ცნობილ იქნას კომპანია B. T. L-ის ბენეფიციარ მესაკუთრედ;

7. დადგენილ იქნას, რომ ი. ჩ-ის, ი. გ-ის, ლ. ჟ-ას, ი. პ-ისა და ნ. პ-ის ერთობლივი საქმიანობის შეწყვეტის მომენტისთვის ერთობლივი საქმიანობის ქონებას წარმოადგენდა მხოლოდ ს.ს. „ფ. წ-ას“ აქციათა 92.5%-543 848 ცალი აქცია.

მოსარჩელემ აღნიშნული მოთხოვნები დაასაბუთა შემდეგნაირად:

2004 წლის გაზაფხულზე მოსარჩელეს სურდა შეეძინა უცხოური კომპანია, რათა ამ კომპანიის მეშვეობით განეხორციელებინა ის ბიზნეს პროექტები, რომლებსაც აწარმოებდა ან აპირებდა მომავალში ეწარმოებინა. რადგან მოსარჩელემ იცოდა, რომ ბ. პ-ის ლონდონის ოფისი ადვილად შეძლებდა უცხოური კომპანიის რეგისტრაციას, მან ამის შესახებ უთხრა პ-ს, რომელმაც მას შესთავაზა დახმარება ოფშორული კომპანიის რეგისტრაციასთან დაკავშირებით.

შესაბამისად, მოსარჩელესა და ბ. პ-ს შორის დაიდო ზეპირი დავალების ხელშეკრულება, რომლის თანახმად, მოსარჩელემ დაავალა, ხოლო პ-მა იკისრა ვალდებულება დაეფუძნებინა უცხოური კომპანიები, რომლებიც მოსარჩელის ბენეფიციარულ საკუთრებაში უნდა ყოფილიყო.

ამ ხელშეკრულების შესაბამისად, პ-ის ლონდონის ოფისმა ორგანიზება გაუკეთა ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულებზე კომპანია B. T. L-ის და C. V. L-ის დაფუძნებას და შესაბამისი დო-

კუმენტაცია, კომპანიის სახელით მოქმედების უფლებამოსილებასთან ერთად, გადასცა ჩ-ის ნდობით აღჭურვილ პირს, გ. ქ-ეს.

2004 წლის გაზაფხულზე პ-ი და ჩ-ი შეთანხმდნენ, რომ შეექმნათ ამხანაგობა საქართველოში ერთობლივი საქმიანობის განხორციელების მიზნით. მათ გადაწყვიტეს, რომ ყოველ კონკრეტულ პროექტთან დაკავშირებით დამატებით შეთანხმებულიყვნენ ერთობლივი საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლის და/ან მოგების განაწილების წესზე.

შეთანხმების მნიშვნელოვანი ნაწილი იყო ის, რომ პირადად პ-ი და ჩ-ი არ უნდა ყოფილიყვნენ რაიმე რეგისტრირებული მონაცემებით დაკავშირებული ამა თუ იმ ბიზნეს პროექტთან. შეთანხმდა, რომ ვინაიდან აუცილებელი იყო კონკრეტული აქტივების რეალური მესაკუთრეების ვინაობის საიდუმლოდ შენახვა, რაც მნიშვნელოვანი ილად უკავშირდებოდა პ-ის პოლიტიკურ იტერესებს და მოღვაწეობას, ერთობლივი საქმიანობის სფეროში შემავალი აქტივები უნდა ემართა მინდობილ მესაკუთრეს. სწორედ ამ მიზნით ამხანაგობის მიერ გამოყენებულ იქნენ მე-5 და მე-6 მოპასუხეები. ოფშორული კომპანია გამოყენებულ იქნა იმ მიზნით, რომ აღნიშნული სტრუქტურა სრულად უზრუნველყოფდა მესაკუთრეთა შესახებ ინფორმაციის საიდუმლოდ შენახვას და ამავედროულად ბრიტანეთის კანონმდებლობა შესაძლებლობას იძლეოდა საკუთრების მინდობის, ანუ ტრასტის ხელშეკრულება დადებულიყო ზეპირი ფორმით.

რაც შეეხება ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში C. V. L-ზე რეგისტრირებული უძრავი ქონების შექენასთან, მართვასთან და გასხვისებასთან დაკავშირებულ ფაქტებს, აღნიშნულის თაობაზე მოსარჩელემ განმარტა შემდეგი:

2004 წლის დეკემბერში მან პ-ს აცნობა, რომ ზ. ა-ეს და შპს „გ-ს“ საკუთრებაში ჰქონდათ სამი უძრავი ქონება, კერძოდ უ. თ-ი (უძრავი ქონების სარეგისტრაციო № ...) („უ-ი“), ბ) მინის ნაკვეთი და შენობა-ნაგებობები ლ-ში (საკადასტრო კოდი № ...) („ლო“), გ) ქ. თბილისში, ფ-ის ქ. №...-ში მდებარე მინის ნაკვეთი (სარეგისტრაციო № ...) („კ-ა“) და მესაკუთრეებს სურვილი ჰქონდათ გაესხვისებინათ აღნიშნული უძრავი ნივთები ერთად. მან შესთავაზა პ-ს შეეძინათ ეს უძრავი ქონება, განეხორციელებინათ ინვესტირება და მოეხდინათ მისი განვითარება ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში. თუმცა, პ-მა არ გამოთქვა ინტერესი „ლო-სთან“ და „კ-სთან“ დაკავშირებით. იგი დაინტერესდა მხოლოდ „უ-ით“.

„უ-თან“ დაკავშირებით ამხანაგობის წევრებს შორის შედგა

შემდეგი ზეპირი შეთანხმება: ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში 900 000 აშშ დოლარად შეიძენდნენ უ-ს. გამომდინარე იქიდან, რომ უ-ის იაფად შეძენა ხდებოდა მოსარჩელის მეშვეობით, პ-ი იღებდა ვალდებულებას, განეხორციელებინა ინვესტირება უ-ის განსავითარებლად 5 000 000 აშშ დოლარის ოდენობით, რის შემდგომაც, როგორც უ-ის ოპერირებიდან მიღებული შემოსავალი, ისე მისი რეალიზაციის შედეგად მიღებული თანხა უნდა გაყოფილიყო თანაბრად. ქონებაზე საკუთრების უფლება, როგორც მინდობილ მესაკუთრეზე, გაფორმდებოდა მე-6 მოპასუხეზე.

ვინაიდან ზემოაღნიშნული სამი უძრავი ქონება განიხილებოდა ერთ პაკეტად და მესაკუთრეების სურვილი იყო მათი ერთად გაყიდვა, მოსარჩელემ გადაწყვიტა, რომ ლ-ო და კ-ა შეეძინა მას და იგივე ფორმით ამ ქონების მინდობილი მესაკუთრე ყოფილიყო მე-6 მოპასუხე. ლ-სა და კ-ის შეძენის ხარჯები გაღებულ იქნა მხოლოდ მოსარჩელის მიერ და ამ ქონების საკუთრების მიმნდობიც იგი იყო.

2004 წლის 30 დეკემბერს ზ. ა-ეს, შპს „გ-სა“ და კ-ას შორის გაფორმდა უძრავი ქონების ნასყიდობის სამი ხელშეკრულება, რომელთა შესაბამისადაც, საკუთრების უფლება უ-ზე, ლ-სა და კ-ზე, როგორც მინდობილ მესაკუთრეზე, გაფორმდა მე-6 მოპასუხეზე ისე, რომ მე-6 მოპასუხეს არანაირი ხარჯი არ გაუწევია და მისი კუთვნილი არანაირი თანხა არ გადაუხდია. ქონების შესაძენი თანხა მოსარჩელის წარმომადგენელმა გადასცა მე-6 მოპასუხის მინდობილ პირს გ. ქ-ეს, რომელმაც გადაუხადა ქონების საფასური გამყიდველებს.

მიუხედავად მოსარჩელის მხრიდან არაერთი შეხსენებისა, ბ. პ-მა სავარაუდოდ, დაკარგა უ-ში ინვესტიციების განხორციელების ინტერესი და არ შეასრულა მის მიერ ნაკისრი 5 000 000 აშშ დოლარის ინვესტირების ვალდებულება, რის გამოც უ-ის პროექტის განხორციელება ვერ მოხერხდა.

2006 წლის 16 აგვისტოს მოსარჩელის, როგორც საკუთრების მიმნდობის დავალებით, მე-6 მოპასუხემ კ-აზე საკუთრების უფლება გადასცა შპს „მ. კ-ს“. პ-მა იცოდა რა, რომ კ-ა იყო მხოლოდ ჩ-ის ბენეფიციარულ საკუთრებაში, რა თქმა უნდა, არანაირი პრეტენზია არ განუცხადებია ამ ქონების მესამე პირისათვის გადაცემასთან დაკავშირებით.

2007 წლის ზაფხულში უ-ის შეძენის ინტერესი გამოხატა შპს „მ. ს-ომ“. აღნიშნულის შესახებ მოსარჩელემ აცნობა პ-ს და უთხრა, რომ თუ იგი არ აპირებდა შეთანხმებული ინვესტიციის განხორციელებას, მაშინ მოსარჩელე ჩათვლიდა, რომ მისი მონაწი-

ლეობა ამ პროექტში დასრულდა და მას არანაირი ინტერესი აღარ უნდა ჰქონოდა უ-ის გასხვისებიდან მიღებულ შემოსავალში.

პ-მა კვლავ თავი შეიკავა ინვესტიციების განხორციელებისგან და, შესაბამისად, მხარეები შეთანხმდნენ, რომ ამ კონკრეტული პროექტიდან ბ. პ-ის ინტერესი გამოირიცხებოდა და უ-ი გახდებოდა მხოლოდ მოსარჩელის საკუთრება და მისი გაყიდვის შემთხვევაში გაყიდვის შედეგად მიღებული სრული თანხა ეკუთვნოდა მოსარჩელეს.

2007 წლის 17 აგვისტოს მინდობილმა მესაკუთრემ, მე-6 მოპასუხემ, მოსარჩელის, როგორც ბენეფიციარი მესაკუთრის დავალებით უ-ი მიჰყიდა შპს „მ. ს-ოს“ 12 275 000 აშშ დოლარად, საიდანაც მოსარჩელის დავალებით დაახლოებით 2 275 000 აშშ დოლარი გადახდილი იქნა მოგების გადასახადის სახით, ხოლო 10 000 000 აშშ დოლარი გადაერიცხა კომპანია S. A. I.-ს (შემდგომში „ს-ა“).

პ-ს აღნიშნული თანხების გადარიცხვასთან დაკავშირებით არანაირი პრეტენზია არ გამოუთქვამს, რადგან ყველაფერი განხორციელდა არსებული შეთანხმების შესაბამისად.

ბ. პ-ის გარდაცვალების შემდეგ, მის ცალკეულ კომპანიებთან და აქტივებთან დაკავშირებით პრეტენზია განაცხადა ბატონმა ჯ. კ-მ. გამომდინარე იქიდან, რომ მოსარჩელის ხელთ არ იყო მე-6 მოპასუხის ბენეფიციარული საკუთრების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია და მე-6 მოპასუხესთან არსებული საკუთრების მინდობის ხელშეკრულება იყო ზეპირი, რის გამოც შეიძლება საფრთხე შექმნოდა მოსარჩელის ბენეფიციარულ საკუთრებაში მყოფ ლ-ოს, მან, როგორც ბენეფიციარმა მესაკუთრემ, მისცა დავალება მინდობილ მესაკუთრის, მე-6 მოპასუხის წარმომადგენელს, გ. ქ-ეს ლ-ო მიეყიდა შპს „ს. ა-ს ჯ-სათვის“.

მოსარჩელის დავალების შესაბამისად, 2008 წლის 6 მარტს მე-6 მოპასუხემ ლ-ოზე საკუთრების უფლება გადასცა შპს „ს. ა. ჯ“-ს. ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ნასყიდობის ფასი, როგორც ქონების ბენეფიციარ მესაკუთრეს, ეკუთვნოდა და ეკუთვნის მოსარჩელეს.

რაც შეეხება ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში C. V. L-ზე რეგისტრირებული შპს „ს. თ. ნ-ის“ შექმნასთან, მართვასთან და გასხვისებასთან დაკავშირებულ ფაქტებს, მოსარჩელემ მიუთითა შემდეგი:

2006 წლის ზაფხულში მოსარჩელეს შეხვედრა ჰქონდა ბატონ ა. ნ-თან, რომელმაც მას აცნობა, რომ ჰქონდა დავა თავის ყოფილ პარტნიორთან შპს „ს. თ. ნ-ში“ (სთნ) წილებთან დაკავ-

შირებით, რის გამოც სთნ განიცდიდა ფინანსურ პრობლემებს და საჭიროებდა კრედიტს ბანკიდან. ნ-მა მოსარჩელეს და პ-ს სთხოვა გაეწიათ დახმარება აღნიშნული საკითხების გადაწყვეტაში და შესთავაზა აღნიშნული დახმარების სანაცვლოდ შპს „ს. თ. ნ-ში“ წილის შექენა.

აღნიშნულ საკითხთან დაკავშირებით ნ-სა და ერთობლივ საქმიანობას შორის შედგა შეთანხმება, რომლის თანახმად მოსარჩელისა და პ-ის მხრიდან დახმარების აღმოჩენის სანაცვლოდ ნ-ი ერთობლივ საქმიანობას გადასცემდა შპს „ს. თ. ნ-ის“ წილის 70%-ს, ხოლო შპს „ს. თ. ნ-ის“ წილის 30% დარჩებოდა მის საკუთრებაში.

ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში შპს „ს. თ. ნ-სთან“ დაკავშირებით შედგა შეთანხმება, რომ ვინაიდან წილის შექენა ხდებოდა არაფულადი შენატანებით, შპს „ს. თ. ნ-ის“ საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი, როგორც ერთობლივი საქმიანობის მმართველს, ეკუთვნოდა ჩ-ს, ხოლო წილის რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალი უნდა განაწილებულიყო თანაბრად ამხანაგობის მონაწილეთა შორის.

ზემოაღნიშნული შეთანხმებების კონფიდენციალობის დაცვის მიზნით ნ-ი და ერთობლივი საქმიანობის პარტნიორები შეთანხმდნენ, რომ შპს „ს. თ. ნ-ის“ 100% წილზე საკუთრების უფლება გაფორმდებოდა მე-6 მოპასუხეზე, როგორც მინდობილ მესაკუთრეზე და შპს „ს. თ. ნ-ის“ წილის 70%-ის ბენეფიციარი მესაკუთრე იქნებოდა ამხანაგობა, ხოლო 30%-ის ბენეფიციარი მესაკუთრე იქნებოდა ნ-ი.

აღნიშნული შეთანხმებების შესაბამისად, მე-6 მოპასუხემ, როგორც მინდობილმა მესაკუთრემ, 2007 წლის 17 იანვარს ნ-თან გააფორმა წილის შექენის ხელშეკრულება. წილის საფასური არც მე-6 მოპასუხის და არც ამხანაგობის მიერ არ გადახდილა.

ბ. პ-ის გარდაცვალების შემდეგ, ნ-მა და მოსარჩელემ, როგორც ერთობლივი საქმიანობის მმართველმა, განეციტეს საკუთრების მინდობის ხელშეკრულება მე-6 მოპასუხესთან და მათი დავალებით მე-6 მოპასუხემ შპს „ს. თ. ნ-ის“ წილის 100% 2008 წლის 6 მარტს გაასხვისა სპს „ს. ა. ჯ-ზე“, რომელიც, თავის მხრივ, ასევე წარმოადგენდა მინდობილ მესაკუთრეს.

2008 წლის 3 ივნისს შპს „ს. თ. ნის“ წილის ბენეფიციარი მესაკუთრეების – ნ-ისა და მოსარჩელის, როგორც ამხანაგობის მმართველის, დავალებით შპს „ს. ა. ჯ-ამ“ შპს „ს. თ. ნ-ის“ წილი გაასხვისა სპს „ს. გ“-ზე, რომელიც, თავის მხრივ, ასევე წარმოადგენდა მინდობილ მესაკუთრეს.

მოგვიანებით, შპს „ს. თ. ნის“ 30%-ს ბენეფიციარი მესაკუთრის (ნ-ი) მოთხოვნით შპს „გ-მა“ შპს „ს. თ. ნ-აში“ ნ-ის კუთვნილი წილი 30% გაასხვისა მის მიერ ნომინირებულ პირზე თ. ფ-ზე.

2011 წლის დასაწყისში, საქართველოს იმდროინდელი ხელი-სუფლებების მიერ მოსარჩელის დევნით შეგულიანებულმა ნ-მა სარჩელი შეიტანა სასამართლოში და იმ მოტივით, რომ ხელ-შეკრულებით გათვალისწინებული ნასყიდობის საფასური მისთვის გადახდილი არ ყოფილა, მოითხოვა მასსა და მე-6 მოპასუხეს შორის წილის ნასყიდობის ხელშეკრულების ბათილად ცნობა.

სასამართლომ 2011 წლის 11 თებერვალს გამოიტანა გადაწყვეტილება, რომლის მიხედვით დაკმაყოფილდა ნ-ის სარჩელი. აღნიშნული გადაწყვეტილება მიექცა დაუყონებლივ აღსასრულებლად და შპს „ს. თ. ნ-ის“ 100% წილი სამენარმეო რეესტრში აღირიცხა ნ-ის სახელზე.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ერთობლივი საქმიანობა დადგა სერიოზული საფრთხის წინაშე დაეკარგა მისი კუთვნილი წილი შპს „ს. თ. ნ-ში“. ამიტომ მოსარჩელე, როგორც ერთობლივი საქმიანობის მმართველი, დაუკავშირდა ბატონ ი. ჩ-ს და შესთავაზა შპს „ს. თ. ნ-ში“ ერთობლივი საქმიანობის კუთვნილი წილის მასზე გასხვისება. ამავე დროს არსებული მდგომარეობის შესახებ ჩ-მა აცნობა ქალბატონ პირველ მოპასუხეს, როგორც ბ. პ-ის მემკვიდრეების წარმომადგენელს და შესაბამისად, ერთობლივი საქმიანობის მონაწილეს.

ერთობლივ საქმიანობასა და ი. ჩ-ს შორის შედგა შეთანხმება, რომლის მიხედვით, შპს „ს. გ-ის“ (რომელიც თავის მხრივ იყო შპს „ს. თ. ნ-ის“ 70% წილის მესაკუთრე) 100% წილს და შპს „ს. თ. ნის“ მიმართ არსებულ მოთხოვნას შეიძენდა ი. ჩ-ი მის მიერ ნომინირებული კომპანიების მეშვეობით 2 500 000 აშშ დოლარად, საიდანაც ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების შესაბამისად 1 250 000 აშშ დოლარი ეკუთვნოდათ ერთობლივი საქმიანობის მონაწილე ბ. პ-ის მემკვიდრეებს და 1 250 000 აშშ დოლარი ეკუთვნოდა მოსარჩელეს.

აღნიშნული შეთანხმების შესაბამისად, 2011 წლის მარტში გაფორმდა სამმხრივი შეთანხმება მოსარჩელეს, ი. ჩ-სა და პირველ მოპასუხეს, როგორც ბ-ს მემკვიდრეების წარმომადგენელს, შორის და ამ შეთანხმების შესაბამისად პირველმა მოპასუხემ, როგორც ამხანაგობის წევრების – ბ. პ-ის მემკვიდრეების წარმომადგენელმა მიიღო შეთანხმებით გათვალისწინებული თანხა.

მოსარჩელის, როგორც ერთობლივი საქმიანობის მმართველის დავალებით 2011 წლის 22 მარტს სპს „ს. გ-ის“ 100 % წილი გადაეცა მყიდველის მიერ ნომინირებულ კომპანიას „პ. მ. კ“-ს.

მოსარჩელის განმარტებით, მას შპს „ს. თ. ნ-ის“ წილის გასხვისების შედეგად თანხა არ მიუღია.

რაც შეეხება ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში C. V. L-ზე რეგისტრირებული შპს „პ. ჯ“-სა და შპს „ჯ. ... კ“-ოს შექმნასთან, მართვასთან და გასხვისებასთან დაკავშირებულ ფაქტებს, მოსარჩელემ მიუთითა, რომ 2004 წელს მას მიმართა თ. ჩ-მა და უთხრა, რომ ჰქონდა რამდენიმე კომპანია, რომელითაც იგი აწარმოებდა ჯართის ექსპორტის ბიზნესს და სურდა ფინანსური რესურსი ბიზნესის განსავითარებლად და იმ შემთხვევაში, თუ მოსარჩელე დაეხმარებოდა ფინანსური რესურსებით და კავშირებით, მზად იყო მისთვის გადაეცა ამ ბიზნესის 50%.

თ. ჩ-ის აღნიშნული წინადადება მოსარჩელემ აცნობა ბ. პ-ს და შესთავაზა ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში შეეძინათ თ. ჩ-ის კუთვნილი კომპანიების 50%. პ-ი დათანხმდა მოსარჩელის შეთავაზებას და შეთანხმდნენ, რომ კომპანიების წილები გაფორმდებოდა მე-6 მოპასუხეზე, როგორც მინდობილ მესაკუთრეზე. განახორციელებდნენ კომპანიების ერთობლივ დაფინანსებას და თუ პ-ი შეასრულებდა კომპანიების დაფინანსების პირობას, ამ კომპანიებიდან საერთო საქმიანობის მიერ მიღებული შემოსავალი ერთობლივად განეული ხარჯების გამოკლებით განაწილდებოდა თანაბრად, ისევე როგორც მათი გაყიდვიდან მიღებული მოგება, მაგრამ, როდესაც ამხანაგობამ რეალურად დაიწყო ეს პროექტი, პ-ს რაიმე ფულადი ან სხვა ქონებრივი მონაწილეობა არ მიუღია კომპანიების განვითარებაში და არც მართვაში არ ყოფილა ჩაბმული, ხოლო მოსარჩელის დახმარებით თ. ჩ-ის კომპანიებმა აიღეს სესხები, რითაც მის მიერ თ. ჩ-ისათვის მიცემული პირობა შესრულებულ იქნა.

2004 წლის 7 ოქტომბერს, მე-6 მოპასუხის, როგორც მინდობილი მოპასუხის სახელზე გაფორმდა შპს „პ. ჯ-ასა“ და შპს „ჯ. კ-ოს“ წილების 50-50%.

2007 წლის ივლისსა და ოქტომბერში მე-6 მოპასუხემ, როგორც მინდობილმა მესაკუთრემ, მოსარჩელის დავალებით, ბ. პ-ის მხრიდან რაიმე შენატანის განხორციელების გარეშე დამატებით შეიძინა შპს „პ. ჯ-ა“-ს და შპს „ჯ. ... კ“-ოს წილების 16-16% და შესაბამისად, საერთო საქმიანობის წილებმა შეადგინა 66-66%.

გამომდინარე იქიდან, რომ ბ. პ-ს არც კომპანიების შექმნაში და არც მათ შემდგომ დაფინანსებასა და მართვაში არანაირი

ფინანსური და სხვა სახის მონაწილეობა არ მიუღია, არსებული შეთანხმების შესაბამისად, მას არანაირი წილი ამ კომპანიებში არ ეკუთვნოდა და არ ეკუთვნის, აგრეთვე არ ეკუთვნოდა და არ ეკუთვნის კომპანიებიდან მიღებული შემოსავალი.

2008 წლის 10 მარტს, მოსარჩელემ შეწყვიტა საკუთრების მინდობის ხელშეკრულება მე-6 მოპასუხესთან და მისი დავალებით, მე-6 მოპასუხემ შპს „პ. ჯ-ას“ და შპს „ჯ. ... კ-ოს“ წილები გადაუფორმა მოსარჩელის მიერ ნომინირებულ შპს „ს. ა. ჯ-ას“.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, შპს „პ. ჯ-ას“ და შპს „ჯ. ... კ-ოს“ წილები და ამ წილებიდან მიღებული ნებისმიერი სარგებელი ეკუთვნოდა და ეკუთვნის მხოლოდ მოსარჩელეს.

რაც შეეხება ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში კომპანია B. T. L-ზე რეგისტრირებული სს „ფ. ნ-ას“ შექმნასთან, მართვასთან და გასხვისებასთან დაკავშირებულ ფაქტებს, მოსარჩელემ განმარტა შემდეგი:

2004 წლის ზაფხულში პ-მა მოსარჩელეს შესთავაზა ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში შეეძინათ ნ-ის აქციათა საკონტროლო პაკეტი. მოსარჩელე დაეთანხმა აღნიშნულ შემთავაზებას და მხარეები შეთანხმდნენ, რომ საერთო სახსრებით შეიძენენ ნ-ის აქციებს და გააფორმებდნენ მე-5 მოპასუხეზე.

შეთანხმების შესაბამისად, 2004 წლის ივლისში, ნ-ის აქციათა 92.5%-543 848 ცალი აქცია მე-5 მოპასუხემ შეიძინა დაახლოებით 1 5000 000 აშშ დოლარის ექვივალენტად ლარში.

თავდაპირველად ამხანაგობის მონაწილეთა განზრახვა მდგომარეობდა იმაში, რომ უნდა ემართათ ეს ბიზნესი ერთობლივად და, როგორც შემოსავალი, ისე გაყიდვის შემთხვევაში მიღებული თანხა, თანაბრად უნდა განაწილებულიყო.

2004 წლის შემოდგომაზე, გამომდინარე იქიდან, რომ ნ-ს აღმოაჩნდა იმაზე გაცილებით დიდი კრედიტორული დავალიანება, ვიდრე ეს ამხანაგობისთვის იყო ცნობილი და კომპანიას ჰქონდა ძალზე ცუდი ფინანსური მდგომარეობა, პ-მა სთხოვა მოსარჩელეს, რომ ნ-ი ერთობლივი საქმიანობის ფარგლებში ემართა მას, შესაბამისად, ბ. თანახმა იყო, რომ ამ საქმიანობიდან მიღებული შემოსავალი ყოფილიყო მოსარჩელის, რომელსაც უნდა ეზრუნა მიმდინარე ვალების გასტუმრებაზე, ხოლო აქციების რეალიზაციის შემთხვევაში მიღებული მოგება განაწილებულიყო მხარეებს შორის თანაბრად. მოსარჩელე დათანხმდა შეთავაზებას და შესაბამისად, ერთობლივი საქმიანობის ამ აქტივის მართვა დაიწყო მან. აღნიშნულიდან გამომდინარე, მე-5 მოპასუხის მიერ მინდობილობა გაიცა გ. ქ-ეზე.

2008 წლის 5 მარტს წინამდებარე სარჩელში აღნიშნული მიზეზების გამო გ. ქ-ემ, როგორც მინდობილი მესაკუთრის მე-5 მოპასუხის წარმომადგენელმა, წ-ის აქციები გადაუფორმა შპს „ს. ა. ჯ-ას“, როგორც ასევე ერთობლივი საქმიანობის მინდობილ მესაკუთრეს. რადგან ეს იყო ერთობლივი საქმიანობის მინდობილ მესაკუთრეებს შორის დადებული გარიგება, აქციების ღირებულება შპს „ს. ა. ჯ-ას“ მიერ არ გადახდილა.

პ-ის გარდაცვალების შემდგომ მოსარჩელემ არაერთხელ მითითა მის მემკვიდრეებს ერთობლივი საქმიანობის მიმდინარე საკითხების დარეგულირების თაობაზე, თუმცა ნაცვლად შეთანხმებისა და საკითხების განხილვისა, ადგილი ჰქონდა სრულიად დაუსაბუთებელ მოთხოვნებს, რასაც დაემატა პერიოდული შეურაცხყოფელი კამპანიები როგორც ბექდურ და ინტერნეტ მედიაში, ასევე ტელევიზიაში, რის გამოც ერთობლივ საქმიანობასთან დაკავშირებული სამართლებრივი ურთიერთობების დადგენის მიზნით მოსარჩელე იძულებული გახდა მიემართა სამართლოთვის.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს შემდეგი დასაბუთებით:

მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი მონაცემები არ შეესაბამება რეალურ ფაქტობრივ გარემოებებს: არცერთი დოკუმენტით ან მტკიცებულებით არ დასტურდება მოსარჩელესა და ა. (ბ.) პ-ს შორის დავალების ხელშეკრულების და/ან ერთობლივი საქმიანობის შესახებ ხელშეკრულების არსებობა, ასევე არ დასტურდება საკუთრების მინდობის ხელშეკრულების არსებობა შესაბამის მხარეებს შორის. C. V. L წარმომადგენდა მოსარჩელისაგან დამოუკიდებელ იურიდიულ პირს და მის სახელზე რეგისტრირებული ქონებების რეალური მესაკუთრეს, ხოლო ამ კომპანიის ბენეფიციარი მესაკუთრე იყო ა. (ბ.) პ-ი. B. T. L. წარმომადგენდა მოსარჩელისაგან დამოუკიდებელ იურიდიულ პირს და მის სახელზე რეგისტრირებულ ქონების რეალურ მესაკუთრეს, ხოლო ამ კომპანიის ბენეფიციარი მესაკუთრე იყო ა. (ბ.) პ-ი.

ი. ჩ-ი წარმომადგენდა მხოლოდ ა. (ბ.) პ-ის ერთ-ერთ მენეჯერს და მას არ გააჩნდა რაიმე ინტერესი სადავო ქონებებზე.

მოპასუხეების აზრით, მოსარჩელის სასარჩელო მოთხოვნები ხანდაზმულია.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 22 ივლისის გადაწყვეტილებით ი. ჩ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა: დადგენილ იქნა ი. ჩ-ს და ა. (ბ.) პ-ს შორის 2004 წელს ზეპირი დავალების ხელშეკრულების დადების ფაქტი, რომლის თანახმად ი. ჩ-მა დაავალა, ხოლო ა. (ბ.) პ-მა იკისრა ვალდებულება დაეფუძნებინა უცხოური კომ-

პანია, რომელიც მოსარჩელის ბენეფიციარულ სკუთრებაში უნდა ყოფილიყო და ი. ჩ-ი ცნობილ იქნა ამ კომპანიის, C. V. L-ის ბენეფიციარ მესაკუთრედ; დადგენილ იქნა, რომ ი. ჩ-სა და ა. პ-ს შორის 2004 წლის ივლისში დაიდო ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულება, რომელიც შეწყდა 2013 წლის 26 დეკემბერს; დადგენილ იქნა, რომ ი. ჩ-ი იყო სამი უძრავი ქონების, კერძოდ: ა) უ-ი თ-ის (უძრავი ქონების სარეგისტრაიო №....) ბ) მინის ნაკვეთის და შენობა-ნაგებობის ლ-ში (საკადასტო კოდი) და გ) ქ. თბილისში, ფ-ის ქ. №..-ში მდებარე მინის ნაკვეთის (სარეგისტრაციო №.....) ბენეფიციარი მესაკუთრე C. V. L-ის მიერ მათი გაყიდვის მომენტში და ამ უძრავი ქონებების რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი და სარგებელი ეკუთვნის ი. ჩ-ს; დადგენილ იქნა, რომ ა) ერთობლივი საქმიანობის კუთვნილი შპს „ს. თ. ნ-ის“ 70% წილი C. V. L-ის მიერ მისი გაყიდვის მომენტში წარმოადგენდა ი. ჩ-ის, ი. გ-ის, ლ. ჟ-ას, ი. პ-ისა და ნ. პ-ის ერთობლივი საქმიანობის საკუთრებას და მათი რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი და სარგებელი ეკუთვნოდა ამ ერთობლივ საქმიანობას, ბ) ერთობლივი საქმიანობის კუთვნილი შპს „ს. თ. ნ-ის“ 70 % წილის რეალიზაციის შედეგად მიღებული შემოსავლიდან ამხანაგობის წევრებმა ი. გ-ემ, ლ. ჟ-ამ, ი. პ-მა და ნ. პ-მა მიიღეს მათი კუთვნილი წილები; დადგენილ იქნა, რომ შპს „პ. ჯ-ა“-ს 66% წილის და შპს „ჯ. ... კ“-ოს 66 % წილის ბენეფიციარ მესაკუთრეს C. V. L-ის მიერ მათი გაყიდვის მომენტში წარმოადგენდა ი. ჩ-ი და მათი რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი და სარგებელი ეკუთვნის ი. ჩ-ს; დადგენილ იქნა, რომ ა) ერთობლივი საქმიანობის კუთვნილი სს „ფ. ნ-ას“ აქციათა 92,5 %-543 848 ცალი აქცია B. T. L-ის მიერ მათი გაყიდვის მომენტში წარმოადგენდა ი. ჩ-ის, ი. გ-ის, ლ. ჟ-ას, ი. პ-ისა და ნ. პ-ის ერთობლივი საქმიანობის საკუთრებას და მათი რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი და სარგებელი ეკუთვნოდა ამ ერთობლივ საქმიანობას ბ) ი. ჩ-ი ცნობილ იქნა კომპანია B. T. L -ის ბენეფიციარ მესაკუთრედ; დადგენილ იქნა, რომ ი. ჩ-ის, ი. გ-ის, ლ. ჟ-ას, ი. პ-ისა და ნ. პ-ის ერთობლივი საქმიანობის შეწყვეტის მომენტისათვის ერთობლივი საქმიანობის ქონებას წარმოადგენდა მხოლოდ სს „ფ. ნ-ას“ აქციათა 92,5 %-543 848 ცალი აქცია.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს B. T. L -მა, C. V. L-მა, ი. გ-ემ, ლ. ჟ-ამ, ი. პ-მა და ნ. პ-მა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 15 იანვრის განჩინებით B. T. L -ის, C. V. L-

ის, ი. გ-ის, ლ. ჟ-ას, ი. პ-ისა და ნ. პ-ის საპელაციო საჩივრები ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა: გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 22 ივლისის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდა იმავე სასამართლოს.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ სარჩელი აღძრულია რამდენიმე მოპასუხის მიმართ, რამდენიმე ასევე სასარჩელო მოთხოვნაც, განსხვავდება სასარჩელო მოთხოვნების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები, თუმცა მოსარჩელე კონკრეტულად არ ასახელებს თითოეულ სასარჩელო მოთხოვნასთან მიმართებაში უშუალო მოპასუხეს. ამასთან, სასარჩელო მოთხოვნების საფუძვლად მითითებული ფაქტები მოსარჩელის მტკიცების საგანში შემავალი გარემოებების გათვალისწინებით, საჭიროებს უფრო მეტ სიზუსტეს და თანმიმდევრობას, რათა ნათლად წარმოჩინდეს ფაქტობრივი გარემოებების ურთიერთკავშირი და მათ შორის სამართლებრივად მნიშვნელოვანი ლოგიკური ბმის არსებობა.

სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ სასამართლოს მიერ სარჩელზე შემაჯამებელი გადაწყვეტილების მიღება – მისი დაკმაყოფილება ან მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შეიძლება ეფუძნებოდეს სარჩელის დასაბუთებულობას ან მის დაუსაბუთებლობას, უსაფუძვლობას. ამასთან, თუ მოთხოვნის არსი და მისი საფუძველი ბუნდოვანია, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 222-ე მუხლის თანახმად, მოსამართლეს უფლება აქვს მხარეებს მისცეს შეკითხვები, რომლებიც ხელს შეუწყობენ საქმის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებათა სრულად და ზუსტად განსაზღვრას, ამ გარემოებების დასადასტურებლად მტკიცებულებათა გამოვლენასა და სასამართლოში წარდგენას, მათი უტყუარობის გამოკვლევას.

აღნიშნული ნორმის ანალიზიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ აღნიშნულის დადგენის აუცილებლობა წარმოადგენს ასევე საფუძველს იმისა, რომ საქმე დაბრუნდეს პირველი ინსტანციის სასამართლოში ხელახლა განსახილველად.

სასამართლომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის პირველ ნაწილზე მითითებით განმარტა, რომ გადაწყვეტილების კანონიერების შეფასება და იმის განსაზღვრა, სწორად დააკმაყოფილა თუ არ სასამართლომ ესა თუ ის მოთხოვნა, შეუძლებელია, თუ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ არ არის გარკვეული მოთხოვნის არსი, მისი საფუძველი. პალატამ აღნიშნა, რომ მხარეების მიერ დავის საგ-

ნის განსაზღვრა დისპოზიციურობის პრინციპის ერთ-ერთი კონკრეტული გამოვლინებაა. ეს იმას ნიშნავს, რომ სასამართლოს უფლება არა აქვს შეცვალოს მოთხოვნის ფარგლები, სარჩელის საგანი და საფუძველი. თბილისის საქალაქო სასამართლომ უნდა გაარკვიოს მოსარჩელის მოთხოვნის არსი, საფუძველი და ისე იმსჯელოს მის საფუძვლიანობასა თუ დასაბუთებულობაზე.

პალატამ ასევე მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 178-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ლ“ პუნქტზე, რომლის თანახმად, სარჩელში უნდა აღინიშნოს ამ კოდექსის 180-ე მუხლით გათვალისწინებული იურიდიული ინტერესი, თუ აღძრულია აღიარებითი სარჩელი.

განსახილველ შემთხვევაში საქმის მასალების შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ სასარჩელო მოთხოვნები ძირითადად აღიარებითი ხასიათისაა, რომლის განხილვა-გადანყვეტისათვის აუცილებელია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლით განსაზღვრული იურიდიული ინტერესის არსებობა სასამართლოს გადანყვეტილებით ასეთ აღიარებასთან მიმართებაში.

სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ განსხვავებით მიკუთვნებითი (აღსრულებითი) სარჩელებისაგან, რომლებიც მიმართულია დარღვეული უფლების დაცვისაკენ, აღიარებითი სარჩელების დროს მოსარჩელის უფლება ჯერ კიდევ არაა დარღვეული, მაგრამ არსებობს მისი მომავალში დარღვევის საშიშროება, რადგან ვიღაც ედავება (ეცილება) მას ამ უფლებაში. ნამდვილი იურიდიული ინტერესის არსებობისათვის საჭიროა: ა) არსებობდეს დავა მხარეთა შორის უფლებისა თუ სამართლებრივი ურთიერთობის შესახებ, ე. ი. მოპასუხე უნდა ეცილებოდეს (ედავებოდეს) მოსარჩელეს უფლებაში (მაგალითად, საკუთრების უფლებაში, მოთხოვნის უფლებაში და ა.შ.); ბ) ასეთი დავა უნდა ქმნიდეს ამ უფლების მომავალში დარღვევის რეალურ საშიშროებას; გ) აღიარებითი სარჩელის გადანყვეტა, დავის გადანყვეტის საუკეთესო საშუალება უნდა იყოს, ანუ ამ გადანყვეტილებას სრულიად გარკვეული სარგებლობა უნდა მოჰქონდეს მოსარჩელისათვის, ის უნდა ქმნიდეს უფლებისა თუ ურთიერთობის განსაზღვრულობას, რაც დაირღვა მხარეთა შორის ნამოჭრილი დავის გამო.

სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ აღნიშნული საკითხი იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ იურიდიული ინტერესის არსებობის გამორკვევა წარმოადგენს აღიარებითი სახის სარჩელის დასაშვებობის ძირითად წინაპირობას. აღნიშნული, თავის მხრივ,

მჭიდროდ უკავშირდება საკითხის გამორკვევას, ნამდვილად აღიარებითი სარჩელი გვაქვს სახეზე, თუ სინამდვილეში მოსარჩელეს სურს მიკუთვნებითი სარჩელის აღძვრა.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ განსახილველ შემთხვევაში წინამდებარე სარჩელის შინაარსიდან გამომდინარე შეუძლებელია მოსარჩელის ნამდვილი იურიდიული ინტერესის დადგენა. სასამართლომ ნამდვილ იურიდიულ ინტერესად ვერ შეაფასა მოსარჩელის განმარტება, რომ წინამდებარე სარჩელის დაკმაყოფილების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება გარკვეულწილად წარმოადგენს ინგლისისა და უელსის მართლმსაჯულების მაღალ სასამართლოში ვ. ჩ-ის მიმართ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით აღძრული სარჩელისაგან თავის დაცვის საშუალებას, ანუ შესაგებელს.

პალატის აზრით, უფრო მეტ სიზუსტეს და კონკრეტულობას მოითხოვს ასევე 2004 წლის ივლისში ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების დადებულად, ხოლო 2013 წლის 26 დეკემბერს შეწყვეტილად ცნობის და ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე გარკვეული უფლებების დადასტურების მოთხოვნით აღძრული სარჩელის იურიდიული ინტერესი. სასამართლომ მიიჩნია, რომ დამატებითი დაზუსტების და სიცხადის გარეშე მოსარჩელის ნამდვილ იურიდიულ ინტერესად ვერ შეფასდება ის გარემოება, რომ მართალია, ამ მომენტში რეალურად მოსარჩელის ინტერესები დარღვეული არ არის, მაგრამ შესაძლოა მომავალში მოპასუხეებს წარმოეშვათ გარკვეული პრეტენზიები ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულებიდან და მოსარჩელემ სწორედ წინამდებარე სარჩელზე მიღებული გადაწყვეტილებით უნდა დაადასტუროს თავის უფლებები ამხანაგობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე. აღნიშნულთან დაკავშირებით პალატამ განმარტა, რომ აღიარებითი სარჩელის იურიდიული ინტერესი დავის შედეგისადმი პირის სუბიექტური დამოკიდებულებით არ განისაზღვრება. აღიარებითი სარჩელით უნდა მიიღწეოდეს იმ სამართლებრივი სიკეთის (უფლების) აღდგენა, რაც კანონმდებლობის მიხედვით მინიჭებული ჰქონდა მოსარჩელეს. მხარემ უნდა დაასაბუთოს, რომ აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილება გამოიწვევს მისთვის დადებითი სამართლებრივი შედეგის დადგომას. ამდენად, იურიდიული ინტერესის არსებობა გულისხმობს იმ შედეგების მითითებას, რომლის მიღწევის უზრუნველსაყოფადც მოსარჩელემ მიმართა სასამართლოს აღიარებითი სარჩელით. ამდენად, მოსარჩელე მხარეს მართებს მიუთითოს და დააზუსტოს აღძრული სარჩელის სწორი იურიდიული ინტერესი თითოეულ აღი-

არებით მოთხოვნასთან მიმართებით. მაგალითად, მოსარჩელე ითხოვს დადგენილ იქნას მასსა და ა. (ბ.) პ-ს შორის 2004 წელს ზეპირი დავალების ხელშეკრულების დადების ფაქტი, რომლის თანახმად ი. ჩ-მა დაავალა, ხოლო ა. (ბ.) პ-მა იკისრა ვალდებულება დაეფუძნებინა უცხოური კომპანია; ითხოვს დადგინდეს, რომ უძრავი ქონების, კერძოდ (ა) უ. თ-ის (უძრავი ქონების სარეგისტრაციო №...), (ბ) მინის ნაკვეთის და შენობა-ნაგებობების ლ-ში (საკადასტრო კოდი ...) და (გ) ქ. თბილისში, ფ-ის ქ. №...-ში მდებარე მინის ნაკვეთის (სარეგისტრაციო №...) ბენეფიციარი მესაკუთრე C. V. L-ის მიერ მათი გაყიდვის მომენტში იყო იგი და ამ უძრავი ქონებების რეალიზაციიდან მიღებული ნებისმიერი შემოსავალი და სარგებელი ეკუთვნის ი. ჩ-ს; ასევე, ი. ჩ-ი ცნობილ იქნეს კომპანია B. T. L-ის ბენეფიციარ მესაკუთრედ.

სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ ქართული კანონმდებლობის თანახმად (საქართველოს კანონი „მენარმეთა შესახებ“), ზეპირი დავალების ხელშეკრულების საფუძველზე საწარმოს დაფუძნება შეუძლებელია. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 724-729 მუხლებით არ არის განსაზღვრული საკუთრების მინდობის ხელშეკრულების ზეპირი ფორმით დადება. შესაბამისად, არც მოსარჩელეს მიუთითებია და არც სასამართლომ იქონია მსჯელობა იმასთან დაკავშირებით, თუ რომელი ქვეყნის მატერიალური ნორმის საფუძველზე მიიღწევა ზეპირად დადებული გარიგებებით ისეთი იურიდიული ინტერესი, როგორცაა პირის პარტნიორად, წილის ან სხვა ქონების მინდობილ მესაკუთრედ, ან ბენეფიციარად (საკუთრების მიმნდობი ან მის მიერ დასახელებული მესამე პირი ვის ინტერესებშიც ხორციელდება მინდობილი საკუთრების მართვა) ცნობა.

პალატამ მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობა „ბენეფიციარ მესაკუთრესთან“ მიმართებაში „უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონზე დაყრდნობით ეწინააღმდეგება ამავე კანონის მიზნებს და განმარტა, რომ აღნიშნული კანონი არეგულირებს საქართველოში უკანონო შემოსავლის ლეგალიზაციის გამოვლენასთან და ხელშეწყობასთან დაკავშირებულ სპეციალურ ურთიერთობებს, რაც თავის მხრივ, უკავშირდება სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებულ დანაშაულებრივ ქმედებას. შესაბამისად, ამ კანონის ფარგლებში არ შეიძლება განხორციელდეს კერძოსამართლებრივი ურთიერთობების წარმოშობის, შეცვლის თუ შეწყვეტის საკითხების რეგლამენტაცია.

სასამართლოს აზრით, „საერთაშორისო კერძო სამართლის

შესახებ“ საქართველოს კანონიდან გამომდინარე სრულყოფილ კვლევას საჭიროებს წინამდებარე დავასთან მიმართებაში საქართველოს სასამართლოების საერთაშორისო კომპეტენცია (საერთაშორისო განსჯადობა) და იმ შემთხვევაში თუ დადგინდება კომპეტენციის არსებობა უნდა გაირკვეს კონკრეტულად რომელი ქვეყნის მატერიალური კანონმდებლობით უნდა მოხდეს დავის გადანყვეტა, ანუ საკითხი, თუ რომელი ქვეყნის სამართალი უნდა იქნეს გამოყენებული მოცემულ, უცხო ელემენტით დატვირთული კერძოსამართლებრივი ურთიერთობის დროს.

საქმის მასალებით პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ მოპასუხე B. T. L-ი და C. V. L-ი წარმოადგენენ უცხო ქვეყნის სამართლის საფუძველზე, ოფშორულ ზონაში რეგისტრირებულ იურიდიულ პირებს, ხოლო სარჩელი შეეხება მოსარჩელის მიერ მესამე პირისათვის კომპანიის დაფუძნების თაობაზე ნდობითი ფუნქციის მინიჭების – საკუთრების მინდობის დადასტურებულად აღიარების და ი. ჩ-ის „ბენეფიციარ“ მესაკუთრედ ცნობის საკითხს

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ სახეზეა გასაჩივრებული გადანყვეტილების გაუქმების და საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე ი. ჩ-მა შეიტანა სააკაცო საჩივარი და მოითხოვა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადანყვეტილების მიღებით სარჩელის სრულად დაკმაყოფილება შემდეგი დასაბუთებით:

სააპელაციო სასამართლომ თავის გადანყვეტილებაში მიუთითა, რომ სარჩელი აღძრული იყო რამდენიმე მოპასუხის მიმართ, რამდენიმე ასევე სასარჩელო მოთხოვნაც, განსხვავდება სასარჩელო მოთხოვნის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები, თუმცა მოსარჩელე კონკრეტულად არ ასახელებს თითოეულ სასარჩელო მოთხოვნასთან მიმართებაში უშუალო მოპასუხეს.

საქმის მასალებით ირკვევა, რომ საქმეში არის ექვსი მოპასუხე, სასარჩელო მოთხოვნების ნაწილი ეხება მხოლოდ ოთხ მოპასუხეს (ა. პ-ის მემკვიდრეებს, შემდგომში მემკვიდრეები), ნაწილი ხუთ მოპასუხეს, კერძოდ, პირველი, მეორე და მეშვიდე სასარჩელო მოთხოვნები ეხება მემკვიდრეებს, მესამე, მეოთხე და მეხუთე სასარჩელო მოთხოვნები ეხება მემკვიდრეებსა და კომპანია C. V. L-ს, ხოლო მეექვსე სასარჩელო მოთხოვნა ეხება მემკვიდრეებსა და კომპანია B. T. L-ს. არც სარჩელის ფორმა

და არც მოქმედი კანონმდებლობა არ ითვალისწინებს კონკრეტული მოპასუხის მითითების სავალდებულობას სასარჩელო მოთხოვნის გრაფაში. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სრული შესაძლებლობა ჰქონდა მოეხდინა სასარჩელო მოთხოვნებისა და შესაბამისი მოპასუხის იდენტიფიცირება და არც მოპასუხეებს საქმის განხილვის პროცესში არ დაუყენებიათ საკითხი იმის შესახებ, რომ მათთვის გაუგებარი იყო თუ რომელ სასარჩელო მოთხოვნაზე ვინ იყო მოპასუხე. სარჩელში ნათლად არის ჩამოყალიბებული ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომლებსაც ეფუძნება სასარჩელო მოთხოვნები, ყველა ფაქტობრივ გარემოებასთან მიმართებაში მითითებულია შესაბამისი მტკიცებულებები, რომლებიც გამოკვლეულ იქნა სასამართლო პროცესზე და აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოებები სრულად იძლეოდა იმის საშუალებას, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ემსჯელა მოსარჩელის მოთხოვნების საფუძვლიანობაზე.

რაც შეეხება სამართლებრივ საფუძვლებს, როგორც სარჩელში (შესაბამისი ფორმის მოთხოვნების დაცვით), ასევე საქმის განხილვის სხვადასხვა ეტაპზე, თითოეულ სასარჩელო მოთხოვნასთან დაკავშირებით მოსარჩელის წარმომადგენლებმა მიუთითეს იმ სამართლებრივ საფუძველზე, რომლებზეც ისინი ამყარებდნენ თავიანთ სასარჩელო მოთხოვნებს. თბილისის საქალაქო სასამართლომ, თავის გადაწყვეტილებაში იმსჯელა ამ სამართლებრივ საფუძვლებზე და მიიღო დასაბუთებული და კანონიერი გადაწყვეტილება.

რაც შეეხება სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაში მითითებულ მოსარჩელის ნამდვილი იურიდიული ინტერესის დადგენას, აღნიშნულთან დაკავშირებით, საკასაციო საჩივრის ავტორის აზრით, სასამართლოს მსჯელობა არ შეესაბამება კანონმდებლობას და დაუსაბუთებელია შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმეში არსებული მასალებით დგინდება, რომ ა) მემკვიდრეები სადავოდ ხდიან მოპასუხე კომპანიებზე ი. ჩ-ის საკუთრების უფლებას, ეს თავად მათ შესაგებლებში გაცხადებული მსჯელობით არის დადასტურებული, მოპასუხე კომპანიები კი სადავოდ ხდიან სადავო აქტივებზე მოსარჩელის უფლებას, რაც დასტურდება როგორც მათ მიერ ლონდონის სასამართლოში შეტანილი სარჩელით, ისე საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საგამოძიებო სამსახურში შეტანილი არაერთი განცხადებით და საჩივრით, რაზეც მიმდინარეობდა გამოძიება, ანუ სახეზეა და სადავო არ არის მოპასუხეთა მხრიდან საკუთრების უფლებაში

შეცილების ფაქტი; ბ) მოპასუხეთა მხრიდან გაცხადებული შე-
ცილება უკვე წარმოადგენს მოსარჩელის უფლების დარღვევას
კომპანიების საკუთრებასთან მიმართებაში და თუ არ დადგინ-
და მოსარჩელის უფლებები სადავო ქონებებთან დაკავშირებით,
მოპასუხეთა მხრიდან გაცხადებული პრეტენზიები საშიშროე-
ბას უქმნის მოსარჩელის უფლებებს სხვა სადავო აქტივებთან
დაკავშირებით; გ) აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილებით და-
დასტურდება მოსარჩელის საკუთრების უფლება სადავო აქტი-
ვებზე, ნათლად განისაზღვრება მხარეთა შორის არსებული უფ-
ლება-მოვალეობები, დადგინდება ამხანაგობის შეწყვეტის შე-
დეგად გასანაწილებელი ქონების ნუსხა, რითაც დასრულდება
მხარეთა შორის არსებული დავა ქონებებთან დაკავშირებით,
ხოლო რაც შეეხება კომპანიების წილებზე საკუთრებას, ეს გა-
დანწყვეტილება საშუალებას მისცემს მოსარჩელეს აღძრას მი-
კუთვნებითი სარჩელი ამ წილებთან დაკავშირებით. მოსარჩე-
ლის იურიდიული ინტერესის არსებობა არაერთხელ დასაბუთ-
და მოსარჩელის მხრიდან როგორც პირველი ინსტანციის სასა-
მართლოში საქმის განხილვის დროს, ასევე სააპელაციო ინსტან-
ციის სასამართლოში.

კასატორის აზრით, სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა
დავალების ხელშეკრულებისა და საკუთრების მინდობის ხელ-
შეკრულების ფორმებთან დაკავშირებით არ შეესაბამება კა-
ნონს, რადგან მენარმეთა შესახებ კანონის ნორმების მითითე-
ბა ამ შემთხვევაში არასწორია, ვინაიდან საუბარი გვაქვს ბრი-
ტანეთის ვირჯინიის კუნძულებზე კომპანიების დაფუძნებაზე
და ის გარემოება, რომ ზეპირი დავალების ხელშეკრულების სა-
ფუძველზე არ შეიძლება ქართული სამენარმეო პირების დაფუძ-
ნება არ შეიძლება გამოყენებული იქნეს აღნიშნული სამარ-
თლებრივი ურთიერთობის განხილვისას. საქართველოს მოქმე-
დი კანონმდებლობით, დავალების ხელშეკრულება შეიძლება
დაიდოს ზეპირად, რაც განხორციელდა კიდევაც მოცემულ შემ-
თხვევაში და დავალების ხელშეკრულების მარეგულირებელი
კანონმდებლობა იყო ქართული, ხოლო თვით კომპანიები და-
ფუძნდნენ რეგისტრაციის ადგილზე არსებული კანონმდებლო-
ბის მიხედვით. რაც შეეხება საკუთრების მინდობას, მართალია
საკუთრების მინდობის ხელშეკრულება უნდა არსებობდეს წე-
რილობითი სახით და ეს მოთხოვნა მოცემულ შემთხვევაში და-
ცული არ იქნა, მაგრამ პირველი ინსტანციის სასამართლომ მარ-
თებულად იხელმძღვანელა გარიგების ბათილობის შედეგების
მარეგულირებელი ნორმებით და მიიღო კანონიერი გადაწყვე-
ტილება. მხარეები, ერთ შემთხვევაში ი. ჩ-ი და ა. პ-ი წარმოად-

გენდნენ საქართველოს მოქალაქეებს, დავალებისა და ამხანაგობის ხელშეკრულებები დაიდო საქართველოში ქართული კანონმდებლობის შესაბამისად, დავალების ხელშეკრულების შესრულების ადგილი იყო უცხოეთი, ხოლო ამხანაგობის ხელშეკრულების შესრულების ადგილი იყო საქართველო. მეორე შემთხვევაში საკუთრების მინდობის ხელშეკრულებები დაიდო ი. ჩ-სა ან ამხანაგობასა და ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულზე დაფუძნებულ კომპანიებს შორის საქართველოს კანონმდებლობის მიხედვით და გარიგების საგანი იყო როგორც უძრავი ქონება, ისე აქციები და წილები, რომლებიც მდებარეობდნენ საქართველოში და ამ კომპანიების წარმომადგენელი პირი იყო საქართველოს მოქალაქე და ცხოვრობდა საქართველოში. შესაბამისად, ყველა ზემოაღნიშნულ გარიგებასთან მიმართებაში გამოყენებული უნდა ყოფილიყო ქართული კანონმდებლობის ნორმები და არანაირი უცხო ქვეყნის სამართლის გამოყენების აუცილებლობა არ არსებობდა.

საკასაციო საჩივრის ავტორის აზრით, სააპელაციო სასამართლომ არ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა. კერძოდ, „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონი და სამოქალაქო კოდექსის მე-5 მუხლის პირველი ნაწილი.

„კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის „დ“ პუნქტი იძლევა ბენეფიციარი მესაკუთრის განმარტებას (ბენეფიციარი მესაკუთრე – პირი, რომელიც კანონის ან გარიგების საფუძველზე იღებს ფულად ან სხვა სახის სარგებელს და ამ სარგებლის სხვა პირისათვის გადაცემის ვალდებულება არ გააჩნია) და გამომდინარე იქედან, რომ მხარეთა შორის საკუთრების მინდობის ხელშეკრულება დადებულია ზეპირი ფორმით (სამოქალაქო კოდექსის 724-729 მუხლებით გათვალისწინებული ფორმის დაუცველად), მოსარჩელე აღნიშნული კანონის საფუძველზე ითხოვს მისი ბენეფიციარული საკუთრების აღიარებას. განსახილველ შემთხვევაში, ვინაიდან სამოქალაქო კოდექსი არ იძლევა ბენეფიციარი მესაკუთრის განმარტებას, სასამართლოს სამოქალაქო კოდექსის მე-5 მუხლის პირველი ნაწილის სფუძველზე ანალოგიით უნდა გამოეყენებინა „კომერციული ბანკების საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის „დ“ პუნქტი.

კასატორის აზრით, საქართველოს კანონმდებლობას, მათ შორის კანონს „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ ეწინააღმდეგება სააპელაციო სასამართლოს დასაბუთება, რომ „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონ-

ნიდან გამომდინარე სრულყოფილ კვლევას საჭიროებს დავასთან მიმართებაში საქართველოს სასამართლოების საერთაშორისო კომპეტენცია და იმ შემთხვევაში თუ დადგინდება კომპეტენციის არსებობა, უნდა გაირკვეს კონკრეტულად რომელი ქვეყნის მატერიალური კანონმდებლობით უნდა მოხდეს დავის გადანყვეტა.

კასატორის აზრით, საქართველოს სასამართლოს კომპეტენციის საკითხი არ საჭიროებს დამატებით კვლევას, ვინაიდან აღნიშნული საკითხი განხილულ იქნა როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლოში, ასევე აპელაციის დროს, კერძოდ, „საერთაშორისო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის „ა“ პუნქტის თანახმად, საქართველოს სასამართლოებს აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია, თუ მოპასუხე რამდენიმე პირია და ერთ-ერთ მათგანს საცხოვრებელი ადგილი, რეზიდენცია ან ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი საქართველოში აქვს, მოცემულ შემთხვევაში, ერთ-ერთი მოპასუხის, კერძოდ ნ. პ-ის საცხოვრებელი ადგილი არის საქართველო. „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის „ბ“ პუნქტის თანახმად, საქართველოს სასამართლოებს აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია, თუ ხელშეკრულებით განსაზღვრული ვალდებულების შესრულების ადგილი საქართველოა. მოცემულ საქმეში სადავო ხელშეკრულებების (დავლების ხელშეკრულება, ხელშეკრულება ერთობლივი საქმიანობის შესახებ და საკუთრების მინდობის ხელშეკრულებები) შესრულების ადგილი არის საქართველო.

ამასთან, ამავე კანონის მეათე მუხლის „ა“ პუნქტი განსაზღვრავს საქართველოს სასამართლოების განსაკუთრებულ კომპეტენციას იმ სარჩელებზე, რომელიც ეხება უძრავ ქონებას, თუ ეს ქონება საქართველოშია. განსახილველი დავის საგანს წარმოადგენს სამი უძრავი ქონება, რომელიც მდებარეობს საქართველოში. საქართველოს სასამართლოების განსაკუთრებული კომპეტენცია გამოირიცხავს სხვა ქვეყნების სასამართლოების კომპეტენციას საქართველოში არსებულ უძრავ ქონებებთან დაკავშირებულ დავებზე. ყველა ზემოაღნიშნული გარემოება ცალსახად ცხადყოფს, რომ საქართველოს სასამართლოს აქვს კომპეტენცია და ყველანაირი სამართლებრივი საფუძველი, რათა განიხილოს მოცემული დავა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 27 თებერვლის განჩინებით ი. ჩ-ის საკასაციო საჩივარი წარმოებაში იქნა მიღებული სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის

შესამონმებლად.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 15 მაისის განჩინებით ი. ჩ-ის საკასაციო საჩივარი დაშვებულ იქნა განსახილველად სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მე-5 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემონმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ი. ჩ-ის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 15 იანვრის განჩინება უნდა გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ხელახლა განსახილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 15 იანვრის განჩინებაში მითითებული საპროცესო გარემოებები არ წარმოადგენს პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველს. სააპელაციო სასამართლოს თავად შეეძლო განეხორციელებინა ის საპროცესო მოქმედებები და დაედგინა საქმის ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომელთა დადგენაც პირველი ინსტანციის სასამართლოს დაავალა, მიეცა მათთვის სამართლებრივი შეფასება და გამოეტანა არსებითი გადაწყვეტილება საქმეზე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, იმ შემთხვევაში, თუკი ადგილი აქვს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებულ შემთხვევებს, სააპელაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს უბრუნებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს ხელახლა განსახილველად. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია, არ გადააგზავნოს საქმე უკან და თვითონ გადაწყვიტოს იგი. ამრიგად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლი, ერთის მხრივ, უთითებს პირველ ინსტანციაში საქმის დაბრუნების საფუძველებზე, ხოლო, მეორეს მხრივ, სასამართლოს აძლევს უფლებას, ამ საფუძველების არსებობისას, ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, სამართლიანი მართლმსაჯულების განხორციელების სტანდარტიდან გამომდინარე, შეაფასოს რა უფრო მართებულია – მის მიერ გადაწყვეტილების გამოტანა თუ საქმის ხელახლა განსახილველად პირველ ინსტანციაში დაბრუნება.

ზემოაღნიშნული განპირობებულია სამართლიანი სასამარ-

თლოს უფლებით, რომელიც ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის თანახმად, ადამიანის ერთ-ერთი ძირითადი უფლებაა და თავის თავში მოიცავს ადამიანის უფლებას მისი საქმე გონივრულ ვადაში, სწრაფად და ეფექტიანად განიხილოს სასამართლომ (*Profitis and Others v. Greece*, §93; *Tierce v. San Marino*, §31; *Surmeli v. Germany [GC]*, §129; *Capuano v. Italy*, §§30-31; *Versini v. France*, §29), რაც წარმოშობს სახელმწიფოს ვალდებულებას, ისე მოაწყოს თავისი სამართლებრივი სისტემა, რომ სასამართლოებმა უზრუნველყონ თითოეული პირის უფლება გონივრულ ვადაში მიაღწიოს საბოლოო გადაწყვეტილებას დავაზე, რომელიც მისი სამოქალაქო უფლებებისა და მოვალეობების განხორციელებას ეხება (*Scordino v. Italy (no.1) [GC]* §183, *Surmeli v. Germany [GC]*, § 129).

თუმცა, ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლი მოითხოვს რა, რომ მართლმსაჯულება იყოს სწრაფი და ეფექტიანი, ხაზს უსვამს, რომ ამით არ უნდა დაზარალდეს მართლმსაჯულების სწორად (სათანადოდ) განხორციელების პრინციპი (*Von Maltzan and Others v. Germany (dec.) [GC]*, §132), რომელიც სამართლიანი სასამართლოს უფლების უფრო ზოგადი პრინციპია.

სამართლიანი სასამართლოს უფლებით დადგენილი სტანდარტის წრილობაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული, სასამართლო გადაწყვეტილების გაუქმების აბსოლუტური საფუძვლების განხილვა, თვალსაჩინოს ხდის, რომ რამდენიმე მათგანი, კერძოდ: ა) საქმე განიხილა სასამართლოს არაკანონიერმა შემადგენლობამ; ბ) სასამართლომ საქმე განიხილა ერთ-ერთი მხარის დაუსწრებლად, რომელსაც არ მიუღია შეტყობინება კანონით დადგენილი წესით, ან მისი კანონიერი წარმომადგენლის გარეშე, თუ ასეთი წარმომადგენლობა კანონით იყო გათვალისწინებული; გ) გადაწყვეტილება გამოტანილია საქმეზე, რომელიც უწყებრივად სასამართლოს არ ექვემდებარება; დ) გადაწყვეტილება მიღებულია საქმის ზეპირი განხილვის საფუძველზე, რომლის დროსაც დარღვეულია პროცესის საჯაროობის წესები; ე) გადაწყვეტილებას ხელს არ აწერენ ის მოსამართლეები, რომლებიც გადაწყვეტილებაში არიან აღნიშნულნი; ვ) გადაწყვეტილება გამოტანილია იმ მოსამართლეების მიერ, რომლებიც საქმის განხილვაში ადრე მონაწილეობდნენ; ზ) საქმეში არ არის სასამართლოს სხდომის ოქმი – პირდაპირ გამომდინარეობს მართლმსაჯულების სწორად განხორციელების პრინციპიდან, მათ შორის, საქმის განხილვაში მხარის მონაწილეობის და სამართლიანი და საჯარო განხილვის ფუნდამენტური უფლებიდან, და ქმნის იმ შემთხვევას, როდე-

საც ცალსახაა, რომ საქმე ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს იმ სასამართლოს, სადაც მოხდა აღნიშნული დარღვევა.

თუმცა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული კიდეც ორი საფუძველი, კერძოდ: ა) გადაწყვეტილება იურიდიულად არ არის საკმარისად დასაბუთებული; და ბ) გადაწყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრულია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია – წარმოადგენს ისეთ საფუძვლებს, რომლებიც, საკაცო სასამართლოს აზრით, იძლევა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, საქმის გარემოებების სრულყოფილი ანალიზის შედეგად და სამართლიანი სასამართლოს უფლების ჭრილში, საქმის პირველ ინსტანციაში დაბრუნების მართებულობა-არამართებულობის შეფასების საშუალებას.

სააპელაციო სასამართლოს მიერ პირველი ინსტანციის სამართლოსთვის საქმის უკან დაბრუნების მართებულობის შეფასებისას, სასამართლომ, უპირველეს ყოვლისა, უნდა გაითვალისწინოს: (1) რა პროცესუალური გარემოებები მიუთითებენ სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის უკან დაბრუნებაზე; (2) ამ გარემოებების გათვალისწინებით, რამდენად მიზანშეწონილია საქმის უკან დაბრუნება, და (3) ხომ არ გამოიწვევს ეს საქმის უსაფუძვლოდ გაჭიანურებას (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2012 წლის 10 იანვრის გადაწყვეტილება №ას-1118-1145-2011; 2015 წლის 23 თებერვლის №ას-1234-1175-2014 განჩინება).

აღნიშნულს მოითხოვს, აგრეთვე, რაციონალური მართლმსაჯულებისა და პროცესუალური ეკონომიის პრინციპები, რომლებიც გულისხმობს, რომ სააპელაციო სასამართლომ, რომელიც, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის თანახმად, ასევე საქმის არსებითად განმხილველი სასამართლოა, პირველი ინსტანციის სასამართლოს საქმე უნდა დაუბრუნოს მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში, როდესაც მას თავად რეალურად გაუჭირდება ფაქტობრივი გარემოებების დადგენა ან კონკრეტული საქმის გარემოებების გათვალისწინებით მართლაც მიზანშეწონილია საქმის უკან დაბრუნება (იხ. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებები №ას-402-764-05 23 ივნისი, 2005 წელი; №ას-657-618-2012, 10 დეკემბერი, 2012 წელი; №ას-1308-1234-2012, 4 თებერვალი, 2013 წელი)

გამომდინარე იქიდან, რომ მოცემულ საქმეში სააპელაციო სასამართლომ საქალაქო სასამართლოსთვის საქმის უკან დაბ-

რუნების საფუძვლად მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ე“ პუნქტზე (გადანყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრულია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემონახვა შეუძლებელია), სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაში მითითებული თითოეული პროცესუალური გარემოება, რომელიც საფუძვლად დაედო საქმის უკან დაბრუნებას, უნდა შეფასდეს ზემოაღნიშნული მოთხოვნების შესაბამისად.

პირველი პროცესუალური გარემოება, რომლითაც სააპელაციო სასამართლომ საქმის პირველ ინსტანციაში დაბრუნების აუცილებლობა დაასაბუთა, მდგომარეობს შემდეგში:

1. „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონიდან გამომდინარე, სრულყოფილ კვლევას საჭიროებს წინამდებარე დავასთან მიმართებაში საქართველოს სასამართლოების საერთაშორისო კომპეტენცია (საერთაშორისო განსჯადობა)

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ კონკრეტულ დავასთან მიმართებაში საქართველოს სასამართლოების საერთაშორისო კომპეტენციის დადგენა არის სამართლის და არა ფაქტის საკითხი. ამიტომ აღნიშნული საფუძვლით საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაბრუნება ეწინააღმდეგება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის მოთხოვნებს.

პირველი ინსტანციის სასამართლოში წინამდებარე საქმის განხილვის დროს მხარეებმა სასამართლოს განსჯადობის თაობაზე წარმოადგინეს საკუთარი პოზიციები. მოპასუხეებმა მოითხოვეს საქართველოს სასამართლოების საერთაშორისო კომპეტენციის არქონის გამო საქმის განხუხილველად დატოვება ან ინგლისისა და უელსის სასამართლოს მიერ გადანყვეტილების გამოტანამდე საქართველოს სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის შეჩერება, რასაც არ დაეთანხმა მოსარჩელე. სასამართლოს საერთაშორისო კომპეტენციის საკითხი მსჯელობის საგანი იყო სასამართლოს მთავარ სხდომაზე (იხ. თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 25 აპრილის მთავარი სხდომის ელექტრონული ჩანაწერი, 11:07:46 – 11:15:29), თუმცა თბილისის საქალაქო სასამართლოს აღნიშნულ საკითხზე საკუთარი მოსაზრება არ გამოუხატავს. სასამართლომ საქმე არსებითად განიხილა და მიიღო გადანყვეტილება, რომელიც არ შეიცავს მსჯელობას მისი საერთაშორისო კომპეტენციის შესახებ.

საქართველოს სასამართლოს საერთაშორისო კომპეტენციის საკითხი მოპასუხეების მიერ დაყენებულ იქნა სააპელაციო

სასამართლოშიც.

ასეთ პირობებში, სააპელაციო სასამართლოს თავად უნდა გამოეკვლია საერთაშორისო კომპეტენციის საკითხი და საწინააღმდეგო დასკვნამდე მისვლის შემთხვევაში (მოცემულ დავასთან მიმართებაში საქართველოს სასამართლოებს არ აქვთ საერთაშორისო განსჯადობა), შეენწყვიტა დავის წარმოება.

საკასაციო სასამართლომ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, შეამონმა ექვემდებარება თუ არა მოცემული საქმე საქართველოს სასამართლოებს უწყებრივად და მიიჩნევს, რომ ამ საქმეთან დაკავშირებით საქართველოს სასამართლოებს აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია.

უცხო ელემენტის შემცველ დავებთან დაკავშირებით საქართველოს სასამართლოები საკუთარი კომპეტენციის დადგენისას ხელმძღვანელობენ „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის შესაბამისი დებულებებით (თუ საერთაშორისო ხელშეკრულება ან შეთანხმება, რომლის ხელშეკრულებით მხარეც არის საქართველო, სხვა რამეს არ ითვალისწინებს).

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-11 მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, საქართველოს სასამართლოები განიხილვენ სამოქალაქო საქმეებს, რომლებშიც მონაწილეობენ უცხო ქვეყნის მოქალაქეები, მოქალაქეობის არმქონე პირები, საწარმოები და ორგანიზაციები. ასეთ საქმეებთან მიმართებაში საქართველოს სასამართლოებს საერთაშორისო კომპეტენცია აქვთ მაშინ, თუ მოპასუხის რეზიდენცია ან ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი საქართველოშია. ასეთ საქმეებთან მიმართებაში საქართველოს სასამართლოებს საერთაშორისო კომპეტენცია აქვთ მაშინაც, თუ მოპასუხე რამდენიმე პირია და ერთ-ერთი მათგანის საცხოვრებელი ადგილი, რეზიდენცია ან ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი საქართველოშია.¹

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-15 მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოს სარჩელი წარედგინება მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით, ხოლო თუ საქმეში რამდენიმე მოპასუხეა – ერთ-ერთი მოპასუხის საცხოვრებელი ადგილის მიხედვით (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის პირველი ნაწილი).

მოცემულ შემთხვევაში სარჩელი აღძრულია 6 მოპასუხის წი-

¹ საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, მე-9 მუხლის „ა“ პუნქტი

ნააღმდეგ, რომელთაგან ერთ-ერთ მოპასუხეს – ნ. პ-ს საცხოვრებელი ადგილი საქართველოში აქვს. შესაბამისად, აღნიშნული საფუძვლით საქართველოს სასამართლოებს მოცემული დავის მიმართ აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია.

საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის მიხედვით, საქართველოს სასამართლოებს საერთაშორისო კომპეტენცია აქვთ იმ შემთხვევაშიც, თუ ხელშეკრულებით განსაზღვრული ვალდებულების შესრულების ადგილი საქართველოა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ხელშეკრულებიდან გამომდინარე სარჩეულები სასამართლოს წარედგინება ხელშეკრულების შესრულების ადგილის ან იმ ადგილის მიხედვით, სადაც ხელშეკრულება უნდა შესრულდებოდა.

მოცემულ შემთხვევაში მოსარჩელე მიუთითებს, რომ მან ა. (ბ.) პ-თან დადო დავალებისა და ერთობლივი საქმიანობის, ხოლო მე-5 და მე-6 მოპასუხეებთან (ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულებზე დაფუძნებულ კომპანიებთან) საკუთრების მინდობის ზეპირი ხელშეკრულებები. აქედან დავალების ხელშეკრულების შესრულების ადგილი იყო ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულები, ხოლო ერთობლივი საქმიანობისა და საკუთრების მინდობის ხელშეკრულებების შესრულების ადგილს წარმოადგენდა საქართველო, რამდენადაც ისინი ეხებოდა საქართველოში მდებარე უძრავი ნივთებისა და რეგისტრირებული კომპანიების წილების მართვასა და განკარგვას.

შესაბამისად, ერთობლივი საქმიანობისა და საკუთრების მინდობის ხელშეკრულებების შესრულების ადგილის მიხედვით, საქართველოს სასამართლოებს მოცემული დავის მიმართ აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, სარჩელი საკუთრების უფლების, აგრეთვე, ქონების გაყოფასთან, განაწილებასა და ფლობასთან დაკავშირებული სარჩელი, თუ დავა ეხება უძრავ ნივთებზე, მათ შორის, მიწის ნაკვეთზე უფლებას, შეიძლება შეტანილ იქნეს სასამართლოში ნივთების ადგილსამყოფელის მიხედვით.

საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად კი, საქართველოს სასამართლოებს განსაკუთრებული კომპეტენცია აქვთ იმ სარჩეულებზე, რომლებიც ეხება უძრავ ქონებას, თუ ეს ქონება საქართველოშია.

მოცემულ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს სამი უძ-

რავი ნივთი: (ა) უ. თ-ი (უძრავი ქონების სარეგისტრაციო № ...) („უ-ი“), ბ) მიწის ნაკვეთი და შენობა-ნაგებობები ლ-ში (საკადასტრო კოდი № ...) („ლ-ი“) და გ) ქ. თბილისში, ფ-ის ქ. №...-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი (სარეგისტრაციო №...) („კ-ა“), რომლებიც მდებარეობს საქართველოში. აღნიშნული უძრავი ნივთებისა და მათი რეალიზაციის შედეგად მიღებული მოგების ბენეფიციარ მესაკუთრედ ცნობა, ასევე, საქართველოში დაფუძნებული იურიდიული პირების: შპს „პ. ჯ-ას“, შპს „ჯ. კ“-ოს, ს.ს. „ფ. ნ-ას“, შპს „ს. თ. ნ“-ის აქციებისა და წილების და მათი რეალიზაციის შედეგად მიღებული მოგების ბენეფიციარ მესაკუთრედ ცნობა (საკუთრებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები) მოსარჩელის ძირითადი მოთხოვნებია, რომელთა მართებულობა გავლენას ახდენს სხვა მოთხოვნების მართებულობაზე. შესაბამისად, აღნიშნულ მოთხოვნებთან დაკავშირებით, ნივთების ადგილსამყოფელიდან გამომდინარე, საქართველოს სასამართლოებს მოცემული დავის მიმართ აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია.

რაც შეეხება მოთხოვნებს ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულებზე დაფუძნებული იურიდიული პირების (მე-5 და მე-6 მოპასუხეების) ბენეფიციარ მესაკუთრედ ცნობის შესახებ, შესაძლებელია მათთან დაკავშირებით სხვა ქვეყნის სასამართლოებს (ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულები ან გაერთიანებული სამეფო) ასევე ჰქონდეთ საერთაშორისო კომპეტენცია, თუმცა „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად, აღნიშნული საქართველოს სასამართლოების საერთაშორისო კომპეტენციის გამორიცხვის საფუძველს არ წარმოადგენს. მოცემული კანონის მე-19 მუხლი არეგულირებს ერთი და იმავე სარჩელის თაობაზე ერთსა და იმავე მხარეებს შორის საქართველოსა და უცხო ქვეყანაში სამართალწარმოების მიმდინარეობის შემთხვევებს, კერძოდ, ამ მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, საქართველოს სასამართლო საქმეს წარმოებაში არ მიიღებს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ამ საქმეზე უკვე არსებობს უცხო ქვეყნის სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომელიც შეიძლება ცნობილ იქნას საქართველოში. მოპასუხის მითითებით გაერთიანებულ სამეფოში მე-5 და მე-6 მოპასუხეებსა და მოსარჩელეს შორის დავა დაიწყო მე-5 და მე-6 მოპასუხეების სარჩელის საფუძველზე 2013 წლის 8 თებერვალს, ხოლო ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულებზე მოსარჩელემ სარჩელი აღძრა 2013 წლის 2 აგვისტოს. მხარეთა განცხადებით და საქმის მასალებით არ დასტურდება, რომ რომელიმე ზემოაღნიშნულ დავასთან დაკავშირებით უცხო ქვეყნის სასამართლომ მიიღო გადაწყვეტილება ან ასეთი გადაწყვეტილება მიღებული ჰქონ-

და თბილისის საქალაქო სასამართლოში მოსარჩელის მიერ 2014 წლის 22 იანვარს სარჩელის შეტანის დროს. ამრიგად, სარჩელის წარდგენის მომენტიდან არ არსებობდა და ამჟამადაც არ არსებობს მე-19 მუხლის მე-2 ნაწილით საქმის წარმოებაში არმიღების საფუძველი.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-20 მუხლის თანახმად, სასამართლოს არჩევის უფლება, თუ საქმე რამდენიმე სასამართლოს განსჯადია, ეკუთვნის მოსარჩელეს.

ამრიგად, რაკი უძრავი ქონება, აგრეთვე, საწარმოები საქართველოშია, საქართველო წარმოადგენს ასევე ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულებისა და საკუთრების მინდობის ხელშეკრულებების შესრულების ადგილს და ერთ-ერთი მოპასუხის ადგილსამყოფელიც საქართველოშია, ამავე დროს მოსარჩელემ აირჩია საქართველოს სასამართლოებისათვის მიმართვა, საკაცო პალატა მიიჩნევს, რომ საქართველოს სასამართლოებს მოცემულ დავაზე აქვთ საერთაშორისო კომპეტენცია.

მეორე პროცესუალური გარემოება, რომელიც სააპელაციო სასამართლომ პირველ ინსტანციაში საქმის დაბრუნების საფუძველად მიუთითა, მდგომარეობს შემდეგში:

2. უნდა გაირკვეს, კონკრეტულად რომელი ქვეყნის მატერიალური კანონმდებლობით უნდა მოხდეს დავის გადაწყვეტა. მოპასუხე B. T. L-ი და C. V. L-ი წარმოადგენენ უცხო ქვეყნის სამართლის საფუძველზე ოფშორულ ზონაში რეგისტრირებულ იურიდიულ პირებს, ხოლო სარჩელი შეეხება მოსარჩელის მიერ მესამე პირისათვის კომპანიის დაფუძნების თაობაზე ნდობითი ფუნქციის მინიჭების – საკუთრების მინდობის დადასტურებულად აღიარების და ი. ჩ-ის „ბენეფიციარ“ მესაკუთრედ ცნობის საკითხს.

იმ შემთხვევაში, თუ დავის საგანთან დაკავშირებული რომელიმე საკითხი უნდა გადაწყდეს უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის მიხედვით, აღნიშნული ქვეყნის სამართლის ნორმების, დოქტრინისა და სასამართლო პრაქტიკის მითითება და დამტკიცება (მტკიცების ტვირთი) ეკისრება იმ მხარეს, რომელიც მიუთითებს ამ ქვეყნის კანონმდებლობის გამოყენებაზე.

„საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-3 მუხლის შესაბამისად, უცხო ქვეყნის სამართლის გამოყენებისას საქართველოს სასამართლო იღებს საჭირო ზომებს მისი ნორმების არსის დასადგენად, შესაბამის ქვეყანაში მათი ოფიციალური განმარტების, გამოყენების პრაქტიკისა და დოქტრინის გათვალისწინებით.

თუ უცხო ქვეყნის სამართლის ნორმების არსის დადგენა ზემოაღნიშნულ ღონისძიებათა განხორციელების მიუხედავად უშედეგოა ან მოითხოვს გაუმართლებელ ხარჯებს, ხოლო პროცესის არცერთ მხარეს არ შეუძლია ნორმების არსის დადგენა და მათი გამოყენების დასაბუთება, სასამართლო იყენებს საქართველოს სამართალს.

ამრიგად, უცხო ქვეყნის კანონმდებლობაზე, მასთან დაკავშირებულ პრაქტიკასა და დოქტრინაზე დაყრდნობა ქართულ საკოლიზიო სამართალში წარმოადგენს ფაქტის საკითხს და შესაბამისად, მითითების და მტკიცების ტვირთი ეკისრება დაინტერესებულ მხარეს, რაც შედის მტკიცების საგანში. თუმცა მტკიცების საგნის განსაზღვრა (ანუ რა ფაქტობრივი გარემოებები უნდა იქნას მოაზრებული მტკიცების საგანში) არის სამართლის საკითხი და მის სამართლებრივ მხარეს განსაზღვრავს მოსამართლე. აღნიშნული გულისხმობს იმას, რომ დაინტერესებული მხარის მხრიდან ყურადღების გამახვილების მიუხედავად, სასამართლომ თავისი ინიციატივით უნდა გამოიკვლიოს უცხო ქვეყნის კანონმდებლობის გამოყენების საკითხი.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ დავა მოაწესრიგა საქართველოს კანონმდებლობით, თუმცა ზემოაღნიშნული საკითხი მას სათანადოდ არ გამოუყვლევია. სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში კი აღნიშნული საკითხის კვლევა წარმოადგენდა სააპელაციო სასამართლოს კომპეტენციას. ამიტომ ზემოაღნიშნული საფუძვლით საქმის პირველ ინსტანციაში დაბრუნება ეწინააღმდეგება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 385-ე მუხლის მოთხოვნებს.

საქართველოს სასამართლოების მიერ კონკრეტულ დავასთან დაკავშირებით გამოსაყენებელი კანონმდებლობის განსაზღვრა ხდება „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე.

საქართველო იურიდიული პირების „ეროვნულობის“ დადგენის საკითხში აღიარებს იურიდიული პირის მმართველობის ცენტრის ადგილსამყოფელის პრინციპს (განსხვავებით მრავალ ქვეყანაში გავრცელებული ინკორპორაციის პრინციპისაგან). კერძოდ, „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“ კანონის 24-ე მუხლის მიხედვით, იურიდიული პირის უფლებაუნარიანობა და ქმედუნარიანობა განისაზღვრება იმ ქვეყნის სამართლით, სადაც იურიდიული პირის ადმინისტრაციას აქვს ფაქტობრივი ადგილსამყოფელი. აღნიშნული დოქტრინა ასახულია ამავე კანონის 36-ე მუხლის მე-2 წინადადებაშიც, რომლის თანახმად, ივარაუდება, რომ ხელშეკრულება ყველაზე მჭიროდაა დაკავ-

შირებული იმ ქვეყანასთან, სადაც მხარეს, რომელსაც დამახასიათებელი სახელშეკრულებო ვალდებულება უნდა შეესრულებინა, ხელშეკრულების დადებისას ჰქონდა ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი ან ადმინისტრაციის რეზიდენცია.

ადმინისტრაციის რეზიდენციაში იგულისხმება იურიდიული პირის მმართველობის ცენტრალური ადგილსამყოფელი. ამ უკანასკნელში იგულისხმება ადგილი, სადაც ტარდება დირექტორთა საბჭოს სხდომები, სამეთვალყურეო საბჭოს სხდომები, აქციონერთა კრება და სხვ.

ამრიგად, ქართული კანონმდებლობის მიხედვით, იურიდიული პირი ექვემდებარება იმ ქვეყნის სამართალს, სადაც მას გააჩნია ცენტრალური ადმინისტრაციის ადგილსამყოფელი.

მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელე არ უთითებს ფაქტებს ადმინისტრაციის ადგილსამყოფელის შესახებ. ასევე, არც სასამართლოები იკვლევენ ამ საკითხს. იმ შემთხვევაში, თუ კომპანიების ადმინისტრაციის ადგილსამყოფელი არის ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულები, მაშინ ამ პირებზე ვრცელდება ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულების კანონმდებლობა. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში მოსარჩელეს ეკისრება ბრიტანეთის ვირჯინიის კუნძულების სამართლის ნორმების, დოქტრინისა და სასამართლო პრაქტიკის მითითებისა და დამტკიცების ტვირთი.

რაც შეეხება გარიგებების ნამდვილობას, იგი განისაზღვრება იმ ქვეყნის სამართლით, რომელიც გამოყენებული უნდა ყოფილიყო გარიგების ან მისი რომელიმე დებულების ნამდვილობისათვის.² თვით გარიგების ფორმა განისაზღვრება იმ ქვეყნის სამართლით, სადაც დაიდო ეს გარიგება ან იმ ქვეყნის სამართლით, რომელიც გამოიყენება გარიგების საგნის მიმართ. გარიგების ფორმა დაცულად ითვლება, თუ ხელშეკრულება დაიდო სხვადასხვა ქვეყანაში მყოფ პირებს შორის და იგი შეესაბამება ერთ-ერთი ქვეყნის მოთხოვნებს გარიგების ფორმის შესახებ.³

გარიგებათა მიმართ, რომელთა საგანია მიწის ნაკვეთზე უფლება, მიუხედავად ხელშეკრულების დადების ადგილისა და ამ ადგილას მოქმედი სამართლისა, გამოიყენება იმ ქვეყნის სამართლის იმპერატიული ნორმები გარიგების ფორმის შესახებ, სადაც არის მიწის ნაკვეთი.⁴ გარიგება, რომლითაც წარმოიშობა

² საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, 27-ე მუხლის პირველი პუნქტი

³ საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, 29-ე მუხლის პირველი პუნქტი

⁴ საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, 29-ე მუხლის მე-3 პუნქტი

უფლება ნივთზე ან რომლითაც ხდება ამ უფლების განკარგვა, ითვლება ფორმის დაცვით დადებულიად, თუ იგი შეესაბამება გარიგების ფორმის შესახებ იმ ქვეყნის სამართლის მოთხოვნებს, რომელიც გამოიყენება გარიგების საგნის წარმომშობი სამართლებრივი ურთიერთობის მიმართ.⁵

ნივთზე უფლების წარმოშობა, შეცვლა, გადაცემა და შეწყვეტა ნებსრიგდება იმ ქვეყნის სამართლით, სადაც ეს ნივთი იმყოფება. ამ ქვეყნის სანივთო-სამართლებრივი ნორმები გამოიყენება იმ შემთხვევაშიც, როცა საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ კანონის მითითებითი (კოლიზიური) ნორმის მიხედვით სხვა ქვეყნის სამართალი უნდა იქნას გამოყენებული.⁶

სახელშეკრულებო ურთიერთობებიდან გამომდინარე უფლება-მოვალეობების განსაზღვრა, კერძოდ, ხელშეკრულებათა განმარტება, შესრულება, შეწყვეტა, აგრეთვე, ბათილობის შედეგები, ვალდებულებათა დარღვევა, წინასახელშეკრულებო და ხელშეკრულების შემდგომი ვალდებულებების დარღვევის ჩათვლით, წესრიგდება მხარეების მიერ არჩეული ქვეყნის სამართლით, ხოლო თუ მხარეებს არ აურჩევიათ რომელიმე ქვეყნის სამართალი, ხელშეკრულება დაექვემდებარება მასთან ყველაზე უფრო მჭიდროდ დაკავშირებული ქვეყნის სამართალს. მხარეების მიერ სამართლის არჩევის შემთხვევაშიც, იგი ჩაითვლება ბათილად, თუ იგი უგულებელყოფს ხელშეკრულებასთან ყველაზე მჭიდროდ დაკავშირებული ქვეყნის სამართლის იმპერატიულ ნორმებს.⁷

ივარაუდება, რომ ხელშეკრულება ყველაზე მჭიდროდაა დაკავშირებული იმ ქვეყანასთან, სადაც მხარეს, რომელსაც დამახასიათებელი სახელშეკრულებო ვალდებულება უნდა შეესრულებინა, ხელშეკრულების დადებისას ჰქონდა ჩვეულებრივი ადგილსამყოფელი ან ადმინისტრაციის რეზიდენცია.⁸

თუ ხელშეკრულების საგანია მიწის ნაკვეთზე უფლება ან მიწის ნაკვეთით სარგებლობის უფლება, ივარაუდება, რომ ხელშეკრულება ყველაზე მჭიდროდაა დაკავშირებული იმ ქვეყანასთან, სადაც არის მიწის ნაკვეთი.⁹

⁵ საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, 29-ე მუხლის მე-4 პუნქტი

⁶ საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, 32-ე მუხლის პირველი პუნქტი

⁷ საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, 35-ე და 36-ე მუხლები

⁸ საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, 36-ე მუხლის პირველი პუნქტი

⁹ საქართველოს კანონი „საერთაშორისო კერძო სამართლის შესახებ“, 36-ე მუხლის მე-2 პუნქტი

აღნიშნულიდან ჩანს, რომ მოცემულ შემთხვევაში დამახასიათებელი შესრულების კონცეფციასთან შედარებით, უპირატესობა ენიჭება სპეციალურ პრეზუმფციას – უძრავი ქონების ადგილსამყოფელი ქვეყნის სამართლის გამოყენების სასარგებლოდ, რაც უნდა გაითვალისწინოს სააპელაციო სასამართლომ.

მესამე პროცესუალური გარემოება, რომელიც სააპელაციო სასამართლომ პირველ ინსტანციაში საქმის დაბრუნების საფუძვლად მიუთითა, მდგომარეობს შემდეგში:

3. ა. სარჩელი აღძრულია რამდენიმე მოპასუხის მიმართ, რამდენიმე ასევე სასარჩელო მოთხოვნაც, განსხვავდება სასარჩელო მოთხოვნის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები, თუმცა მოსარჩელე კონკრეტულად არ ასახელებს თითოეულ სასარჩელო მოთხოვნასთან მიმართებაში უშუალო მოპასუხეს;

ბ. სასარჩელო მოთხოვნების საფუძვლად მითითებული ფაქტები მოსარჩელის მტკიცების საგანში შემავალი გარემოებების გათვალისწინებით, საჭიროებს უფრო მეტ სიზუსტეს და თანამიმდევრულობას. პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ არ არის გარკვეული მოთხოვნის არსი, მისი საფუძველი.

მოცემულ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლო იზიარებს კასატორის მითითებას, რომ სარჩელის შინაარსიდან და მოსარჩელის ახსნა-განმარტებებიდან ცალსახად იკვეთება თითოეულ სასარჩელო მოთხოვნასთან მიმართებაში ვინ არის უშუალო მოპასუხე.

რაც შეეხება 3.ბ. საფუძველს, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოში საქმის დაბრუნების ზემოაღნიშნული საფუძველი განხილულ უნდა იქნას სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-3 მუხლით გათვალისწინებული დისპოზიციურობისა და მე-4 მუხლით გათვალისწინებული შეჯიბრობითობის პრინციპების კონტექსტში, რომლებიც გულისხმობს მხარეთა შესაძლებლობას თავად განსაზღვრონ დავის საგანი და თვითონვე მიიღონ გადაწყვეტილება სასამართლოში სარჩელის შეტანის შესახებ. მხარეები თვითონ განსაზღვრავენ, რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნას დადასტურებული ეს ფაქტები. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები.

მართალია, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 მუხლის მე-2 ნაწილი ითვალისწინებს სასამართლოს უფლებას საქმის გარემოებათა გასარკვევად ამ კოდექსში გათვალისწინებულ ღო-

ნისძიებებს საკუთარი ინიციატივითაც მიმართოს, მაგრამ სამოქალაქო სამართალწარმოების კონტექსტში, რომელიც მთლიანად მხარეთა დისპოზიციურობისა და შეჯიბრებითობის პრინციპს ეფუძნება, სასამართლოს მხრიდან ნებისმიერი ინიციატივის გამოჩენის უფლება ვინ როდ (შეზღუდულად) უნდა იქნას განმარტებული, რაც გულისხმობს, რომ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში სასამართლოს მხრიდან ინიციატივის გამოჩენის საფუძვლები და აუცილებლობა სასამართლომ ნათლად უნდა დაასაბუთოს.

მოსარჩელე/კასატორი აღნიშნავს, რომ სასამართლოში მან წარმოადგინა ყველა ფაქტი და მტკიცებულება, რაც გააჩნდა და რაც მას საქმის გარემოებების დასადასტურებლად აუცილებლად და მიზანშეწონილად მიაჩნდა.

ასეთ ვითარებაში სააპელაციო სასამართლოს ვალდებულება იყო შეემონებინა სარჩელში მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებს თუ არა სასარჩელო მოთხოვნას. ამ კითხვაზე პასუხის ძიებისას სასამართლომ უნდა შეამოწმოს სასარჩელო მოთხოვნის საფუძვლად მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები რამდენად ექცევა სამართლის სულ მცირე, ერთი ნორმით მოცემული ფაქტობრივი სიტუაციის ნორმატიული აღწერილობის ქვეშ. იმ შემთხვევაში, თუ შემონების შედეგად სასამართლო მივა დასკვნამდე, რომ მოთხოვნის საფუძვლად მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები არ ექცევა სამართლის ნორმის აღწერილობაში ან არ არის მითითებული საკმარისი ფაქტები, რაც კონკრეტული ნორმით განსაზღვრული შედეგის აუცილებელ წინაპირობას წარმოადგენს (სარჩელში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები იურიდიულად არ ამართლებს მოთხოვნას), მაშინ სარჩელის დაკმაყოფილებას უნდა ეთქვას უარი.

მეოთხე პროცესუალური გარემოება, რომელიც სააპელაციო სასამართლომ პირველ ინსტანციაში საქმის დაბრუნების საფუძვლად მიუთითა, მდგომარეობს შემდეგში:

4. მოთხოვნები ძირითადად აღიარებითი ხასიათისაა. სარჩელის შინაარსიდან გამომდინარე კი შეუძლებელია მოსარჩელის ნამდვილი იურიდიული ინტერესის დადგენა. ნამდვილ იურიდიულ ინტერესად ვერ შეფასდება მოსარჩელის განმარტება მასზედ, რომ წინამდებარე სარჩელის დაკმაყოფილების შესახებ მიღებული გადაწყვეტილება გარკვეულწილად წარმოადგენს ინგლისისა და უელსის მართლმსაჯულების მაღალ სასამართლოში ვ. ჩ-ის მიმართ ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით აღძრული სარჩელისაგან თავის დაცვის საშუალებას, ანუ შესაგე-

ბელს. უფრო მეტ სიზუსტეს და კონკრეტულობას მოითხოვს ასევე 2004 წლის ივლისში ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების დადებულად, ხოლო 2013 წლის 26 დეკემბერს შეწყვეტილად ცნობის და ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე გარკვეული უფლებების დადასტურების მოთხოვნით აღძრული სარჩელის იურიდიული ინტერესი. მოსარჩელე მხარეს მართებს მიუთითოს და დააზუსტოს აღძრული სარჩელის სწორი იურიდიული ინტერესი თითოეულ აღიარებით მოთხოვნასთან მიმართებით.

აღნიშნულთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მოცემულ საქმეში წარმოდგენილი სასარჩელი მოთხოვნების ნაწილი აღიარებითი, ნაწილი კი მიკუთვნებითი ხასიათისაა.

მიკუთვნებით მოთხოვნებს წარმოადგენს, ერთ შემთხვევაში, უძრავი ქონებისა და მისგან მიღებული მოგების მესაკუთრედ ცნობა, ხოლო მეორე შემთხვევაში – სანარმოებისა და წილების და მათი რეალიზაციის შედეგად მიღებული მოგების მესაკუთრედ ცნობა.

მოსარჩელის მოთხოვნები დავალებისა და ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულებების არსებობის დადგენის შესახებ წარმოადგენს არა დამოუკიდებელ, არამედ დამატებითი ხასიათის მოთხოვნებს. შესაბამისად, მოსარჩელის ძირითადი (საკუთრებასთან დაკავშირებული) მოთხოვნების მართებულობა გავლენას ახდენს დამატებითი მოთხოვნების მართებულობაზე (და არა პირიქით).

საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მითითებას, რომ აღიარებით მოთხოვნებთან მიმართებაში იურიდიული ინტერესის არსებობის გამორკვევა წარმოადგენს აღიარებითი სარჩელის დასაშვებობის ძირითად წინაპირობას, და დამატებით განმარტავს, რომ აღნიშნული არ ქმნის საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველს. სარჩელის წარმოებაში მიღების შემდეგ იურიდიული ინტერესის არარსებობის დადგენა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 178-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ლ“ ქვეპუნქტისა და 187-ე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, სასამართლოს მიერ ამ აღიარებითი სარჩელის განუხილველად დატოვების საფუძველია (იხ. სუსგ №ას-314-299-2013).

შესაბამისად, სამართლის ზემოაღნიშნული საკითხები სააპელაციო სასამართლოს გამოსაკვლევი და ამ საფუძველებით პირველი ინსტანციის სასამართლოში განსახილველად საქმის დაბრუნება არამართებულია.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სააპელაციო სასამართლოს შეუძლია, თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება და არ დააბრუნოს საქმე უკან, როდესაც არ არსებობს მისი იურისდიქციიდან გამომდინარე შეზღუდვები და მხარეთა პროცესუალური უფლებრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით საქმის დაბრუნების აუცილებლობა.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს თავად შეეძლო განეხორციელებინა ის საპროცესო მოქმედებები და დაედგინა საქმის ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომელთა განხორციელება და დადგენაც პირველი ინსტანციის სასამართლოს დაავალა, ასევე მიეცა მათთვის სამართლებრივი შეფასება და გამოეტანა არსებითი გადაწყვეტილება დავალების, ერთობლივი საქმიანობისა და საკუთრების უფლების მარეგულირებელი სამართლის ნორმების საფუძველზე. შესაბამისად, დაუსაბუთებელია სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საქმის პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაბრუნების თაობაზე.

კასატორის ერთ-ერთი მოთხოვნაა საკასაციო სასამართლომ საქმე არ დააბრუნოს სააპელაციო ინსტანციაში და თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება. აღნიშნულთან დაკავშირებით საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ იმ პირობებში, როცა სააპელაციო სასამართლოს არ დაუდგენია საქმის ფაქტობრივი გარემოებების დიდი ნაწილი, არც მათი დამადასტურებელი მტკიცებულებები გამოუკვლევიან და არც სამართლებრივი შეფასებები გაუკეთებია, სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრულია, რომ საკასაციო სასამართლოს მხრიდან მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია. ამიტომ საკასაციო პალატა მოკლებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით გათვალისწინებულ შესაძლებლობას თავად მიიღოს გადაწყვეტილება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ არსებობს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, გარდა აღნიშნული მუხლის „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებისა. მოცემულ შემთხვევაში, სახეზეა 394-ე მუხლის „ე1“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული საფუძველი. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ უნდა გაუქმდეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ი. ჩ-ის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;

2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 15 იანვრის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;

3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

2. პროცესის ხარჯები

სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადება

ბანკინება

№ას-574-545-2015 15 ივლისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. ბაქაქუჩი,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: ქორწინების ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

ი. შ-ამ და შ. შ-ა-რ-ამ სარჩელი აღძრა სასამართლოში და მოითხოვა, ც. დ-ესა (ქორწინების შემდგომი გვარი შ-ა) და ბ. შ-ას შორის 1994 წლის 9 სექტემბერს რეგისტრირებული ქორწინების აქტის №13 ჩანაწერის ბათილად ცნობა.

მოსარჩელებმა განმარტეს, რომ 1997 წლის 15 იანვარს გარდაიცვალა ი. შ-ასა და შ. შ-ა-რ-ას ბაბუა – ა. შ-ა. გარდაცვლილი პირის სამკვიდრო ფაქტობრივი ფლობით მიიღო მოსარჩელებების მამამ – ბ. შ-ამ, რომელიც გარდაიცვალა 1997 წლის 25 ნოემბერს.

ბ. შ-ას სამკვიდრო ქონება მემკვიდრეობით მიიღეს მისმა შვილებმა – ი. შ-ამ და შ. შ-ა-რ-ამ.

ი. შ-ა დაიბადა 1973 წლის 3 ივლისს. მისი მშობლები – ბ. შ-ა და ა-თ ჩ-ე რეგისტრირებულ ქორწინებაში არ ყოფილან.

1985 წლის 7 მარტს ბ. შ-ა დაქორწინდა ი. ფ-სთან. მათ ქორწინების განმავლობაში შეეძინათ შვილი – შ. შ-ა-რ-ა.

მოსარჩელებისათვის ცნობილი გახდა, რომ ი. ფ-სთან რეგისტრირებული ქორწინების არსებობის მიუხედავად, 1994 წლის 9 სექტემბერს ბ. შ-ა რეგისტრირებულ ქორწინებაში გატარდა ც. დ-სთან.

მხარის მითითებით, როგორც 1994 წელს მოქმედი სამოქალაქო კოდექსი, ასევე, ამჟამად მოქმედი სამოქალაქო კოდექსი კრძალავს რეგისტრირებულ ქორწინებაში მყოფ პირთან ახალი ქორწინების რეგისტრაციას, შესაბამისად, ბ. შ-ასა და ც. დ-ეს შორის 1994 წლის 9 სექტემბერს რეგისტრირებული ქორწინება

ბათილად უნდა იქნეს ცნობილი.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ მისთვის არ იყო ცნობილი ბ. შ-ასა და ი. ფ-ს შორის რეგისტრირებული ქორწინების არსებობის ფაქტი. ამასთან, სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაშიც მოსარჩელები ვერ მიიღებენ კონკრეტულ სამართლებრივ შედეგს, რადგან 1998 წლის 24 სექტემბრის დადგენილებით ი. შ-ას უარი ეთქვა სამკვიდრო მონაწილის გაცემაზე.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 30 იანვრის გადაწყვეტილებით წარმოდგენილი სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 17 აპრილის განჩინებით ც. შ-ას სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ 2015 წლის 27 მარტის განჩინებით აპელანტ ც. შ-ას დაუდგინდა ხარვეზი და დაევალა 10 დღის ვადაში 150 ლარის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტისა და დასაბუთებული სააპელაციო საჩივრის წარდგენა.

აპელანტმა განცხადებით მიმართა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს და ითხოვა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადება, რაც შეეხება სააპელაციო საჩივარს, აპელანტმა განმეორებით წარადგინა სააპელაციო საჩივრის ბლანკი, რომელიც კვლავ არ შეიცავდა მითითებასა და დასაბუთებას გასაჩივრებული გადაწყვეტილების უსწორობებთან დაკავშირებით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის საფუძველზე სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სახელმწიფო ბაჟის გადახდის შეუძლებლობის დამადასტურებელი რაიმე სახის მტკიცებულება ც. შ-ას სააპელაციო სასამართლოსათვის არ წარუდგენია, ასევე არ გამოუსწორებია ხარვეზი დასაბუთებული სააპელაციო საჩივრის წარდგენის ნაწილში, რის გამოც ც. შ-ას სააპელაციო საჩივარი უნდა დარჩეს განუხილველად, ხარვეზის შეუვსებლობის გამო.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე ც. შ-ამ შეიტანა კერძო საჩივარი და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძველზე:

კერძო საჩივრის ავტორის მითითებით, სააპელაციო სასამართლომ არასწორად აღნიშნა, რომ აპელატს დასაბუთებული სააპელაციო საჩივრის წარდგენის ნაწილში ხარვეზი არ გამოუსწო-

რებია, ვინაიდან ც. შ-ამ წარადგინა სააპელაციო საჩივარი, რომელშიც მიუთითა თავისი მოთხოვნა და ის გარემოებები, რის გამოც ითხოვდა საქალაქო სასამართლოს გადანყვეცილების გაუქმებას. ამასთან, სააპელაციო საჩივრით მხარემ იშუამდგომლა, იმ მომენტისათვის შესაბამისი სახსრების უქონლობის გამო, სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე.

მხარემ მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლომ არ შეისწავლა მისი სააპელაციო საჩივარი და არასწორად ჩათვალა, რომ აპელანტს არ წარმოუდგენია სახელმწიფო ბაჟის გადახდის შეუძლებლობის დამადასტურებელი მტკიცებულებები. ც. შ-ას მოსაზრებით, აღნიშნული გარემოების დამადასტურებელია ქვეყანაში შექმნილი ეკონომიკური მდგომარეობა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებელი განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ც. შ-ას კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო საჩივარი არ უპასუხებს ამ ნორმის მოთხოვნებს, ან სახელმწიფო ბაჟი არ არის გადახდილი სასამართლო ავალებს საჩივრის შემტან პირს შეავსოს ხარვეზი, რისთვისაც მას ვადას უნიშნავს. თუ ამ ვადაში ხარვეზი არ იქნება შევსებული, სააპელაციო საჩივარი აღარ მიიღება.

დასახელებული ნორმიდან გამომდინარეობს, რომ სააპელაციო საჩივრის ხარვეზის არსებობისას სასამართლო განსაზღვრავს იმ საპროცესო მოქმედებებს, რომელიც ხარვეზის შესავსებად უნდა განხორციელდეს და საპროცესო ვადას, რომლის განმავლობაშიც აპელანტი ვალდებულია, შეასრულოს განჩინებაში დადგენილი მოქმედებები. სასამართლოს მიერ მითითებული ვადის უშედეგოდ გასვლის შემდეგ კი სააპელაციო საჩივარი აღარ განიხილება და დარჩება განუხილველად.

მოცემულ შემთხვევაში დადგენილია, რომ სააპელაციო პალატამ 2015 წლის 27 მარტის განჩინებით სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 368-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის საფუძველზე აპელანტ ც. შ-ას დაუდგინა ხარვეზი და დაავალა 10 დღის ვადაში სახელმწიფო ბაჟის სახით 150 ლარის გადახდის დამადასტურებელი ქვითრის დედნისა და დასაბუთებული სააპელაციო საჩივრის წარდგენა.

შპს „სკს-ს“ გზავნილების ჩაბარების შესახებ შეტყობინების ბარათით დასტურდება, რომ ხარვეზის დადგენის შესახებ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება აპელანტს 2015 წლის 1 აპრილს ც. შ-ას პირადად ჩაბარდა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-60 მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, წლებით, თვეებით ან დღეებით გამოსათვლელი საპროცესო ვადის დენა იწყება იმ კალენდარული თარიღის ან იმ მოვლენის დადგომის მომდევნო დღიდან, რომლითაც განსაზღვრულია მისი დასაწყისი. ამავე კოდექსის 61-ე მუხლის მე-სამე ნაწილის მიხედვით კი, საპროცესო მოქმედება, რომლის შესასრულებლაც დადგენილია ვადა, შეიძლება შესრულდეს ვადის უკანასკნელი დღის ოცდაოთხ საათამდე.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ხარვეზის შევსების საპროცესო ვადის დენა დაიწყო 2015 წლის 2 აპრილს და ამოიწურა ამავე წლის 13 აპრილს (2015 წლის 11-12 აპრილი იყო უქმე, არასამუშაო დღეები), თუმცა სასამართლოს მიერ განსაზღვრულ ვადაში აპელანტს სასამართლოს მიერ დადგენილი ხარვეზი არ შეუვსია.

აპელანტმა განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 14 აპრილს, რაც დასტურდება განცხადებაზე დართული კონვერტით და იშუამდგომლა, იმ მომენტისათვის შესაბამისი სახსრების უქონლობის გამო, სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე. ამავდროულად, აპელანტმა განცხადებას დაურთო სააპელაციო საჩივარი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 63-ე მუხლის თანახმად, საპროცესო მოქმედების შესრულების უფლება გაქარწყდება კანონით დადგენილი ან სასამართლოს მიერ დანიშნული ვადის გასვლის შემდეგ. საჩივარი ან საბუთები, რომლებიც შეტანილია საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, განუხილველი დარჩება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ზემოაღნიშნული გარემოება წარმოადგენდა ც. შ-ას სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების წინაპირობას.

დაუსაბუთებელია კერძო საჩივრის ავტორის პრეტენზია იმასთან დაკავშირებით, რომ სასამართლოს აპელანტის მძიმე მატერიალური მდგომარეობის გათვალისწინებით სახელმწიფო ბაჟის გადახდა უნდა გადაევადებინა.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 48-ე მუხლის შესაბამისად, სასამართლოს, მხარეთა ქონებრივი მდგომარეობის გათვალისწინებით, შეუძლია ერთ ან ორივე მხარეს გადაუვადოს სახელმწიფო ბიუჯე-

ტის სასარგებლოდ სასამართლო ხარჯების გადახდა ანდა შეამციროს მათი ოდენობა, თუ მხარე სასამართლოს წარუდგენს უტყუარ მტკიცებულებებს.

ამდენად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 48-ე მუხლით გათვალისწინებული სასამართლო ხარჯების გადახდის გადავადების შესაძლებლობა არსებობს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლოს მხარის მიერ წარდგენილი უტყუარი მტკიცებულებების შესწავლისა და ანალიზის საფუძველზე შეექმნება შინაგანი რწმენა მხარის მძიმე ქონებრივი მდგომარეობის შესახებ, კერძოდ, რომ მას მოცემულ ეტაპზე სახელმწიფო ბაჟის გადახდა არ შეუძლია.

განსახილველ შემთხვევაში აპელანტს თავისი შუამდგომლობა სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების თაობაზე რაიმე მტკიცებულებით არ დაუსაბუთებია, არამედ შემოიფარგლა იმაზე მითითებით, რომ ქვეყანა მძიმე ეკონომიკურ მდგომარეობაში იმყოფება.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ აღნიშნული გარემოება კანონის მითითებული დანაწესის გამოყენებისა და მხარის შუამდგომლობის დაკმაყოფილების წინაპირობას არ წარმოადგენდა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად კი, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადანყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადანყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების სამართლებრივი საფუძველი არ არსებობს, ხოლო წარმოდგენილ კერძო საჩივარს უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

დაადგინა:

1. ც. შ-ას კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 17 აპრილის განჩინება დარჩეს უცვლელად.
3. სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სასამართლო ხარჯების განაწილება მხარეთა შორის

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელმწიფო

№ას-1301-1239-2014

30 ივლისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის
შემადგენლობა: ნ. ბაქაქუჩი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეძე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება, იპოთეკის საგნის რეალიზაცია

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. შ-ემ ხელვაჩაურის რაიონულ სასამართლოში თ. გ-ისა და გ. გ-ის მიმართ წარადგინა სარჩელი, რომლითაც მოითხოვა თ. გ-ისათვის თანხის გადახდის ვადაგადაცილებით სარჩელის წარდგენამდე მიუღებელი შემოსავლის სახით მიყენებული ზიანის – 4887,5 აშშ დოლარის დაკისრება, ხოლო სარჩელის წარდგენიდან – ყოველთვიურად 287,5 აშშ დოლარის ანაზღაურების დაკისრება თანხის (23 000 აშშ დოლარის) გადახდის ვალდებულების შესრულებამდე, შემდეგი დასაბუთებით:

2012 წლის 27 იანვრის ხელშეკრულებით ნ. შ-ემ თ. გ-ეს სამი თვის ვადით სარგებლის გარეშე 23 000 აშშ დოლარი ასესხა. იმავე ხელშეკრულებით სესხის უზრუნველსაყოფად იპოთეკით თ. გ-ის კუთვნილი, ხელვაჩაურის რაიონის სოფელ გ-ში მდებარე 1208 კვ.მ სასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი

და მასზე განთავსებული 297.36 კვ.მ შენობა-ნაგებობა (საკა-დასტრო კოდი:) დაიტვირთა. მოპასუხემ სესხის დაბრუნე-ბის ვალდებულება არ შეასრულა, რის გამოც ნ. შ-ემ, მოთხოვნის დაკმაყოფილების მიზნით, სარჩელით სასამართლოს მიმართა. ხელვაჩაურის რაიონული სასამართლოს 2012 წლის 19 დეკემბრის გადაწყვეტილებით ნ. შ-ის სარჩელი თ. გ-ის მიმართ ნა-ნილობრივ დაკმაყოფილდა და თ. გ-ეს მოსარჩელის სასარგებ-ლოდ გადასახდელად 23 000 აშშ დოლარი დაეკისრა. სასამარ-თლომ არ დააკმაყოფილა ნ. შ-ის სარჩელი სესხის უზრუნველ-საყოფად იპოთეკით დატვირთული ქონების საკუთრებაში გა-დაცემის მოთხოვნის ნაწილში. მიუხედავად დასახელებული გა-დანყვეტილებისა, რომელიც კანონიერ ძალაში შევიდა, თ. გ-ემ ვალდებულება არ შეასრულა, ხოლო სასამართლოს გადაწყვე-ტილების აღსრულების დაბრკოლების მიზნით იპოთეკით დატ-ვირთული ქონება ჩუქების ხელშეკრულებით შევილიშვილზე – გ. გ-ეზე გაასხვისა. თანხის გადახდის დაყოვნებით მიღებული ზი-ანის ოდენობა ბანკთაშორისი საკრედიტო საპროცენტო განაკ-ვეთის მინიმალური ოდენობის – წლიური 15%-ის გათვალისწი-ნებით უნდა იქნეს დაანგარიშებული, შესაბამისად, თანხის დროულად მიღების შემთხვევაში მოსარჩელეს შეეძლებოდა, თვეში 287,5 აშშ დოლარი სარგებელი მიეღო (23 000 აშშ დოლა-რის 15% / 12 თვე). ამდენად, ვალდებულების შესრულების დრო-იდან – 2012 წლის 28 აპრილიდან სარჩელის წარდგენამდე – 2013 წლის 25 სექტემბრამდე მოსარჩელე 4887,7 აშშ დოლარის სარ-გებელს მიიღებდა, ასევე, სარჩელის წარდგენიდან ყოველთვი-ურად – 287,5 აშშ დოლარის სარგებელს.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვეს იმაზე მითითებით, რომ მოსარჩელეს სარგებლის გადახდის მოთხოვნის საფუძველი არ აქვს, ვინაი-დან ხელშეკრულება სესხისათვის პროცენტის გადახდას არ ით-ვალისწინებს.

ხელვაჩაურის რაიონული სასამართლოს 2014 წლის 28 მარ-ტის გადაწყვეტილებით ნ. შ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა, თ. გ-ეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა სარჩელის აღძვრის დროისათვის მიუღებელი სარგებლის სახით 4887.5 აშშ დოლა-რის ანაზღაურება და სარჩელის წარდგენიდან ყოველთვიურად 287.5 აშშ დოლარის გადახდა სესხის ძირითადი თანხის – 23 000 აშშ დოლარის სრულად დაფარვამდე. იმავე გადაწყვეტილებით, სესხის ძირითადი თანხის, საპროცენტო ხარჯებისა და მიუღებე-ლი სარგებლის გადახდის უზრუნველსაყოფად იპოთეკით დატ-ვირთული, ხელვაჩაური რაიონის სოფელ გ-ში მდებარე 1208 კვ.მ

სასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი და მასზე განთავსებული 297.36 კვ.მ შენობა-ნაგებობა (საკადასტრო კოდი:) იძულებით სარეალიზაციოდ მიექცა.

რაიონული სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით მოპასუხეებმა გაასაჩივრეს, მოითხოვეს მისი გაუქმება და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით: 1. თ. გ-ისა და გ. გ-ის (კანონიერი წარმომადგენლი თ. გ-ე) სააპელაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, 2. ხელვაჩაურის რაიონული სასამართლოს 2014 წლის 28 მარტის გადაწყვეტილება გაუქმდა, 3. ნ. შ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, 4. თ. გ-ეს ნ. შ-ის სასარგებლოდ სარჩელის აღძვრის დროისათვის 3258.33 აშშ დოლარის ანაზღაურება და სარჩელის აღძვრის შემდეგ ყოველთვიურად 191.66 აშშ დოლარის ანაზღაურება დავალიანების ძირითადი თანხის სრულად გადახდამდე დაეკისრა, 5. დავალიანების ძირითადი თანხის – 23 000 აშშ დოლარის, მიუღებელი შემოსავლისა და საპროცესო ხარჯების უზრუნველსაყოფად იძულებით სარეალიზაციოდ მიექცა იპოთეკით დატვირთული ქონება – 1208 კვ.მ სასოფლო სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი და მასზე განთავსებული 297.36 კვ.მ შენობა-ნაგებობა (საკადასტრო კოდი:).

სააპელაციო სასამართლომ დადგინილად შემდეგი გარემოებები მიიჩნია:

2012 წლის 27 იანვარს, მოსარჩელე ნ. შ-ესა და მოპასუხე თ. გ-ეს შორის გაფორმდა უძრავი ქონების იპოთეკისა და სესხის ხელშეკრულება, რომლის თანახმად, ნ. შ-ემ, 3 თვის ვადით, კერძოდ, 2012 წლის 27 აპრილამდე, თ. გ-ეს 23 000 აშშ დოლარი ასესხა;

2012 წლის 27 იანვრის უძრავი ქონების იპოთეკისა და სესხის ხელშეკრულებით, სესხის უზრუნველსაყოფად იპოთეკით დაიტვირთა ხელვაჩაურში, სოფელ გ-ში მდებარე, თ. გ-ის საკუთრებაში არსებული, 1208.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთი და მასზე განთავსებული 297.36 კვ.მ შენობა-ნაგებობანი (საკადასტრო კოდი:);

ხელვაჩაურის რაიონული სასამართლოს 2012 წლის 19 დეკემბრის გადაწყვეტილებით ნ. შ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, თ. გ-ეს ნ. შ-ის სასარგებლოდ 23 000 აშშ დოლარის, ასევე, სახელმწიფო ბაჟის – 1132 ლარისა და ადვოკატისათვის მომსახურებისთვის გაწეული ხარჯის – 1500 ლარის ანაზღაურება დაეკისრა, ხოლო იპოთეკით დატვირთული ქონების საკუთრებაში გადაცემაზე ნ. შ-ეს ეთქვა უარი;

2013 წლის 22 თებერვალს, თ. გ-ესა და გ. გ-ეს შორის გაფორმდა უძრავი ნივთის ჩუქების ხელშეკრულება, რომლითაც, თ. გ-ის საკუთრებაში არსებული 1208 კვ.მ ფართობის მიწის ნაკვეთი და 297,36 კვ.მ შენობა-ნაგებობა (საკადასტრო კოდი:) გ. გ-ეს გადაეცა;

გ. გ-ის სახელზე საკუთრების უფლება რეგისტრირებულია შემდეგი მონაცემებით: განაცხადის რეგისტრაციის ნომერი –, რეგისტრაციის თარიღი – 2013 წლის 22 თებერვალი, უფლების რეგისტრაციის თარიღი – 2013 წლის 28 თებერვალი, ქონება – ხელვაჩაურის რაიონის სოფელი გ-ში მდებარე 1208 კვ/მ (დაზუსტებული ფართობი) სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი (საკადასტრო კოდი:), 297,36 კვ.მ შენობა-ნაგებობა, უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტი – ჩუქების ხელშეკრულება, დამონმებული 2013 წლის 22 თებერვალს. ქონებაზე, 2012 წლის 27 იანვრის ხელშეკრულების საფუძველზე, 2012 წლის 2 თებერვალს რეგისტრირებულია იპოთეკა;

სესხის თანხის გადაცემა მოსარჩელე ნ. შ-ის მიერ განხორციელდა ხელშეკრულების გაფორმების დღესვე – 2012 წლის 27 იანვარს;

თ. გ-ეს სესხის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული, თანხის სამი თვის განმავლობაში დაფარვის ვალდებულება არ შეუსრულებია;

სააპელაციო პალატამ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება მიუღებელი შემოსავლის ოდენობის განსაზღვრის ნაწილში არ გაიზიარა და განმარტა, რომ მიუღებელი შემოსავალი უნდა განისაზღვროს მიუღებელი თანხის წლიური 10%-ით, რაც, სასამართლოს მოსაზრებით, გონივრული ოდენობაა და შეესაბამება უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილ პრაქტიკას (№ას-1207-1152-2013). შესაბამისად, სასამართლომ დაადგინა, რომ მიუღებელი შემოსავალი თვეში 191,5 აშშ დოლარს (23 000 აშშ დოლარის 10% /12 თვე) შეადგენს;

სესხის თანხა – 23 000 აშშ დოლარი თ. გ-ეს ნ. შ-ისათვის უნდა დაებრუნებია 2012 წლის 27 აპრილისათვის, რაც არ განუხორციელებია. ნ. შ-ემ მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურების შესახებ სარჩელი სასამართლოში 2013 წლის 25 სექტემბერს წარადგინა. მოთხოვნის წარმოშობის მომენტიდან სარჩელის წარდგენის დღემდე გასულია 17 თვე;

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილი გარემოებების შეფასებისას იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 394-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 411-ე მუხლით და მიიჩნია, რომ თ. გ-ეს ნ. შ-ის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს სარჩე-

ლის აღძვრის დროისათვის 3258,33 აშშ დოლარის ანაზღაურება (17*191,5=3258,33, აშშ დოლარს), სარჩელის აღძვრის შემდეგ კი, ყოველთვიურად 191,66 აშშ დოლარის ანაზღაურება დავალიანების ძირითადი თანხის სრულად დაფარვამდე.

სამოქალაქო კოდექსის 286-ე, 301-ე და 302-ე მუხლების შესაბამისად სასამართლომ მიიჩნია, რომ დასაბუთებულია და უნდა დაკმაყოფილდეს მოსარჩელის მოთხოვნა მიუღებელი შემოსავლის ასანაზღაურებლად იპოთეკით დატვირთული უძრავი ქონების რეალიზაციის შესახებ.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე თ. გ-ემ და გ. გ-ის კანონიერმა წარმომადგენელმა თ. გ-ემ შეიტანეს საკასაციო საჩივარი, რომლითაც მოითხოვეს: გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის მე-4 პუნქტის მთლიანად გაუქმება, ასევე, სარეზოლუციო ნაწილის მე-5 პუნქტის ნაწილობრივ გაუქმება, კერძოდ, მიუღებელი შემოსავლისა და საპროცესო ხარჯების გადახდის უძრავ ქონებაზე იძულებით აღსასრულებდა მიქცევის ნაწილში, და გადაწყვეტილების მე-6-9 პუნქტით განსაზღვრული საპროცესო ხარჯების ხელახალი გადახაზილება, შემდეგი დასაბუთებით:

სააპელაციო სასამართლოს მიერ მითითებული, №ას-1207-1152-2013 უზენაესი სასამართლოს პრეცედენტული გადაწყვეტილების, ასევე, იგივე შინაარსის №ას-1701-1685-2011 გადაწყვეტილების შესაბამისად, სესხის ხელშეკრულებები, რომელთა შესრულების ვადაგადაცილებისათვის მოვალეს თანხის გადახდა დაეკისრა, იყო სარგებლიანი, კერძოდ, მხარეები შეთანხმებულები იყვნენ პროცენტზე. განსახილველ შემთხვევაში ხელშეკრულება არის უპროცენტო და მხარეებს არ აქვთ დათქმული ვალდებულების დარღვევის გამო რაიმე პასუხისმგებლობა (პროცენტი, პირგასამტეხლო და ა.შ). შესაბამისად, როცა პასუხისმგებლობის საკითხი დგება, იგი უნდა გადაწყდეს კანონის საფუძველზე, ანუ, სამოქალაქო კოდექსის პრინციპების გათვალისწინებით. სამოქალაქო კოდექსის 415-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, თუ ზიანის წარმოშობას ხელი შეუწყო დაზარალებულის მოქმედებამაც, მაშინ ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება და ამ ანაზღაურების მოცულობა დამოკიდებულია იმაზე, თუ უფრო მეტად რომელი მხარის ბრალით არის გამოწვეული ზიანი. იმავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ეს წესი გამოიყენება მაშინაც, როცა დაზარალებულის ბრალი გამოიხატება მის უმოქმედობაში, თავიდან აეცილებინა ან შემცირებინა ზიანი. სააპელაციო სასამართლომ დადგინილ ფაქტობრივ გარემოებებში მიუთითა ხელვაჩაურის რაიონული სა-

სამართლოს 2012 წლის 19 დეკემბრის გადაწყვეტილებაზე. იმავე გადაწყვეტილებიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლოს ყურადღება უნდა მიექცია, რა იყო ნ. შ-ის მოთხოვნა. კერძოდ, მოთხოვნა იყო იპოთეკით დატვირთული ქონების ნატურით გადაცემა, რაც ხელვაჩაურის რაიონულმა სასამართლომ არ დააკმაყოფილა, ხოლო ნ. შ-ეს ზემდგომ ინსტანციებში აღარ უდავია. დასახელებული გადაწყვეტილების გამოტანიდან 2 წლის შემდგომ იპოთეკის საგნის რეალიზაციის მოთხოვნა გამორიცხავს ზიანის მიყენებას თ. გ-ის ბრალით. ნ. შ-ემ არასწორად აღძრა თავდაპირველი სარჩელი, მას დროულად არ მოუთხოვია ზიანის ანაზღაურება და იპოთეკის საგნის რეალიზაცია, რის გამოც განსახილველი დავის საგნად არსებული ზიანის მიღებაში ბრალი თავად მიუძღვის. როცა სასესიო ურთიერთობა უზრუნველყოფილია იპოთეკის ხელშეკრულებით, ხოლო მოვალე ვალდებულების შესრულების ვადას გადააცილებს და კრედიტორმა იცის, რომ მოვალეს ვალდებულების შესრულების საშუალება არ გააჩნია, რის ადეკვატურადაც კრედიტორი ხანგრძლივი დროის განმავლობაში არ ცდილობს უზრუნველყოფილი ქონებით მოთხოვნის დაკმაყოფილებას, ფაქტია, რომ აქ ზიანის დადგომაში უფრო მეტი წილი კრედიტორს მიუძღვის. იპოთეკის ხელშეკრულებით მხარეები თანხმდებიან, რომ, თუკი მოვალე ვადას დაარღვევს, კრედიტორს უფლება ეძლევა, მოთხოვნა დაიკმაყოფილოს უზრუნველყოფილი ნივთით და არ დაელოდოს, თუ როდის გაუჩნდება მოვალეს ვალდებულების შესრულების შესაძლებლობა. ხშირია შემთხვევები, როცა ბანკები თუ მევახშეები უზრუნველყოფილი ქონებით ბოროტად სარგებლობენ და სარჩელის აღძვრას შეგნებულად აჭიანურებენ (უზრუნველყოფილი ქონების ღირებულების ფარგლებში), რათა მხარეებს დააკისრონ მეტი პროცენტი თუ პირგასამტეხლო. სასამართლომ უნდა იხელმძღვანელოს სამოქალაქო კოდექსის 405-ე მუხლის მე-2 ნაწილით, რომლის შესაბამისად, ვალდებულების დარღვევის შემთხვევაში დამატებითი ვადის დანესება აუცილებელი არაა, თუ ამკარაა, რომ მას არავითარი შედეგი არ ექნება, ანდა ვალდებულება არ შესრულდა ხელშეკრულებით განსაზღვრულ ვადაში. ამდენად, კრედიტორის განმარტება, რომ მის მიმართ ვალდებულება არ სრულდება და ამით ზიანს განიცდის, საფუძველს მოკლებულია;

ნ. შ-ეს სააღსრულებო ბიუროში შეტანილი აქვს სააღსრულებო ფურცელი. „სააღსრულებო წარმოებათა შესახებ“ კანონის 25-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააღსრულებო ბიუროში სააღსრულებო ფურცლის წარდგენის შემდგომ პროცენ-

ტის და საურავის დაკისრება წყდება. აქედან გამომდინარე, თუ-
კი სასამართლო მიიჩნევს, რომ თ. გ-ეს სარგებელი უნდა დაე-
კისროს, მაშინ იგი 2013 წლის 2 აგვისტომდე – სააღსრულებო
ბიუროში 23 000 აშშ დოლარის დაკისრების თაობაზე სააღსრუ-
ლებო ფურცლის წარდგენამდე უნდა დაეკისროს.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმე-
თა პალატის 2015 წლის 3 ივნისის განჩინებით თ. გ-ისა და გ. გ-ის
(კანონიერ წარმომადგენელ თ. გ-ის) საკასაციო საჩივარი დავის
არსებითად გადაწყვეტასთან დაკავშირებით წარდგენილი პრე-
ტენზიების ნაწილში სასამართლომ დაუშვებლად ცნო, ხოლო
სასამართლო ხარჯების მხარეთათვის განაწილებასთან დაკავ-
შირებით წარდგენილი პრეტენზიის ნაწილში – დაუშვა და ზეპირ-
რი მოსმენის გარეშე მისი არსებითად განხილვა დაადგინა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლის, საკასაციო სა-
ჩივრის დასაშვებობის შემონმების შედეგად მიიჩნევს, რომ თ.
გ-ისა და გ. გ-ის (კანონიერი წარმომადგენლის – თ. გ-ის) საკასა-
ციო საჩივარი სასამართლო ხარჯების მხარეთათვის განაწილე-
ბაზე პრეტენზიის ნაწილში საფუძვლიანია და უნდა დაკმაყო-
ფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

გასაჩივრებელი გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილით
სასამართლო ხარჯებთან დაკავშირებით მხარეთა ვალდებულე-
ბები შემდეგი სახით განისაზღვრა:

„6. დაეკისროს თ. გ-ეს ნ. შ-ის სასარგებლოდ 200 ლარის გა-
დახდა, ამ უკანასკნელის მიერ იურიდიული მომსახურებისათ-
ვის გაწეული ხარჯის სანაცვლოდ;

7. დაეკისროს თ. გ-ეს ნ. შ-ის სასარგებლოდ 1242,5 ლარის
გადახდა, ამ უკანასკნელის მიერ სახელმწიფო ბაჟის სახით გა-
დახდილი თანხის სანაცვლოდ;

8. დაეკისროს ნ. შ-ეს თ. გ-ის სასარგებლოდ 65 ლარის გადახდა;

9. დაეკისროს ნ. შ-ეს თ. გ-ის სასარგებლოდ 355,9 ლარის გა-
დახდა“.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის 1-ლი ნაწი-
ლის შესაბამისად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახ-
და, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტი-
ლება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფ-
ლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების
გადახდისაგან. თუ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მა-
შინ ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მოსარჩელეს მიეკუთვნება
სარჩელის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რომელიც სასამარ-

თლოს გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – სარჩელის მოთხოვნის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა. იმ მხარის წარმომადგენლის დახმარებისათვის განეულ ხარჯებს, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, სასამართლო დააკისრებს მეორე მხარეს გონივრულ ფარგლებში, მაგრამ არაუმეტეს დავის საგნის ღირებულების 4 პროცენტისა, ხოლო არაქონებრივი დავის შემთხვევაში – განსახილველი საქმის მნიშვნელობისა და სირთულის გათვალისწინებით, 2 000 ლარამდე ოდენობით. იგივე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, ამ მუხლში აღნიშნული წესები შეეხება აგრეთვე სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც გასნიეს მხარეებმა საქმის სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში წარმოებისას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 39-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ბ“ პუნქტის შესაბამისად, საპელაციო საჩივრისათვის უნდა იქნეს გადახდილი ბაჟი დავის საგნის ღირებულების 4%-ის ოდენობით, მაგრამ არანაკლებ 150 ლარისა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის კოდექსის 41-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ პუნქტის შესაბამისად, დავის საგნის ღირებულება ფულის გადახდევინების შესახებ სარჩელზე განისაზღვრება გადასახდელი თანხის ოდენობით, ხოლო იგივე მუხლის 1-ლი ნაწილის „დ“ პუნქტის მიხედვით, ვადიანი გასაცემის ან გადასახდელის შესახებ სარჩელზე დავის საგნის ღირებულება განისაზღვრება არაუმეტეს 3 წლის განმავლობაში გადასახდელი თანხების ერთობლიობით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 409-ე მუხლის შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო უფლებამოსილია შეცვალოს სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება მხოლოდ იმ ფარგლებში, რასაც მხარეები მოითხოვენ.

მოცემულ შემთხვევაში პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებით მოპასუხე თ. გ-ეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა სარჩელის აღძვრის დროისათვის მიუღებელი შემოსავლის – 4887.5 აშშ დოლარის ანაზღაურება, ასევე, სარჩელის წარდგენის დროიდან მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურება ყოველთვიურად 287.5 აშშ დოლარის ოდენობით სესხის ძირითადი თანხის – 23 000 აშშ დოლარის სრულად დაფარვამდე;

დასახელებული გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრით მოპასუხეებმა სრულად გაასაჩივრეს;

აპელანტებმა – თ. გ-ემ და გ. გ-ემ სააპელაციო საჩივრისათვის ბაჟი 812,85 ლარის ოდენობით გადაიხადეს;

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით სააპელაციო

საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და თ. გ-ეს ნ. შ-ის სასარგებლოდ სარჩელის აღძვრის დროისათვის მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურება 3258.33 აშშ დოლარის ოდენობით დაეკისრა, ხოლო სარჩელის აღძვრის დროიდან მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურება ყოველთვიურად 191.66 აშშ დოლარის ოდენობით სესხის ძირითადი თანხის სრულად გადახდამდე დაეკისრა. ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ სარჩელის 66,67% დააკმაყოფილა, ხოლო სააპელაციო საჩივრის – 33,33%.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელე ნ. შ-ის მიერ განეული სასამართლო ხარჯები – სარჩელისათვის გადახდილი ბაჟი და ადვოკატის მომსახურების საფასური მოწინააღმდეგე მხარეს უნდა აენაზღაურებინა სარჩელის დაკმაყოფილებული ნაწილის შესაბამისად – 66,67%-ს ფარგლებში, ხოლო აპელანტ თ. გ-ის მიერ განეული ხარჯი – სააპელაციო საჩივრისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი მოწინააღმდეგე მხარე ნ. შ-ის მიერ უნდა ყოფილიყო ანაზღაურებული სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებული ნაწილის შესაბამისად.

მოცემულ შემთხვევაში ნ. შ-ემ სარჩელისათვის გადაიხადა ბაჟი 242 ლარის ოდენობით, ხოლო იურიდიული მომსახურების საფასური – 500 ლარის ოდენობით. მოპასუხე თ. გ-ეს კი მის სასარგებლოდ დაეკისრა 200 ლარის გადახდა იურიდიული მომსახურებისათვის განეული ხარჯის სანაცვლოდ, ხოლო 1242,5 ლარის გადახდა სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი თანხის სანაცვლოდ, რაც არ შეესაბამება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის ზემოთ მითითებულ საკანონმდებლო დანაწესს. აღნიშნული დანაწესის შესაბამისად, მოსარჩელისთვის მოწინააღმდეგე მხარის მიერ ასანაზღაურებელი თანხა შეადგენს სახელმწიფო ბაჟის 242 ლარის 66.67%-ს – 161,3 ლარს; ხოლო იურიდიული მომსახურების ხარჯი – 500 ლარის 66,67%-ს – 333,3 ლარს, რაც აღემატება სასამართლოს მიერ დაკისრებულ 200 ლარს.

სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებული ნაწილის შესაბამისად, მოწინააღმდეგე მხარე ნ. შ-ის ვალდებულება, აპელანტებისათვის ანაზღაურებინა სააპელაციო საჩივრისათვის გადახდილი ბაჟის – 812,85 ლარის 33,33%, არ აღემატება 270,9 ლარს, თუმცა, ნ. შ-ეს არ გაუსაჩივრებია თბილისის სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება აპელანტისათვის სასამართლო ხარჯის – 65 ლარისა და 355,9 ლარის ანაზღაურების ნაწილში, მოწინააღმდეგე მხარის საკასაციო საჩივარი კი, ვერ გახდება მის სასარგებლოდ გამოტანილი გადაწყვეტილების შეცვლის საფუძველი, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 409-ე მუხლის დანაწესიდან გამომდინარე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო თვითონ მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველები.

მოცემულ შემთხვევაში, სასამართლოს მიაჩნია, რომ არ არსებობს საქმის ქვემდგომი სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველი, რის გამოც, საკასაციო პალატა უფლებამოსილია, თავად გადაწყვიტოს დავა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 23 ოქტომბრის განჩინება უნდა შეიცვალოს თ. გ-ისათვის ნ. შ-ის სასარგებლოდ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ანაზღაურების დაკისრების ნაწილში (სარეზოლუციო ნაწილის მე-7 პუნქტი) შემდეგი სახის ახალი გადაწყვეტილებით: თ. გ-ეს ნ. შ-ის სასარგებლოდ დაეკისროს სარჩელისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ანაზღაურება 161,3 ლარის ოდენობით.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით და

გ ა დ ა ნ ყ ვ ი ტ ა:

1. თ. გ-ისა და გ. გ-ის საკასაციო საჩივარი სასამართლო ხარჯების მხარეთათვის დაკისრების შესახებ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილების გაუქმების მოთხოვნის ნაწილში დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;

2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის მე-7 პუნქტის შეცვლით მიღებულ იქნას ახალი გადაწყვეტილება;

3. თ. გ-ეს ნ. შ-ის სასარგებლოდ დაეკისროს სარჩელისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის ანაზღაურება 161,3 ლარის ოდენობით;

4. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 23 ოქტომბრის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის დანარჩენი პუნქტები დარჩეს ძალაში;

5. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

3. სასამართლო მტკიცებულება

მტკიცების ტვირთი, მტკიცებულებათა დასაშვებობა

№ას-1328-1254-2012

26 მარტი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ამხანაგობის კრების ოქმის ბათილად ცნობა, მესაკუთრედ ცნობა (სარჩელში), ამხანაგობის კრების ოქმისა და ხელშეკრულების ბათილად ცნობა (შეგებებულ სარჩელში)

აღწერილობითი ნაწილი:

ლ. ნ-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ერთობლივი საქმიანობის ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“, მ. ჯ-ის, ე. ლ-ის, ლ. ქ-ის, ნ. წ-ის, კ. თ-ის, გ. თ-ის, მ. თ-ის, გ. გ-ის, ზ. კ-ის, ი. -ის, ნ. ჩ-ის, გ. ო-ის, ა. მ-ის, თ. ს-ის, ე. კ-ის, ნ. წ-ის, ც. ბ-ის, გ. გ-ის, გ. კ-ის, გ. ც-ის და დ. ტ-ის მიმართ კრების ოქმის ამხანაგობის სახელზე №79 და №80 ბიონების განაწილების ნაწილში ბათილად ცნობისა და უძრავი ქონების მესაკუთრედ აღიარების მოთხოვნით.

სარჩელი ეფუძნება შემდეგ გარემოებებს: 2008 წლის 16 აპრილის №12 კრების გადაწყვეტილებით ლ. ნ-ე მიღებულ იქნა ამხანაგობის წევრად შემდეგ უძრავ ქონებაზე: 212 კვ.მ. საცხოვრებელ ბინის, 10 კვ.მ. სარდაფისა და ინდივიდუალურ ავტოსადგომის საკუთრების უფლების მიღების მიზნით, რაზედაც იმავე დღეს გაფორმდა ხელშეკრულება. ამხანაგობის კრების ოქმისა და ხელშეკრულების მიხედვით, ლ. ნ-ე ჩაენაცვლა ამხანაგობის ძველ წევრს – გ. ც-ეს 50 000 აშშ დოლარის გადახდის საფუძველზე. თანხის გადახდის თაობაზე შედგენილი ხელწერილის მიხედვით, ლ. ნ-ე აცხადებს, რომ გ. ც-ისათვის გადაცემული თანხის 5 თვის ვადაში დაბრუნების შემთხვევაში უარს განაცხადებს ამხანაგობის წევრობაზე. საცხოვრებელი ბინის მშენებლობას ამხანაგობა „ი-ო ..“ ახორციელებდა ეტაპობრივად. მოგვიანებით ლ. ნ-ისათვის ცნობილი გახდა, რომ ამხანაგობას 2009 წლის 30 დეკემბერს ჩაუტარებია წევრთა საერთო კრება, რომლის საფუძველზეც მრავალბინიან საცხოვრებელ კორპუსში განაწილდა ფართები ამხანაგობის წევრებზე (დაახ-

ლოებით 77 წევრზე), თუმცა კრებაზე მინვეული არ ყოფილა ლ. ნ-ე, რის გამოც მისი, როგორც ამხანაგობის წევრის, უფლებები დაირღვა. 2009 წლის 30 დეკემბრის კრების ოქმში მითითებულია, რომ გ. ც-ე კრებაში მონაწილეობდა, როგორც კრების მდივანი და კრების გადაწყვეტილებით მას მიეკუთვნა №19 ბინა და №1 სარდაფი. რეგისტრაციიდან ერთ თვეში აღნიშნული უძრავი ქონება გ. ც-ემ დატვირთა იპოთეკით, ხოლო, შემდეგ ჩუქებით გადასცა შვილს – ი. ც-ეს. 2008 წლის 16 აპრილს გაფორმებული ხელშეკრულებისა და №12 კრების ოქმში მითითებული ფართის (212 კვ.მ) ბინა №57, საჯარო რეესტრის ამონაწერის მიხედვით, ვერ იდენტიფიცირდება, თუმცა ამხანაგობის სახელზე ირიცხება ორი უძრავი ქონება – ბინა №79 და ბინა №80.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და მის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვეს.

მ. ჯ-ემ და ც. ბ-მა შეგებებული სარჩელით მიმართეს სასამართლოს მოპასუხეების ლ. ნ-ის, გ. კ-ისა და დ. ტ-ის მიმართ და მოითხოვეს ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ წევრთა 2008 წლის 16 აპრილის №12 საერთო კრების ოქმისა და ლ. ნ-ესა და ამხანაგობას შორის 2008 წლის 16 აპრილს დადებული №1 ხელშეკრულების ბათილად ცნობა შემდეგი საფუძვლებით:

2008 წლის 16 აპრილს ამხანაგობის წევრთა კრება არ ჩატარებულა საჭირო რაოდენობის წევრთა მონაწილეობით. ამხანაგობის თავმჯდომარე საერთოდ არ ყოფილა ინფორმირებული კრებასთან დაკავშირებით, იგი ამ დროისათვის იმყოფებოდა რაიონში. ამხანაგობის კრების ოქმს კრების თავმჯდომარის სახელით ხელს აწერს გ. კ-ე, მდივნის სახელით – დ. ტ-ე. ამხანაგობის დებულების თანახმად, ამხანაგობის წევრთა საერთო კრებას უძღვება ამხანაგობის თავმჯდომარე, ხოლო, სხვა წევრი – მხოლოდ თავმჯდომარის არყოფნის შემთხვევაში. კრების ოქმში მითითებულია, რომ დამსწრე წევრებს ინფორმაცია მოახსენა ამხანაგობის თავმჯდომარე მ. ჯ-ემ, თუმცა, როგორც უკვე აღინიშნა, სადავო ოქმს კრების თავმჯდომარის სახელით ხელს აწერს გ. კ-ე. შესაბამისად, გაურკვეველია, თუ კრებას ესწრებოდა ამხანაგობის თავმჯდომარე, რატომ უძღვებოდა მას სხვა პირი. ამასთან, ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ დებულების თანახმად, ამხანაგობის ახალი წევრის მიღების საკითხის გადაწყვეტა შედის ამხანაგობის დამფუძნებელ წევრთა საერთო კრების კომპეტენციაში, ამხანაგობის დამფუძნებელ წევრთა საერთო კრება კი, გადაწყვეტილებას იღებს არა კრებაზე დამსწრე, არამედ ყველა წევრის 2/3-ის თანხმობით, ანუ, კრება გადაწყვეტილებაუნარიანია, თუ მას ესწრება დამფუძნებელ წევრთა მინი-

მუმ 2/3 და ასეთ შემთხვევაში გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა ფაქტობრივად ყველა დამსწრე წევრის თანხმობა. მოცემულ შემთხვევაში კრება არ მოუწვევია არც თავმჯდომარეს და არც რომელიმე წევრს. კრება ჩატარდა ამხანაგობის მრავალბინიანი კორპუსის ეზოში და მას ესწრებოდა მხოლოდ 5 ადამიანი, რომლებიც იმ მომენტისათვის ეზოში იმყოფებოდნენ. კრება არ იყო გადაწყვეტილებაუნარიანი, ვინაიდან მას ესწრებოდა მხოლოდ 5 პირი. ამხანაგობის დამფუძნებელ წევრთა რაოდენობა შეადგენს 21-ს, ე.ი გადაწყვეტილების მისაღებად საჭირო იყო 14 წევრის თანხმობა (21-ის 2/3). იმავე დღეს ლ. ნ-ესა და ამხანაგობას შორის გაფორმდა ხელშეკრულება №1, რომლის საფუძველზეც ამხანაგობას მისთვის უნდა გადაეცა მრავალბინიან საცხოვრებელ სახლში 212 კვ.მ. საერთო ფართის მქონე №57 ბინა. ხელშეკრულებაში ამხანაგობის წარმომადგენლად მითითებულია თავმჯდომარე მ. ჯ-ე, მისი პირადი მონაცემები და რეკვიზიტები, თუმცა ხელშეკრულებას ხელს აწერს დ. ტ-ე. ამხანაგობის დებულების თანახმად, მის საქმიანობას წარმართავს ამხანაგობის თავმჯდომარე, შესაბამისად, ამხანაგობის სახელით ხელშეკრულების დადებაც მხოლოდ მისი უფლებამოსილებათა ხელშეკრულება ამხანაგობის სახელით დადებულია არა-უფლებამოსილი პირის მიერ და საფუძველად უდევს სრულიად უკანონო დოკუმენტი. ამდენად, გაურკვეველია, რატომ მოაწერა ხელშეკრულებას ხელი სხვა პირმა, თუ იმავე დღეს ამხანაგობის თავმჯდომარე ესწრებოდა წევრთა საერთო კრებას. სინამდვილეს არ შეესაბამება, ხელშეკრულების პრეამბულაში მითითებული ჩანაწერი – „წევრმა საკუთარი შენატანის სანაცვლოდ ამხანაგობისაგან მიიღო საცხოვრებელი ფართი ახლადაშენებულ სახლში“. ლ. ნ-ეს ამხანაგობაში არანაირი შენატანი არ განუხორციელებია. სინამდვილეში, როგორც სარჩელიდან და მასზე დართული ხელწერილიდან ირკვევა, ლ. ნ-ემ ამხანაგობიდან წილის მიღების სანაცვლოდ ამხანაგობის ერთ-ერთ წევრს – გ. ც-ეს 2008 წლის 16 აპრილს ასესხა 50 000 აშშ დოლარი, ხუთი თვის ვადით, ყოველთვიურად 5%-ის გადახდის პირობით. ამდენად ცალსახაა, რომ ლ. ნ-ემ ამხანაგობის წევრთან – გ. ც-ესთან დადო ტიპური სესხის ხელშეკრულება, რომელიც უნდა უზრუნველყოფილიყო ამხანაგობაში გ. ც-ის კუთვნილი ბინით. სადავოდ გამხდარი კრების ოქმისა და ხელშეკრულების უკან დგას სხვა სამოქალაქო გარიგება. სესხის უზრუნველსაყოფად მსესხებლის მიერ ამხანაგობაში მის კუთვნილ ბინაზე უფლებების გადაცემა და ვალის დაბრუნების შემდეგ, ამ უფლების კვლავ მსესხებლისათვის დაბრუნების გარიგება უნდა გაფორ-

მებუღიყო გ. ც-ესა და ლ. ნ-ეს შორის გამოსყიდვის უფლებით ნასყიდობის ხელშეკრულებით. ამხანაგობის წევრად მიღების ხელშეკრულების დადებისას ლ. ნ-ე უნდა გასცნობოდა იმ ამხანაგობის დებულებას, რომლის წევრობასაც აპირებდა.

მოპასუხე ლ. ნ-ემ შეგებებული სარჩელი არ ცნო.

მოპასუხეებმა გ. კ-ემ და დ. ტ-ემ შეგებებული სარჩელი ცნეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 30 მარტის გადაწყვეტილებით ლ. ნ-ის სარჩელი ამხანაგობა „ი-ო ... -ის“ 2009 წლის 30 დეკემბრის საერთო კრების ოქმის ბათილად ცნობის ნაწილში არ დაკმაყოფილდა, ასევე არ დაკმაყოფილდა ლ. ნ-ის სარჩელი „ი-ო ...-ის“ კუთვნილ №79 საცხოვრებელ ბინასა (საკადასტრო კოდი №...) და №80 საცხოვრებელ ბინაზე (საკადასტრო კოდი №...) მესაკუთრედ ცნობის ნაწილში. ამავე გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა მ. ჯ-ისა და ც. ბ-ის შეგებებული სარჩელი, ბათილად იქნა ცნობილი ამხანაგობა „ი-ო ...-ის“ წევრთა 2008 წლის 16 აპრილის საერთო კრების №12 ოქმი და ლ. ნ-ესა და ამხანაგობა „ი-ო ...-ს“ შორის 2008 წლის 16 აპრილს დადებული №1 ხელშეკრულება.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ლ. ნ-ემ, მოითხოვა მისი გაუქმება, ახალი გადაწყვეტილებით შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა და სარჩელის დაკმაყოფილება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 27 ივლისის განჩინებით ლ. ნ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 30 მარტის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ საქმეზე დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

2008 წლის 16 აპრილს ჩატარებული ინდივიდუალურ მენაშენეთა ამხანაგობა „ი-ო ...-ის“ წევრთა №12 კრების საფუძველზე, ლ. ნ-ის მიერ 50 000 ლარის გადახდის სანაცვლოდ, გ. ც-ე გაყვანილ იქნა ამხანაგობის წევრობიდან და მის ნაცვლად მიღებულ იქნა ლ. ნ-ე. ოქმის მიხედვით, კრებას ესწრებოდა ხუთი წევრი, კრების თავმჯდომარე იყო გ. კ-ე, მდივანი დ. ტ-ე, მოხსენება გააკეთა ამხანაგობის თავმჯდომარე მ. ჯ-ემ;

ამხანაგობა „ი-ო-ის“ თავმჯდომარე მ. ჯ-ემ უარყო კრებაზე მონაწილეობა. მ. ჯ-ის განმარტებით, მას მოხსენება არ გაუკეთებია, კრების ჩატარების დროს იმყოფებოდა რაიონში და ინფორმირებული არ ყოფილა კრების შესახებ;

სასამართლოს სხდომაზე მოწმეების – თ. კ-ისა და ვ. ლ-ის

განმარტების მიხედვით, მოპასუხეების – ნ. ნ-ის, ე. კ-ის, ნ. ჩ-ის, თ. ს-ის, გ. თ-ის, ე. ლ-ის, ც. ბ-ისა და ი. თ-ის მიერ წარმოდგენილი შესაგებლების თანახმად, 2008 წლის 16 აპრილს კრება დამფუძნებელ წევრთა მონაწილეობით არ ჩატარებულა;

2008 წლის 16 აპრილს ლ. ნ-ესა და მ. ჯ-ეს შორის გაფორმდა №1 ხელშეკრულება, რომლითაც ამხანაგობა „ი-ო ..-მა“ ახალაშენებულ სახლში ლ. ნ-ეს გადასცა ხუთოთახიანი იზოლირებული ბინა. აღნიშნული ხელშეკრულების ნამდვილობა ასევე უარყო ამხანაგობის თავმჯდომარე მ. ჯ-ემ;

2009 წლის 2 ოქტომბერს ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ №2 კრების ოქმის საფუძველზე დადგინდა, რომ 1990 წლის 19 სექტემბერს საბურთალოს აღმასკომის გადაწყვეტილებით ჩამოყალიბებულ ამხანაგობას სახელი დარჩა იგივე და არჩეულ იქნა გამგეობა, თავმჯდომარე, თანათავმჯდომარე, დამფუძნებელ წევრებად მიღებული იქნენ მ. ჯ-ე, ე. ლ-ი, ლ. ქ-ი, ნ. ნ-ძე, კ. თ-ი, გ. თ-ი, მ. თ-ი, გ. გ-ე, ზ. კ-ი, ი. თ-ე, ნ. ჩ-ე, გ. ო-ი, ა. მ-ე, თ. ს-ე, ე. კ-ე, ნ. ნ-ე, ც. ბ-ი, გ. გ-ე, გ. კ-ე, გ. ც-ე, დ. ტ-ე;

ერთობლივი საქმიანობის ამხანაგობა „ი-ო – ..-ის“ დებულების თანახმად, ამხანაგობის წევრები იყოფიან „დამფუძნებელ“ და „ჩვეულებრივ“ წევრებად. დამფუძნებელი წევრები განახორციელებენ შენატანებს ამხანაგობაში და დამფუძნებელ წევრთა საერთო კრებაზე ნებისმიერი გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა ყველა დამფუძნებელი წევრის 2/3-ის თანხმობა;

2009 წლის 21 დეკემბრისა და 28 დეკემბრის ერთობლივი საქმიანობის ამხანაგობა „ი-ო – ..-ის“ საერთო კრების ოქმის საფუძველზე ამხანაგობის თავმჯდომარე მ. ჯ-ეს მიენიჭა უფლება-მოსილება, ამხანაგობის სახელით აწარმოოს საქმიანობა;

2009 წლის 30 დეკემბერს შედგა ამხანაგობა „ი-ო ... -ის“ დამფუძნებელ წევრთა კრება, რომელიც გახდა საფუძველი ამხანაგობის წევრებზე ქონების განაწილებისა და საჯარო რეესტრში მესაკუთრედ აღრიცხვისა;

თბილისში, ი-ოს ქ. №..-ში მდებარე საცხოვრებელი ბინები რეგისტრირებულია მესაკუთრეებზე, ხოლო ბინა №79 და ბინა №80 აღრიცხულია ამხანაგობის სახელზე;

სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა სააპელაციო საჩივრის მსჯელობა, რომ ლ. ნ-ესა და გ. ც-ეს შორის ადგილი ჰქონდა ამხანაგობაში წილის ნასყიდობას ან სხვა რაიმე ფორმით ამხანაგობის წევრობიდან გ. ც-ის გასვლას და მის ნაცვლად ლ. ნ-ის მიღებას და ამგვარი მოსაზრების საწინააღმდეგოდ მიუთითა 2008 წლის 16 აპრილს შედგენილი ხელწერილზე – სესხის ხელშეკრულებაზე, რომლითაც ირკვევა, რომ ლ. ნ-ემ გ. ც-ეს გადას-

ცა სესხის სახით 50000 აშშ დოლარი 5 თვის ვადით.

რაც შეეხება 2008 წლის 16 აპრილს ამხანაგობასთან დადებული ხუთოთახიანი იზოლირებული ბინა №57-ის, ავტოსადგომისა და სარდაფის ლ. ნ-ისათვის გადაცემის ხელშეკრულებას, სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 183-ე მუხლზე და განმარტა, რომ მართალია, გარიგება დადებული იყო ნერილობით, მაგრამ საქმის მასალებში არ მოიპოვებოდა რაიმე საბუთი ამ გარიგების საჯარო რეესტრში რეგისტრაციის შესახებ, რის გამოც ეს გარიგება ფორმის დაუცველად იყო დადებული და უძრავი ნივთის შექენასთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ურთიერთობებს ვერ წარმოშობდა.

სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, როდესაც აპელანტი განმარტავს, რომ ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ საერთო კრების ოქმში №12-ით დამტკიცდა გ. ც-ის გასვლა ამხანაგობიდან და ლ. ნ-ის მიღება ამხანაგობის წევრად კონკრეტული უძრავი ქონების გადაცემის პირობით, კრების გადანყვეტილების კანონიერების მტკიცებაც აპელანტს ევალება. ანუ, სააპელაციო პალატის მითითებით, ლ. ნ-ეს უნდა ემტკიცებინა, რომ კრება ჩატარდა სამოქალაქო კოდექსის 930-940-ე მუხლების შესაბამისად. სასამართლომ აღნიშნა, რომ სამოქალაქო კოდექსის 934-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ ხელშეკრულება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, ხელშეკრულების მონაწილეები ერთობლივად უძღვებიან საქმეებს და წარმოადგენენ ამხანაგობას მესამე პირებთან ურთიერთობაში, ყოველი გარიგების დადებისას საჭიროა ხელშეკრულების ყველა მონაწილის თანხმობა, თუ ხელშეკრულება ითვალისწინებს, რომ გადანყვეტილების მისაღებად საკმარისია ხმათა უმრავლესობა, იგი განისაზღვრება ხელშეკრულების მონაწილეთა საერთო რაოდენობის მიხედვით და არა შესატანის ოდენობით. სასამართლოს განმარტებით, ნორმის შინაარსიდან ცხადი ხდება, რომ თუ ხელშეკრულება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, მაშინ ამხანაგობის წევრები ერთობლივად უძღვებიან საქმეებს, ამდენად, ამხანაგობის სახელით გარიგების დადებისას აუცილებლად უნდა დადგინდეს, თუ რას ითვალისწინებს ხელშეკრულება, რათა ამის დადგენის შემდეგ უკვე განვითარდეს მსჯელობა იმის შესახებ, ერთობლივად ხომ არ უძღვებოდნენ ამხანაგობის წევრები თავიანთ საქმიანობას. სასამართლოს მითითებით, მოცემულ შემთხვევაში აპელანტმა ვერ შეძლო დაედასტურებინა მისი მტკიცების საგანში შემავალი ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხი, როგორიცაა ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების შინაარსი.

სააპელაციო პალატის მითითებით, სამოქალაქო კოდექსის

934-ე მუხლი ითვალისწინებს ისეთ ვითარებას, როდესაც ამხანაგობის ერთიანი მიზნის მისაღწევად წარმოებული ყველა საქმიანობის მართვას ამხანაგობის წევრები ახორციელებენ ერთობლივად, ე.ი. ამა თუ იმ საკითხზე გადანყვეტილების მიღება და შესაბამისად, მისი განხორციელება ხდება ყველა წევრის თანხმობით. თუ გადანყვეტილების შესრულება გულისხმობს მესამე პირებთან ხელშეკრულების დადებას, მაშინ ამ ხელშეკრულებას ხელს აწერს ამხანაგობის ყველა წევრი, ანუ გადანყვეტილებათა აღსრულება ხდება ყველა წევრის უშუალო მონაწილეობით. იმის გათვალისწინებით, რომ ამხანაგობა „ი-ო“ ჩამოყალიბდა საბურთალოს რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 1990 წლის 19 სექტემბრის გადანყვეტილებით, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ სადამფუძნებლო დოკუმენტაცია და წევრთა სია აპელანტს, თავდაპირველად მაინც უნდა ჰქონოდა, თუმცა საქმეში წარდგენილი არ ყოფილა.

სააპელაციო პალატის მითითებით, გამომდინარე იქიდან, რომ აპელანტმა ვერ დაადასტურა ამხანაგობის წევრთა მიერ გადანყვეტილების მიღების როგორი წესი მოქმედებდა 2008 წლის 16 აპრილს (რაც მისი მტკიცების საგანს შედგენდა), მის მიერ ამხანაგობასთან დადებული გარიგებები ამხანაგობისთვის სამართლებრივ შედეგს ვერ წარმოშობენ. გარდა ამისა, სასამართლომ აღნიშნა, რომ მონმედ დაკითხული ვ. ლ-ისა და თ. კ-ის ჩვენების მიხედვით, ისინი 2008 წლის 16 აპრილის კრებას ესწრებოდნენ, თუმცა ამხანაგობის წევრებს არ წარმოადგენდნენ. ამდენად, სასამართლომ დაადგინა, რომ კრებას ესწრებოდა ამხანაგობის 3 წევრი, ხოლო იმის გათვალისწინებით, რომ ამხანაგობა შექმნილია მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის ასაშენებლად, 3 წევრის მიერ გამოხატული ნება ვერ იქნება მიჩნეული ამხანაგობის ნების გამოხატვად.

სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა აპელანტის მითითება, რომლის შესაბამისად, 2008 წლის 16 აპრილის №12 კრების თანხმობით გ. ც-ემ ამხანაგობაში კუთვნილი წილი დაუთმო ლ. ნ-ეს. სასამართლოს მითითებით, სამოქალაქო კოდექსის 933-ე მუხლი ამხანაგობის მონაწილეთა თანხმობის გარეშე კრძალავს წევრის მიერ წილის გასხვისებას. სასამართლომ მიიჩნია, რომ №12 კრების ოქმის კანონიერების დაუდასტურებლობის პირობებში იგი ვერ იქნებოდა განხილული წილის დათმობაზე ამხანაგობის მხრიდან თანხმობის გამოხატვად.

სასამართლოს მითითებით, იმის გათვალისწინებით, რომ დადგინდა 2008 წლის 16 აპრილის ამხანაგობის №12 კრების ოქ-

მისა და მასთან ერთად გაფორმებული ხელშეკრულების კანონთან შეუსაბამობა, ისინი ამხანაგობისთვის სამართლებრივ შედეგებს ვერ წარმოშობენ, რის გამოც მართებულად იქნა ცნობილი ბათილად, როგორც გარიგებები, რომლებიც ეწინააღმდეგება კანონით დადგენილ წესსა და აკრძალვებს, კერძოდ, სამოქალაქო კოდექსის 934-ე მუხლს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 27 ივლისის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ლ. ნ-ემ, მოითხოვა მისი გაუქმება, ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება და შეგვებულ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი საფუძვლებით:

კასატორის განმარტებით, მისი უფლება ამხანაგობის წევრობასა და უძრავ ნივთთან მიმართებით წარმოიშვა 2008 წლის 16 აპრილის ამხანაგობის კრების ოქმისა და ინდივიდუალური ხელშეკრულების საფუძველზე. კრების ოქმი დამოწმდა ნოტარიულად და მას ხელს აწერენ ამხანაგობის წევრები. კრების ოქმისა და ხელშეკრულების მიხედვით, ლ. ნ-ე ჩაენაცვლა ძველ წევრს – გ. ც-ეს, რომელმაც განცხადებით მიმართა ამხანაგობას გასვლის შესახებ. შესაბამისად, 2008 წლის 16 აპრილის კრების ოქმი და ხელშეკრულებას საფუძვლად დაედო ძველი წევრის განცხადება წილის დათმობასთან დაკავშირებით. გ. ც-ესა და ლ. ნ-ეს შორის არსებობდა გარიგება, რომლის საფუძველზეც ლ. ნ-ემ გ. ც-ეს სესხად მისცა 50 000 აშშ დოლარი იმ პირობით, რომ სესხის 5 თვეში დაბრუნების შემთხვევაში უარს იტყოდა ამხანაგობის წევრობაზე. ამხანაგობა წარმოადგენდა თბილისის საბურთალოს რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის .. წლის .. №... გადაწყვეტილებით ჩამოყალიბებულ ამხანაგობას. აღნიშნულ ამხანაგობას არ გააჩნდა სადამფუძნებლო დოკუმენტაცია (დებულება ან სხვა), რომლის მიხედვითაც შესაძლებელი იქნებოდა გარკვევა, თუ რომელი სუბიექტები წარმოადგენდნენ მის დამფუძნებლებს ან წევრებს, მათ შორის ვინ წარმოადგენდა ამხანაგობას მესამე პირებთან ურთიერთობაში. სამოქალაქო კანონმდებლობასთან ამხანაგობა შესაბამისობაში მოვიდა 2009 წლის 2 ოქტომბერს, როცა ჩატარდა კრება და მიღებულ იქნა დებულება. 2008 წლის 16 აპრილის კრების ოქმში ამხანაგობის სახელით მოხსენიებული არიან კონკრეტული პირები, მათ შორის ოქმზე ხელმოწერ სუბიექტებს წარმოადგენენ კრების თავმჯდომარე გ. კ-ე და მდივანი დ. ტ-ე, რომლებიც მომდევნო 2009 წლის კრების ოქმში იმავე სტატუსით ხელმოწერ პირებად გვევლინებიან. ამდენად უდავოა, რომ ამხანაგობის სახელით კრებაზე მონაწილეობა მი-

იღეს იმ პირებმა, რომლებიც იმ დროისათვის წევრებს წარმოადგენდნენ. შესაბამისად, მცდარი და უსაფუძვლოა მოსაზრება, თითქოს კრება წევრთა მონაწილეობით არ ჩატარებულა. თუკი სასამართლომ ჩათვალა, რომ 2008 წლის 16 აპრილის კრება წევრთა მონაწილეობით არ ჩატარებულა, მაშინ უნდა ემსჯეულა, თუ რომელ წევრთა მონაწილეობით უნდა ჩატარებულიყო საერთო კრება, ვინ იყვნენ ამხანაგობის წევრები და სხვა.

სააპელაციო სასამართლოს არ უნდა გამოეყენებინა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 183-ე მუხლი, რომელიც ეხება საჯარო რეესტრში უძრავი ნივთის რეგისტრაციას. კონკრეტულ შემთხვევაში ხსენებული ნორმის გამოყენება არამართებულია, რამეთუ 2008 წელს მრავალბინიანი სახლი წარმოადგენდა მშენებარეს და მასში განთავსებული ბინების შექმნა მოხდა ამხანაგობაში წილის დათმობისა და მომავალში მესაკუთრედ რეგისტრაციის წესით. ამასვე ადასტურებს ის გარემოება, რომ საჯარო რეესტრში ამ სახლის საცხოვრებელი ბინების ბინათმესაკუთრეებზე დარეგისტრირება მოხდა 2009 წლის დეკემბერში.

მცდარია სასამართლოს დასკვნა იმ გარემოებასთან მიმართებით, რომ გ. ც-ესა და ლ. ნ-ეს შორის ადგილი არ ჰქონია ამხანაგობაში წილის ნასყიდობას და ამას ადასტურებს 2008 წლის 16 აპრილის ხელწერილი (სესხის ხელშეკრულება). სასამართლომ ხელწერილი მიიჩნია ამხანაგობაში წილის ნასყიდობის გამომრიცხავ გარემოებად. სესხის ხელწერილი ვერ მიიჩნევა ამხანაგობის წევრობის დათმობის ხელისშემშლელ გარემოებად. ეს ხელწერილი წარმოადგენს მხოლოდ საფუძველს გ. ც-ის მიერ ლ. ნ-ისათვის წილის დათმობისათვის. ხელწერილი იყო მიზეზი და მოტივი იმისა, რომ სესხის თანხის სანაცვლოდ მომხდარიყო ამხანაგობაში წილის ნასყიდობა და უძრავ ნივთზე ქონებრივი უფლებების მოპოვება. სასამართლომ ამ ფაქტის მიმართ გამოხატა მცდარი დამოკიდებულება, მაშინ როდესაც საქმეში არსებობდა გ. ც-ისა და ლ. ნ-ის განცხადებები წევრობის დათმობისა და წევრად მიღების შესახებ. მოსარჩელის მიერ სრულად იქნა დაძლეული მტკიცების ტვირთი ამხანაგობაში წილის დათმობის და ნივთის ნასყიდობის ფაქტობრივი გარემოებების დამტკიცების თვალსაზრისით. სასამართლომ არასრულად და არასწორად შეაფასა არსებული გარემოებები და დაადგინა მცდარი გადაწყვეტილება. სასამართლომ მსჯელობის გარეშე დატოვა საქმეში არსებული ამხანაგობის ძველი და ახალი წევრების წერილობითი განცხადებები უფლების დათმობის შესახებ. მხარეთა ამგვარმა ნებამ წარმოშვა შემდგომში კრების ოქმისა და ხელ-

შეკრულების გაფორმების წინაპირობა.

სასამართლომ არასწორად განმარტა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 934-ე მუხლის პირველი პუნქტი. აღნიშნული ნორმა განსაზღვრავს შემთხვევას, როდესაც ერთობლივი საქმიანობის ხელშეკრულების მიხედვით წევრები ერთობლივად უძღვებიან საქმეებს და წარმოადგენენ ამხანაგობას მესამე პირებთან ურთიერთობაში. სასამართლომ 934-ე მუხლი გამოიყენა ისე, რომ არ განუმარტავს, თუ რომელ ფაქტობრივ გარემოებასთან მიმართებაში შეიძლება მისი გამოყენება. 2008 წლის 16 აპრილის კრებაში მონაწილეობა მიიღო ამხანაგობის სწორედ იმ პირებმა, რომელთა წევრობა დადასტურებულია ამხანაგობის სხვა კრებებში მათივე მონაწილეობით;

სასამართლომ არ გამოიყენა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 934-ე მუხლის მესამე პუნქტი, რომელიც სრულად შეეფარდება მოცემულ საქმეში არსებულ კონკრეტულ ფაქტობრივ ვითარებას. მაშინ როდესაც არ არსებობს ერთობლივი საქმიანობის (ამხანაგობის) ხელშეკრულება და არსებობს საეჭვოობა ამხანაგობის წარმომადგენელთა ვინაობასთან დაკავშირებით, კანონის ამ ნორმიდან გამომდინარე წარმომადგენლობა უნდა დადგინდეს ამხანაგობის სხვა დოკუმენტების მიხედვით. ანუ, თუ ვინ წარმომადგენს არსებულ ამხანაგობას მესამე პირებთან. ასეთი დოკუმენტი არის 2008 წლის კრების ოქმი, როგორც გარიგება და იმავე დღეს გაფორმებული ნასყიდობის ხელშეკრულება მხარეებს შორის. ამ გარიგებების მიხედვით, ამხანაგობის სახელით ნება გამოავლინა კონკრეტულმა ხელმომწერიმა პირებმა, რომელთა მიერ დადებული გარიგებები ნამდვილად უნდა ჩაითვალოს. ამასთან, გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ კრების ოქმზე და ხელშეკრულებაზე ხელმომწერი პირები, ყველა სხვა კრების ოქმებს აწერენ ხელს, მათ შორის განშლის და საჯარო რეესტრში ფართების რეგისტრაციის დოკუმენტებს.

არასწორია სასამართლოს განმარტება, რომ ამხანაგობის წევრები ერთობლივად უნდა უძღვებოდნენ საქმეებს და მათი მხრიდან თანხმობა გამოხატული უნდა იქნეს ერთობლივად, მათ შორის მესამე პირებთან მიმართებაში. სასამართლოს ამგვარი მსჯელობა არასწორია და ეწინააღმდეგება 934-ე მუხლის მესამე ნაწილის დისპოზიციას. ასევე ეწინააღმდეგება ამავე კოდექსის 933-ე მუხლს, რომელიც არასწორად იქნა განმარტებული. 2008 წლის 16 აპრილის კრების ოქმი წარმოადგენს ამხანაგობის თანხმობას ლ. ნ-ეზე წევრობის უფლების დათმობის შესახებ. ამით არ დარღვეულა სხვა რომელიმე წევრის უპირატესი შეს-

ყიდვის უფლება და ეს საკითხი სადავო არ ყოფილა სასამართლოში. ამასთანავე, ხსენებული ნორმის მიხედვით, კრებას უარი რომ ეთქვა წევრის უფლების დათმობაზე, უნდა არსებულიყო პატივსაცემი მიზეზი, რაც ასევე სადავო არ გამხდარა მონინაალმდეგე მხარის მიერ.

არასწორია სასამართლოს მსჯელობა, მასზედ, რომ ლ. ნ-ემ ვერ შეძლო დაემტკიცებინა მტკიცების საგანში შემავალი მნიშვნელოვანი საკითხები. სასამართლოს მითითებით, ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ სადამფუძნებლო დოკუმენტაცია – წლის .. სექტემბრის საბურთალოს სახალხო დეპუტატთა საბჭოს გადამწყვეტილება და წევრთა სია არსებობდა, თუმცა მხარეს არ წარუდგენია. სააპელაციო და პირველი ინსტანციის სასამართლოშიც მოპასუხეთა მიერ არაერთხელ ითქვა, რომ მათ ასეთი დოკუმენტაცია არ გააჩნდათ.

სასამართლომ არასწორად შეაფასა მოწმეთა ჩვენებაც, რამეთუ 2008 წლის 16 აპრილს კრებაზე დამსწრე ხუთივე პირი წარმოადგენდა ამხანაგობის წევრს და მათგან ორმა პირმა შემდეგში თავიანთი უფლებები გადასცა ოჯახის წევრებს (ლ-ი და კ-ე) და ისინი დღესაც ცხოვრობენ მათივე ბინაში, რომელიც 2009 წლიდან გაფორმებულია ოჯახის წევრებზე.

მცდარია სასამართლოს მსჯელობა მშენებარე კორპუსში 80 ბინის არსებობის გამო 3 წევრის გამოხატული ნების არასაკმარისობის შესახებ. კერძოდ, 80 ბინა და მათი მესაკუთრე წევრები დადგენილი იქნა მხოლოდ 2009 წლის ოქტომბრისა და დეკემბრის კრების ოქმებით. 2008 წელს მათი უფლებამოსილების შესახებ დოკუმენტები არ არსებობდა, მითუმეტეს რომელი იყო დამფუძნებელი წევრი და რომელი სარგებლობდა გადაწყვეტილების მიღების უფლებამოსილებით. ამიტომ, წევრთა განსაზღვრის თვალსაზრისით სადავო გარიგებებთან დაკავშირებით მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს 2008 წლის 16 აპრილის კრების ოქმს და ხელშეკრულებას.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ განიხილა საკასაციო საჩივარი, შეისწავლა საქმის მასალები, გასაჩივრებული განჩინების სამართლებრივი დასაბუთებულობა და მიიჩნევს, რომ ლ. ნ-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ საქმეზე დადგენილად შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები მიიჩნია:

1. 2008 წლის 16 აპრილს ჩატარებული ინდივიდუალურ მენა-

შენეთა ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ ნევრთა №12 კრების საფუძველზე, ლ. ნ-ის მიერ 50 000 ლარის გადახდის სანაცვლოდ, გ. ც-ე გაყვანილ იქნა ამხანაგობის ნევრობიდან და მის ნაცვლად მიღებულ იქნა ლ. ნ-ე. ოქმის მიხედვით, კრებას ესწრებოდა ხუთი ნევრი, კრების თავმჯდომარე იყო გ. კ-ე, მდივანი დ. ტ-ე, მოხსენება გააკეთა ამხანაგობის თავმჯდომარე მ. ჯ-ემ;

2. ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ თავმჯდომარე მ. ჯ-ემ უარყო კრებაზე მონაწილეობა. მ. ჯ-ის განმარტებით, მას მოხსენება არ გაუკეთებია, კრების ჩატარების დროს იმყოფებოდა რაიონში და ინფორმირებული არ ყოფილა კრების შესახებ;

3. სასამართლოს სხდომაზე მოწმეების – თ. კ-ისა და ვ. ლ-ის განმარტების მიხედვით, მოპასუხეების – ნ. ნ-ის, ე. კ-ის, ნ. ჩ-ის, თ. ს-ის, გ. თ-ის, ე. ლ-ის, ც. ბ-ისა და ი. თ-ის მიერ წარმოდგენილი შესაგებლების თანახმად, 2008 წლის 16 აპრილს კრება დამფუძნებელ ნევრთა მონაწილეობით არ ჩატარებულა;

4. 2008 წლის 16 აპრილს ლ. ნ-ესა და მ. ჯ-ეს შორის გაფორმდა №1 ხელშეკრულება, რომლითაც ამხანაგობა „ი-ო ..-მა“ ახალაშენებულ სახლში ლ. ნ-ეს გადასცა ხუთთახიანი იზოლირებული ბინა. აღნიშნული ხელშეკრულების ნამდვილობა ასევე უარყო ამხანაგობის თავმჯდომარე მ. ჯ-ემ;

5. 2009 წლის 2 ოქტომბერს ამხანაგობა „ი-ო-ის“ №2 კრების ოქმის საფუძველზე დადგინდა, რომ 1990 წლის 19 სექტემბერს საბურთალოს აღმასკომის გადაწყვეტილებით ჩამოყალიბებულ ამხანაგობას სახელი დარჩა იგივე და არჩეულ იქნა გამგეობა, თავმჯდომარე, თანათავმჯდომარე, დამფუძნებელ ნევრებად მიღებული იქნენ მ. ჯ-ე, ე. ლ-ი, ლ. ქ-ი, ნ. ნ-ე, კ. თ-ი, გ. თ-ი, მ. თ-ი, გ. გ-ე, ზ. კ-ი, ი. თ-ე, ნ. ჩ-ე, გ. ო-ი, ა. მ-ე, თ. ს-ე, ე. კ-ე, ნ. ნ-ე, ც. ბ-ი, გ. გ-ე, გ. კ-ე, გ. ც-ე, დ. ტ-ე;

6. ერთობლივი საქმიანობის ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ დებულების თანახმად, ამხანაგობის ნევრები იყოფიან „დამფუძნებელ“ და „ჩვეულებრივ“ ნევრებად. დამფუძნებელი ნევრები განახორციელებენ შენატანებს ამხანაგობაში და დამფუძნებელ ნევრთა საერთო კრებაზე ნებისმიერი გადაწყვეტილების მისაღებად საჭიროა ყველა დამფუძნებელი ნევრის 2/3-ის თანხმობა;

7. 2009 წლის 21 დეკემბრისა და 28 დეკემბრის ერთობლივი საქმიანობის ამხანაგობა „ი-ო ..-ის“ საერთო კრების ოქმის საფუძველზე ამხანაგობის თავმჯდომარე მ. ჯ-ეს მიენიჭა უფლებამოსილება, ამხანაგობის სახელით აწარმოოს საქმიანობა;

8. 2009 წლის 30 დეკემბერს შედგა ამხანაგობა „ი-ო ... -ის“ დამფუძნებელ ნევრთა კრება, რომელიც გახდა საფუძველი ამხანაგობის ნევრებზე ქონების განაწილებისა და საჯარო რეეს-

ტრში მესაკუთრედ აღრიცხვისა;

9. თბილისში, ი-ოს ქ. №..-ში მდებარე საცხოვრებელი ბინები რეგისტრირებულია მესაკუთრეებზე, ხოლო ბინა №79 და ბინა №80 აღრიცხულია ამხანაგობის სახელზე;

10. ლ. ნ-ესა და გ. ც-ეს შორის არ მომხდარა ამხანაგობაში წილის ნასყიდობა ან სხვა რაიმე ფორმით ამხანაგობის წევრობიდან გ. ც-ის გასვლა და მის ნაცვლად ლ. ნ-ის მიღება. ამგვარი მოსაზრების სანიხაღმდეგოდ, სააპელაციო სასამართლო მიუთითებს 2008 წლის 16 აპრილს შედგენილი ხელწერილზე – სესხის ხელშეკრულებაზე, რომლითაც ირკვევა, რომ ლ. ნ-ემ გ. ც-ეს გადასცა სესხის სახით 50000 აშშ დოლარი 5 თვის ვადით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულიად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). განსახილველ შემთხვევაში, კასატორმა დასაბუთებული პრეტენზია წარმოადგინა სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოების მიმართ.

საკასაციო სასამართლომ, შეამოწმა რა შედავების ფაქტობრივ-სამართლებრივი საფუძვლები, მიიჩნევს, რომ კასატორის პრეტენზია გაზიარებულ უნდა იქნეს.

საკასაციო სასამართლო პირველ რიგში ყურადღებას ამახვილებს სარჩელის საფუძვლებზე: 2008 წლის 16 აპრილს ლ. ნ-ესა და მ. ჯ-ეს შორის გაფორმდა №1 ხელშეკრულება, რომლითაც ამხანაგობა „ი-ო ... მა“ ახალაშენებულ სახლში ლ. ნ-ეს გადასცა მე-7 სადარბაზოს მე-3 სართულზე მდებარე 190 კვ.მ ხუთოთახიანი იზოლირებული ბინა №57, ძველი ნუმერაციით №43. 2009 წლის 30 დეკემბერს შედგა ამხანაგობა „ი-ო ... -ის“ დამფუძნებელ წევრთა კრება, რომელიც გახდა საფუძველი ამხანაგობის წევრებზე ქონების განაწილებისა და საჯარო რეესტრში მესაკუთრედ აღრიცხვისა. ლ. ნ-ეს ამ კრების ოქმის მთლიანად ბათილად ცნობა არ მოუთხოვია. მოსარჩელე ითხოვს, მისთვის გადასაცემი ბინის სანაცვლოდ, ამხანაგობის სახელზე რეგისტრირებული №79 და №80 ბინების მიკუთვნებას.

სამოქალაქო კოდექსის 381-ე მუხლის თანახმად, თუ ხელშეკრულების საგანია ინდივიდუალურად განსაზღვრული ნივთი, კრედიტორი არ არის ვალდებული მიიღოს სხვა ნივთი, თუნდაც უფრო მაღალი ღირებულების მქონე. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ, მოცემულ შემთხვევაში ვალდებულების საგანი ინდივიდუალიზებული იყო. 2008 წლის 16 აპრილის

ხელშეკრულების ნამდვილობის დადასურების შემთხვევაში, ამხანაგობას ინდივიდუალურად განსაზღვრული ნივთის გადაცემის ვალდებულება გააჩნდა. თუნდაც მივიჩნიოთ, რომ მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლი წარმოადგენს გვაროვნულ ნივთს, გვაროვნული თვისებები დაიკარგა მას შემდეგ, რაც მხარეებმა ხელშეკრულებით დაადგინეს შესრულების საგნის ინდივიდუალური ნიშნები – სართული, ბინის ნომერი, ფართი. სამოქალაქო კოდექსის 381-ე მუხლის საფუძველზე, მართალია, კრედიტორის ასარჩევია, მიიღებს თუ არა ინდივიდუალურად განსაზღვრული ნივთის ნაცვლად სხვა ნივთს, მაგრამ საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ამგვარი არჩევანის უფლება არსებობს, თუ ხელშეკრულების თავდაპირველი საგნის გადაცემის მოთხოვნა შეუძლებელია. მოცემულ შემთხვევაში, 2008 წლის 16 აპრილის ხელშეკრულებით განსაზღვრული ბინა 2009 წლის 30 დეკემბრის კრების ოქმით განიკარგა, რისი ბათილად ცნობაც ლ. ნ-ეს არ მოუთხოვია, კასატორი კრების ოქმის მხოლოდ №79 და №80 ბინების ამხანაგობისათვის გადაცემის ნაწილში ბათილად ცნობას მოითხოვს. საკასაციო სასამართლო, ამასთან, განმარტავს, რომ მოსარჩელეს ამხანაგობის ნევრად ყოფნის ფაქტის დადგენის იურიდიული ინტერესი მაინც გააჩნია, ვინაიდან, შემდგომში, შეუძლია, ხელშეკრულების საგნის გასხვისებით გამოწვეული ზიანის ანაზღაურება მოითხოვოს.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება კასატორს, რომ გ. ც-ესა და ლ. ნ-ეს შორის სესხის ხელწერილის არსებობა ვერ მიიჩნევა ამხანაგობის ნევრობის დათმობის ხელისშემშლელ გარემოებად. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ ლ. ნ-ესა და გ. ც-ეს შორის სესხის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ურთიერთობა ცალკე სამართლებრივი ურთიერთობაა, მოცემულ შემთხვევაში კი, მნიშვნელოვანია ლ. ნ-ესა და ამხანაგობას შორის ურთიერთობა. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ 2008 წლის 16 აპრილის ამხანაგობის საერთო კრების ოქმის შესაბამისად, გ. ც-ემ თავისი წილი დაუთმო ლ. ნ-ეს. იყო თუ არა, წილის დათმობა სესხის ხელშეკრულებიდან გამომდინარე შეთანხმების საგანი, გავლენას არ ახდენს მოცემული დავის გადაწყვეტაზე, ამასთან, საკასაციო სასამართლო ხაზს უსვამს, რომ ცალკე მჯელობის საგანია, კანონიერად განხორციელდა თუ არა წილის დათმობა.

სამოქალაქო კოდექსის 930-ე მუხლის შესაბამისად, ერთობლივი საქმიანობის (ამხანაგობის) ხელშეკრულებით ორი ან რამდენიმე პირი კისრულობს, ერთობლივად იმოქმედოს საერთო სამეურნეო ან სხვა მიზნების მისაღწევად ხელშეკრულებით გან-

საზღვრული საშუალებებით, იურიდიული პირის შეუქმნელად.

მოცემულ შემთხვევაში, 2009 წლის 2 ოქტომბრის №2 კრების ოქმისა და კრების მიერ დამტკიცებული დებულების მიხედვით, 2008 წლის მდგომარეობით ამხანაგობა „ი-ო ..“ წარმოადგენდა 1990 წლის 19 სექტემბერს საბურთალოს აღმასკომის გადაწყვეტილებით ჩამოყალიბებულ ამხანაგობას, რომელიც შეიქმნა თბილისში, ი-ოს ქუჩა №..-ში მრავალბინიანი საცხოვრებელი კორპუსის ასაშენებლად.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ მტკიცების ტვირთი არასწორად გაანაწილა. სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, ლ. ნ-ეს უნდა ემტკიცებინა, რომ კრება ჩატარდა სამოქალაქო კოდექსის 930-940-ე მუხლების შესაბამისად.

სამოქალაქო კოდექსის 934-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ ხელშეკრულება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, ხელშეკრულების მონაწილეები ერთობლივად უძღვებიან საქმეებს და წარმოადგენენ ამხანაგობას მესამე პირებთან ურთიერთობაში, ყოველი გარიგების დადებისას საჭიროა ხელშეკრულების ყველა მონაწილის თანხმობა, თუ ხელშეკრულება ითვალისწინებს, რომ გადანყვეტილების მისაღებად საკმარისია ხმათა უმრავლესობა, იგი განისაზღვრება ხელშეკრულების მონაწილეთა საერთო რაოდენობის მიხედვით და არა შესატანის ოდენობით.

მოცემულ შემთხვევაში საქმეში არ არის წარმოდგენილი 2009 წლამდე ამხანაგობასთან დაკავშირებული დოკუმენტაცია (წესდება, ხელშეკრულებები და ა.შ.), სადაც ასახული იქნებოდა ინფორმაცია ამხანაგობის წევრებისა და გადანყვეტილების მიღების წესის შესახებ.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. მოსარჩელემ საკუთარი მოთხოვნების დასასაბუთებლად 2008 წლის 16 აპრილის კრების ოქმი და ხელშეკრულება წარმოადგინა. მოპასუხეებს კი, მიუთითებდნენ რა მათ ბათილობაზე, სათანადო მტკიცებულებები უნდა წარმოედგინათ, რაც დაადასტურებდა, რომ კრების ოქმი და ხელშეკრულება კანონის მოთხოვნებს ეწინააღმდეგებოდა, კერძოდ, კი ამხანაგობის წესდება ან სხვა დოკუმენტაცია, საიდანაც გაირკვეოდა, 2008 წლის მდგომარეობით ვინ იყო ამხანაგობის წევრი ან გადანყვეტილების მიღების რა წესი მოქმედებდა.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ განსახილველი და-

ვის გადაწყვეტისათვის აუცილებელია სამართლებრივად სწორად შეფასდეს ის ფაქტობრივი გარემოება, რომ 2008 წლის 16 აპრილის ამხანაგობის საერთო კრების ოქმის შესაბამისად, გ. ც-ემ თავისი წილი დაუთმო ლ. ნ-ეს, ანუ, ამხანაგობის წევრმა თავისი წილი მესამე პირზე გაასხვისა.

სამოქალაქო კოდექსის 933.1 მუხლის მიხედვით წილი ქონების ან უფლების სახით არ შეიძლება გადაეცეს მესამე პირს ხელშეკრულების სხვა მონაწილეთა თანხმობის გარეშე. უარი თანხმობაზე დაიშვება მხოლოდ პატივსაძეები მიზეზის არსებობისას. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მნიშვნელობა არ აქვს, წილის გასხვისების საკითხის გადაწყვეტის რა წესი იყო გათვალისწინებული 2009 წლის 2 ოქტომბრამდე მოქმედი ამხანაგობის დოკუმენტებით, ვინაიდან სსკ-ის 933-ე მუხლი არ შეიცავს დათქმას ამხანაგობის ხელშეკრულებით სხვაგვარი მონესრიგების შესაძლებლობის თაობაზე. სამოქალაქო კოდექსის 934-ე მუხლი ვრცელდება ნებისმიერი გადაწყვეტილების მიღების წესზე, გარდა წილის გასხვისებისა, ვინაიდან წილის მესამე პირზე გასხვისების თაობაზე ინფორმაცია ამხანაგობის ყველა წევრს უნდა ჰქონდეს და მათი კრებაზე მიწვევა სავალდებულოა. ისეთ პირობებში, როდესაც კანონი იმპერატიულიად, ამომწურავად განსაზღვრავს ქცევის წესს, მხარეთა შეთანხმებით განსხვავებული წესის დადგენა ბათილია, შესაბამისად, გ. ც-ეს წილის ლ. ნ-ისათვის გადასაცემად ამხანაგობის ყველა წევრის თანხმობა ესაჭიროებოდა.

მოცემულ შემთხვევაში სადავო კრების ოქმს ამხანაგობის მხოლოდ ორი წევრი აწერს ხელს, ოქმში დასახელებული მესამე წევრი – ამხანაგობის თავმჯდომარე უარყოფს თავის მონაწილეობას. საყურადღებოა, რომ ოქმში მითითებული არ არის კრებაში მონაწილე ამხანაგობის წევრები. აღნიშნულია, რომ აზრი გამოთქვეს თ. კ-ემ, ბ. ლ-მა, გ. მ-მ და სხვებმა. თავად მოპასუხეთა განმარტებით, ამხანაგობაში 21 წევრია განწევრიანებული, კრებას კი, მხოლოდ 5 ესწრებოდა, შესაბამისად, უფლებამოსილი არ იყო. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კრების ოქმი თავისი შინაარსით, იძლევა იმ ვარაუდის დაშვების საფუძველს, რომ კრებაზე დამსწრე პირები წილის ლ. ნ-ისათვის გადაცემას ეთანხმებოდნენ. ამ ვარაუდის გაბათილება კი, მოპასუხეთა მტკიცების ტვირთში შედის. მოპასუხეებს უნდა დაედასტურებინათ შესაბამისი მტკიცებულებებით, ხელშეკრულების დადების დროისათვის ამხანაგობას რამდენი წევრი ჰყავდა და ყველა მათგანი დაესწრო თუ არა სადავო კრებას. თუნდაც დადასტურებულად იქნეს მიჩნეული, რომ კრებას მხოლოდ 5 წევრი

ესწრებოდა, ის ფაქტი, რომ ამხანაგობას იმ დროისათვის 5-ზე მეტი წევრი ჰყავდა, მოპასუხეთა მტკიცების საგანია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა ან არსებობს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, გარდა აღნიშნული მუხლის „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებისა. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ გადაწყვეტილებას საკასაციო სასამართლომ საფუძვლად უნდა დაუდოს სამართლებრივი შეფასება, რომელიც სავალდებულოა სააპელაციო სასამართლოსათვის. საქმე ხელახლა განსახილველად შეიძლება დაუბრუნდეს სააპელაციო სასამართლოს იმავე ან სხვა შემადგენლობას.

განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლომ არასწორად გაანალიზა მტკიცების ტვირთი, არასწორად განმარტა სამოქალაქო კოდექსის 934-ე მუხლი და არ გამოიყენა იმავე კოდექსის 933-ე მუხლი, ამასთან დაგა არ განუხილაეს ამხანაგობის 2008 წლის 16 აპრილის კრების ოქმისა და ხელშეკრულების ნამდვილობის გათვალისწინებით, შესაბამისად, საქმის ხელახლა განხილვისას, სააპელაციო სასამართლომ უნდა იხელმძღვანელოს წინამდებარე განჩინების დასაბუთებით, დაადგინოს მნიშვნელოვანი ფაქტობრივი გარემოებები და მოახდინოს მათი სამართლებრივი შეფასება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 284-ე, 410-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ლ. ნ-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2012 წლის 27 ივლისის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

მტკიცების ტვირთი, მტკიცებულებათა დასაშვებობა

ბანრინება

№ას-739-707-2014

10 სექტემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატის

შემადგენლობა: ნ. ბაქაქური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

მ. ზ-ემ სარჩელი აღძრა ვ. მ-ის მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე შემდეგი დასაბუთებით:

2007 წლის 21 მაისს ნოტარიუს მ. კ-ის სანოტარო ბიუროში მოპასუხე ვ. მ-მა რეესტრში რეგისტრირებული №... სანოტარო აქტით მოსარჩელე მ. ზ-ეს 10 წლის ვადით მიანიჭა უფლებამოსილება, რომლის თანახმად, მოსარჩელეს უნდა შეეძინა მიწის ნაკვეთი ქ. ქობულეთში.

2007 წლის 16 აგვისტოს ნოტარიუს მ. კ-ის სანოტარო ბიუროში მოპასუხე ვ. მ-მა რეესტრში რეგისტრირებული №... სანოტარო აქტით მოსარჩელე მ. ზ-ეს 10 წლის ვადით მიანიჭა უფლებამოსილება, რომლის თანახმად, მოსარჩელეს უნდა აეშენებინა და დაეპროექტებინა მრავალბინიანი სახლი მდებარე ქ. ქობულეთში, ა-ის გამზ. №...-ში და ამ მომსახურების განსახორციელებლად დაედო შესაბამისი ხელშეკრულებები კონტრაჰენტებთან.

2008 წლის 20 ნოემბერს ნოტარიუს ხ. კ-ის სანოტარო ბიუროში მოპასუხე ვ. მ-მა რეესტრში რეგისტრირებული №... სანოტარო აქტით მოსარჩელე მ. ზ-ეს, როგორც მინდობილ მესაკუთრეს, მიანიჭა ზემოხსენებული ქონების თავის შეხედულებისამებრ მართვის და გაყიდვის უფლებამოსილება.

მოსარჩელის განმარტებით, იგი გაცემული მინდობილობების საფუძველზე ახორციელებდა მარნმუნებლის მიერ მისთვის მინიჭებულ უფლებამოსილებას რწმუნებულების გაუქმებამდე. მან მარნმუნებლის სასარგებლოდ განახორციელა შემდეგი სახის მომსახურებები: ა) მის მიერ მოპასუხის სასარგებლოდ შეძენილ იქნა მიწის ნაკვეთი მდებარე ქ. ქობულეთში, დ. ა-ის გამზ. №...-ში; ბ) მოძიებულ იქნა არქიტექტორი მრავალბინიანი საც-

ხოვრებელი სახლის დასაპროექტებლად და გაფორმებულ იქნა ხელშეკრულება სამშენებლო პროექტის მოსამზადებლად, ასევე დადებულ იქნა ხელშეკრულება სამშენებლო კომპანიასთან; გ) მარნმუნებლის მიერ რწმუნებულების გაუქმებამდე იგი ხელმძღვანელობდა ქ. ქობულეთში მდებარე მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის მშენებლობას.

ზემოაღნიშნული მომსახურებების განხორციელების სანაცვლოდ მხარეები შეთანხმდნენ, რომ მოსარჩელეს გასამრჯელოს სახით უნდა მიეღო ქ. ქობულეთში დ. ა-ის გამზ. №...-ში მდებარე მრავალბინიანი საცხოვრებელიდან 4 ერთეული საცხოვრებელი ფართი, რომელთა საერთო საბაზრო ღირებულება შეადგენს 600 000 აშშ დოლარს, საცხოვრებელი ფართებისა და სართულების შერჩევის უფლებამოსილება კი, მოპასუხე ვ. მ-მა მოსარჩელეს მიანიჭა.

მოსარჩელის მითითებით, გასამრჯელოს სახით მისაცემი უძრავი ქონება ვ. მ-ის საკუთრებაში აღარ იმყოფება, რადგან ის უკვე შპს „E. D“-ის სახელზე ირიცხება.

ზ-ის განმარტებით, ვ. მ-მა არ შეასრულა მასზე ნაკისრი ვალდებულება და არ გადაუხადა მოსარჩელეს მისთვის კუთვნილი გასამრჯელო არც უძრავი ქონების და არც მისი ექვივალენტური ღირებულების სახით.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ მოსარჩელე მხარე ვერ ადასტურებს მხარეთა შორის ნამდვილად არსებობდა თუ არა დავალების ხელშეკრულება; იგი ასევე უსაფუძვლოდ მიიჩნევს მოთხოვნას, ვინაიდან თავად მოსარჩელე ამტკიცებს, რომ მათ შორის შეთანხმება არსებობდა უძრავი ქონების გადაცემაზე, რაც ისედაც ვერ განხორციელდებოდა. თავად მოსარჩელისთვის ცნობილი იყო, რომ მოპასუხის საკუთრებიდან გავიდა სადავო უძრავი ქონება. მოპასუხის მითითებით, მოსარჩელის მოთხოვნა არ ემყარება მხარეთა შეთანხმებას, ამასთან იგი მიიჩნევს, რომ მოთხოვნა ხანდაზმულია.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 26 ნოემბრის გადაწყვეტილებით მ. ზ-ის სასარჩელო მოთხოვნა დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; მოპასუხე ვ. მ-ს დაეკისრა მოსარჩელე მ. ზ-ის სასარგებლოდ 355 372,8 ლარის გადახდა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 26 ნოემბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს მ. ზ-ემ და ვ. მ-მა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებით მ. ზ-ის სააპე-

ლაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა; ვ. მ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 26 ნოემბრის გადაწყვეტილება მ. ზ-ის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება: მ. ზ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა; ვ. მ-ს მ. ზ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა დამატებით 239 596 ლარი.

სააპელაციო სასამართლომ დადგინდად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

მ. ზ-ესა და ვ. მ-ს შორის შედგა სამი სახის მინდობილობა: პირველი, 2007 წლის 21 მაისს, რომლითაც ვ. მ-მა მ. ზ-ეს მიანიჭა უფლებამოსილება მისი სახელით შეეძინა მინის ნაკვეთი, ქ. ქობულეთში. მინდობილობის ვადა 10 წლით განისაზღვრა; მეორე მინდობილობა ვ. მ-მა 2007 წლის 16 აგვისტოს გასცა მ. ზ-ეზე, ისევე 10 წლის ვადით. აღნიშნული მინდობილობით მიანიჭა უფლებამოსილება მ. ზ-ს ააშენოს და დააპროექტოს მრავალბინიანი სახლი, რომელიც მდებარეობს ქ. ქობულეთში, ა-ის გამზ. №...-ში. ამ მხრივ მოლაპარაკებები აწარმოოს შესაბამის ადგილობრივ მმართველობის და თვითმმართველობის ორგანოებთან, დადოს ხელშეკრულება სამშენებლო კომპანიასთან, დაიცვას მიმდრობის ქონებრივი და არაქონებრივი ინტერესები, წარმოადგინოს იგი ყველა ფიზიკურ თუ იურიდიულ პირთან; მესამე მინდობილობა გაიცა 2008 წლის 20 ნოემბერს, რომლითაც ვ. მ-მა, როგორც საკუთრების მიმდობმა, მ. ზ-ეს, შემდგომში „მინდობილ მესაკუთრეს“, გადასცა ყველა უფლებამოსილება, თავისი შეხედულებისამებრ მართოს, მოახდინოს რეალური გაყოფა, გაასხვისოს, გაყიდოს უძრავი ქონება მდებარე ქობულეთში, ა-ის ქ. №...-ში. წინამდებარე მინდობილობის ფარგლებში წარმოადგინოს საკუთრების მიმდობი იურიდიულ და ფიზიკურ პირებთან ურთიერთობაში, სახელმწიფო და მუნიციპალურ ორგანოებში. ხელი მოაწეროს ყველა საჭირო საბუთს, ნაწილობრივ ან სრულად გადასცეს წინამდებარე მინდობილობით მინიჭებული უფლებამოსილებანი სხვა პირებს. მინდობილობა გაიცა 1 წლის ვადით.

სააპელაციო პალატამ დადგინდად მიიჩნია, რომ ზემოაღნიშნული მინდობილობებით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში მ. ზ-ის მიერ ვ. მ-ისათვის შეძენილი იქნა 49905 კვ.მ. მინის ნაკვეთი ქ. ქობულეთში, ა-ის ქ. №...-ში მრავალბინიანი სახლის მშენებლობისათვის. იგი თავის შვილთან, გ. ზ-ესთან ერთად ახორციელებდა მ-ის მიერ დაფუძნებული შპს „K. I“-ის ხელმძღვანელობით და წარმომადგენლობით უფლებამოსილებას.

მანვე ზემოაღნიშნული მინდობილობების საფუძველზე შპს „ათან“ გააფორმა ნარდობის ხელშეკრულება.

მ. ზ-ის მიერ მ-თან გაფორმებული ხელშეკრულების ფარგლებში მოძიებული იქნა არქიტექტორი მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის დაპროექტებისათვის და გაფორმდა ხელშეკრულება სამშენებლო პროექტის მოსამზადებლად.

პალატამ ასევე დაადგინა, რომ მინდობილი პირი მ. ზ-ე დავალების ხელშეკრულების ფარგლებში შესაბამის ორგანოებთან ახდენდა ადმინისტრაციული წარმოების დაწყებისათვის სათანადო განცხადებებით მიმართვას და ურთიერთობის დამყარებას და მინდობილობის გაუქმებამდე, ანუ მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის მშენებლობის დასრულებამდე ფაქტობრივად ხელმძღვანელობდა საცხოვრებელი სახლის მშენებლობას.

2008 წლის 21 ნოემბერს, მ-მა დააფუძნა შპს „K. I“, რომლის დირექტორად მ. ზ-ის შვილი გ. ზ-ე დაინიშნა.

2009 წლის 25 იანვარს შპს „K. I.“-ის საკუთრებაში გადაეცა მიწის ნაკვეთი, მასზე არსებული შენობა-ნაგებობებით, მდებარე ქობულეთი, ა-ის გამზ. №....

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ დღეის მდგომარეობით მითითებული უძრავი ქონება შპს „K. I.“-ის სამართალმემკვიდრის შპს „E. D.“-ის საკუთრებაა.

პალატამ უდავოდ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2011 წლის 19 მაისს №... სანოტარო აქტით, ვ. მ-მა მ. ზ-ეს გაუუქმა მინდობილობით მინიჭებული უფლებამოსილებები.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქმის განხილვისას, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 და 103-ე მუხლების ფარგლებში მხარეთაგან მიღებული იქნა ახალი მტკიცებულებები იმ ფაქტობრივი გარემოების გასარკვევად, იყო თუ არა თავდაპირველ პროექტში, ანუ მხართა შეთანხმების დროს (ან მის შემდგომ, რეესტრში რეგისტრაციის დროს) გათვალისწინებული 132 კვ.მ. ფართის ბინები; ასევე რა კონდიციამდე იყო მიყვანილი (ანუ იყო თუ არა აშენებული) 2011 წლის მაისში (მინდობილობის გაუქმების დროისათვის) ა-ის ქუჩაზე №...-ში განთავსებული მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლი.

მ. ზ-ის მიერ სასამართლოში წარმოდგენილი იქნა მუშა პროექტი შპს „გ“-ის მიერ შედგენილი, რომლის დამკვეთია ვ. მ-ი. ასლი დამონმტებულია აჭარის ა/რ ქობულეთის მუნიციპალიტეტის გამგეობის მიერ. მტკიცებულებებიდან ჩანს, რომ დამკვეთი მ. ზ-ის მიერ წარმოდგენილი იქნა 2014 წლის 23 აპრილის სამშენებლო კომპანია „ა-ის“ მიერ გაცემული წერილი, რომლიდანაც დგინდება, რომ ქობულეთში, დ. ა-ის ქ. №...-ში მდებარე მრავ-

ვალბინიანი საცხოვრებელი სახლის მე-9 სართულის მშენებლობა 2011 წლის მაისის თვეში დასრულდა.

მ. ზ-ის მიერ ასევე წარმოდგენილი იქნა შპს „E. D“-ის დირექტორის ო. მ-ას მიერ გამოცემული 2013 წლის 31 ივლისის №4 ბრძანება, რომლითაც დამტკიცდა დ. ა-ის ქ. №...-ში მდებარე კორპუსის ცალკე უფლების ობიექტებად განშლის ბრძანება, თანდართული ბინების განაწილების ცხრილით.

მითითებული მტკიცებულების (ცხრილის) შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ მე-3 სადარბაზოში, მე-2 სართულზე მდებარე №225 ბინა არის 134,43 კვ.მ., მე-3 სართულზე მე-3 სადარბაზოში მდებარე №236 ბინა – 135,95 კვ.მ., მე-3 სადარბაზოში მე-4 სართულზე მდებარე №247 ბინა – 135,55 კვ.მ., მე-3 სადარბაზოში მე-5 სართულზე მდებარე №258 ბინა 135,12 კვ.მ. ფართის.

პალატის განმარტებით, საქმეში წარმოდგენილია შპს „K. I“-სა და შპს „ა-ას“ შორის შედგენილი შესრულებული სამუშაოების მიღების აქტი №11 (ფორმა №2), რომელიც ასევე 2011 წლის 6 მაისით არის დათარიღებული.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მ. ზ-ესა და ვ. მ-ს შორის არსებული შეთანხმებით, ვ. მ-ს განუული მომსახურების სანაცვლოდ გასამრჯელოს სახით მ. ზ-ისათვის უნდა გადაეცა ქობულეთში, ა-ის გამზ. №...-ში მდებარე მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლიდან 4 ბინა. საცხოვრებელი ფართებისა და სართულების შერჩევის უფლებამოსილება მ. ზ-ეს ჰქონდა.

პალატის აზრით, აღნიშნულ ფაქტობრივ გარემოებას ადასტურებს შემდეგი მტკიცებულებები: ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 21 აგვისტოს განაჩენი; დაზარალებულმა მ-მა განმარტა, რომ შეთანხმების თანახმად, თავად მ. ზ-ისავე შეთავაზებით, აშენებულ საცხოვრებელ კორპუსში მას უნდა მიეღო ნებისმიერი 4 ბინა, რომელსაც თავად აირჩევდა.

სასამართლომ მიუთითა საქმეში წარმოდგენილ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2012 წლის 25 ივნისის სხდომის ოქმზე, სადაც ადვოკატის შეკითხვაზე ვ. მ-ი პასუხობს: „თავდაპირველად, როცა იწყებოდა მშენებლობა, მ. ზ-ემ განმარტა, რომ მას ყავს 3 თუ 4 ბავშვი და უნდოდა, რომ ამ სახლში ქონოდათ მის შვილებს ბინები, რაზედაც მე დავპირდი, რომ ნებისმიერი კვადრატის და ნებისმიერ სართულზე აერჩია მისთვის სასურველი ბინები. მასზე უნდა გამოყოფილიყო 4 ბინა“.

პალატამ უდავოდ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მი-

იჩნია, რომ დავალების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მომსახურების განწევისათვის ვ. მ-ს მ. ზ-ისათვის არ გადაუცია 4 ბინა. ასევე უდავო გარემოებაა, რომ დღეის მდგომარეობით ქობულეთში, ა-ის გამზ. №...-ში მდებარე მრავალბინიან საცხოვრებელ სახლში მდებარე ბინების განშლა მომხდარია და მრავალბინიანი საცხოვრებელი კორპუსის მესაკუთრეა შპს „E. D“.

საქმეში წარმოდგენილი ლ. სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს აჭარის რეგიონული დეპარტამენტის 2013 წლის 10 სექტემბრის ექსპერტიზის დასკვნის შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ 1 კვ.მ. ფართის ღირებულება დღეის მდგომარეობით შეადგენს 652 აშშ დოლარს და 686 აშშ დოლარს სართულების მიხედვით (აღნიშნულია მე-5, მე-6, მე-7, მე-8 სართულებზე განთავსებული ფართების ღირებულება).

დადგენილად მიჩნეული ფაქტობრივი გარემოებების საფუძველზე პალატამ მიიჩნია, რომ წინამდებარე დავა უნდა მოწესრიგდეს დავალების ხელშეკრულებით დადგენილი სამართლებრივი რეგულაციებით და ვალდებულებითი ურთიერთობისათვის დადგენილი სამართლებრივი ნორმებით.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 103-ე, 316-317-ე, 327-ე მუხლებზე დაყრდნობით სასამართლომ აღნიშნა, რომ მხარეთა შორის გაფორმებული 3 მინდობილობა, ფაქტობრივად დავალების ხელშეკრულება იყო, რომლითაც ვ. მ-მა გარკვეული დავალებების შესრულება მიანდო რწმუნებულს, მ. ზ-ეს.

ზ-ესა და მ-ს შორის დავალების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული გასამრჯელო იყო ბინის 4 ერთეული აშენებულ კორპუსში, ამასთან, არჩევანის უფლება თავად მ. ზ-ეს ეკუთვნოდა.

პალატამ მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 720-ე მუხლის მე-3 ნაწილზე, რომლის თანახმად, თუ ხელშეკრულება წყდება მარწმუნებლის მიერ, მაშინ ის მოვალეა აუნაზღაუროს რწმუნებულს მინდობილი მოქმედების შესრულებისას განეული ყველა აუცილებელი ხარჯი, ხოლო, თუ ხელშეკრულება სასყიდლიანი იყო, გადაუხადოს გასამრჯელო შესრულებული სამუშაოს კვალობაზე.

იმის გათვალისწინებით, რომ დავალების ხელშეკრულება (ანუ მინდობილობა) ვ. მ-მა მ. ზ-ეს 2011 წლის მაისში შეუწყვიტა, პალატამ მიიჩნია, რომ სწორედ ამ დრომდე მათ შორის გრძელდებოდა სამართლებრივი ურთიერთობა და მ. ზ-ე ასრულებდა დავალების ხელშეკრულებით განსაზღვრულ უფლებამოსილებას. სასამართლომ დაადგინა, რომ დავალების ხელშეკ-

რულების შეწყვეტის დროისათვის ე.ი. 2011 წლის მაისისათვის საცხოვრებელი კორპუსის მშენებლობა დასრულდა.

2011 წლამდე ვ. მ-ს არანაირი პრეტენზია მინდობილი დავალების შესრულების ხარისხთან ან სხვა გარემოებასთან დაკავშირებით მ. ზ-ის მიმართ არ გააჩნდა (ასეთი რამ სასამართლოზე მხარეებს არ განუცხადებიათ).

აღნიშნულიდან გამომდინარე, პალატამ მიიჩნია, რომ მ. ზ-ემ შეასრულა ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება და მას საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 710-ე მუხლის შესაბამისად, უნდა მიეცეს შეთანხმებული გასამრჯელო.

პალატამ უდავოდ დადგენილად მიიჩნია, რომ მხარეთა შორის არსებობდა ზეპირი შეთანხმება გასამრჯელოს თაობაზე.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 710-ე მუხლის მეორე ნაწილის თანახმად, გასამრჯელო ჩაითვლება უსიტყვოდ შეთანხმებულად, თუ გარემოებათა მიხედვით მოქმედების შესრულება მხოლოდ გასამრჯელოთი არის მოსალოდნელი. ამავე მუხლის მესამე ნაწილის თანახმად, თუ გასამრჯელოს ოდენობა არ არის განსაზღვრული, მაშინ რაიმე ნიხრის არსებობისას შეთანხმებულად მიიჩნევა სანიხრო გასამრჯელო, ისევე, როგორც ნიხრის არარსებობისას – ჩვეულებრივი გასამრჯელო.

სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, გამომდინარე იქედან, რომ მ. ზ-ისათვის გასამრჯელოს სახით შეპირებული უძრავი ქონება არ წარმოადგენს ვ. მ-ის საკუთრებას და იგი შპს „E. D“-ის საკუთრებაა, მოვალეს, ანუ დავალების მიმცემს ეკისრება საზღაურის ფულადი სახით ანაზღაურება.

საქმეში წარმოდგენილი ექსპერტიზის დასკვნიდან (1 კვ.მ. ფართის ღირებულებასთან დაკავშირებით, იმ ოდენობაზე, რაც დავალების შემსრულებელმა აირჩია (თანახმად შეთანხმებისა) გამომდინარე, პალატამ მიიჩნია, რომ ვ. მ-ს უნდა დაკისრებოდა 132 კვ.მ. ფართის *4-ზე ღირებულება ექსპერტიზის დასკვნით განსაზღვრული 1 კვ.მ. ღირებულების ოდენობით, რაც ჯამში შეადგენდა 239 596 ლარს.

რაც შეეხება აპელანტ ვ. მ-ის განმარტებას სარჩელის ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით, სააპელაციო პალატა არ დაეთანხმა მას და მთლიანად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების დასაბუთება მოცემულ საკითხზე. სასამართლომ აღნიშნა, რომ ზ-ის უფლება დაირღვა 2011 წლის მაისში, მინდობილობის გაუქმების დროს, საპასუხო ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო, როდესაც მან შეთანხმებული საზღაური ვერ მიიღო.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე ვ. მ-მა შეი-

ტანა საკასაციო საჩივარი და მოითხოვა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით მოსარჩელისთვის სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი დასაბუთებით:

სააპელაციო სასამართლომ ზოგიერთი ფაქტობრივი გარემოება სწორად დაადგინა თუმცა არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა მათ, რის გამოც გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დაუსაბუთებელია და მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემონიშნება შეუძლებელია.

კასატორის განმარტებით, 2007 წლის 21 მაისს ვ. მ-მა მ. ზ-ის სახელზე გასცა მინდობილობა, რომლის მიხედვით მ. ზ-ეს მიენიჭა უფლებამოსილება მარნმუნებლის სახელით შეეძინა მიწის ნაკვეთი ქ. ქობულეთში. მინდობილობის ვადა განისაზღვრა ათი წლით. საჩივრის ავტორის აზრით, რწმუნებულება არ ითვალისწინებდა დათქმას მარნმუნებლის მიერ რწმუნებულებისათვის შესასრულებელი მოქმედებებისათვის ანაზღაურებაზე. 2007 წლის 28 მაისს მ. ზ-ემ ვ. მ-ის სახელით შეიძინა ქ. ქობულეთში მიწის ნაკვეთი 424 150 აშშ დოლარად, საიდანაც მ. ზ-ემ, თავის შვილთან ერთად მიითვისა 124 150 აშშ დოლარი. აღნიშნული გარემოების დასადასტურებლად კასატორი მიუთითებს ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 21 აგვისტოს განაჩენზე. საკასაციო საჩივრის ავტორის აზრით, მ. ზ-ის მიერ უძრავი ქონების შეძენით და საჯარო რეესტრში მიწის ნაკვეთის მარნმუნებლის სახელზე რეგისტრაციით სრულად იქნა შესრულებული მარნმუნებლის ნება მინდობილობით განსაზღვრულ ვადაში, რის გამოც მინდობილობის მოქმედებამ, რომელიც დამოკიდებული იყო მარნმუნებლის ნების შესაბამისად იურიდიული სახის ქმედებების შესრულებაზე, დაკარგა ძალა ამ მოქმედებების შესრულებით საქალაქო კოდექსის 109-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად. კასატორის განმარტებით, მხარემ ვერ შეძლო იმ მტკიცებულებების წარდგენა და თანხის დასახელება, რომელიც მას ერგებოდა აღნიშნული მოქმედებების შესრულებისათვის.

2007 წლის 16 აგვისტოს ვ. მ-მა მ. ზ-ის სახელზე გასცა მინდობილობა, რომლის მიხედვით მ. ზ-ეს მიენიჭა უფლებამოსილება მარნმუნებლის სახელით მოეხდინა მარნმუნებლის მიერ შეძენილ მიწის ნაკვეთზე სამშენებლო პროექტის მომზადებისათვის ხელშეკრულების დადება. საცხოვრებელი სახლის მშენებლობისათვის სამშენებლო კომპანიასთან ხელშეკრულების დადება და საცხოვრებელი სახლის მშენებლობასთან დაკავშირებული სხვა მოქმედებების განხორციელება. მინდობილობის

ვადა განისაზღვრა 10 წლით. კასატორის განმარტებით, პირველი მინდობილობით გათვალისწინებული ქმედების განხორციელებიდან მეორე მინდობილობის გაცემამდე გავიდა დაახლოებით სამი თვე, რომლის განმავლობაში მ. ზ-ეს რაიმე სახის მოქმედებები ვ. მ-ის დავალებით, თუ თხოვნით არ განუხორციელებია. 2007 წლის 15 სექტემბერს მ. ზ-ემ ვ. მ-ის სახელით შპს „ათან“ გააფორმა ხელშეკრულება ქ. ქობულეთში დ. ა-ის გამზ. №...-ში, მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის ე.წ. შავი კარკასის მშენებლობაზე. ხოლო 2008 წლის დასაწყისში მ. ზ-ემ გააფორმა ყალბი ხელშეკრულება არქიტექტორ გ. მ-თან, რომლის შედეგად მიითვისა 192 000 აშშ დოლარი (აღნიშნული გარემოების დასადასტურებლად კასატორი კვლავ მიუთითებს ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 21 აგვისტოს განაჩენზე). ვინაიდან 2007 წლის 15 სექტემბერს სამშენებლო კომპანიასთან დადებული ხელშეკრულებით საცხოვრებელი სახლის მშენებლობის წარმოება შპს „ათან“ სახელშეკრულებო ვალდებულებას წარმოადგენდა, მ. ზ-ის სახელზე 2007 წლის 16 აგვისტოს გაცემული მინდობილობის ფარგლები შემოიფარგლა 2007 წლის 16 აგვისტოდან ამავე წლის 15 სექტემბრამდე და მისი მოქმედება კვლავ შეწყდა სამოქალაქო კოდექსის 109-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად. საკასატო საჩივრის ავტორის აზრით, მოსარჩელემ ამ ნაწილშიც ვერ შეძლო მტკიცებულების წარდგენა, რომლითაც დადასტურდებოდა გარიგება ამ მოქმედებისათვის მ. ზ-ისთვის რაიმე სახის გასამრჯელოს გადახდის თაობაზე.

2008 წლის 20 ნოემბერს ვ. მ-მა მ. ზ-ის სახელზე გასცა მინდობილობა, რომლის მიხედვით მ. ზ-ეს მიენიჭა უფლებამოსილება მარწმუნებლის სახელით მოეხდინა ვ. მ-ის უძრავი ქონების მართვა და განკარგვა. მინდობილობის ვადა განისაზღვრა 1 წლით. 2008 წლის 21 ნოემბერს ვ. მ-მა დააფუძნა შპს „K. I“ (ამჟამად შპს „E. D“). 2008 წლის 1 დეკემბერს ვ. მ-ის დავალებით და ზემოხსენებული მინდობილობის სფუძველზე მ. ზ-ემ შპს „ათან“ გააფორმა დამატებითი ხელშეკრულება, რომლითაც საცხოვრებელი სახლის მშენებლობიდან წარმოშობილი ყველა უფლება-მოვალეობა გადადიოდა შპს „K. I“-ზე, ხოლო 2009 წლის 25 იანვარს ვ. მ-ის სახელზე რიცხული უძრავი ქონება გადავიდა ამავე იურიდიული პირის საკუთრებაში, რომლის დირექტორად დაინიშნა გ. ზ-ე, რის გამოც ვ. მ-ის მიერ 2008 წლის 20 ნოემბრის მინდობილობით მ. ზ-ისათვის მინიჭებული უფლებები შეწყდა 2009 წლის 25 იანვარს. კასატორის აზრით, მოსარჩელე მხარემ სასამართლოს კვლავ ვერ წარუდგინა მტკიცებულება, რომლი-

თაც დადასტურდებოდა, თუ რა სახის და ოდენობის გასამრჯელო ეკუთვნოდა მას ზემოთ ხსენებული მოქმედების განხორციელებისათვის.

მოსარჩელემ დაასახელა მხოლოდ სამი ურთიერთსაპირისპირო პირობა, რომელიც ვითომ მიღწეული იყო ვ. მ-თან, კერძოდ:

პირველი ვარიანტი – ვ. მ-ი მ. ზ-ეს შეპირდა გასამრჯელოს სახით ვ. მ-ის საკუთრებაში არსებულ ქ. ქობულეთში, დ. ა-ის გამზ. №...-ში მდებარე მრავალბინიანი სახლიდან 4 ერთეულ საცხოვრებელ ფართს. საცხოვრებელი ფართების და სართულების შერჩევის უფლებამოსილება მ. ზ-ეს ჰქონდა. შემდგომ აღნიშნული ვარიანტი თავად მოსარჩელის მიერ იქნა გაქარწყლებული იმ მოტივით, რომ ვ. მ-ი ვერ შეპირდებოდა მას უძრავი ქონების გადაცემას ვინაიდან, ეს უძრავი ქონება მის საკუთრებას არ წარმოადგენდა და სასამართლოს შესთავაზა მეორე ვარიანტი.

მეორე ვარიანტი – გასამრჯელოს გაცემა უნდა განხორციელებულიყო არა კონკრეტული უძრავი ქონების საკუთრებაში გადაცემით, არამედ ამ უძრავი ქონებების ღირებულების გადახდით. ამასთანავე, მოსარჩელე მხარემ საზი გაუსვა იმ ფაქტობრივ გარემოებას, რომ მას რაიმე ფორმით არ გამოუხატავს თანხმობა დავალების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მომსახურების სანაცვლოდ კონკრეტული უძრავი ქონების მიღებაზე.

მესამე ვარიანტი, რაც შეთავაზებული იქნა მოსარჩელე მხარის მიერ მდგომარეობდა იმაში, რომ მ. ზ-ეს ანაზღაურების სახით უნდა მიეღო 30%-იანი წილი ვ. მ-ის ქობულეთში არსებული ბიზნესიდან.

კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლომ სამოქალაქო კოდექსის 327-ე მუხლის დისპოზიციაზე მსჯელობისას, ამ მუხლის საფუძველზე მ. ზ-ესა და ვ. მ-ს შორის ანაზღაურებადი დავალების ხელშეკრულების არსებობის დადგენისას რატომღაც არ გაითვალისწინა თავად მ. ზ-ის მიერ ზემოთ მოხსენებული გარემოებები და დაეყრდნო მხოლოდ სისხლის სამართლის საქმეზე ვ. მ-ის მიერ მიცემულ ჩვენებას, რომლის მიხედვით მას იდეაში ჰქონდა სახლის მშენებლობის დამთავრების შემთხვევაში პატივი ეცა „ერთგული“ მეგობარის, მ. ზ-ისათვის. იმ პერიოდში ვ. მ-ისათვის უცნობი იყო, რომ მის „ერთგულ მეგობარს“ თავის შვილთან, გ. ზ-ესთან ერთად განზრახული ჰქონდა 1 046 219 აშშ დოლარის მითვისება. სააპელაციო სასამართლომ ვ. მ-ის იდეა ხელშეკრულებად მიიჩნია, რითაც არა-

მარტო ნოვაცია შეიტანა სახელშეკრულებო სამართალში, არამედ წინააღმდეგობაში მოვიდა თვით მოსარჩელის პოზიციასთან, რომლის მიხედვით მხარეთა შორის ბინების ნატურით გადაცემაზე გარიგება არ დადებულა.

კასატორის აზრით, გარიგების დადება და პირობებზე შეთანხმება წარმოადგენს იურიდიულ მოვლენას, რომელიც წარსულში წარმოიშვა, ანმყოში არსებობს და მოქმედებს მხარეთა მიერ ვალდებულების შესრულებამდე. მოსარჩელემ ვერ დაასახელა გარიგების დადების თარიღი, რის გამოც მისი მოქმედების დაწყების თარიღის დადგენა შეუძლებელია. თარიღის დაუდგენლობის შემთხვევაში შეუძლებელი ხდება იმის დადგენა, იყო თუ არა ვ. მ-ი სამოქალაქო კოდექსის 50-ე მუხლის თანახმად უფლებამოსილი დაედო გარიგება მოსარჩელის მიერ დასახელებული შინაარსით, მოინონა თუ არა მათ შორის დადებული გარიგება უძრავი ქონების მესაკუთრე შპს „E. D“-მა, არსებობდა თუ არა უძრავი ქონება (საცხოვრებელი ბინების სახით) გარიგების დადების დღისათვის და მათ შორის დადებული გარიგებით ანაზღაურების წესი დაკავშირებული იყო თუ არა საცხოვრებელი სახლის მშენებლობის დასრულებასთან, თუ ვ. მ-ი მ. ზ-ეს სხვის საკუთრებაში არსებული ბინების გადაცემას შპს-პირდა საცხოვრებელი სახლის მშენებლობის დაწყების ან/და დასრულების გარეშე.

აღნიშნული არსებითი სახის ფაქტობრივი გარემოებების გამოკვლევის და დადგენის ვალდებულება სამოქალაქო კოდექსის 105-ე და 248-ე მუხლების თანახმად, სააპელაციო სასამართლოს კანონისმიერ ვალდებულებას წარმოადგენდა, ხოლო ამ გარემოებების დამამტკიცებელი მტკიცებულებების წარდგენის ტვირთი მოსარჩელის ვალდებულება იყო. სააპელაციო სასამართლომ ვერ დაადგინა ხელშეკრულების დადების თარიღი, თუმცა დაადგინა, რომ მრავალბინიანი სახლის მშენებლობას მ. ზ-ე თავის შვილთან, გ. ზ-ესთან ერთად ახორციელებდა მ-ის მიერ დაფუძნებული შპს „K. I.“-ის ხელმძღვანელობით და წარმომადგენლობით უფლებამოსილებას. კასატორის განმარტებით, მსგავსი ფაქტი არ არსებობდა. გარდა ამისა, აღნიშნული გარემოების დადგენა ეწინააღმდეგებოდა „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-9 მუხლის მოთხოვნებს, ვინაიდან კომპანიის ხელმძღვანელობა და წარმომადგენლობა ეკისრებათ დირექტორებს, პროკურისტს მისი კომპეტენციის ფარგლებში ან დირექტორის მიერ გაცემული მინდობილობის საფუძველზე კონკრეტულ პირს, როგორც წესი თანამშრომელს. კანონი კომპანიის (შპს-ს) სხვა სახის ხელმძღვანელობითი და წარმომად-

გენლობითი ძალის მქონე სუბიექტებს არ ცნობს და არ ითვალისწინებს, რის გამოც სააპელაციო სასამართლოს სამართლებრივი მსჯელობა, კასატორის აზრით, ამ ნაწილში იმდენად არასრულია, რომ შეუძლებელია მისი სამართლებრივი საფუძვლების შემოწმება. დამფუძნებლის მიერ გაცემული მინდობილობით მისი რწმუნებული ვერ იქნება კომპანიის წარმომადგენელი ან ხელმძღვანელი. ეს პირი შეიძლება იყოს მხოლოდ დამფუძნებლის წარმომადგენელი, მაგრამ არა კომპანიის, ეს სხვადასხვა ცნებებია და სუბიექტებია. ხოლო ვ. მ-ს მ. ზ-ისათვის არ მიუცია მინდობილობა, რომლითაც ამ უკანასკნელს შეეძლო დამფუძნებლის წარმომადგენლობის უფლებამოსილების განხორციელება, რის გამოც მ. ზ-ე ვ. მ-ის მიერ გაცემული მინდობილობების საფუძველზე ვერანაირად ვერ განახორციელებდა კომპანიის ხელმძღვანელობას და წარმომადგენელობას.

სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის მე-9 სართულის მშენებლობა 2011 წლის მაისის თვეში დასრულდა და მ. ზ-ესა და ვ. მ-ს შორის არსებული შეთანხმებით, ვ. მ-ს განუული მომსახურების სანაცვლოდ გასამრჯელოს სახით მ. ზ-ითვის უნდა გადაეცა ქობულეთში, ა-ის გამზ. №...-ში მდებარე მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლიდან 4 ბინა. ვინაიდან, აღნიშნული ბინები წარმოადგენს კომპანიის საკუთრებას, სააპელაციო სასამართლომ გამოიყენა სამოქალაქო კოდექსის 352-ე მუხლი და ვ. მ-ს დააკისრა ფულადი თანხის გადახდა, თუმცა მოსარჩელემ 2013 წლის 10 ივლისის განცხადებით, მოპასუხის შესაგებელთან დაკავშირებით თავად უარყო ეს ფაქტი და აღნიშნა, რომ მოსარჩელე მხარეს რაიმე ფორმით არ გამოუხატავს თანხმობა დავალების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მომსახურების სანაცვლოდ კონკრეტული უძრავი ქონების მიღებაზე. ანუ მოსარჩელის მტკიცებით ბინების ნატურით გადაცემაზე მხარეთა შორის ხელშეკრულება არ დადებულა. სააპელაციო სასამართლომ კი მოსარჩელის მიერ დასახელებული გარემოებების საწინააღმდეგოდ მაინც დაადგინა ისეთი ფაქტობრივი გარემოება, რომელსაც თავად მოსარჩელე და მოპასუხე უარყოფს, და ბინების ნატურით გადაცემის შეუძლებლობის გამო მოპასუხეს ფულადი ანაზღაურება დააკისრა.

გარდა ამისა, კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლო მხოლოდ შპს „ა-ის“ წერილზე დაყრდნობით მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ 2011 წლის მაისის თვეში აშენებული იქნა მე-9 სართული, თუმცა საქმეში წარდგენილი ბუკლეტებით (რომელზეც მითითებულია მშენებარე საცხოვრებელი სახლის ფაქ-

ტობრივი მდგომარეობა, 2011 წლის მაისის თვის მდგომარეობით ამოყვანილია სულ შვიდი სართული), 2011 წლის 6 მაისის შესრულებული სამუშაოების მიღების აქტით, ფორმა №2-ით და 2012 წლის 28 მარტის ექსპერტიზის დასკვნით დასტურდებოდა, რომ ექსპერტიზის ჩატარების დღისთვის აშენებული იქნა მხოლოდ შენობის ნაწილი, კერძოდ ცხრა სართული, ნაცვლად 11 სართულისა და სამშენებლო ხარჯთაღრიცხვა ხელოვნურად გაზრდილი იყო, ანუ 2012 წლის მარტის თვის მდგომარეობით საცხოვრებელი სახლის მხოლოდ 9 სართული იქნა აშენებული, მიუხედავად იმისა, რომ პროექტით გათვალისწინებული იყო 11 სართულის მშენებლობა.

შესაბამისად, კასატორის აზრით, გაურკვეველია, რა მტკიცებულებაზე დაყრდნობით მივიდა სააპელაციო სასამართლო იმ დასკვნამდე, რომ ვ. მ-მა მ. ზ-ესთან დადო გარიგება, რომლის მიხედვით ვ. მ-ი მხოლოდ 9 სართულის ამოყვანაში გასამრჯელოს სახით მ. ზ-ეს გადასცემდა 4 ბინას, როდესაც საცხოვრებელი სახლის პროექტი საბოლოოდ შეიცვალა მხოლოდ 2013 წელს და მანამდე გათვალისწინებული იყო 11 სართულიანი სახლის მშენებლობა. გარდა ამისა, საცხოვრებელი სახლის მშენებლობა 2011 წლის მაისის თვეში არ დამთავრებულა და დღემდე იგი არ იყო მიღებული ექსპლუატაციაში. შესაბამისად, გაურკვეველია ვ. მ-სა და მ. ზ-ეს შორის გარიგების დადება 4 ერთეული ბინის გასამრჯელოს სახით გადაცემის შესახებ რა მონაკვეთს მოიცავდა, კერძოდ, მ. ზ-ეს უნდა დაესრულებინა საცხოვრებელი სახლის მშენებლობა და ამის შემდეგ მიიღებდა ანაზღაურებას, თუ ანაზღაურებას მაინც მიიღებდა, მიუხედავად იმისა, საცხოვრებელი სახლი აშენდებოდა, არ აშენდებოდა თუ ნაწილობრივ აშენდებოდა.

სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ ვ. მ-მა 2008 წლის 21 ნოემბერს დააფუძნა შპს „K. I.“, რომლის დირექტორად დაინიშნა გ. ზ-ე (მ. ზ-ის შვილი). ასევე დაადგინა, რომ 2009 წლის 25 იანვარს შპს „K. I.“-ს საკუთრებაში გადაეცა მიწის ნაკვეთი მასზე არსებული შენობა-ნაგებობებით, თუმცა ამ გარემოების დადგენისას სააპელაციო სასამართლოს გამოჩნა ერთი არსებითი ფაქტობრივი გარემოება, კერძოდ:

2009 წლის 22 იანვარს, ერთის მხრივ, ვ. მ-სა და მის წარმომადგენელს, მ. ზ-ეს და, მეორეს მხრივ, შპს „K. I“-ს შორის დაიდო ნასყიდობის ხელშეკრულება, რომლის მიხედვით, აღნიშნული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე ზემოთ ხსენებულ უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული ყველა უფლება-მოვალეობა შეიძინა შპს „K. I“-მა, შესაბამისად, მ. ზ-ის „ანაზღაურებასთან“ და-

კავშირებული „მოთხოვნები“ ხელშეკრულების შესაბამისად, გადავიდა შპს „K. I“-ის ვალდებულებებში.

ამრიგად, კასატორის აზრით, მ. ზ-ეს ანაზღაურების მოთხოვნა უნდა დაეყენებინა არა ვ. მ-ის მიმართ, არამედ ახალი მესაკუთრის მიმართ, რომელმაც საცხოვრებელი სახლი თავის მიწის ნაკვეთთან ერთად შეიძინა. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ ზემოთ ხსენებული ფაქტობრივი გარემოებების დადგენით, არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა მათ და თანხის გადახდა დააკისრა არასათანადო მხარეს.

საკასაციო საჩივრის ავტორის აზრით, სააპელაციო სასამართლომ მოსარჩელეს მიაკუთვნა იმაზე მეტი, ვიდრე ის ითხოვდა. კერძოდ, მოსარჩელემ სარჩელით მოითხოვა მშენებარე სახლის მეხუთე, მეექვსე, მეშვიდე და მერვე სართულებზე ზღვის ხედით ყველაზე დიდი ფართის მქონე 4 ბინის ღირებულების გადახდა 594 968 ლარის ოდენობით. სააპელაციო სასამართლომ კი იმსჯელა საცხოვრებელი სახლის მე-3 სადარბაზოში არსებული ბინების პარამეტრებზე, რომლებიც არ გამოდიან ზღვის მხარეს. გარდა ამისა, საცხოვრებელი ბინა 132 კვ.მ. ოდენობით საერთოდ არ არსებობს, რის გამოც ამ პარამეტრის გამოყენებით თანხის გაანგარიშება და დაკისრება ეწინააღმდეგება სამოქალაქო კოდექსის 105-ე და 249-ე მუხლის მოთხოვნებს. ამრიგად, სააპელაციო პალატამ დაანგარიშებისას არა მარტო გამოიყენა არ არსებული ბინის ფართი (132 კვ.მ.), არამედ გასცდა სასარჩელო მოთხოვნის ზღვრული თანხის ფარგლებს და მოპასუხეს დამატებით 80 თეთრის გადახდა დააკისრა (ბათუმის სამოქალაქო სასამართლოს მიერ დაკისრებული თანხის გათვალისწინებით).

სააპელაციო სასამართლომ ასევე არასწორად განმარტა მინდობილობის და დავალების ხელშეკრულების არსი. სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, დავალების ხელშეკრულება დამოკიდებულია მინდობილობის მოქმედების ვადაზე, რაც არასწორია შემდეგ გარემოებათა გამო: სამოქალაქო კოდექსის 107-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, უფლებამოსილების, რწმუნებულების მიცემა ხდება რწმუნებულის ან მესამე პირის მიმართ ნების გამოვლენით, რომელთანაც უნდა შედგეს წარმომადგენლობა. უფლებამოსილებით გამოხატულია უფლებამოსილების მიმცემის ნება, რომ ერთ პირს მეორის წინაშე აძლევს წარმომადგენლობით ძალაუფლებას. უფლებამოსილებით მყარდება უფლებამოსილების ურთიერთობა, ეს არის დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს წარმომადგენლის უფლებას წარმოადგინოს მარწმუნებელი. მინდობილობა მიმართულია სამარ-

თლებრივი ურთიერთობის უზრუნველსაყოფად წარმოდგენილ-სა და მესამე პირს შორის, მინდობილობის ადრესატია მესამე პირი და ემსახურება მის წინაშე უფლებამოსილების დადასტურებას. ამაზე მიუთითებს სამოქალაქო კოდექსის 108-ე მუხლი, რომლის თანახმად, უფლებამოსილებაში ცვლილებები და მისი გაუქმება უნდა ეცნობოს მესამე პირებს, ხოლო, დავალების ხელშეკრულებით, რწმუნებული ვალდებულია შეასრულოს მისთვის დავალებული (მინდობილი) ერთი ან რამდენიმე მოქმედება მარწმუნებლის სახელითა და ხარჯზე.

კასატორი მიუთითებს სამოქალაქო კოდექსის 720-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, დავალების ხელშეკრულების შეწყვეტა მხარეებს შეუძლიათ ნებისმიერ დროს. შეთანხმება ამ უფლებაზე უარის შესახებ ბათილია. ამავე კოდექსის 109-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის მიხედვით, წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება ქარწყლდება შესრულებით. ზემოაღნიშნულ ნორმებზე დაყრდნობით, საკასაციო საჩივრის ავტორის განმარტებით, მინდობილობის სანოტარო წესით გაუქმება არ ნიშნავს, რომ წარმომადგენელი მინდობილობის სანოტარო წესით გაუქმებამდე აგრძელებს მარწმუნებლის ნების შესრულებას (დავალების შესრულებას), ვინაიდან მარწმუნებლის ნების შესრულებით (იურიდიული მოქმედების განხორციელებით) დავალება შესრულებულად ითვლება, თუნდაც მინდობილობაში მითითებული იყოს უფრო დიდი ვადა ან საერთოდ გაცემული იქნას განუსაზღვრელი ვადით.

კასატორის აზრით, სააპელაციო სასამართლომ ასევე არასწორად განსაზღვრა მ. ზ-ის „მოთხოვნის“ წარმოშობის დრო. მოსარჩელე თავად უთითებს, თუ როდიდან წარმოემვა მას ე.წ. მოთხოვნის უფლება. კერძოდ სარჩელის მე-7 ფაქტობრივ გარემოებაში მითითებულია: „იმის გამო, რომ ვ. მ-ის მიერ მ. ზ-ისათვის გასამრჯელოს სახით შეპირებული უძრავი ქონებები საკუთრების უფლებით აღირიცხა შპს „E. G“-ის სახელზე, მ. ზ-ეს მოესპო შესაძლებლობა მის მიერ განეული მომსახურების სანაცვლოდ გასამრჯელოს სახით მიეღო შპს „E. G“-ის სახელზე რიცხული უძრავი ქონებები“. ამ შემთხვევაში მხარე თვითონვე უთითებს, რომ „მოთხოვნის უფლება“ წარმოემვა, როდესაც შპს „E. G“-ის (იმ დროს შპს „K. I.“) სახელზე აღირიცხა ქონება ანუ 2009 წლის 25 იანვარს.

ვინაიდან მ. ზ-ემ, როგორც ვ. მ-ის წარმომადგენელმა, 2009 წლის 22 იანვარს შპს „K. I“-თან გააფორმა ნასყიდობის ხელშეკრულება, მისთვის სამოქალაქო კოდექსის 130-ე მუხლის თანახმად, ხანდაზმულობის ვადის დინება დაინწყება არა რწმუნებუ-

ლების/მინდობილობის გაუქმების დღიდან, როგორც ეს მითითებულია სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებაში, არამედ მოთხოვნის წარმოშობის მომენტიდან. მოთხოვნის წარმოშობის მომენტად კი, ჩაითვლება დრო, როცა პირმა შეიტყო ან უნდა შეეტყო უფლების დარღვევის შესახებ. ხოლო მოსარჩელის მიერ მითითებული გარემოებებიდან გამომდინარე მისი „უფლებები“ დაირღვა 2009 წლის 22 იანვარს, საიდანაც უნდა აითვალოს ხანდაზმულობის ვადის დინება და არა მინდობილობის სანოტარო წესით გაუქმების დღიდან.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2014 წლის 25 ივლისის განჩინებით ვ. მ-ის საკასაციო საჩივარი წარმოებაში იქნა მიღებული სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2015 წლის 30 ივლისის განჩინებით ვ. მ-ის საკასაციო საჩივარი ქუთაისის საპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილებაზე დასაშვებად იქნას ცნობილი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის შესწავლისა და გასაჩივრებული გადაწყვეტილების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ვ. მ-ის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 14 მაისის გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმე დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს ხელახლა განსახილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

განსახილველი დავის ფარგლებში პასუხი უნდა გაეცეს შემდეგ კითხვებს:

1. გათვალისწინებული იყო თუ არა ზემოთ მითითებული დავების ხელშეკრულებით გასამრჯელო ვალდებულების შესრულებისათვის;

2. წარმოადგენდა თუ არა გასამრჯელო ოთხი ნებისმიერი ბინის საფასურს;

3. რწმუნებულის მიერ მარწმუნებლის თანხების მითვისება დავალების ხელშეკრულების შესრულებისას ნიშნავს თუ არა ვალდებულების არაკეთილსინდისიერად და არაჯეროვნად შესრულებას;

4. შეიძლება თუ არა რწმუნებულის მიერ ვალდებულების არაკეთილსინდისიერად და არაჯეროვნად შესრულების მიუხედავად რწმუნებულმა მოითხოვოს განეული საქმიანობისათვის გასამ-

რჯელო.

პირველ და მეორე საკითხთან დაკავშირებით, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ დავალების ხელშეკრულებებში გასამრჯელოზე მხარეების შეთანხმების არარსებობის მიუხედავად, მათ შორის წარმოშობილი ურთიერთობა მხოლოდ გასამრჯელოთი არის მოსალოდნელი. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კასატორის მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ წერილობითი ფორმით დავალების ხელშეკრულების დადებისას გასამრჯელოს გაუთვალისწინებლობა ნიშნავს მხარეთა შორის უსასყიდლო ურთიერთობის არსებობას. კანონი, ამ მოსაზრების საწინააღმდეგოდ, ადგენს ასეთ ვითარებაში გასამრჯელოს განსაზღვრის კრიტერიუმებს.

მოცემულ შემთხვევაში მხარეთა შორის წარმოშობილი იყო გრძელვადიანი ურთიერთობა, რომელიც ითვალისწინებდა მოგების მიღების მიზნით მრავალსართულიანი საცხოვრებელი კომპლექსის აშენებას, რაც მაღალი ალბათობით შესაძლებელია განხორციელდეს გასამრჯელოს სანაცვლოდ. გასამრჯელო ჩაითვლება უსიტყვოდ შეთანხმებულად, თუ გარემოებათა მიხედვით მოქმედების შესრულება მხოლოდ გასამრჯელოთი არის მოსალოდნელი. ამ თავისებურებაზე მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 710-ე მუხლის მე-2 ნაწილი. თუმცა უნდა აღინიშნოს, რომ ზემოხსენებული ნორმით გათვალისწინებული გარემოების გაქარწყლება შესაძლებელია თვით დანტერესებული პირის მიერ, თუ იგი დაადასტურებს, რომ სადავო ურთიერთობა გასამრჯელოს არ ითვალისწინებდა. აღნიშნული კასატორმა ვერ დაადასტურა (სსსკ-ის 102-ე მუხლი). იგი უთითებს მხოლოდ დავალების ხელშეკრულებებში გასამრჯელოზე შეთანხმების არარსებობაზე, რაც არ არის საკმარისი 710-ე მუხლის მე-2 ნაწილით მოცემული პრეზუმფციის გასაქარწყლებლად. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, თუ გასამრჯელოს ოდენობა არ არის განსაზღვრული, მაშინ რაიმე ნიხრის არსებობისას შეთანხმებულად მიიჩნევა სანიხრო გასამრჯელო, ისევე, როგორც ნიხრის არარსებობისას – ჩვეულებრივი გასამრჯელო. ამდენად, კანონი უშვებს შესაძლებლობას, რომ გასამრჯელოს თაობაზე ხელშეკრულებაში შესაბამისი დათქმის არარსებობის მიუხედავად მისი ოდენობა დადგინდეს ნიხრების ან ამ ურთიერთობებისათვის დამახასიათებელი ჩვეულებების მიხედვით.

აღნიშნულთან ერთად, ყურადსაღებია, რომ გასამრჯელოს ოდენობის დადგენისას სასამართლო დაეყრდნო არა ნიხრის ან ჩვეულებრივი გასამრჯელოს პრინციპს, არამედ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის

2012 წლის 21 აგვისტოს განაჩენით დადგენილ ფაქტს, რომლითაც ვ. მ-ი აღიარებს, რომ დავალების ხელშეკრულების შესრულების შედეგად ის დაპირდა ზ-ეს მშენებარე საცხოვრებელ სახლში ნებისმიერი 4 ბინის გადაცემას.

ამ დადგენილი ფაქტის წინააღმდეგ კასატორს არა აქვს წარმოდგენილი დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია სსსკ-ის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით.

ამდენად, ზემოთ აღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით, პირველი და მეორე კითხვების პასუხად შესაძლებელია გამოტანილ იქნას დასკვნა, რომ მხარეთა შორის დავალების ხელშეკრულებები ითვალისწინებდა გასამრჯელოს ოთხი ნებისმიერი ბინის გადაცემით სახით.

მესამე საკითხთან დაკავშირებით, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ კასატორს წარმოდგენილი აქვს დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია, რომლის თანახმად სააპელაციო სასამართლომ არ მისცა შეფასება საქმეში არსებულ მტკიცებულებას. კერძოდ, კასატორი მიუთითებს, რომ სააპელაციო სასამართლომ არ შეაფასა საქმეში არსებული, ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 21 აგვისტოს განაჩენი.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ დავალების ხელშეკრულების შესრულებისას მარწმუნებლის მიერ დავალებული თანხების მითვისება წარმოადგენს ვალდებულების არაკეთილსინდისიერად და არაჯეროვნად შესრულებას. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 709-ე მუხლით დადგენილი ვალდებულების შესრულება (რისთვისაც გათვალისწინებულია გასამრჯელო) ნიშნავს მის შესრულებას ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას. ამ წესის საწინააღმდეგო ქმედება არის ვალდებულების დარღვევა.

მიუხედავად იმისა, რომ კასატორი საქმის განხილვისას უთითებდა მოსარჩელის მიერ თანხების მითვისების განაჩენით დადგენილ ფაქტებზე, სააპელაციო სასამართლომ შეფასება არ მისცა საქმეში არსებულ მტკიცებულებას (ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სისხლის სამართლის საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 21 აგვისტოს განაჩენს) და არ გამოიკვლია განაჩენით დადგენილი ფაქტები, კერძოდ მიუთითებენ თუ არა ეს ფაქტები მოსარჩელის მიერ დავალების ხელშეკრულებების არაკეთილსინდისიერად და არაჯეროვნად შესრულებაზე.

აღნიშნული ფაქტების კვლევის შედეგად წარმოიშობა საქმისათვის მნიშვნელოვანი კითხვა: შეიძლება თუ არა რწმუნებულის მიერ ვალდებულების არაკეთილსინდისიერად და არა-

ჯეროვნად შესრულების მიუხედავად რწმუნებულმა მოითხოვოს განუელი საქმიანობისათვის გასამრჯელო.

საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს არა აქვს გამოკვლეული აღნიშნული საკითხი. სასამართლო შემოიფარგლა მხოლოდ იმ ფაქტების კვლევით, რომლებიც მიუთითებენ გასამრჯელოს თაობაზე შეთანხმების არსებობა-არარსებობასა და გასამრჯელოს მოცულობაზე.

სააპელაციო სასამართლო არ იკვლევს და არ მსჯელობს მოპასუხის (კასატორის) მიერ მითითებულ ფაქტებზე და მტკიცებულებებზე, რომელთაც მნიშვნელობა გააჩნიათ დავის სწორად გადაწყვეტისათვის.

შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ სამართლებრივად არასწორად განსაზღვრა მტკიცების საგანი, მტკიცების საგანში არ შეიყვანა მოპასუხის (კასატორის) მიერ მითითებული ფაქტები და არ შეაფასა ამ ფაქტების დამდგენი მტკიცებულება.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ კეთილსინდისიერების პრინციპი (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მე-8 მუხლის მე-3 ნაწილი) არ შემოიფარგლება მხოლოდ ვალდებულების შესრულებით. ყველა კონკრეტული ვალდებულების შესრულებისას კეთილსინდისიერება (სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლის მე-2 ნაწილი) მოიცავს, როგორც ვალდებულების შესრულებასთან დაკავშირებულ საკითხებს, ასევე კონტრაჰენტის ინტერესების გათვალისწინებას და დაცვას. მიუხედავად იმისა, რომ კეთილსინდისიერებასა და ჯეროვან შესრულებას შორის ზღვარის გაღწევა რთულია, მაინც შესაძლებელია გარკვეულ შემთხვევებში მათი დეფერენცირება. ჯეროვნად შესრულების პრინციპი ეხება ვალდებულების შესრულების უფრო კონკრეტულ ასპექტებს, მაგალითად, შეთანხმებულ ხარისხს, ნივთის შესაბამის თვისებებს, რაოდენობას და ა.შ., ანუ ჯეროვან შესრულებაში იგულისხმება შესრულება, რომელიც აკმაყოფილებს შესრულების პირობებს. კეთილსინდისიერების პრინციპი კი უნდა განიმარტოს უფრო ფართოდ, ის ზემოთ მითითებული ასპექტებთან ერთად, ასევე უკავშირდება მორალურ, ზნეობრივ მხარესაც, სამართლიანობას, ერთგულებას და ა. შ. აქედან გამომდინარე, კეთილსინდისიერება, უპირველეს ყოვლისა, ნებისიერებას ნიშნავს. შესაბამისად, კეთილსინდისიერების პრინციპის დარღვევა იწვევს დამრღვევი პირის პასუხისმგებლობას.

მიუხედავად ზემოაღნიშნულისა, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ არაკეთილსინდისიერ მხარესაც შესაძლებელია გააჩნდეს მოთხოვნები კონტრაჰენტის მიმართ. ამ შემთხვევაში მნიშვნელობა ენიჭება ამ მოთხოვნების ფარგლების დადგე-

ნას. კერძოდ, დავალების ხელშეკრულების საფუძველზე დავალებული მოქმედებით მარწმუნებელი იღებს სარგებელს, შესაბამისად მას გააჩნია შესრულების მიმართ იურიდიული და ეკონომიკური ინტერესი. მოცემულ შემთხვევაში უნდა შეფასდეს აღნიშნული ინტერესი. შესაძლებელია მოსარჩელეს (რწმუნებულს) გააჩნდეს მხოლოდ იმ ხარჯის მოთხოვნის უფლება, რომელიც მან გასწია დავალების შესასრულებლად და, რომლის მიმართ მარწმუნებელს გააჩნია იურიდიული და ეკონომიკური ინტერესი იმ თანხების გამოკლებით, რაც მიუთითებს მის მიერ ვალდებულების არაკეთილსინდისიერად შესრულებაზე. მოცემულ საქმეში შესრულების ხარისხზე მხარეები არ დავობენ.

კასატორი მიუთითებს, რომ ხანდაზმულობის ვადა უნდა აითვალოს 2009 წლის 25 იანვრიდან და იშველიებს მ. ზ-ის განმარტებას იმის შესახებ, რომ ამ უკანასკნელს მოთხოვნის უფლება წარმოეშვა „E. D“-ის სახელზე უძრავი ქონების აღრიცხვის მომენტიდან. საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს აღნიშნულ მოსაზრებას და მიიჩნევს, რომ ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა მართებულია. მოსარჩელეს მოთხოვნის უფლება წარმოეშვა მაშინ, როდესაც ვ. მ-ი გავიდა ხელშეკრულებიდან, 2011 წლის მაისში. ხელშეკრულებიდან გასვლა უკვე მიუთითებს იმაზე, რომ გამსვლელი მხარე არ აპირებს ხელშეკრულების პირობების შესრულებას, რაც საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 130-ე მუხლის თანახმად უნდა მიჩნეულ იქნას ხელშეკრულების მეორე მხარის მოთხოვნის წარმოშობის მომენტად.

კასატორის ერთ-ერთი მოთხოვნაა საკასაციო სასამართლომ საქმე არ დააბრუნოს სააპელაციო ინსტანციაში და თვითონ მიიღოს გადაწყვეტილება. აღნიშნულთან დაკავშირებით საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ იმ პირობებში, როდესაც სააპელაციო სასამართლოს საქმის ყველა ფაქტობრივი გარემოება სრულყოფილად და ამომწურავად არ დაუდგენია და სრულყოფილად არც მათი დამადასტურებელი მტკიცებულებები გამოუკვლევიან, საკასაციო პალატა მოკლებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით გათვალისწინებულ შესაძლებლობას სამართლებრივი შეფასება მისცეს საქმის გარემოებებს და თავად მიიღოს გადაწყვეტილება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენი-

ლი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადან-
ყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა
დამატებითი გამოკვლევა. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახ-
მად, ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ გადან-
ყვეტილებას საკასაციო სასამართლომ საფუძვლად უნდა დაუ-
დოს სამართლებრივი შეფასება, რომელიც სავალდებულოა საა-
პელაციო სასამართლოსთვის.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მი-
იჩნევს, რომ უნდა გაუქმდეს გასაჩივრებული გადანყვეტილე-
ბა და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე სა-
სამართლოს. სასამართლომ სწორად უნდა განსაზღვროს მტკი-
ცების საგანი, შეაფასოს მტკიცებულება (განაჩენი) სხვა მტკი-
ცებულებებთან ერთობლიობაში და დაადგინოს მოსარჩელის
მოთხოვნის მოცულობა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საბ-
როცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. ვ. მ-ის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობ-
რივ;
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქა-
ლაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 14 მაისის გადანყვეტილება
და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასა-
მართლოს;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ სა-
ჩივრდება.

მტკიცებულებათა შეფასება

ბანრინება

№ას-800-765-2014

21 სექტემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ბ. ალაიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ე. გასიტაშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის კრების ოქმის ბათილად ცნობა, უძრავი ქონების მესაკუთრედ ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. სასარჩელო მოთხოვნა:

ვ. გ-ემ მოითხოვა ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ვ-ა ...-ის“ კრების ოქმების ბათილად ცნობა (2010 წლის 20 ივლისის №... კრების ოქმი, რომლის საფუძველზე გაუქმდა მოსარჩელის საკუთრების უფლება 21,19 კვ.მ ნახევარსარდაფზე; 2010 წლის 10 ნოემბრის №... და №... კრების ოქმები, რომლების საფუძველზეც ი. გ-ეს საკუთრებაში გადაეცა 21,19 კვ.მ ნახევარსარდაფი და 5,54 კვ.მ სარდაფი), ასევე 21,19 კვ.მ ნახევარსარდაფისა და 5,54 კვ.მ სარდაფის მოსარჩელისათვის საკუთრებაში გადაცემა.

2. მოპასუხეების პოზიცია:

2.1. ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ვ-ა ...-მა“ სარჩელი არ ცნო იმ საფუძველით, რომ კრებები ჩატარდა „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა დაცვით, მოსარჩელისათვის ცნობილი იყო კრებების შესახებ და ესწრებოდა.

2.2 ი. გ-ემ სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველად მიუთითა, როგორც კრების კანონის მოთხოვნათა დაცვით ჩატარებაზე, ისე იმ გარემოებაზე, რომ ნახევარსარდაფს და სარდაფს ფლობდა და თავად გაარემონტა აღნიშნული ფართები.

3. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 27 ნოემბრის გადაწყვეტილებით ვ. გ-ის

სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

4. აპელანტის მოთხოვნა:

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ვ. გ-ემ, მოითხოვა მისი გაუქმება და სარჩელის დაკმაყოფილება.

4.1. გასაჩივრებული განჩინების სარეზოლუციო ნაწილი:

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 28 მაისის განჩინებით ვ. გ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

4.2. გასაჩივრებული განჩინების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება:

4.2.1. სააპელაციო პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 18.06.2012წ. დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ვ. გ-ის სარჩელი მოპასუხე ი. გ-ის მიმართ დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი 2011 წლის 10 ივნისის ჩუქების ხელშეკრულება, რომლითაც ვ. გ-ემ ი. გ-ეს გადასცა ქ.თბილისში, ვ-ას გამზირის მე-2 კვარტალში, ...-ე კორპუსში მდებარე №... ბინა;

4.2.2. საქალაქო სასამართლოს 18.06.2012წ. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების საფუძველზე, ზემოაღნიშნული უძრავი ქონება 09.08.2012წ. საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში კვლავ აღირიცხა ვ. გ-ის საკუთრებად;

4.2.3. საჯარო რეესტრის ამონაწერის თანახმად, ვ. გ-ის საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული იყო 51,10 კვ.მ ფართის ნახევარსარდაფი და საკუთრების წარმოშობის საფუძველად მითითებული იყო ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „გ-ა ...-ის“ 02.04.2009წ. კრების ოქმი;

4.2.4. ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „გ-ა ...-ის“ 02.07.2010წ. №... კრებაზე განხილულ იქნა ნახევარსარდაფის გადაფარვის საკითხი, რის შემდგომაც შეთანხმდნენ, რომ ვ. გ-ეს არ ექნებოდა პრეტენზია 10 კვ.მ ნახევარსარდაფზე და თანახმა იყო ნახევარსარდაფი გადასცემოდა ჟანა ძიგუას, ბინათმესაკუთრებს არ ჰქონდათ რაიმე პრეტენზია ვ. გ-ის მიმართ 35 კვ.მ ნახევარსარდაფზე;

4.2.5. 20.07.2010წ. ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობამ №... კრებაზე განიხილა ვ. გ-ისათვის შეცდომით გადაცემული სხვისი ფართის ამხანაგობისათვის დაბრუნების საკითხი და ამხანაგობის წევრთა მიერ ერთხმად იქნა მიღებული გადაწყვეტილება 02.04.2009წ. კრების ოქმის ბათილად ცნობის თაობაზე;

4.2.6. ბინის მესაკუთრეთა ამხანაგობა „გ-ა ...-ის“ №... კრების

ოქმის საფუძველზე სარდაფის რეგისტრაცია გაუქმდა;

4.2.7. მხარეთა განმარტებით, 02.04.2009წ. კრების ოქმის საფუძველზე ვ. გ-ის საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული ნახევარსარდაფის ფართი რეალურად აღემატებოდა იმ ფართს, რომლის მიმართაც ამხანაგობის წევრებს პრეტენზია არ ჰქონდათ და აზომვითი ნახაზი რეალურად მოიცავდა ასევე ამხანაგობის სხვა წევრთათვის გადასაცემ ფართებს. აღნიშნულის გამო, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ვ-ა ...-ის“ 20.07.2010წ. №... კრების ოქმით, ამხანაგობის წევრებმა ერთხმად მიიღეს გადაწყვეტილება 51,10 კვ.მ სარდაფზე ვ. გ-ის საკუთრების უფლების გაუქმების შესახებ. მხარეთა შეთანხმებას ასევე ადასტურებდა სსიპ თბილისის არქიტექტურის სამსახურის 2012 წლის 24 თებერვლის ოქმში გადმოცემული ვ. გ-ის განმარტება და მოთხოვნა, საკუთრების უფლების გაუქმების გამო, პროექტის კორექტირების შესახებ.

4.2.8. ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ვ-ა ...-ის“ 2011 წლის 10 ნოემბრის №... კრების ოქმით ამხანაგობის წევრ ი. გ-ეს საკუთრებაში გადაეცა 21,19 კვ.მ სარდაფი, ხოლო ამავე თარიღის №56 კრების ოქმის საფუძველზე – 5,54 კვ.მ ნახევარსარდაფი;

4.2.9. ი. გ-ე ფლობდა სარდაფსა და ნახევარსარდაფს, მათში ჩატარებული ჰქონდა სარემონტო სამუშაოები;

4.2.10. საქალაქო სასამართლოში მოწმედ დაკითხული ჟ. ძ-ს ჩვენებით, იგი ესწრებოდა 2010 წლის 20 ივლისის №... კრებას და 2011 წლის 10 ნოემბრის №55 და №56 კრებებს, კრებები ჩატარდა ეზოში, რომელსაც ესწრებოდნენ ასევე ვ. გ-ე და მისი ძმა, მოსარჩელის წარმომადგენელი – კ. გ-ე. მოპასუხე ი. გ-ე მონაწილეობას იღებდა მშენებლობებში, რომელსაც ამხანაგობის კრების გადაწყვეტილებით გადაეცა საკუთრებაში სარდაფი და ნახევარსარდაფი. მოწმე ა. წერეთლის ჩვენებით, იგი ასევე ესწრებოდა სადავო კრებებს, რომელშიც ვ. გ-ე და მისი ძმა – კ. გ-ე მონაწილეობდნენ, 2010 წლის 20 ივლისს, როდესაც სარდაფზე საკუთრების უფლება გაუქმდა, აზომილ იქნა სარდაფები და სარდაფის გასაღები თავად ვ. გ-ემ და კ. გ-ემ ჩაიტანეს, მათი თანდასწრებით განხორციელდა ყოველივე.

4.2.11. პალატამ იხელმძღვანელა „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლით, მე-3 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტით, მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტით, 27-ე მუხლით, 28-ე მუხლის მე-2 პუნქტით, მე-19 მუხლის პირველი და მესამე პუნქტებით და აღნიშნა, რომ ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ვ-ა ...-ის“ 20.07.2010წ. კრებას, ვ. გ-ე ესწრებოდა, მან თავად ჩაიტანა სარდაფის გასაღები და აზომეს სარდაფი,

დადგინდა, რომ ადგილი ჰქონდა გადაფარვას, აღნიშნული გარემოება სასამართლო სხდომაზე დაადასტურა თავად მოსარჩელის წარმომადგენელმაც. იმ გარემოებას, რომ მოსარჩელისათვის ცნობილი იყო კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილების და საკუთრების უფლების გაუქმების თაობაზე, ასევე ადასტურებდა სსიპ თბილისის არქიტექტურის სამსახურის 2012 წლის 24 თებერვლის ოქმში გადმოცემული ვ. გ-ის განმარტება და მოთხოვნა, საკუთრების უფლების გაუქმების გამო, პროექტის კორექტირების შესახებ.

4.2.12. რაც შეეხებოდა სადავოდ გამხდარ 10.11.2011წ. კრებას, ვ. გ-ე ამ დროისათვის არ წარმოადგენდა ამხანაგობის წევრს, რადგანაც სადავო ბინის მესაკუთრედ მოსარჩელე საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული იქნა 09.08.2012წ, თბილისის საქალაქო სასამართლოს 18.06.2012წ. ივნისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების საფუძველზე, რის გამოც ამხანაგობა არ იყო ვალდებული, ეცნობებინა ვ. გ-ისათვის 2011 წლის 10 ნოემბრის კრების მოწვევის შესახებ. როგორც პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაკითხული მოწმეები მიუთითებენ, ვ. გ-ე და მისი ძმა (წარმომადგენელი) კ. გ-ე ესწრებოდნენ ამხანაგობის ყველა კრებას.

4.2.13. გაზიარებულ იქნა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების მსჯელობა, რომ 2011 წლის 10 ნოემბერს, მოპასუხე ი. გ-ე საჯარო რეესტრში რეგისტრირებული იყო მისამართზე: ქ.თბილისი, ვაჟა ფშაველას გამზირი, მეორე კვარტალი, კორპუსი ... მდებარე ბინა №...-ის, მის მფლობელობაში იყო სარდაფი და ნახევარსარდაფი და ამხანაგობა უფლებამოსილი იყო მიეღო გადაწყვეტილება სარდაფისა და ნახევარსარდაფის ი. გ-ისათვის საკუთრებაში გადაცემის შესახებ.

სასამართლოს განმარტებით, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილება წარმოადგენს გარიგებას და მასზე ვრცელდება სამოქალაქო კოდექსის ზოგადი ნაწილით გათვალისწინებული ნორმები გარიგებათა შესახებ. რადგანაც სადავო კრებები მოწვეული იყო, ჩატარდა და გადაწყვეტილებები მიღებული იქნა „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მოთხოვნათა დაცვით, არ არსებობდა ამ კრების ოქმების ბათილად ცნობის სამოქალაქო კოდექსის 50-ე და 54-ე მუხლებით გათვალისწინებული წინაპირობები.

5. კასატორის მოთხოვნა:

სააპელაციო სასამართლოს განჩინება საკასაციო წესით გასაჩივრა ვ. გ-ემ, მოითხოვა მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვე-

ტილებს მიღება.

5.1. საკასაციო საჩივრის საფუძვლები:

5.1.1. „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-19 მუხლის პირველი და მე-3 პუნქტების მიხედვით, ი. გ-ისათვის კანონის დარღვევით მიკუთვნებული ნახევარსარდაფი და სარდაფი უნდა დაუბრუნდეს კასატორს ვინაიდან ბინა სასამართლოს კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით მიეკუთვნა მას და არის ამხანაგობის წევრი.

5.1.2. „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 27-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, 20.07.2010 წლის №..., 10.11.2011 წლის №... და 10.11.2011 წლის №... კრებების ჩატარების თაობაზე კასატორს მოწვევის შესახებ წერილობითი შეტყობინება არ მიუღია, არ დასწრებია კრებებს და არ იცოდა არსებული კრების ოქმების შესახებ. ამასთან, ამავე კანონის 28-ე მუხლის მე-6 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, ამხანაგობის წევრებს: ა. მ-სა და ბ. მ-ს უფლება არ ჰქონდათ, მონაწილეობა მიეღოთ კენჭისყრაში, რადგან დაინტერესებული პირები იყვნენ. გარდა აღნიშნულისა, ე. მ-ის მიერ შედგენილი, მის მიერვე ხელმოწერილი №..., №..., №... კრების ოქმები და კრებაზე მიღებული გადაწყვეტილებები, „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 28-ე მუხლის მე-7 პუნქტის მიხედვით, არ ითვალისწინებს რეალურ ფაქტებს, დასაბუთებას, მტკიცებულებებს და სხვა. 2010 წლის 20 ივლისის კრების ოქმში არ არის მოცემული, ვისი და რა ოდენობის ფართია ვ. გ-ისათვის გადაცემული ამხანაგობისათვის დასაბრუნებლად. არ არის მოცემული 2009 წლის 2 აპრილის კრების ოქმის საფუძველზე, ვ. გ-ის საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული ნახევარსარდაფის ფართის რა ნაწილი წარმოადგენს იმ ფართს, რომლის მიმართ ამხანაგობის წევრებს პრეტენზია არ ჰქონდათ და აზომვითი ნახაზი რეალურად მოიცავდა ასევე ამხანაგობის სხვა წევრთათვის გადასაცემ ფართს. 2009 წლის 2 აპრილს ერთხმად მიღებული გადაწყვეტილებით კრების ოქმების ბათილად ცნობის შესახებ და ბმა „ვ-ა ...-ის“ №... კრების ოქმის საფუძველზე სარდაფის რეგისტრაციის გაუქმება ფაქტების გათვალისწინების გარეშე განხორციელდა, იგი არ არის დასაბუთებული, რის გამოც დარღვეულია კანონის მოთხოვნები.

5.1.3. ი. გ-ე „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედების დროისათვის არ ფლობდა აზომვით ნახაზებზე მითითებულ სათავსის ფართებს. ნახაზების დამკვეთი ვ. გ-ეა და არა ი. გ-ე, საგულისხმოა ისიც, რომ ე. მ-ის შესაგებლის თანახმად, ი. მუდმივად ცხოვრობს უკრაინაში და

არის უკრაინის მოქალაქე.

5.1.4. „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედების დროისათვის კასატორის მიერ ნახევარსარდაფის ფლობის ფაქტს ადასტურებს ქ.თბილისის არქიტექტურის სამსახურის 2010 წლის 2 თებერვლის №... ბრძანება, რომლის საფუძველზეც მას და არა ი. გ-ეს დაერთო ნება, დაესრულებინა მშენებლობა. ქ.თბილისის მერიის 2010 წლის 27 ივლისის №... განკარგულებით ასევე დასტურდება, რომ ნახევარსარდაფს ფლობდა ვ.გ-ე.

სსიპ თბილისის არქიტექტურის სამსახურის 2012 წლის 24 თებერვლის №... ოქმით ე. მ-ე ადასტურებს, რომ ვ. გ-ის ფართი რეალურად შეადგენდა დაახლოებით 21 კვ.მ-ს (ნახევარსარდაფი) და 5 კვ.მ-ს (სარდაფი), რაც იმას ნიშნავს, რომ 5,54 კვ.მ სარდაფს ბინის მიღებისთანავე ფლობდა იგი და არა ი. გ-ე. იგივე დასტურდება ამხანაგობის სახლის სარდაფების გეგმის ნახაზების მიხედვით.

5.1.5. კასატორის განმარტებით, მას ნახევარსარდაფი და სარდაფი ი. გ-ისათვის არ უჩუქებია, აჩუქა მხოლოდ ბინა, რომელიც სასამართლომ დაუბრუნა. 2011 წლის 10 ნოემბრის №... და №... კრების ოქმების თანახმად, ი. გ-ეს ნახევარსარდაფი და სარდაფი იმიტომ მიეკუთვნა, რომ ის გახდა ჩუქების ხელშეკრულების შემდეგ ბინის მფლობელი. დღეისათვის ბინის მესაკუთრე და ამხანაგობის წევრი კვლავ ვ. გ-ეა, რის გამოც „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-19 მუხლის პირველი და მე-3 პუნქტების თანახმად, უნდა დაუბრუნდეს მისივე კუთვნილი ნახევარსარდაფი და სარდაფი.

5.1.6. სასამართლომ არასწორად გაიზიარა მოწმეების: ჟ. ძ-ას და ა. ნ-ის ჩვენება და არასწორად დაადგინა, რომ ვ. გ-ე და მისი ძმა – კ. გ-ე 2010 წლის 20 ივლისის №... კრების ოქმს და 2011 წლის 10 ნოემბრის №... და №... კრებებს ესწრებოდნენ, მითითებული მოწმეები საქმის შედეგით დაინტერესებული პირები არიან.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საკასაციო საჩივრის საფუძველები, შეამოწმა გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთებულობა და მიიჩნევს, რომ ვ. გ-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

1. გასაჩვრებული განჩინების გაუქმების დასაბუთება:

1.1. ფაქტობრივი დასაბუთება:

1.1.1. განსახილველი დავის საგანია ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის „ვ-ას ...“ (შემდეგში – ამხანაგობა) კრების გადაწყვეტილებების (2010 წლის 20 ივლისის №... ოქმი; 2011 წლის 10 ნოემბრის №... და №... ოქმები) ბათილად ცნობა და მოსარჩელის საკუთრების უფლების აღდგენა 5.54 კვ.მ სარდაფსა და 21.19 კვ.მ ნახევარსარდაფზე. მოსარჩელის განმარტებით, ამხანაგობის სადავო კრების ოქმებით ისე გაუქმდა მოსარჩელის საკუთრების უფლება და ისე გადაეცა მოპასუხე ი. გ-ეს საკუთრებაში სარდაფი და ნახევარსარდაფი, რომ მოსარჩელე არ მიუზღვევიათ კრებაზე, უფრო მეტიც, კრება საერთოდ არ ჩატარებულა. მოსარჩელე სარჩელის ფაქტობრივ დასაბუთებაში ასევე აღნიშნავს, რომ ი. გ-ის მფლობელობაში „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის ძალაში შესვლის დროისათვის არ ყოფილა სადავო ფართები, არამედ ეს უკანასკნელი ვ. გ-ის მფლობელობაშია 1973 წლიდან. 2011 წლის 10 ივნისის ჩუქების ხელშეკრულებით, რომელიც კანონიერ ძალაში შესული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ბათილად იქნა ცნობილი, მოსარჩელემ ი. გ-ეს გადასცა საკუთრების უფლება მხოლოდ ბინაზე, მდებარე ქ.თბილისი, ვ-ას გამზირი, მე-2 კვარტალი, კორპუსი ..., ბ.... (საცხოვრებელი ფართი 60.40 კვ.მ).

1.1.2. გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით დადგენილია, რომ: თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2012 წლის 18 ივნისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ვ. გ-ის სარჩელი მოპასუხე ი. გ-ის მიმართ დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი 2011 წლის 10 ივნისის ჩუქების ხელშეკრულება, რომლითაც ვ. გ-ემ ი. გ-ეს გადასცა საცხოვრებელი ბინა, მდებარე ქ.თბილისში, ვ-ას გამზირი, მე-2 კვარტალი, კორპუსი ..., ბ.

სასამართლოს გადაწყვეტილების საფუძველზე, ზემოაღნიშნული უძრავი ქონება საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში კვლავ აღირიცხა ვ. გ-ის საკუთრებად.

ვ. გ-ის საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული იყო 51,10 კვ.მ. ფართის ნახევარსარდაფი (საკადასტრო კოდით:..., საფუძველი – ამხანაგობის 2009 წლის 2 აპრილის კრების ოქმი).

ამხანაგობის 2010 წლის 20 ივლისის კრებაზე, ამხანაგობის წევრთა მიერ ერთხმად იქნა მიღებული გადაწყვეტილება ნახევარსარდაფზე ვ. გ-ის საკუთრების უფლების გაუქმების შესახებ. მითითებულ გადაწყვეტილებას საფუძველად დაედო ის გარემოება, რომ ვ. გ-ის საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული ნახევარსარდაფის ფართი რეალურად აღემატებოდა იმ ფართს, რომლის მიმართაც ამხანაგობის წევრებს პრეტენზია

არ ჰქონდათ და აზომვითი ნახაზი რეალურად მოიცავდა ასევე ამხანაგობის სხვა წევრთათვის გადასაცემ ფართებს.

ამხანაგობის 2011 წლის 10 ნოემბრის №... კრების ოქმით ი. გ-ეს საკუთრებაში გადაეცა 21,19 კვ.მ. ნახევარსარდაფი, ხოლო ამავე თარიღის №... კრების ოქმით – 5,54 კვ.მ. სარდაფი.

სააპელაციო სასამართლომ მოწმეთა ჩვენებების საფუძველზე დაადგინა, რომ ამხანაგობის კრებას სხვა წევრებთან ერთად ესწრებოდა ვ. გ-ეც.

1.2. სამართლებრივი დასაბუთება:

1.2.1. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). დასაბუთებულ პრეტენზიაში იგულისხმება მითითება იმ პროცესუალურ დარღვევებზე, რომლებიც დაშვებული იყო სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმის განხილვის დროს და რამაც განაპირობა ფაქტობრივი გარემოებების არასწორად შეფასება-დადგენა, მატერიალურ-სამართლებრივი ნორმის არასწორად გამოყენება ან/და განმარტება.

1.2.2. საკასაციო პალატა სრულად იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას ამხანაგობის კრებებზე ვ.გ-ის დასწრების თაობაზე და მიიჩნევს, რომ ამ კუთხით კასატორს დასაბუთებული პრეტენზია არ წარმოუდგენია. ამასთან, სააპელაციო სასამართლოს დასაბუთება ამხანაგობის 2010 წლის 20 ივლისის №... კრების ოქმის კანონიერებასთან დაკავშირებით, ემყარება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლით დადგენილ მტკიცებულებათა შეფასების სტანდარტს, რომლის თანახმადაც სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ. ამ თვალსაზრისით, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კასატორის პრეტენზიას იმის თაობაზე, თითქოს საქმის მასალებით არ დგინდება ვ.გ-ის საკუთრების უფლებით რეგისტრირებული ნახევარსარდაფის ფართი რა რაოდენობით აღემატებოდა სხვა წევრთათვის გადასაცემ ფართს. საკასაციო პალატა მიუთითებს საქმეში წარმოდგენილ 2010 წლის 2 ივლისის ამხანაგობის კრების №... ოქმზე და ამავე თარიღით შესრულებულ შეთანხმებაზე, რომელსაც ამხანაგობის თავმჯდომარესთან და ამხანაგობის წევრ ჟ.ძ-სთან

ერთად ხელს აწერს ვ.გ-ე და რომელთა შინაარსიდანაც ირკვევა, რომ ვ.გ-ის საკუთრებაში არსებული სარდაფით მოხდა სხვა მესაკუთრეების ფართების გადაფარვა, შესაბამისად, ვ. გ-ეს არ აქვს პრეტენზია მის საკუთრებაში დარჩენ 35 კვ.მ ფართი, ხოლო ჟ. ძ-ას საკუთრებაში – 10 კვ.მ ფართი, ამასთან, ამხანაგობა გამოხატავს მზაობას ვ. გ-ეს მისცეს თანხმობა კორექტირებული ნახევარსარდაფის ლეგალიზებაზე.

1.2.3. საკასაციო პალატის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლომ 2011 წლის 10 ნოემბრის კრების ოქმების კანონიერების შემოწმებისას ასევე მართებულად იხელმძღვანელა „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-19 მუხლით, კერძოდ, მითითებული მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრი არის ბინის მესაკუთრე მრავალბინიან სახლში, ხოლო ამავე მუხლის მე-5 პუნქტით დადგენილია, რომ ბინის გასხვისების ან სხვა მიზეზით საკუთრების უფლების შეწყვეტის მომენტიდან შესაბამისი პირის ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრობა წყდება. ამ პირის სამართალმემკვიდრე ან ქონების შემძენი ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრი ხდება ქონებაზე საკუთრების უფლების წარმოშობის მომენტიდან. ამდენად, ვინაიდან 2011 წლის 10 ნოემბრისათვის ვ. გ-ეს გასხვისებული ჰქონდა ბინა, ამხანაგობა არ იყო ვალდებული შეეტყობინებინა ვ.გ-ისათვის კრების მოწვევის შესახებ.

1.2.4. მიუხედავად ზემოაღნიშნული მსჯელობისა, სარჩელის საფუძვლიანობის შემოწმებისათვის მხედველობაშია მისაღები მოსარჩელის განმარტების ის ნაწილი, სადაც ეს უკანასკნელი როგორც სარჩელში, ასევე საკასაციო საჩივარში აღნიშნავს, რომ „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის მიზნებისათვის, ი. გ-ე არ ფლობდა სადავო ფართებს. მითითებული კანონის მე-4 მუხლი განსაზღვრავს ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა ინდივიდუალური საკუთრების საგანს, კერძოდ, პირველი პუნქტის მიხედვით, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა ინდივიდუალური საკუთრების საგანია ცალკეულ პირთა საკუთრებაში არსებული ბინა, აგრეთვე ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრის მფლობელობაში არსებული მრავალბინიანი სახლის სამეურნეო სათავსები (სარდაფები, სხვენები და ა. შ.). ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრები კრებაზე აფიქსირებენ ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა მიერ მრავალბინიანი სახლის სამეურნეო სათავსების (სარდაფები, სხვენები და ა. შ.) მფლობელობის ამ კანონის ძალაში შეს-

ვლის დროს არსებულ ფაქტობრივ მდგომარეობას და ხმათა 2/3-ით იღებენ გადაწყვეტილებას, რომლის თაობაზედაც დგება შესაბამისი ოქმი, თუ წესდებით არ განისაზღვრება განსხვავებული კვორუმი.

1.2.5. მოსარჩელის პოზიციაზე, რომ იგი 1973 წლიდან ფლობდა სადავო ფართებს, მოპასუხეებს შედავება არ წარმოუდგენიათ, უფრო მეტიც ამგვარი ფაქტი არც კი გამხდარა ქვემდგომი ინსტანციის სასამართლოების შეფასების საგანი. სააპელაციო სასამართლომ 2011 წლის 10 ნოემბრის კრების ოქმებზე მსჯელობისას მართალია დაადგინა, რომ ი. გ-ე ფლობდა სარდაფს და ნახევარსარდაფს, ასევე მათში ჩაატარა სარემონტო სამუშაოები, თუმცა, სასამართლოს დასკვნა არ იძლევა ამომწურავ პასუხს „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის დებულებებთან მიმართებაში, კერძოდ, „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონი ძალაშია 2007 წლის 1 აგვისტოდან, ხოლო, როგორც საქმის მასალებითაა დადგენილი, ი. გ-ემ საკუთრების უფლება საცხოვრებელ ბინაზე მოიპოვა 2011 წლის 10 ივნისის ჩუქების ხელშეკრულების საფუძველზე. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს მხრიდან დადგენასა და შეფასებას საჭიროებდა ის ფაქტი, ამხანაგობის მიერ ი. გ-ისათვის სადავო ფართების გადაცემა რა სამართლებრივი ურთიერთობის საფუძველზე განხორციელდა, რაც სააპელაციო სასამართლოს არ გაუკეთებია. სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობის საგანი არ გამხდარა ასევე ის საკითხი, ვ. გ-ის, როგორც საცხოვრებელი ბინის მესაკუთრის ი. გ-ის მიერ ჩანაცვლებით, ხომ არ წარმოეშვა ახალ მესაკუთრეს ის უფლებები (სარდაფზე მფლობელობის დადგენის მოთხოვნის უფლება), რაც წინამორბედ ვ. გ-ეს ჰქონდა. თუკი სააპელაციო სასამართლო ამ მსჯელობას გაყვებოდა, მასვე უნდა შეეფასებინა კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე, ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობის გამო, რა უფლებებში მოხდა ვ. გ-ის აღდგენა, მხოლოდ საცხოვრებელი ბინის, თუ ბინასთან ერთად სარდაფისა და ნახევარსარდაფის საკუთრების უფლებაში. ამდენად, კასატორმა ამ თვალსაზრისით წარმოადგინა დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება).

1.2.6. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ: ა) საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედე-

გად საქმეზე არასწორი გადანყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა; ბ) არსებობს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, გარდა აღნიშნული მუხლის „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებისა. ამავე კოდექსის 394-ე მუხლის „ე1“ ქვეპუნქტის თანახმად, გადანყვეტილება ყოველთვის ჩაითვლება კანონის დარღვევით მიღებულად, თუ გადანყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრულია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია. მოცემული ნორმების ანალიზისა და წინამდებარე განჩინებაში ჩამოყალიბებული დასაბუთების გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მოკლებულია შესაძლებლობას შეამოწმოს გასაჩივრებული გადანყვეტილების კანონიერება, ვიდრე საქმეზე არ დადგინდება დავის გადანყვეტისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოება.

2. სასამართლო ხარჯები:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო დაბრუნებს საქმეს ხელახლა განსახილველად, მთელი სასამართლო ხარჯები, რაც განეულია ამ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით, სარჩელის აღძვრიდან დაწყებული, უნდა შეჯამდეს და შემდეგ განაწილდეს მხარეთა შორის ამ მუხლის მიხედვით. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ საქმის ხელახლა განხილვისას სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი უნდა გადაწყდეს შემაჯამებელი გადანყვეტილების გამოტანისას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. გ. გ-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.
2. მოცემულ საქმეზე გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 28 მაისის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

მტკიცებულებათა შეფასება

ბანჩინება

№ას-1058-1013-2014

28 სექტემბერი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ბ. ალავეიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: ამხანაგობის წევრთა კრების ოქმის ბათილად ცნობა, უკანონო სათავსის მოშლა, საკუთრებით სარგებლობის ხელშეშლის აღკვეთა

აღწერილობითი ნაწილი:

1. სასარჩელო მოთხოვნა:

შპს „მ-ი 2005-ის“ დირექტორმა (შემდგომში – მოსარჩელე) მოითხოვა ბმა „ფ.მ-ის ...-ის“ 2013 წლის 10 მაისის კრების ოქმის ბათილად ცნობა, კორპუსის მე-2 სართულზე უკანონოდ აგებული 17 კვ.მ სათავსის დემონტაჟი და ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის თავმჯდომარე ი. დ-ის, ასევე ლ. მ-ის (შემდგომში – მოპასუხეები) დავალდებულება, ხელი არ შეუშალონ მოსარჩელეს მისი საკუთრებით სარგებლობაში.

2. მოპასუხეების პოზიცია:

მოპასუხეებმა მოთხოვნის შემწყვეტი შესაგებლით სარჩელი არ ცნეს და აღნიშნეს, რომ სათავსის მოწყობა არა უკანონოდ, არამედ ამხანაგობის კრების საფუძველზე განხორციელდა, ამასთანავე, ფართი, რომელშიც მოწყობილია სათავსი, წარმოადგენს ამხანაგობის საერთო საკუთრებას, ხოლო საჯარო რეესტრიდან გამოთხოვილი აზომვითი ნახაზის თანახმად, რომელიც პროექტის საფუძველზეა შედგენილი და წარმოადგენს საკუთრების უფლების განუყოფელ ნაწილს, კორპუსის მეორე სართულზე მოსარჩელის ფართში შესასვლელი კარი არ არის გათვალისწინებული.

3. პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 11 აპრილის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

4. აპელანტის მოთხოვნა:

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წე-

სით გაასაჩივრა მოსარჩელემ, მოითხოვა მისი გაუქმება და სარჩელის დაკმაყოფილება.

5. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 ივლისის გადაწყვეტილებით სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლით მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც სარჩელი დაკმაყოფილდა, ბათილად იქნა ცნობილი ბმა „ფ. მ-ის ქ. №...-ის“ წევრთა 2013 წლის 10 მაისის კრების ოქმი, მოპასუხეებს დაევალიათ ქალაქ ბათუმში, ფ-ის ქუჩა №...-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის მე-2 სართულზე (ლ-ის ქუჩის მხრიდან), ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა 2013 წლის 10 მაისის კრების ოქმის საფუძველზე მოწყობილი სათავსის დემონტაჟი, ასევე, აეკრძალათ მოსარჩელისათვის ქალაქ ბათუმში, ფ-ის ქუჩა №...-ში მდებარე საცხოვრებელ სახლში სადავო ფართით სარგებლობაში ხელშეშლა.

6. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება:

6.1. პალატამ დადგენილად მიიჩნია, რომ ამონაწერით საჯარო რეესტრიდან და სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს 03.07.2013წ. ფაქტების კონსტატაციის ოქმის თანახმად, ქალაქ ბათუმში, ფ-ის ქუჩის №...-ში არსებულ 14-სართულიან მრავალბინიან სახლში მოსარჩელეს ეკუთვნის 359.13 მ² ფართი, რომელიც განთავსებულია სახლის 1-ლ და მე-2 სართულებზე; ამ ფართის ფასადი გადის როგორც ფ-ის ასევე – ლ-ის ქუჩაზე.

6.2. ქალაქ ბათუმის მერიის ადმინისტრაციის 2014 წლის 7 თებერვლის №... წერილზე თანდართული სახლის მე-2 სართულის საბოლოო საპროექტო გეგმა-ნახაზის თანახმად, მოსარჩელის კუთვნილ ფართში, ლ-ის ქუჩის მხრიდან არსებული სადარბაზოდან, მე-2 სართულიდან შესვლისათვის გათვალისწინებული იყო კარის 4 ლიობი. ამ გეგმა-ნახაზის მიხედვით იქნა ექსპლუატაციაში მიღებული სახლი ქ.ბათუმის მერიის არქიტექტურისა და ურბანული დაგეგმარების სამსახურის 2010 წლის 8 თებერვლის №... ბრძანებით.

6.3. საჯარო რეესტრის ამონაწერის შესაბამისად, ქალაქ ბათუმში, ფ-ის ქუჩის №...-ში არსებულ 14-სართულიან მრავალბინიან სახლში ლ. მ-ეს ეკუთვნის №... ბინა.

6.4. ბმა „ფ.მ-ის ...-ის“ 10.05.2013წ. კრების ოქმის თანახმად, სახლის მე-3 სადარბაზოს პირველ და მე-2 სართულებს შორის არსებულ თავისუფალ ფართზე ამხანაგობისათვის საჭირო ინ-

ვენტარისა და სხვა ნივთების შესანახად სათავსის მოწყობა ეთხოვა ლ. მ-ეს, რომელიც პარალელურად შეძლებდა სათავსის სამეურნეო მიზნებისათვის გამოყენებას. აღნიშნულ მობინადრეზე არჩევანი შეჩერდა იმის გამო, რომ მან უსასყიდლოდ დაამზადებინა და დაამონტაჟებინა ამხანაგობის ეზოში ბამბუკის „ფანჩატური“ სკამებით. კრებამ დაავალა ვ. კ-ს ამხანაგობის წევრთა 2/3-ის ხელმონერების შეგროვება აღნიშნულ საკითხზე.

6.5. სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს 03.07.2013წ. ოქმით, ასევე, მხარეთა ახსნა-განმარტებებითა და სახლის მე-2 სართულის საბოლოო საპროექტო გეგმა-ნახაზით დგინდებოდა, რომ ბმა „ფ.მ-ის ...-ის“ 10.05.2013წ. კრების ოქმის საფუძველზე, ლ. მ-ემ სახლის მე-2 სართულზე მოაწყო დაახლოებით 17 მ² სათავსი (მე-2 სართულზე არსებულ დერეფანს, რომელიც სადარბაზოდან უკავშირდებოდა მოსარჩელის კუთვნილი ფართის კედლებს, სადაც საპროექტო გეგმა-ნახაზით გათვალისწინებული იყო კარის ღიობები და ლიფტის ღიობი, სადარბაზოს მხრიდან გაუკეთა კარი), რითაც ფაქტობრივად გაუქმდა დერეფანი და მოსარჩელეს აღეკვეთა ამ დერეფნის გამოყენებით საკუთარი ფართის კედლებამდე ან ლიფტის ღიობამდე მიღწევის შესაძლებლობა.

6.6. კოლექტიური ამონაწერით საჯარო რეესტრიდან მტკიცდებოდა, რომ სახლში არსებული ამხანაგობის წევრი 141 ფიზიკური და იურიდიული პირი იყო.

6.7. სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, 10.05.2013წ. კრების ოქმი წარმოადგენს სამოქალაქო კოდექსის 50-ე მუხლით გათვალისწინებულ მრავალმხრივ გარიგებას და მისი ბათილად ცნობის მოთხოვნაზე, გარდა სპეციალური კანონის ნორმებისა, ვრცელდებოდა სამოქალაქო კოდექსის ზოგადი დებულებებიც. სადავო ოქმის ბათილად ცნობის შესახებ სარჩელი, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლით გათვალისწინებულ აღიარებით სარჩელს წარმოადგენდა და მხარის იურიდიული ინტერესი უნდა განსაზღვრულიყო სადავო სათავსის პირვანდელი დანიშნულების ცვლილების სამართლებრივი შედეგებით.

6.8. პალატამ იხელმძღვანელა „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტით და განმარტა, რომ დერეფანი, რომლის გამოყენებითაც ლ. მ-ემ სადავო სათავსი მოაწყო, ბინათმესაკუთრეთა საერთო ქონებას წარმოადგენდა. სადავო ქონების განვითარებისათვის, ამავე კანონის მე-10 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად კი, საჭირო იყო ყველა წევრის მიერ ერთხმად მიღებული გადაწყვეტილება. განხორციელებული რეკონსტრუქციით

ფაქტობრივად გაუქმდა დერეფანი და მან შეიძინა სათავსის დანიშნულება, რომელშიც განთავსდებოდა როგორც ამხანაგობის საჭიროებისთვის აუცილებელი, ასევე – ლ. მ-ის კუთვნილი ინვენტარიც და აღეკვეთა შესაძლებლობა, ესარგებლა საერთო ქონებით, ასევე, მიეღნია ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული ფართის კედლებამდე ან ლიფტის ლიობამდე. სწორედ ამით არის დასაბუთებული მისი იურიდიული ინტერესი სადავო კრების ოქმის ბათილად ცნობის სასარჩელო მოთხოვნისადმი.

6.9. სადავო 10.05.2013 წ. კრების ოქმში ასახული გადაწყვეტილება მიღებული უნდა ყოფილიყო ამხანაგობის წევრთა მიერ ერთხმად, რაც არ მომხდარა, მოსარჩელე არა თუ დაეთანხმა ამ გადაწყვეტილებას, არამედ საერთოდ არ იცოდა კრების ჩატარების ადგილისა და დროის თაობაზე. არ დგინდებოდა ისიც, თუ ვინ ესწრებოდა კრებას და რამდენმა წევრმა მიიღო ეს გადაწყვეტილება, რადგან თვით ოქმიდანვე ირკვეოდა, რომ ვ. კ-ს მხოლოდ კრების დამთავრების შემდეგ დაევალა ამხანაგობის წევრთა ნების გამორკვევა და მათი ხელმოწერების შეგროვება თანხმობის ნიშნად. მითითებული გარემოება, სამოქალაქო კოდექსის 54-ე მუხლის შესაბამისად, სადავო ოქმის ბათილად ცნობის საფუძველს წარმოადგენდა.

6.10. სააპელაციო პალატამ ასევე იხელმძღვანელა სამოქალაქო კოდექსის 170-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 172-ე მუხლის მე-2 ნაწილით და ჩათვალა, რომ სასარჩელო მოთხოვნა საკუთრების უფლების ხელყოფის/ხელშეშლის აღკვეთის თაობაზე დასაბუთებული იყო.

7. კასატორების მოთხოვნა:

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს მოპასუხეებმა, მოითხოვეს მისი გაუქმება და პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების ძალაში დატოვება.

7.1. საკასაციო საჩივრის საფუძველები:

7.1.1. სააპელაციო სასამართლომ არასწორად შეაფასა დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე არსებითი გარემოებები და არასწორად დაასკვნა, რომ მოსარჩელეს ჰქონდა სახლის მე-2 სართულიდან საკუთარ ფართში შესასვლელი კარის 4 ლიობი, შესაბამისად, სასამართლომ არასწორად დაადგინა როგორც კრების სადავო ოქმის ბათილად ცნობის, ისე სარჩელის დაკმაყოფილების იურიდიული ინტერესის არსებობა.

7.1.2. სააპელაციო სასამართლომ ქ.ბათუმის მერიის წერილზე დართული სახლის მე-2 სართულის გეგმა-ნახაზი არასწორად მიიჩნია „საპროექტო გეგმა-ნახაზად“, როდესაც იგი „სა-

ბოლო აზომვითი ნახაზია“, რის თაობაზეც თავად მერიის წერილშია საუბარი. საბოლოო ნახაზი წარმოადგენს ექსპუატაცი-აში მიღების დროისათვის არსებულ ფაქტობრივ მდგომარეობას, შესაბამისად, სასამართლომ არასწორად ჩათვალა, რომ მოსარჩელეს სახლის სადარბაზოს მე-2 სართულზე ჰქონდა 4 შესასვლელი კარის მოწყობის უფლება სამშენებლო პროექტის მიხედვით. სასამართლოს შეფასების გაზიარების შემთხვევაში, პასუხგაუცემელი რჩება საკითხი იმის შესახებ, სამშენებლო კომპანიამ თუ რატომ არ გაითვალისწინა მოსარჩელის ფართში შესასვლელი კარის 4 ლიობის არსებობა და ამ მოთხოვნით რატომ არ მიმართა მოსარჩელემ ბინის მშენებელს.

7.1.3. რეალურად სასამართლოს მიერ შეფასებული ნახაზი წარმოადგენს არა მოსარჩელის კუთვნილი ან მისი მომიჯნავე ფართის ნახაზს, არამედ ერთი სართულით ზემოთ მდებარე საცხოვრებელი ფართია, რომელიც, სამშენებლო პროექტის მიხედვით, მიჩნეულია სახლის მე-2 სართულად. აზომვით გეგმა-ნახაზზე ასახულია 4 საცხოვრებელი ბინა და, ბუნებრივია, ამ ბინებში შესასვლელად გათვალისწინებულია 4 ლიობის არსებობა. მოსარჩელის მომიჯნავედ არ არსებობს საცხოვრებელი ბინები, რაც ნათლად დასტურდება, როგორც მითითებული ნახაზით, ისე საჯარო რეესტრის ამონაწერით.

7.1.4. საქმეში წარმოდგენილი მასალებით დასტურდება, რომ მოსარჩელეს ეკუთვნის პირველ სართულზე მდებარე 226,15 კვ.მ ფართი და 132,98 კვ.მ ე.წ „ანტრესოლი“, რომელიც არ წარმოადგენს სახლის მე-2 სართულს. ამ საკითხის სწორად დადგენის მიზნით პირველი ინსტანციის სასამართლომ ჩაატარა ადგილზე დათვალიერება და დადგინდა, რომ სადავო სათავსი არა მოსარჩელის კუთვნილ ან მის მომიჯნავე ფართშია განთავსებული, არამედ, ამხანაგობის საერთო საკუთრების ფართში, რომელიც, სახლის პროექტის მიხედვით, გამოყოფილია მზიდი კედლებით.

7.1.5. მოსარჩელეს არ წარუდგენია მტკიცებულებები იმის თაობაზე, რომ სადავო სათავსი მოწყობილია იმ ადგილას, სადაც, პროექტის მიხედვით, არსებობს კარის ლიობი. ამასთანავე, მოპასუხე დაეთანხმა მოსარჩელის შუამდგომლობას სახლის საპროექტო ნახაზის შემდგენი სპეციალისტისა და ბათუმის არქიტექტორის დაკითხვის თაობაზე, თუმცა, პროექტის შემდგენი სპეციალისტი სასამართლოში არ გამოცხადდა, ხოლო არქიტექტორის დაკითხვაზე თავად მოსარჩელემ განაცხადა უარი. 2013 წლის 5 ივნისის წერილით მოსარჩელემ თავადვე აღიარა, რომ კარის ლიობის მოწყობა დაგეგმა თავად.

7.1.6. გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ საცხოვრებელი სახლის მესაკუთრეები წინააღმდეგი არიან, მოსარჩელემ მოაწიოს კარის ლიობები სადავო ადგილას, ხოლო სათავსის არსებობა შედის მათ ინტერესებში, ამასთანავე, დგინდება, რომ მოსარჩელის იურიდიული ინტერესი წინამდებარე სარჩელის მიმართ არ არის ნამდვილი. ამასთანავე, უსაფუძვლოა სასამართლოს მტკიცება, რომ მოსარჩელეს შეეზღუდა შესაძლებლობა, მიაღწიოს ლიფტის ლიობამდე, რადგანაც ეს ლიობი მოწყობილია სათავსისაგან თავისუფალ ადგილას, დაახლოებით 5 მეტრის დაშორებით.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საკასაციო საჩივრის საფუძვლები, შეამოწმა გასაჩივრებული გადაწყვეტილების იურიდიული დასაბუთებულობა და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

1. გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების ფაქტობრივი და სამართლებრივი დასაბუთება:

1.1. მოცემული დავის საგანია ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის კრების გადაწყვეტილების (ოქმის) ბათილად ცნობა და ხელშეშლის აღკვეთა. სადავო ოქმით ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის ერთ-ერთ ნევრს დაევალა ამხანაგობის თანასაკუთრებაში არსებულ ფართში სათავსის მოწყობა და მიეცა ამ სათავსით სარგებლობის უფლება. მოსარჩელის მოთხოვნა კი, მიმართულია ამ კრების გადაწყვეტილების ბათილად ცნობისაკენ იმ საფუძვლით, რომ კრების გადაწყვეტილება არ შეესაბამება კანონმდებლობის მოთხოვნებს, ამასთან, მას უსაფუძვლოდ ეზღუდება ინდივიდუალური საკუთრების საგანთან თავისუფლად მისვლის შესაძლებლობა, რადგანაც სახლის საპროექტო დოკუმენტაციით გათვალისწინებული იყო სათავსით დაფარულ კედელზე კარის ლიობების მოწყობა.

1.2. განსახილველი დავის საგნის, სასარჩელო მოთხოვნისა და მის საფუძვლად მოსარჩელის მიერ მითითებული ფაქტობრივი გარემოებების ანალიზის საფუძველზე, საკასაციო პალატა იზიარებს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების სამართლებრივ დასაბუთებას იმ ნაწილში, რომლის თანახმადაც სასარჩელო მოთხოვნის მატერიალურ-სამართლებრივ საფუძველს წარმოადგენს როგორც „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონი, ისე სამოქალაქო კოდექსით დადგენილი გარიგების ნამდვილობის განმსაზღვრელი ნორმები და აღიარე-

ბითი სარჩელის კანონშესაბამისობის მარეგულირებელი საპროცესო-სამართლებრივი წესები, რომელთაგან პირველი წარმოადგენს სადავო ურთიერთობის მარეგულირებელ სპეციალურ კანონს, რამდენადაც „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლის თანახმად, ეს კანონი არეგულირებს ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა საერთო ქონების მართვასთან დაკავშირებულ ურთიერთობებს, განსაზღვრავს ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის ფორმებსა და ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა საკუთრების ფორმებს, აგრეთვე ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წარმოშობის, ჩამოყალიბების, საქმიანობისა და ლიკვიდაციის ძირითად სამართლებრივ პირობებს. რაც შეეხება სამოქალაქო კოდექსით განსაზღვრულ გარიგების ნამდვილობის მარეგულირებელ ნორმებს, ისინი სამოქალაქო სამართლის სფეროში წარმოშობილი ურთიერთობების მარეგულირებელი ზოგადი ნორმებია, რომელთა მოქმედება ვრცელდება ნებისმიერი გარიგების, მათ შორის ამხანაგობის წევრთა მრავალმხრივი ნების გამოხატვის კანონიერებაზე, თავის მხრივ, ცალმხრივი, ორმხრივი თუ მრავალმხრივი ნების გამოვლენით მიღწეული შეთანხმების ბათილად ცნობის მოთხოვნისას, ბუნებრივია, გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლით დადგენილი იურიდიული ინტერესის ნამდვილობას.

1.3. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო სასამართლოს მიერ დამტკიცებულად ცნობილი ფაქტობრივი გარემოებები სავალდებულოა საკასაციო სასამართლოსათვის, თუ წამოყენებული არ არის დასაშვები და დასაბუთებული პრეტენზია (შედავება). აღნიშნული ნორმა იმპერატიულად ადგენს საკასაციო სასამართლოს ვალდებულებას, დასაბუთებული საკასაციო საჩივრის (პრეტენზიის), შემთხვევაში, შეამოწმოს სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების შესაბამისობა საქმეში არსებულ მტკიცებულებებთან, ანუ შეამოწმოს, გადანყვეტილების გამოტანისას დაცულია თუ არა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე და 249-ე მუხლების მოთხოვნები.

1.4. როგორც საკასაციო საჩივრის შინაარსიდან ირკვევა, კასატორები გასაჩივრებული გადანყვეტილების გაუქმებას ძირითადად იმ საფუძვლით მოითხოვენ, რომ სასამართლომ არასწორად შეაფასა საქმის მასალები და არასწორად დაადგინა ფაქტობრივი გარემოება იმის შესახებ, რომ მრავალბინიანი სახლის მე-2 სართულის გეგმაზე აღნიშნული კარის 4 ლიობი მოსარჩელის კუთვნილ ფართში შესასვლელი ლიობებია, შესაბამისად,

სასამართლომ არასწორად განსაზღვრა დავის მიმართ მოსარჩელის იურიდიული ინტერესის არსებობა და არასწორად დაადგინა მოპასუხეების მხრიდან ხელშეშლის არსებობა.

1.5. საკასაციო პალატა სრულად იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას იმის შესახებ, რომ მხარეები წარმოადგენენ ქ.ბათუმში, ფ-ის ქ. №...-ში მდებარე მრავალბინიან სახლში ინდივიდუალური საკუთრების ობიექტის მესაკუთრეებსა და შესაბამისად, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრებს;

1.6. როგორც აღინიშნა, საქმეში წარმოდგენილი სადავო კრების ოქმის თანახმად, ერთ-ერთ მობინადრეს (მოპასუხეს) ეთხოვა პირველ და მეორე სართულებს შორის არსებულ თავისუფალ ფართზე, ამხანაგობის საჭირო ინვენტარისა და სხვა ნივთების შესანახად სათავსის მოწყობა და ნება დაერთო გამოიყენოს ეს სათავსი სამეურნეო მიზნებისათვის. კრებამ დაავალა ვ.კ-ს, შეაგროვოს ამხანაგობის წევრთა 2/3-ის ხელმოწერები აღნიშნულ საკითხზე;

1.7. მრავალბინიან სახლში ამხანაგობის წევრი ფიზიკური და იურიდიული პირების რაოდენობა 141-ია, რომელთა უმრავლესობის, მათ შორის მოსარჩელის მხრიდან კრების გადანყვეტილების შემდგომი მონონების დამადასტურებელი მტკიცებულება საქმეში არ არის წარმოდგენილი.

1.8. საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ქვემდგომმა სასამართლომ მართებულად იხელმძღვანელა „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლით, რადგანაც განხორციელებული რეკონსტრუქციით (კანონის 5.1 მუხლის თანახმად, საერთო ქონების განვითარებით) მნიშვნელოვნად შეიცვალა ამხანაგობის წევრთა საერთო ქონება და გავლენა იქონია წევრთა მიერ ამ ქონების გამოყენებაზე. ამგვარი განვითარებისათვის კი, საჭირო იყო ამხანაგობის წევრთა მიერ ერთხმად მიღებული გადანყვეტილება, რაც მოცემულ შემთხვევაში, არ დასტურდება, ხოლო, კასატორებს ამ გარემოებაზე პრეტენზია არ წარმოუდგენიათ.

1.9. მიუხედავად აღნიშნულისა, საკასაციო პალატის მოსაზრებით სარჩელის (როგორც აღიარებითი, ისე ვინდიკაციური მოთხოვნის ნაწილში) დაკმაყოფილებისათვის უტყუარად უნდა დადგინდეს მოსარჩელის ნამდვილი იურიდიული ინტერესი. სააპელაციო პალატამ განსაზღვრა სარჩელის იურიდიული ინტერესის შემონმებისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობის მქონე გარემოებათა წრე და დაადგინა, რომ საქმეში წარმოდგენილი აზომვითი ნახაზის თანახმად, მოსარჩელეს სახლის მე-2 სართულიდან უფლება ჰქონდა მოეწყო კარის 4 ლიობი, საერთო ქო-

ნების განხორციელებული განვითარებით კი, მას ხელი ეშლება საკუთრებით სარგებლობაში.

1.10. ამ თვალსაზრისით, საკასაციო პალატა ყურადღებას გამახვილებს საქმეში წარმოდგენილ მტკიცებულებებზე, კერძოდ: საჯარო რეესტრის ამონაწერზე, რომლის თანახმადაც მოსარჩელეს ქ.ბათუმში, ფ-ის №...-ში VII სექციაში ეკუთვნის 359,13 კვ.მ კომერციული ფართი (და არა სახლის პირველ და მე-2 სართულებზე, როგორც ეს გასაჩივრებულ გადანყვეტილებაში ასახული); სადავო კრების ოქმის თანახმად, სათავსის მოწყობის ადგილად განისაზღვრა სახლის მე-3 სადარბაზოს პირველ და მე-2 სართულებს შორის არსებული თავისუფალი ფართი; ბათუმის საქალაქო სასამართლოს მიერ 2013 წლის 20 დეკემბერს ჩატარებული ადგილზე დათვალიერების ოქმის თანახმად, ადგილზე დათვალიერება დაინყო მოსარჩელის საკუთრებაში არსებული ფართით, რომლის პირველ სართულსაც გააჩნია რამდენიმე შესასვლელი ლიობი, მაგრამ მოქმედი შესასვლელი არის მხოლოდ ფ-ის ქუჩიდან. რაც შეეხება მეორე სართულს, რკინა-ბეტონის კიბე ადის მეორე სართულზე, რომელსაც არ გააჩნია შესასვლელი არც ერთი მხრიდან, ლიობი გადის პირდაპირ ეზოში, მარჯვნივ არის ტორეცი, გვერდი, ბოლო ნიშნული მთლიანად სახლის (და არა სადარბაზო), აქვე არის ლიფტის შახტა, რომლის გასწვრივაც არის ყრუ კედელი და ამ კედლის შიგნით, დღეის მდგომარეობით, არის სადავო სათავსი; ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 30.01.2014წ. განჩინების (რომლითაც გამოთხოვილ იქნა მტკიცებულებები) პასუხად ქ.ბათუმის მერიამ განმარტა, რომ 31.03.2008წ. №... ბრძანებით დამტკიცებული №... პროექტი არ ინახება მერიის არქივში, თუმცა განმარტა, რომ ქ.ბათუმის მერიის არქიტექტურისა და ურბანული დაგეგმარების სამსახურის წერილის თანახმად, ქ.ბათუმში, ფ-ის №...-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლი ექსპლუატაციაში მიღებულ იქნა ქ.ბათუმის მერიის არქიტექტურისა და ურბანული დაგეგმარების სამსახურის 08.02.2010წ. №... ბრძანებით და წერილს დაურთო საცხოვრებელი სახლის პირველი და მე-2 სართულების საბოლოო აზომვითი ნახაზები. მითითებული ნახაზებით ირკვევა, რომ პირველი სართული წარმოადგენს კომერციულ ფართს, გარე კონტურიდან – 737,00 კვ.მ, მათ შორის აივანი 0,00 კვ.მ, შემდგომ ამისა, წარმოდგენილია ანტრესოლის ნახაზი, რომლის გარე კონტური 448,30 კვ. მეტრია, მათ შორის აივანი – 8,20 კვ.მ. სწორედ ანტრესოლის შემდგომია წარმოდგენილი მე-2 სართულის გეგმა-ნახაზი, რომელზეც კონკრეტულ პირობით აღნიშნვებთან ერთადაცაა მითითებული კარის ლიობები; გარდა აღ-

ნიშნულისა, საქმეში წარმოდგენილია სსიპ აღსრულების ეროვნული ბიუროს 03.07.2013წ. ფაქტების კონსტანტაციის ოქმი, რომელშიც ასახულია სადავო ფართის როგორც გარე, ისე შიდა ვიზუალური მაჩვენებლები.

1.11. საკასაციო პალატის შეფასებით, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების დასკვნა, რომლის თანახმადაც მრავალბინიანი სახლის მე-2 სართულის გეგმაზე აღნიშნული 4 ლიობი მოსარჩელის ინდივიდუალური საკუთრების საგანში შესასვლელი კარის ლიობებია, არ არის დასაბუთებული, რადგანაც გადაწყვეტილებით სასამართლოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლით დადგენილი წესით (ყოველმხრივ, სრულად და ობიექტურად) არ გამოუკვლევიან ზემოაღნიშნული მტკიცებულებები, ხოლო ის, თუ რას ემყარება პალატის დასკვნები მოსარჩელის მიერ როგორც ინდივიდუალური საკუთრებით (კარის ლიობების გამოჭრის შეუძლებლობა), ისე თანასაკუთრებით (ლიფტის შახტასთან მისასვლელი) სარგებლობის ხელშეშლის თაობაზე, არ არის ასახული გადაწყვეტილებაში (სსსკ-ის 393.3 მუხლი).

1.12. ამდენად, მართალია, გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით სააპელაციო პალატამ მართებულად განსაზღვრა მტკიცებების საგანში შემავალი, დავის გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე საკითხთა წრე, თუმცა საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებების არასრული შეფასების შედეგად გამოტანილ იქნა ურთიერთსაინანაღმდეგო დასკვნები, შესაბამისად, გადაწყვეტილებით პასუხი არ გაცემია მთავარ კითხვას: ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრის მიერ სადავო სათავსის მოწყობით შეილახა მოსარჩელის ინტერესი იმგვარად, რომ მას ხელი ეშლება ინდივიდუალური საკუთრებით თავისუფალ სარგებლობაში?

1.13. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ: ა) საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა; ბ) არსებობს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, გარდა აღნიშნული მუხლის „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებისა. ამავე კოდექსის 394-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად, გადაწყვეტილება ყოველთვის ჩაითვლება კანონის დარღვევით მიღებულად, თუ გადაწყვეტილების დასაბუთება იმდენად არას-

რულია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემონახვა შეუძლებელია. მოცემული ნორმების ანალიზისა და წინამდებარე განჩინებაში ჩამოყალიბებული დასაბუთების გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მოკლებულია შესაძლებლობას შეამოწმოს ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის კრების ოქმის ბათილად ცნობისა და ხელშეშლის აღკვეთის თაობაზე მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერება, ვიდრე საქმეზე არ დადგინდება დავის გადაწყვეტისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოება.

2. სასამართლო ხარჯები:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო დააბრუნებს საქმეს ხელახლა განსახილველად, მთელი სასამართლო ხარჯები, რაც განეულის ამ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით, სარჩელის აღძვრიდან დაწყებული, უნდა შეჯამდეს და შემდეგ განაწილდეს მხარეთა შორის ამ მუხლის მიხედვით. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ საქმის ხელახლა განხილვისას სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი უნდა გადაწყდეს შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ბმა „ფ. მ-ის ...-ის“ თავმჯდომარე ი. დ-ისა და ლ. მ-ის საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.

2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 4 ივლისის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.

4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

4. იურიდიული ინტერესი

ბანკინება

№ას-148-139-2014

26 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ვ. როინიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: კრების ოქმების ბათილად ცნობა, უძრავ ნივ-
თზე თანამესაკუთრედ აღიარება, ზიანის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

მ. ს-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ბ. ვ-ის, ლ. ყ-ის, რ. შ-
ის, ი. ბ-ის, მ. ბ-ის, ქ. ბ-ის, გ. შ-ს, ე. კ-ას, ბ. ჩ-ას, ი.ბ. ამხანაგობა
„ო. ი“-ს, თავმჯდომარე თ. შ-ის მიმართ კრების ოქმების ბათი-
ლად ცნობის, უძრავ ნივთზე თანამესაკუთრედ აღიარების და
ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნით.

სარჩელის მიხედვით, ქ. ბათუმში, ... №... მდებარე მრავალ-
სართულიან საცხოვრებელ სახლში მოსარჩელე მ.ს-ეს საცხოვ-
რებელი ბინა გააჩნია. აღნიშნულ მისამართზე 2006 წელს შეიქ-
მნა მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის ამხანაგობა „ო-ის“.

საჯარო რეესტრის სააგენტოდან გამოთხოვილი დოკუმენ-
ტით აღმოჩნდა, რომ მრავალბინიან საცხოვრებელ სახლზე არ-
სებული სხვენები ამ ბინის მაცხოვრებლებს ინდივიდუალურ სა-
კუთრებაში გადასცემიათ. 2009 წლის 21 აპრილს სასაოტარო წე-
სით დამონმებულ პარტნიორთა კრების ოქმში მითითებულია,
რომ ... №...-ში მდებარე 4-სართულიან საცხოვრებელ სახლზე
მანსარდული სართული მოწყობილიყო. აღნიშნული ოქმით ამ-
ხანაგობის წევრებს ინდივიდუალური საკუთრების უფლებით
დაურეგისტრირდათ უძრავი ქონება, კერძოდ: ბ. ვ-ეს 59,04 კვ.
მეტრი, ლ. ყ-ს 47,84 კვ. მეტრი, გ. შ-ს 48,36 კვ. მეტრი, თ. მ-ეს
48,47 კვ. მეტრი, რ. შ-ს 41,36 კვ. მეტრი, ე. გ-ას 39,33 კვ. მეტრი,
ბადრი ჩ-ას 69 კვ. მეტრი, ხოლო ი. ქ. და მ. ბ-ეებს თანაბარნი-
ლად 41,67 კვ. მეტრი სხვენები. ამხანაგობა „ო.ის“ 2009 წლის 14
მაისის №..... კრების ოქმით ე. კ-ას სხვენი განმეორებით გადაე-
ცა, ხოლო ბ. ჩ-ზე განაწილებული 69 კვ. მეტრის სხვენი 2009
წლის 31 ივლისის №..... ამხანაგობის კრების ოქმით ბ. ჩ-ას გადა-
ეცა, რომელიც საჯარო რეესტრშია აღრიცხული.

მოსარჩელე მიუთითებს, რომ 2009 წლის 21 აპრილს კრების ოქმი კანონის უხეში დარღვევით იქნა მიღებული, ვინაიდან კრება არ ჩატარებულა, ხოლო ასეთი პირობების შემთხვევაში მიღებული გადაწყვეტილება „ბინათმესაკუთრეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად ბათილია.

მოსარჩელე აღნიშნავს, რომ ამხანაგობის წევრთა სარგებლობაში არსებული სხვეების მოპასუხეთა ინდივიდუალურ სარგებლობაში არსებობის ფაქტი არასწორია, ვინაიდან მათით ყველა ბინის მესაკუთრე სარგებლობდა და იგი საერთო საკუთრებას წარმოადგენდა. მ. ს-ის განმარტებით ამხანაგობის კრების ოქმში მითითებული მეორე ფაქტი, სახლის მეოთხე სართულზე მანსარდის მოწყობასთან დაკავშირებით ოქმში მითითებულ პირთა ინტერესებს ემსახურებოდა და არანაირი სარემონტო სამუშაოს აუცილებლობით არ იყო იგი განპირობებული, რისი ნათელი დასტურიცაა ის გარემოება, რომ მანსარდის მოწყობაზე სამშენებლო ნებართვა სწორედ ამ პირთა სახელზეა გაცემული 2011 წელს. მოსარჩელეს მიაჩნია, რომ აღნიშნული გარემოებით სხვა თანამესაკუთრეთა კანონიერი უფლებაა უგულებელყოფილი, ხოლო ამჟამად არსებული დაშენება მათთან ყოველგვარი შეთანხმების გარეშე ხორციელდება, რითაც მათი საცხოვრებელი ბინა ზიანდება.

მოსარჩელე მიუთითებს, რომ ამხანაგობის №... კრების ოქმში მითითებულია, რომ თითქოსდა იგი 2007 წლის 6 ივლისს ჩატარდა, რაც არასწორია, ვინაიდან კრების ოქმში აღნიშნულია, რომ მას 31 წევრიდან 29 ესწრებოდა, მაშინ როდესაც მარტოდენ მათ მიერ წარდგენილი განცხადებით 8 წევრი პრეტენზიას გამოთქვამს კრების მოწვევის და ჩატარების თაობაზე.

მოსარჩელის განმარტებით ამხანაგობა „ო.ის“ 2009 წლის 14 მაისის №... კრების ოქმით ე. კ-ზე განმეორებით გადაცემული სხვენი უკანონოა, ვინაიდან არც ამ კრებაზე იქნა მოწვეული ამხანაგობის სხვა წევრები, ხოლო აღნიშნული ოქმი შედგა იმ მოტივით, რომ 2009 წლის 21 აპრილს უკანონოდ შედგენილი პარტნიორთა კრების ოქმი დაფარულიყო, რომლითაც ე. გ-ას 39.33 კვ. მეტრი სხვენი გადაეცა. მ. ს-ეს უკანონოდ მიაჩნია ასევე 2009 წლის 31 ივლისის №. ამხანაგობის კრების ოქმი, რომლითაც ბ. ჩ-ას გადაეცა 2009 წლის 21 აპრილს ბ. ჩ-აზე გადაცემული სხვენი. მისი განმარტებით ბ. ჩ-ა არ წარმოადგენდა ამხანაგობა „ო.ი“-ს წევრს, ვინაიდან ამ უკანასკნელს მითითებულ მისამართზე ინდივიდუალურ საკუთრებაში საცხოვრებელი ფართი არ გააჩნდა.

მოსარჩელე მიუთითებს, რომ დღეის მდგომარეობით დაკა-

ნონებული ფართის ორ მესაკუთრეს – რ. შ-ს და ი., მ. და ქ-ნა ბ-ებს მითითებული ქონება უკვე გასხვისებული აქვთ, შესაბამისად მათ ნაწილში თანასაკუთრებად ცნობის აღიარება ვერ მოხდება, რის გამოც მიაჩნია, რომ მას უნდა გადაეცეს ბინის ღირებულების პროპორციული თანხა.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 20 ივნისის გადაწყვეტილებით მ. ს-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა, რაც მოსარჩელემ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 10 დეკემბრის გადაწყვეტილებით მ. ს-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა: ა) ბათილად იქნა ცნობილი ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ის“ (მდებარე: ქ. ბათუმში, ...ს ქ. №....) ნევრთა კრების 2007 წლის 6 ივლისის №... ოქმი (სანოტარო წესით დამონმებული 2009 წლის 21 აპრილს, რეესტრის №....., ნოტარიუსი ხ. კ-ი); ბ) ბათილად იქნა ცნობილი ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ის“ (მდებარე: ქ. ბათუმში, ... ქ. №....) ნევრთა კრების 2009 წლის 1 აპრილის №... ოქმი, ე. კ-ის 39.33მ სხვენის გადაცემის ნაწილში (სანოტარო წესით დამონმებული 2009 წლის 14 მაისს, რეესტრის №....., ნოტარიუსი ნ. ბ-ე); გ) ბათილად იქნა ცნობილი ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ის“ (მდებარე: ქ. ბათუმში, ქ. №...) ნევრთა კრების 2009 წლის 31 ივლისის №.... ოქმი, (სანოტარო წესით დამონმებული 2009 წლის 31 ივლისს, რეესტრის №....., ნოტარიუსი ნ. ბ-ე); დ) მ. ს-ე ცნობილ იქნა ქ. ბათუმში, ... ქ. №... მდებარე უძრავი ნივთების (საკადასტრო კოდებით №....., №..., №.... და №....) თანამესაკუთრედ; ე) რ. შ-ს დაეკისრა 1290 (ათას ორას ოთხმოცდაათი) აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა მ. ს-ის სასარგებლოდ; ვ) მ. ბ-ეს, ი. ბ-ეს და ქ. ბ-ეს სოლიდარულად დაეკისრათ 79.55 (სამოცდაცხრამეტი მთელი ორმოცდათხუთმეტი მეასედი) აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა მ. ს-ის სასარგებლოდ.

სააპელაციო სასამართლომ საქმეზე დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

ქალაქ ბათუმში, №..., არსებობს ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ი“ (დებულება დამტკიცებულია 2006 წლის 22 აპრილს), რომლის ერთ-ერთ ნევრს წარმოადგენს მ. ს-ე (წილობრივი მონაცემი: მის ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული 42.43 მ² ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული მთლიანი ფართიდან – 1066.75 მ²-დან).

ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ის“ ნევრთა კრების №....

ოქმის (დათარიღებულია 2007 წლის 6 ივლისით; დამონმებულია საანოტარო წესით 2009 წლის 21 აპრილს, რეესტრში რეგისტრაციის №..., ნოტარიუსი ხ. კ-ი) თანახმად კრებას ესწრებოდა 29 მესაკუთრე (სულ არსებული 31 მესაკუთრიდან), რომელთაც ერთხმად მიიღეს შემდეგი გადაწყვეტილებები: ა) არსებულ 4-სართულიან საცხოვრებელ სახლზე მოეწყოს მანსარდული სართული; ბ) ინდივიდუალურ საკუთრებაში გადაეცათ ამხანაგობის წევრებს მათსავე სარგებლობაში არსებული სხვენები, კერძოდ: ბ. ვ-ეს – 59.04 მ², ლ. ჟ-ს – 47.84 მ², გ. შ-ს – 48.36 მ², თ.მ-ეს – 48.47 მ², რ. შ-ს – 41.36 მ², ე. გ-ას – 39.33 მ², ბ. ჩ-ას – 69 მ², ი. ქ. და მ. ბ-ებს – 41.67 მ²; საჯარო რეესტრს ეთხოვა საკუთრების უფლების რეგისტრაციის განხორციელება ამ მონაცემების საფუძველზე.

ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ის“ წევრთა კრების №... ოქმის (დათარიღებულია 2009 წლის 1 აპრილით; დამონმებულია საანოტარო წესით 2009 წლის 14 მაისს, რეესტრში რეგისტრაციის №..., ნოტარიუსი ნ. ბ-ე) თანახმად კრებას ესწრებოდა 29 მესაკუთრე (სულ არსებული 31 მესაკუთრიდან), რომელთაც ერთხმად მიიღეს შემდეგი გადაწყვეტილება: ამხანაგობის წევრს – ე. კ-ს დაურეგისტრირდეს საკუთრებაში მითითებულ მისამართზე არსებული სხვენი – 39.33მ².

ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ის“ წევრთა კრების №... ოქმის (დათარიღებულია 2009 წლის 31 ივლისით; დამონმებულია საანოტარო წესით 2009 წლის 31 ივლისს, რეესტრში რეგისტრაციის №..., ნოტარიუსი ნ. ბ-ე) თანახმად კრებას ესწრებოდა 29 მესაკუთრე (სულ არსებული 31 მესაკუთრიდან), რომელთაც ერთხმად მიიღეს შემდეგი გადაწყვეტილება: ამხანაგობის წევრს – ბ. ჩ-ას დაურეგისტრირდეს საკუთრებაში მითითებულ მისამართზე მისი ბინის ზემოთ არსებული სხვენი – 69 მ².

ზემოთ მითითებული ოქმების საფუძველზე, საჯარო რეესტრში განხორციელდა საკუთრების უფლებების რეგისტრაციები, კერძოდ: ბ. ვ-ის საკუთრების უფლების რეგისტრაცია 59.04 მ² სხვენზე (საკადასტრო კოდი №.....); ლ. ჟ-ის საკუთრების უფლების რეგისტრაცია 47.84 მ² სხვენზე (საკადასტრო კოდი №...); რ. შ-ს საკუთრების უფლების რეგისტრაცია 41.36 მ² სხვენზე (საკადასტრო კოდი №...); ი. ქ. და მ. ბ-ის საკუთრების უფლების რეგისტრაცია 41.67 მ² სხვენზე (საკადასტრო კოდი №.....); გ. შ-ს საკუთრების უფლების რეგისტრაცია 48.36 მ² სხვენზე (საკადასტრო კოდი №...); ე. კ-ის საკუთრების უფლების რეგისტრაცია 39.33 მ² სხვენზე (საკადასტრო კოდი №.....); ბ. ჩ-ას საკუთრების უფლების რეგისტრაცია 69 მ² სხვენზე (საკადასტრო კო-

დი №...).

ი. ქ. და მ. ბ-ებმა, 2010 წლის 11 ოქტომბრის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე, ზემოთ მითითებული 41.67 მ² სხვენი (საკადასტრო კოდი №.....) 2000 აშშ დოლარად გაასხვისეს ს. ც-ე.

რ. შ-მ, 2012 წლის 20 აპრილის ნასყიდობის ხელშეკრულების საფუძველზე, ზემოთ მითითებული 41.36მ² სხვენი (საკადასტრო კოდი №.....) 40000 აშშ დოლარად გაასხვისა მ. ა-ე.

აჭარის ა/რ მთავრობის დროებითი კოლექტიური ორგანოს-განაშენიანების რეგულირების საბჭოს 2010 წლის 6 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ის“ წევრებს მიეცათ ნებართვა საცხოვრებელ სახლზე მანსარდის მოწყობაზე; ხოლო ქალაქ ბათუმის მ.ის არქიტექტურისა და ურბანული დაგეგმარების სამსახურის 2011 წლის 17 მარტის №... ბრძანებით გაიცა მშენებლობის ნებართვა მანსარდის დასაშენებლად.

ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო.ის“ წევრისათვის – მ. ს-ისათვის არ უცნობებიათ ამავე ამხანაგობის 2007 წლის 6 ივლისის, 2009 წლის 1 აპრილის და 2009 წლის 31 ივლისის წევრთა კრებების ჩატარების ადგილისა და თარიღის შესახებ; 2007 წლის 6 ივლისის კრების ჩატარების ადგილისა და თარიღის შესახებ ასევე არ უცნობებიათ ამხანაგობის წევრებისათვის: ჯ. რ-ის, ზ. ა-ის, გ. ა-ის, ნ. ბ-ის, მ. ქ-ის, გ. ს-სა და ს. გ-ის.

სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონი ამოქმედდა 2007 წლის 1 აგვისტოს (ამავე კანონის 31-ე მუხლის საფუძველზე). ამდენად, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო-ის“ 2009 წლის 1 აპრილისა და 31 ივლისის კრებების ოქმების კანონიერება უნდა შემოწმებულიყო ამ კანონის ნორმების საფუძველზე. 2007 წლის 6 ივლისის კრების ოქმის კანონიერება კი, საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შესაბამისი ნორმების საფუძველზე.

სააპელაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (2007 წლის 6 ივლისისათვის მოქმედი რედაქცია) შემდეგ ნორმებზე:

სამოქალაქო კოდექსის 208-ე მუხლის მე-3 და მე-4 ნაწილების თანახმად: მრავალბინიან სახლებში მიწის ნაკვეთი, შენობის ნაწილი და ის ნაგებობა-დანადგარები, რომლებიც არ წარმოადგენდა ინდივიდუალურ საკუთრებას, ბინის მესაკუთრეთა საერთო საკუთრება იყო; ინდივიდუალური საკუთრება შეიძლება არსებულიყო მხოლოდ იზოლირებულ ბინაზე, ან შენობის სხვა იზოლირებულ ნაწილზე.

ამავე კანონის 212-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის შესაბამისად, ბინის მესაკუთრის წილი საერთო საკუთრებაში განისაზღვრებოდა მის ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებული ფართობის შეფარდებით ინდივიდუალურ საკუთრებაში არსებულ მთელ ფართობთან;

224-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, საერთო საკუთრების მართვა ეკისრებოდათ ბინის მესაკუთრეებს ერთობლივად, თუ ამ კოდექსით ანდა ბინის მესაკუთრეთა შეთანხმებით სხვა რამ არ იყო განსაზღვრული.

226-ე მუხლის თანახმად, ბინის მესაკუთრენი გადაწყვეტილებებს იღებდნენ ბინის მესაკუთრეთა კრებაზე; გადაწყვეტილების ნამდვილობისათვის აუცილებელი იყო, რომ მისი საგანი უკვე ყოფილიყო გამოცხადებული კრების მოწვევის დროისათვის; გადაწყვეტილება შეიძლება კრების გარეშეც მიღებულიყო, თუკი ბინის მესაკუთრენი მასზე თანხმობას წერილობით განაცხადებდნენ.

227-ე მუხლის მე-2, მე-3, მე-4 ნაწილების შესაბამისად, ბინის მესაკუთრეთა კრება მოიწვეოდა ამხანაგობის თავმჯდომარის მიერ მაშინაც, როცა ამას მოითხოვდა ბინის მესაკუთრეთა ერთ მეოთხედზე მეტი. თუ თავმჯდომარე არ იყო, ან იგი თავისი მოვალეობის სანაწარმდეგოდ თავს არიდებდა კრების მოწვევას, კრება შეიძლება მოენჭია ერთ-ერთ ბინის მესაკუთრესაც; კრება მოიწვეოდა ერთი კვირის ვადაში მისი მოწვევის შესახებ წერილობითი განცხადების გაკეთების დღიდან; გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევაში კრება მოიწვეოდა დაუყოვნებლივ. ბინის მესაკუთრეთა კრებას უძღვებოდა ამხანაგობის თავმჯდომარე, თუ კრება სხვა რამეს არ გადაწყვეტდა.

მითითებული ნორმების და დამტკიცებულად ცნობილი გარემოებების გათვალისწინებით, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ 2007 წლის 6 ივლისის კრების მოწვევისა და მასზე გადაწყვეტილების მიღებისათვის კანონით დადგენილი წესი დარღვეულია: არ დგინდება, რომ კრების შესახებ წერილობითი განცხადება იყო გაკეთებული, ანუ – კრების საგანი (მანსარდის მოწყობა და სხვენების განკარგვა) რომ გამოცხადებული იყო კრების მოწვევამდე; არ დგინდება კრებაზე ამხანაგობის წევრთათვის შეტყობინებების გაგზავნისა და ჩაბარების გარემოებები. გარდა ამისა, თვითონ კრების ოქმითაც ირკვევა, რომ გადაწყვეტილებები მანსარდის მოწყობისა და სხვენების ინდივიდუალურ საკუთრებაში გადაცემის თაობაზე მიღებულია არა ყველა მესაკუთრის მიერ ერთობლივად, არამედ – ნაწილის მიერ (31-დან 29 მესაკუთრის მიერ).

ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობა „ო-ის“ წევრთა 2009 წლის 1 აპრილის და 31 ივლისის კრებების ოქმების კანონიერების შეფასებისას, სააპელაციო სასამართლო ყურადღება გაამახვილა „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის შემდეგ ნორმებზე:

ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრები კრებაზე აფიქსირებენ ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა მიერ მრავალბინიანი სახლის სამეურნეო სათავსების (სარდაფები, სხვენები და ა. შ.) მფლობელობის ამ კანონის ძალაში შესვლის დროს არსებულ ფაქტობრივ მდგომარეობას და ხმათა 2/3-ით იღებენ გადაწყვეტილებას, რომლის თაობაზედაც დგება შესაბამისი ოქმი.

ამავე კანონის 27-ე მუხლის მე-4 პუნქტის მიხედვით, კრების მოწვევის შესახებ ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრებს უნდა ეცნობოს წერილობით.

მითითებული ნორმების გათვალისწინებით, სააპელაციო სასამართლომ განმარტა, რომ კანონი აუცილებლად მიიჩნევს – ამხანაგობის წევრთა კრებამ გადაწყვეტილება სამეურნეო სათავსის ამა თუ იმ წევრზე მიკუთვნების თაობაზე მიიღოს მხოლოდ მაშინ, თუ ამ კანონის ამოქმედების მომენტიდან (2007 წლის 1 აგვისტო) ეს წევრი ფაქტობრივად ფლობს სამეურნეო სათავსს. ამასთან, ამხანაგობის წევრები წერილობით უნდა იყვნენ გაფრთხილებულნი კრების ადგილისა და თარიღის თაობაზე.

მოცემულ შემთხვევაში, პალატამ მიიჩნია, რომ არ დგინდებოდა არც სადავო ოქმებში მითითებულ პირთა მიერ მათთვის ინდივიდუალურ საკუთრებაში გადაცემული ფართების „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის ამოქმედების მომენტიდან (2007 წლის 1 აგვისტო) ფლობის ფაქტი და არც კრებებზე ამხანაგობის წევრთა (მათ შორის – მოსარჩელის) კანონით დადგენილი წესით მოწვევის (შეტყობინების ჩაბარების) გარემოებები. ამდენად, 2009 წლის 1 აპრილის და 31 ივლისის კრებების მოწვევისა და მათზე გადაწყვეტილების მიღებისათვის კანონით დადგენილი წესი ასევე დარღვეული იყო.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 54-ე მუხლის თანახმად ბათილია გარიგება, რომელიც არღვევს კანონით დადგენილ წესს. ამდენად, გასაჩივრებული გარიგებები (ოქმები) პალატის მოსაზრებით ბათილს წარმოადგენდა, ვინაიდან არღვევდა ამ კოდექსისა და

„ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის ნორმებით დადგენილ წესებს. შესაბამისად, აღდგებოდა ამ გარიგებათა დადებამდე არსებული პირვანდელი მდგომარეობა, ანუ – შესაბამისი წილობრივი მონაცემებით (42.43 მ² 1066.75 მ²-დან) მ. ს-ის თანასაკუთრების უფლება ბათილად ცნობილი ოქმების საფუძველზე განკარგულ ფართებზე, სასარჩელო მოთხოვნის ფარგლებში.

ზიანის ანაზღაურებისა და უსაფუძვლო გამდიდრების შედეგად მიღებული სარგებლის ანაზღაურების თაობაზე მ. ს-ის სასარჩელო მოთხოვნასთან დაკავშირებით სააპელაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის შემდეგ ნორმებზე:

სამოქალაქო კოდექსის 408-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, იმ პი., რომელიც ვალდებულია აანაზღაუროს ზიანი, უნდა აღადგინოს ის მდგომარეობა, რომელიც იარსებებდა, რომ არ დამდგარიყო ანაზღაურების მავალდებულებელი გარემოება.

ამავე კოდექსის 409-ე მუხლის მიხედვით, თუ ზიანის ანაზღაურება პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენით შეუძლებელია, ან ამისათვის საჭიროა არათანაზომიერად დიდი დანახარჯები, მაშინ კრედიტორს შეიძლება მიეცეს ფულადი ანაზღაურება.

სამოქალაქო კოდექსის 411-ე მუხლის შესაბამისად, ზიანი უნდა ანაზღაურდეს ფაქტობრივად დამდგარი ქონებრივი დანაკლისისთვის.

ამავე კანონის 412-ე მუხლის თანახმად, ანაზღაურებას ექვემდებარება მხოლოდ ის ზიანი, რომელიც მოვალისათვის წინასწარ იყო სავარაუდო და წარმოადგენდა ზიანის გამომწვევი მოქმედების უშუალო შედეგს.

ამდენად, პალატის განმარტებით ანაზღაურებას ექვემდებარებოდა კრედიტორისათვის ფაქტობრივად დამდგარი ქონებრივი დანაკლისი, რომლის დადგომაც წინასწარ იყო სავარაუდო მოვალისათვის. ამასთან, თუ პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენა შეუძლებელია, კრედიტორს ეძლევა ფულადი ანაზღაურება.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ რ. შ-სა და ი. ქ. და მ. ბ-ების ქმედების – ამხანაგობის მიერ გადაცემული ქონების სხვა პირებზე გასხვისების – შედეგად მ. ს-ისათვის დადგა ქონებრივი დანაკლისი: მან დაკარგა საკუთრების უფლება სხვენის იმ ნაწილზე, რომელიც ერგებოდა არსებული წილობრივი მონაცემის (42.43 მ² შეფარდებული 1066.75 მ²-თან) შესაბამისად. პირვანდელი მდგომარეობის აღდგენა შეუძლე-

ბელი იყო, რადგან სადავო სხვენის მესაკუთრეები – მ. ა-ე და ს. ც-ე წარმოადგენდნენ კეთილსინდისიერი შემძენ მესამე პირებს.

პალატამ ასევე დადგენილად მიიჩნია, რომ რ. შ-მ სადავო ფართი გაასხვისა 40000 აშშ დოლარად. ზემოთ მითითებულ ნილობრივი მონაცემს შეესაბამება 1591 აშშ დოლარი; თუმცა, კოდექსის 248-ე მუხლის გათვალისწინებით, სააპელაციო სასამართლო მოსარჩელეს ვერ მიაკუთვნებდა იმაზე მეტს, ვიდრე ის მოითხოვდა; შესაბამისად, მ. ს-ის სასარჩელო მოთხოვნა რ. შ-ის მიმართ უნდა დაკმაყოფილებულიყო მოსარჩელის მიერ მითითებულ ფარგლებში და მოპასუხეს დაკისრებოდა 1290 აშშ დოლარის ეკვივალენტი თანხის გადახდა ლარში მოსარჩელის სასარგებლოდ.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ ანალოგიური პრინციპით, იმის გათვალისწინებით, რომ ი. ქ. და მ. ბ-ეების მიერ სადავო ფართი გასხვისდა 2000 აშშ დოლარად, მ. ს-ის სასარჩელო მოთხოვნა ი., ქ. და მ. ბ-ეების მიმართ უნდა დაკმაყოფილებულიყო ნაწილობრივ: მოპასუხეებს სოლიდარულად უნდა დაკისრებად 79.55 აშშ დოლარის ეკვივალენტი თანხის გადახდა ლარში მოსარჩელის სასარგებლოდ. სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა მოსარჩელის (აპელანტის) მითითება სადავო ფართის ღირებულებასთან დაკავშირებით, რადგან ეს მითითება დაუსაბუთებელს წარმოადგენდა: საქმეში არსებული, 2010 წლის 11 ოქტომბრის წერილობითი ფორმით დადებული ნასყიდობის ხელშეკრულების თანახმად ნასყიდობის ფასი და შესაბამისად, ნივთის ღირებულება იყო 2000 აშშ დოლარი; ამ გარემოების საწინააღმდეგო მტკიცებულება აპელანტს (მოსარჩელეს) არ ჰქონდა წარმოდგენილი.

პალატამ განმარტა, რომ მ.ს-ეს ე. კ-ის საკუთრებაში გადაცემული ფართის (39.33 მ² სხვენი, საკადასტრო კოდი №.....) თანამესაკუთრედ ცნობა სარჩელით არ მოუთხოვია (იხ: სარჩელი). ასეთი მოთხოვნა მან დააფიქსირა მხოლოდ სააპელაციო საჩივარში, რის გამოც სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით ეს მოთხოვნა ვერ დაკმაყოფილდებოდა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 10 დეკემბრის გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს მოპასუხეებმა, მოითხოვეს მისი გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

კასატორების განმარტებით, მოცემულ საქმეზე სააპელაციო სასამართლომ არასწორად განსაზღვრა დავის საგანი და საფუძ-

ველი. მისი მოსაზრებით მოცემულ საქმეზე სარჩელის საგანია ამხანაგობის კრების ოქმების ბათილად ცნობა, უძრავ ქონებაზე – სხვენზე საკუთრების უფლების აღიარება და მოპასუხეებზე ფულადი თანხის დაკისრება.

კასატორები მიუთითებენ, რომ მოცემულ საქმეზე მოსარჩელემ მოპასუხედ დაასახელა ამხანაგობა „ო-ი“ და მისი 9 წევრი, მაშინ როდესაც ამხანაგობას სულ 31 წევრი ყავს. კასატორების მოსაზრებით მსგავსი კატეგორიის საქმეებზე დამკვიდრებული სასამართლო პრაქტიკის მიხედვით პროცესში მხარის სტატუსით უნდა ჩაებათ ამხანაგობის ყველა წევრი, რომელთაგან ნაწილს მოპასუხის სტატუსი ექნებოდა, ხოლო მეორე ნაწილს მესამე პირის.

კასატორები აღნიშნავენ, რომ სააპელაციო პალატამ უგულებელყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით გათვალისწინებული მოთხოვნები, რომლებიც სასამართლოს უფლებას ანიჭებს მხარეებისათვის კითხვების დასმის თაობაზე და საქმის გადანყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებათა სრულად და ზუსტად განსაზღვრისათვის, ამ გარემოებათა დასადასტურებლად მტკიცებულებათა გამოვლენისა და სასამართლოში წარდგენისათვის, მათი უტყუარობის გამოკვლევისათვის პალატამ არ გამოიყენა მისთვის მინიჭებული პროცესუალური უფლება, რაც მათი მოსაზრებით გადანყვეტილების გაუქმების აბსოლუტურ საფუძველს წარმოადგენს.

კასატორები განმარტავენ, რომ სააპელაციო სასამართლომ არ გამოიყენა სსკ-ის 182-ე მუხლის პირველი ნაწილი, რომლის თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია ერთ სარჩელში გააერთიანოს ამ სასამართლოს განსჯადი რამდენიმე მოთხოვნა ერთი და იმავე მოპასუხის მიმართ, იმისგან დამოუკიდებლად, ერთსა და იმავე საფუძველს ემყარება, თუ არა ეს მოთხოვნები. მიაჩნიათ, რომ გასაჩივრებული გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის შინაარში პირდაპირ და უშუალოდ ეწინააღმდეგება კანონს და იგი ვერ აღსრულდება.

კასატორები მიუთითებენ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის მე-4 და 102-ე მუხლებზე და მიაჩნიათ, რომ მოსარჩელემ მოცემულ საქმეზე ვერ წარმოადგინა რაიმე მტკიცებულება, რომელიც მისი მოთხოვნის მართებულებას დაამტკიცებდა. ამასთან, აღნიშნავენ, რომ „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონი ამოქმედდა 2007 წლის 1 აგვისტოდან, ხოლო გასაჩივრებული ოქმი მიღებულია 2006 წლის ..., რაც საკასაციო საჩივრის დაშვების ერთ-ერთ საფუძველად მიაჩნიათ.

კასატორების განმარტებით, სააკუელაციო სასამართლომ მხედველობაში არ მიიღო ის გარემოება, რომ გასაჩივრებული ოქმებით მხოლოდ არსებული მდგომარეობის კონსტანცია განხორციელდა და ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრებს შორის სხვენების ახლებულ გადანაწილებას ადგილი არ ჰქონია. მათი განმარტებით, ისინი მითითებულ მისამართზე არსებული მრავალბინიანი საცხოვრებელი სახლის მეოთხე სართულზე ცხოვრობენ და სადაო სხვენის ფართები წლების განმავლობაში აქვთ დაკავებული, რითაც სარგებლობენ კიდევ. საკასაციო საჩივრის ავტორები აღნიშნავენ, რომ მოსარჩელე ოთხსართულიანი საცხოვრებელი სახლის მეორე სართულზე ცხოვრობს და მას სადაო სხვენების ფართთან შეხება არასდროს ჰქონია, შესაბამისად ეს უკანასკნელი სადაო ქონებას არასოდეს ფლობდა.

კასატორები მიუთითებენ, რომ მოსარჩელის მოთხოვნა წარმოადგენს აღიარებით სარჩელს და მიაჩნიათ, რომ მისი მიღების წინაპირობები არ არსებობდა, ვინაიდან ეს უკანასკნელი ვერ ასაბუთებს მოცემულ დავასთან მიმართებაში იურიდიული ინტერესის არსებობას.

კასატორები აღნიშნავენ, რომ მოსარჩელემ მოცემულ სარჩელზე ვერ წარმოადგინა რაიმე მტკიცებულება, რომელიც გასაჩივრებული კრების ოქმების უკანონობას დამტკიცებდა. მათი განმარტებით საქმეზე წარმოდგენილია ამხანაგობის წევრების ახსნა-განმარტებები, რომლებიც კრების ოქმის ნამდვილობას ადასტურებს, ხოლო მისი ჩატარების შესახებ ინფორმირებულები იყვნენ ამხანაგობის წევრები.

კასატორები მიუთითებენ, რომ „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის შესაბამისად, არასაცხოვრებელი ფართის ამხანაგობის წევრის აღრიცხვაში საფუძველია ამხანაგობის წევრთა კრების მიერ წევრისათვის ფაქტობრივი მფლობელობის დადასტურება, რაც მათი მოსაზრებით აღნიშნულ კრებაზე განხორციელდა. კერძოდ, ამხანაგობის წევრებმა სხვენში არსებული შესაბამისი ფართის ფაქტობრივი მფლობელობა მოპასუხეებს დაუდასტურეს. ამ გარემოების საპირისპირო მტკიცებულება მოსარჩელეს არ წარმოუდგენია.

კასატორები აღნიშნავენ, რომ კრების ოქმების ბათილად ცნობით ძალადაკარგულად იქნება ცნობილი მათ საფუძველზე საჯარო რეესტრში განხორციელებული ჩანაწერები, შესაბამისად საჯარო რეესტრში აღდგება თავდაპირველი მდგომარეობა. ანუ, სადავო ქონება ამხანაგობის საკუთრებაში დარჩება და

მოპასუხეები მესაკუთრეები ველარ იქნებიან. მსგავს შემთხვევაში საკასაციო საჩივრის ავტორებს გაუგებრად მიაჩნიათ, თუ ვის თანამესაკუთრედ უნდა აღმოჩნდეს მოსარჩელე.

კასატორები მიუთითებენ, რომ სასამართლომ რ. შ-ს უკანონოდ დააკისრა 1290 აშშ დოლარის, ხოლო მ. ი. და ქ. ბ-ებს 79.55 აშშ დოლარის გადახდა. საკასაციო საჩივრის ავტორები აღნიშნავენ, რომ მათ თავიანთ მფლობელობაში არსებული სხვენის ფართებში ჩაატარეს კაპიტალური სარემონტო სამუშაოები, რის შემდეგაც სხვენის ღირებულება გაიზარდა, ხოლო მოსარჩელეს საერთო ქონების მოვლასა და პატრონობისათვის რაიმე თანხა არ გაუღია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო გაეცნო საქმის მასალებს, განიხილა საკასაციო საჩივრის საფუძვლები და თვლის, რომ საკასაციო საჩივარი ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს გასაჩივრებიული გადაწყვეტილება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე პალატას შემდეგ გარემოებათა გამო:

უპირველს ყოვლისა, უნდა აღინიშნოს, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მ. ს-ის სარჩელზე უარის თქმის ერთ-ერთი საფუძველი იყო ის გარემოება, რომ მოსარჩელეს არ ჰქონდა იურიდიული ინტერესი იმისა, რომ სასამართლოს ბათილად ეცნო მითითებული კრების ოქმები. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 180-ე მუხლის თანახმად, სარჩელი შეიძლება აღიძრას უფლებისა თუ სამართლებრივი ურთიერთობის არსებობა-არარსებობის დადგენის, დოკუმენტების ნამდვილობის აღიარების ან დოკუმენტების სიყალბის დადგენის შესახებ, თუ მოსარჩელეს აქვს იმის იურიდიული ინტერესი, რომ ასეთი აღიარება სასამართლოს გადაწყვეტილებით მოხდეს.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ იურიდიული ინტერესი არის სამართლებრივი სიკეთე, რომელიც მხარემ შეიძლება მიიღოს სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, რაც, ბუნებრივია, არ გულისხმობს მხოლოდ ქონების გადაცემას. იურიდიული ინტერესის ცნებაში ყოველთვის იგულისხმება ის მატერიალურსამართლებრივი უფლება, რომლის დაცვასაც უზრუნველყოფს აღიარებითი სარჩელი; ამასთან, კანონმდებელმა იმპერატიულად განსაზღვრა, რომ აღიარებითი სარჩელის დაკმაყოფილება მხოლოდ მაშინა დასაშვებია, თუ მხარე დაადასტურებს, რომ ეს აღიარება სასამართლო წესით უნდა მოხდეს, უფრო ზუსტად კი, სასამართლო წესით უფლების აღიარების აუ-

ცილებლობა უნდა გამოირკვეს და ამ აღიარებას უნდა მოჰყვე-
ბოდეს სამართლებრივი შედეგი. იურიდული ინტერესი ნამდვი-
ლია იმ შემთხვევაში, თუ კანონმდებლობიდან გამომდინარე,
სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, შეიძლება დადგეს
ის შედეგი, რასაც მხარე ისახავს მიზნად. აღნიშნული პირობა
ობიექტური გარემოებაა და არ აქვს მნიშვნელობა, თავად მხა-
რე რა სამართლებრივი შედეგის დადგომას უკავშირებს საქმე-
ზე გადაწყვეტილების მიღებას.

განსახილველ შემთხვევაში, მითითებული ოქმების ბათილად
აღიარებაც დაკავშირებული უნდა იყოს მოსარჩელის ინტერეს-
თან მის მიმართ დადგეს კონკრეტული სამართლებრივი შედე-
გი.

საკაცაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო სასამარ-
თლოს დასკვნას, რომ მ. ს-ე სადავო კრებებზე მიწვეული არ
იყო და აღნიშნავს, რომ საპირისპირის მტკიცების ტვირთი მო-
პასუხეს ეკისრებოდა, ვინაიდან, ობიექტურად შეუძლებელია
მხარეს ნეგატიური ფაქტის (გარემოების არ არსებობა, ან, ამ
შემთხვევაში, კრებაზე მოუწვევლობა) მტკიცების ვალდებუ-
ლება დაეკისროს, ამასთან, გაურკვეველია, რა შედეგის მიღწე-
ვას ცდილობს მ. ს-ე მითითებული ოქმების გაბათილების შემ-
თხვევაში. შესაძლებელია, მოსარჩელეს სურდეს სადავო ფარ-
თის შესაკუთრედ ან თანამესაკუთრედ ცნობა. აღნიშნული შე-
დეგი დამოკიდებულია იმ გარემოებასთან, თუ ვის მფლობელო-
ბაშია სადავო ფართი. თუ იგი ითხოვს ზიანის ანაზღაურებას,
მაშინ მან უნდა დაადასტუროს, თუ რა ზიანი მიადგა სადავო კრე-
ბის ოქმებითა და სადავო ქონების მოპასუხეთა საკუთრებაში
გადაცემით.

„ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ საქართველოს
კანონის მე-4 მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, ბინათმესაკუთ-
რეთა ამხანაგობის წევრები კრებაზე აფიქსირებენ ბინათმესა-
კუთრეთა ამხანაგობის წევრთა მიერ მრავალბინიანი სახლის სა-
მეურნეო სათავსების (სარდაფები, სხვენები და ა. შ.) მფლობე-
ლობის ამ კანონის ძალაში შესვლის დროს არსებულ ფაქტობ-
რივ მდგომარეობას და ხმათა 2/3-ით იღებენ გადაწყვეტილე-
ბას, რომლის თაობაზედაც დგება შესაბამისი ოქმი, თუ წესდე-
ბით არ განისაზღვრება განსხვავებული კვორუმი. მრავალბინი-
ანი სახლის სამეურნეო სათავსებზე (სარდაფები, სხვენები და
ა. შ.) საკუთრების უფლების საჯარო რეესტრში დასარეგისტრი-
რებლად ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრმა უნდა წარ-
მოადგინოს ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის წევრთა კრების
მიერ შედგენილი ოქმი და ნახაზი, რომლის მეშვეობითაც შე-

საძლებელია სამეურნეო სათავის ადგილმდებარეობის დადგენა. აღნიშნული ოქმების გაბათილების შემთხვევაში სხვენების გადაცემა-არგადაცემის საკითხი უნდა გადაწყდეს დღეისათვის მოქმედი „ბინათმესაკუთრეთა ამხანაგობის შესახებ“ კანონის შესაბამისად. მითითებული კანონი გადამწყვეტ მნიშვნელობას ანიჭებს მითითებული ფართების მფლობელობას. შესაბამისად, მ. ს-ეს მხოლოდ მაშინ ექნება მითითებული სხვენის საკუთრებაში მიღების საფუძველი, თუ იგი დაადასტურებს, რომ იგი ფლობდა სადავო ფართებს. ასევე, ზემოთ მითითებულ მოპასუხეებს მხოლოდ მაშინ არ ექნებათ სადავო ფართების საკუთრებაში მიღების უფლება, თუ ისინი არ სარგებლობდნენ სადავო ფართებით. მითითებული გარემოება არ არის დადგენილი სააპელაციო სასამართლოს მიერ. ასეთ შემთხვევაში შეუძლებელია დავის გადაწყვეტა.

ამასთან, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მოქმედი კანონით გათვალისწინებულია სხვენების მფლობელებისათვის გადაცემის საკითხი. აღნიშნული ქმედება მართლზომიერი ქმედებაა და იგი სხვა ამხანაგობის წევრებისათვის ზიანის მიყენებად არ შეიძლება განიხილებოდეს.

გასაზიარებელია კასატორის ის პრეტენზიაც, რომ მსგავს დავაში მხარედ უნდა მონაწილეობდეს ამხანაგობის ყველა წევრი. მითითებული ოქმებით ნება გამოვლენილი აქვს ამხანაგობის წევრთა უმრავლესობას. სამოქალაქო კოდექსის 50-ე მუხლის თანახმად ცალმხრივი, ორმხრივი ან მრავალმხრივი ნების გამოვლენა, რომელიც მიმართულია სამართლებრივი ურთიერთობის წარმოშობის, შეცვლის ან შეწყვეტისაკენ არის გარიგება. მითითებული ოქმების გაბათილებით არარად მიიჩნევა ამხანაგობის წევრთა მიერ გამოვლენილი ნება, რაც შეუძლებელია, განხორციელდეს მათი საქმეში მონაწილეობის გარეშე. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი არ იცნობს სასამართლოს მიერ საქმეში მხარედ ჩართვის შესაძლებლობას, გარდა კოდექსის 84-ე, 85-ე მუხლებით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. მოცემულ საქმეში მონაწილეობს სათანადო მხარეთა მხოლოდ ნაწილი. დანარჩენ პირთა მხარედ ჩართვა საქმეში მოსარჩელის არჩევანზე დამოკიდებული. მათი ჩაურთველობა კი პირდაპირ აისახება სასამართლოს გადაწყვეტილებაზე. შეუძლებელია, გადაწყვეტილების გამოტანა იმ პირთა მიმართ, რომლებიც არ მონაწილეობენ განსახილველ დავაში.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412- მუხლის შესაბამისად გასაჩივრებული გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმე ხელახალი განხილვისათ-

ვის დაუბრუნდეს იმავე პალატას.

საქმის ხელახალი განხილვისას სასამართლომ უნდა იხელმძღვანელოს წინამდებარე განჩინების დასაბუთებით, დაადგინოს მოსარჩელის იურიდიული ინტერესი, ასევე, სადავო ფართების ფლობის ფაქტი, რაც დაკავშირებულია სარჩელის დაკმაყოფილებასთან.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ბ. ვ-ის, ლ. ჟ-ის, რ. შ-ის, ი. ბ-ის, მ. ბ-ის, ქ. ბ-ის, გ. შ-ს, ე. კ-ას, ბ. ჩ-ას, ი.ბ. ამხანაგობა „ო-ის“ (თავმჯდომარე თ. შ-ის) საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;

2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 10 დეკემბრის გადაწყვეტილება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;

3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია;

4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

5. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება

განჩინება

№ას-59-54-2015

13 მარტი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. ბაქაქური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება

აღწერილობითი ნაწილი:

ნ. ქ-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში კ., კ. და გ. ღ-ების მიმართ უძრავ ქონებაზე დადებული გარიგებების ბათილად ცნობის მოთხოვნით.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 30 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ნ. ქ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა.

აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს კ., კ. და გ. ღ-ებმა და მოითხოვეს აღნიშნული გადაწყვეტილების გაუქმება და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა.

2014 წლის 14 ნოემბერს აპელანტების, კ., კ. და გ. ღ-ების წარმომადგენლმა ი. ა-ემ განცხადებით მიმართა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა სამოქალაქო საქმის წარმოების შეჩერება მოწინააღმდეგე მხარის, ნ. ქ-ის გარდაცვალების გამო.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 ნოემბრის განჩინებით შეჩერდა №...-...-... სამოქალაქო საქმის წარმოება მოწინააღმდეგე მხარის, ნ. ქ-ის გარდაცვალების გამო, მისი უფლებამონაცვლის დადგენამდე ექვსი თვის ვადით – 2015 წლის 30 მაისამდე.

2014 წლის 18 დეკემბერს ნ. ქ-ის მეურვემ, მ. მ-ამ განცხადებით მიმართა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მოთხოვნით.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 დეკემბრის განჩინებით ნ. ქ-ის მეურვის

მ. მ-ას შუამდგომლობა გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის თაობაზე დაკმაყოფილდა: ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 30 სექტემბრის გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფის მიზნით აპელანტებს, კ., კ. და გ. ლ-ებს აეკრძალათ დავის პროცესში გარკვეული მოქმედებების შესრულება. კერძოდ, მათ არ უნდა ხელეყოთ ქ. ქუთაისში, ს. პ-ის ქ. №..-ში მდებარე ნ. ქ-ის დანაშთი ქონება, მათ შორის, არ მოეშალათ არსებული საცხოვრებელი სახლის ღობეები, არ დაერღვიათ ამავე მისამართზე არსებული საცხოვრებელი სახლის მთლიანობა, არ დაეზიანებინათ იგი, არ გაესხვიანებინათ სახლში არსებული მოძრავი ნივთები და სადავო ქონება შეენარჩუნებინათ უცვლელ მდგომარეობაში.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 30 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ნ. ქ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა. განმცხადებელმა მოითხოვა აღნიშნული გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა, კერძოდ, მოპასუხეთათვის გარკვეული ქმედების აკრძალვა სადავო ქონების დაცვის მიზნით, ანუ განმცხადებელმა მიუთითა გარემოებაზე, რომლის გამოც გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის მიუღებლობას შესაძლოა გაეძნელებინა გადაწყვეტილების აღსრულება და მატერიალური ზიანი მიეყენებინა მისთვის, როგორც ნ. ქ-ის მეურვისა და კანონისმიერი მემკვიდრისათვის. აღნიშნული კი, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის შესაბამისად, იძლეოდა განცხადების დაკმაყოფილების საფუძველს.

აღნიშნულ განჩინებაზე საჩივარი წარადგინა კ., კ. და გ. ლ-ების წარმომადგენელმა ი. ა-ემ და მოითხოვა განჩინების გაუქმება შემდეგი საფუძველით:

საჩივრის ავტორის განმარტებით, გასაჩივრებული განჩინება როგორც ფაქტობრივი, ასევე სამართლებრივი თვალსაზრისით არის დაუსაბუთებელი და უნდა გაუქმდეს, რადგან უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე მ. მ-ას მიერ წარმოდგენილი განცხადებით ვერ დგინდება მოპასუხეების მხრიდან ქონების დაზიანების ფაქტი, აღნიშნული გარემოების დამადასტურებელი არცერთი მტკიცებულება მხარის მიერ არ იქნა წარმოდგენილი. საჩივრის ავტორის მითითებით, შუამდგომლობის წარდგენის დროისთვის მ. მ-ა გარდაცვლილი ნ. ქ-ის მეურვე აღარ იყო, რადგან საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1302-ე მუხლის „ა“ პუნქტის თანახმად, მეურვეობა წყდება სამეურვეო პირის გარდაცვალებით. შესაბამისად, მას არ ჰქონდა უფლება მიემართა სასამართლოსთვის.

საჩივრის ავტორის განმარტებით, სასამართლომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძვლად არასწორად მიუთითა იმ გარემოებაზე, რომ მ. მ-ა არის გარდაცვლილი ნ. ქ-ის პოტენციური კანონისმიერი მემკვიდრე, ვინაიდან საქმეში წარმოდგენილია ანდერძი, რომლის შესაბამისად დასტურდება, რომ ნ. ქ-ემ სიცოცხლეშივე მის საკუთრებაში არსებული მთელი ქონება უანდერძა კ. ლ-ეს, ამ უკანასკნელმა კი კ. ლ-ეს. ამრიგად, ნ. ქ-ის დანაშთ ქონებაზე მ. მ-ას პოტენციურ კანონისმიერ მემკვიდრედ მიჩნევა სამართლებრივად დაუშვებელია, რადგან იგი არ წარმოადგენს პირველი რიგის კანონისმიერ მემკვიდრეს.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 8 იანვრის განჩინებით კ., კ. და გ. ლ-ეების საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და იგი საქმის მასალებთან ერთად განსახილველად გადმოიგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოში.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლისა და საჩივრის საფუძვლიანობის ანალიზის შედეგად მიიჩნევს, რომ კ., კ. და გ. ლ-ეების საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოში საჩივარი განიხილება ამ კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით დადგენილი წესებით. ამავე კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით, ხოლო 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 271-ე მუხლის შესაბამისად, სასამართლოს შეუძლია უზრუნველყოს იმ გადაწყვეტილების აღსრულება, რომელიც გადაცემული არ არის დაუყოვნებლივ აღსასრულებლად XXIII თავით დადგენილი წესების შესაბამისად. ამ თავით გათვალისწინებული სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი წარმოადგენს მატერიალური კანონმდებლობით დაცული უფლებებისა და კანონიერი ინტერესების

რეალური განხორციელების სწრაფ და ეფექტურ საპროცესო-სამართლებრივ გარანტიას. სასამართლოს მიერ სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენებას საფუძვლად უდევს ვარაუდი, რომ მომავალში მიღებული სასამართლო გადაწყვეტილება, შესაძლოა ვერ აღსრულდეს ან აღსრულება მნიშვნელოვნად დაბრკოლდეს. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანია მოსარჩელის მატერიალური უფლებების რეალური განხორციელებისათვის ხელსაყრელი პირობების შექმნა, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულების უზრუნველყოფა. თუმცა, მხედველობაშია მისაღები, რომ სამოქალაქო პროცესი თანაბარ მდგომარეობაში აყენებს პროცესის ორივე მხარეს — მოსარჩელესა და მოპასუხეს, შესაბამისად, მხარეთა თანასწორობის უმნიშვნელოვანესი პრინციპიდან გამომდინარე, სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის შეფასება უნდა მოხდეს როგორც მოსარჩელის, ისე მოპასუხის პოზიციიდან. ამგვარი შეფასებისას გასათვალისწინებელია, რომ დაცული იყოს თანაბრობის პრინციპი, კერძოდ, მოსარჩელის მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად გამოყენებული ღონისძიება ამ მოთხოვნის (სარჩელის საგნის) პროპორციული (ადეკვატური) უნდა იყოს და ამკარა შეუსაბამობა არ უნდა იკვეთებოდეს. წინააღმდეგ შემთხვევაში, სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენება ვერ გარამართლებს სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მიზანს. ამიტომ სასამართლომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენების საკითხის გადაწყვეტის დროს, ყოველთვის უნდა შეაფასოს, სარჩელის უზრუნველსაყოფად მის მიერ შერჩეული ღონისძიება არის თუ არა შესაბამისობაში მოსარჩელის მოთხოვნასთან, რომლის უზრუნველყოფასაც იგი ემსახურება.

განსახილველ შემთხვევაში განმცხადებელმა უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საფუძვლად მიუთითა იმ გარემოებაზე, რომ სადავო უძრავ ქონებას ემუქრებოდა მოპასუხეთა მიერ განადგურებისა და დატაცების საფრთხე. კერძოდ, მოპასუხეები ახდენდნენ აღნიშნული ქონების დაშლას და დაზიანებას, ასევე სახლში არსებული ნივთების განადგურებას.

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს საჩივრის ავტორთა მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ დაუსაბუთებელია სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე იმ პირობებში, როდესაც წარდგენილი განცხადებით ვერ დასტურდება მოპასუხეების მხრიდან ქონების დაზიანების ფაქტი.

საკასაციო პალატის მოსაზრებით, სარჩელის უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული ნორმის (ნსამოქალაქო საპროცესო კო-

დექსის 191-ე მუხლი – განცხადება სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ) იმგვარი გაგება, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებების გამოყენების მომთხოვნი პირი ვალდებულია უტყუარი მტკიცებულებების წარმოდგენით დაამტკიცოს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების აუცილებლობა, არ გამომდინარეობს არც მითითებული და არც სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტის მარეგულირებელი სხვა ნორმებიდან. საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სასამართლოს დასარწმუნებლად საკმარისია მხოლოდ ალბათობის მაღალი ხარისხით იმ გარემოებების არსებობის ვარაუდი, რომელსაც ემყარება მოსარჩელის მოთხოვნა სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების აუცილებლობის შესახებ. სხვაგვარად, აღნიშნული გარემოებების არსებობის ალბათობა უნდა გადასწონიდეს ვარაუდს მისი არარსებობის შესახებ. მოცემულ შემთხვევაში იმ გარემოების არსებობის ალბათობა, რომ მოწინააღმდეგე მხარემ შესაძლოა დააზიანოს სადავო ქონება, გადასწონის ვარაუდს მისი არარსებობის, ანუ იმის შესახებ, რომ იგი არ დააზიანებს მის საკუთრებაში არსებულ ქონებას.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო მხარის ყურადღებას მიაქცევს იმ გარემოებაზე, რომ ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 30 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ნ. ქ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებაზე მსჯელობისას სასამართლომ პირველ რიგში ყურადღება უნდა გაამახვილოს სარჩელის უზრუნველყოფის საფუძველზე, კერძოდ, სამომავლოდ საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულების გაძნელების ან აღსრულების შეუძლებლობის საშიშროებაზე, და ასევე იმაზეც, თუ იურიდიულად რამდენად გამართლებულია სასარჩელო მოთხოვნა, რაც იმას ნიშნავს, რომ გამოკვეთილი უნდა იყოს სასარჩელო მოთხოვნის იურიდიული მართებულობა. სასარჩელო მოთხოვნის იურიდიული მართებულობა არის სარჩელის დაკმაყოფილების ერთ-ერთი აუცილებელი საფუძველი, რომელსაც მნიშვნელობა აქვს სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების მისაღებად. არ არის გამართლებული იმ უფლების უზრუნველყოფა, რომელიც არ არსებობს და ეს იმთავითვე ნათელია სასამართლოსათვის. თუ არ არსებობს უფლება, არც იმის საშიშროებაა, რომ იგი დაირღვევა სარჩელის უზრუნველყოფის მიუღებლობით. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებისადმი, როგორც საპროცესო-სამართლებრივი ინსტიტუ-

ტისადმი, ფორმალური მიდგომა დაუშვებელია და იგი უმეტეს-ნილად სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილების ვარაუდზეა დამოკიდებული. ზემოაღნიშნული ისე არ უნდა იქნეს გაგებუ-ლი, რომ სასამართლო ვალდებულია უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას იმავდროულად იმსჯელოს მოთხოვნის და-საბუთებულობაზე და გადაწყვიტოს, დააკმაყოფილებს თუ არა მას მომავალში, მაგრამ სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის შემთხვევაში, სასამართლომ უნდა დაასაბუთოს, თუ რას ემყარება მისი ვარაუდი, რომ არ არის გამოკვეთილი სასარჩე-ლო მოთხოვნის იურიდიული დასაბუთებულობა. განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლომ მართებულად მიიჩ-ნია საფუძვლიანად უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენე-ბა იმ პირობებში, როდესაც არსებობს საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილების თაობაზე.

საკასაციო სასამართლო უსაფუძვლობის გამო ვერ გაიზიარებს საჩივრის ავტორის მითითებას, რომ ვინაიდან უზრუნველ-ყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე შუამდგომლობის წარდგენისას სამეურვეო პირი, ნ. ქ-ე გარდაცვლილი იყო, მე-ურვეს (ამ შემთხვევაში განმცხადებელს) არ ჰქონდა უფლება მიემართა სასამართლოსთვის, რადგან მეურვეობა წყდება სა-მეურვეო პირის გარდაცვალებით.

პალატა მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 1302-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტზე, რომლის თა-ნახმად, მეურვეობა შეწყდება, თუ გარდაიცვალა სამეურვეო პირი. ამავე მუხლის მეორე ნაწილით დადგენილია, რომ ამ მუხ-ლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში მეურ-ვეობა შეწყდება მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს გა-დანყვეტილებით. ამრიგად, აღნიშნული ნორმა სამეურვეო პი-რის გარდაცვალებისას მეურვეობის შეწყვეტას ითვალისწინებს მხოლოდ შესაბამისი ორგანოს გადაწყვეტილების საფუძველ-ზე, რაც განსახილველ შემთხვევაში სახეზე არ გვაქვს. საქმის მასალებით არ დასტურდება ნ. ქ-ის მეურვის მ. მ-ას მიმართ მე-ურვეობის შეწყვეტის ფაქტი. აღნიშნულის დამადასტურებელი რაიმე მტკიცებულება არც საჩივრის ავტორს წარმოუდგენია.

რაც შეეხება მხარის აპელირებას, რომ ნ. ქ-ის მეურვე არ იყო უფლებამოსილი წარედგინა განცხადება უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე, ვინაიდან მოსარჩელეს ჰყავდა ერთადერთი ანდერძისმიერი მემკვიდრე, მოპასუხე კ. ლ-ე, ვერ იქნება მიჩნეული გასაჩივრებული განჩინების გაუქ-მებისა და საჩივრის დაკმაყოფილების საფუძვლად შემდეგ გა-რემოებათა გამო:

საქმის მასალებით დადგენილია, რომ მოსარჩელის, ქმედუნაროდ აღიარებული ან გარდაცვლილი ნ. ქ-ის მეურვედ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ქუთაისის სოციალური მომსახურების ცენტრის 2013 წლის 17 ივნისის №...-.../.... გადაწყვეტილების შესაბამისად, დაინიშნა მისი დისშვილი, მ. მ-ა, რომელიც სასამართლოში წარმოადგენდა დედის ინტერესებს და რომელიც ამავდროულად არის გარდაცვლილის სავარაუდო მემკვიდრე. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ვთანხმება სააპელაციო პალატის მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ მ. მ-ა არის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების მოთხოვნაზე უფლებამოსილი პირი, ვინაიდან სადავო უძრავი ქონების სავარაუდო მემკვიდრეს წარმოადგენს. ხოლო იმ პირობებში, როდესაც დაკმაყოფილებულია ნ. ქ-ის სარჩელი, რომლითაც ბათილად იქნა ცნობილი მოპასუხეთა მიერ ნ. ქ-ის მიმართ დადებული სადავო უძრავ ქონებასთან დაკავშირებული გარიგებები, აღნიშნული ზრდის განმცხადებელის (მ. მ-ას) მოთხოვნის საფუძვლიანობას და შესაბამისად, სარჩელის უზრუნველყოფის გამოყენების საჭიროებას.

საკასაციო სასამართლო აქვე დამატებით აღნიშნავს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების საკითხის განხილვის ეტაპზე არ ხდება სარჩელის საფუძვლიანობის შემოწმება, რაც გამოორიცხავს სასამართლოს მიერ საჩივრის ავტორის იმ მოსაზრებაზე მსჯელობას, რომელიც ეხება მ. მ-ას კანონისმიერი მემკვიდრეობის საფუძვლიანობის შესწავლას.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, კ., კ. და გ. ლ-ეების საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება უნდა დარჩეს უცვლელი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 1971, 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

კ., კ. და გ. ლ-ეების საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 დეკემბრის განჩინება დარჩეს უცვლელი;

საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება

ბანჩინება

№ას-1135-1082-2013

6 ოქტომბერი, 2014 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ბ. ალავეიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: დაუმთავრებელი კორპუსის პროექტის შე-
თანხმებისა და მშენებლობის ნებართვის აღების უფლების აღი-
არება

აღწერილობითი ნაწილი:

ამხანაგობა „ვ-ა 99-მა“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში მ. ქ-
ას, თ. მ-ის, დ. ბ-ის, მ. კ-ის, ო. კ-ის, ვ. ა-ას, დ. დ-ას, ე. დ-ას, თ. ს-
ის, ნ. ყ-ის, დ. ქ-ას, ნ. ა-ის, ს. ი-ის, ნ. ჩ-ის, თ. მ-ისა და თ. გ-ის
მიმართ და მოითხოვა იმ ფაქტის აღიარება, რომ მოსარჩელეს
აქვს კორპუსის დასამთავრებლად პროექტის შეთანხმებისა და
მშენებლობის ნებართვის აღების უფლება.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა
კოლეგიის 2013 წლის 10 მაისის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ
დაკმაყოფილდა, რაც სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ამხანაგობა
„ვ-ა 99-მა“.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმე-
თა პალატას განცხადებით მიმართა ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ თავ-
მჯდომარე ო. მ-მა და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის
მიზნით შემდეგ უძრავ ქონებაზე ყადაღის დადება: ა) 140.00
კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისში, ს-ე ქუჩა №6, საკა-
დასტრო კოდი:; მესაკუთრეები: თ. მ-ე (პ/ნ) – 1/2 ნაწილი,
ამხანაგობა „ს-ე 4/6“ – 1/2 ნაწილი; ბ) 217.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთ-
ზე, მდებარე ქ.თბილისში, ს-ე ქ. №4, საკადასტრო კოდი:,
მესაკუთრეები: სახლთმფლობელობის თანამესაკუთრეთა და
სახელმწიფოს საერთო საკუთრება, ამხანაგობა „ს-ე 4/6“; გ)
458.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისში, ს-ე I ჩიხის
№3, საკადასტრო კოდი:, მესაკუთრე – ამხანაგობა „ს-ე 4/6“;

დ) 197.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისში, ბ-ის ქუჩა №51^ბ, საკადასტრო კოდი:, მესაკუთრე – ამხანაგობა „ს-ე 4/6“; ე) 275.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისში, ბ-ის II ჩიხის №1, საკადასტრო კოდი:, მესაკუთრეები: თ. გ-ი (პ/ნ....) და ამხანაგობა „ს-ე 4/6“.

განმცხადებლის განმარტებით, 2010 წლამდე მოპასუხეთა დიდი ნაწილი მითითებული მიწის ნაკვეთების მესაკუთრეები იყვნენ. მოპასუხეები მთანმიმდარე-კრწანისის გამგეობის 2004 წლის №43 დადგენილებით განეწესებინა ამხანაგობა „ვ-ა 99-ში“. ამხანაგობა „ვ-ა 99-მა“ 2004 წლის ბოლოს მესაკუთრეთა თანხმობითა და სანაცვლო ფართების მიღების პირობით განახორციელა ზემოაღნიშნული მიწის ნაკვეთებზე განთავსებული ამორტიზებული ძველი სახლების დემონტაჟი და დაიწყო ახალი კორპუსის მშენებლობა. 2006 წლის ბოლოსთვის აშენდა ცხრა სართული, ხოლო 2009 წელს მშენებლობა შეჩერდა თბილისის მერიის ადმინისტრაციული აქტის საფუძველზე. 2010 წელს მოპასუხეთა დიდმა ნაწილმა დააფუძნა ამხანაგობა „ს-ე 4/6“ და ზემოაღნიშნული მიწის ნაკვეთების უდიდესი ნაწილი საკუთრების უფლებით გადაეცა ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ს“.

განმცხადებლის მითითებით, მესაკუთრეთა ამ ჯგუფის ინტერესია, ყველა ის მიწის ნაკვეთი, რომელზეც ამხანაგობა „ვ-ა 99-მა“ ააშენა ცხრასართულიანი საცხოვრებელი კორპუსი, მოექცეს ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ საკუთრებაში და ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ საზიანოდ ამხანაგობა „ს-ე 4/6“ უკანონოდ გახდეს ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ მიერ აშენებული მშენებარე კორპუსის მესაკუთრე. მათ ხელთ არსებული ინფორმაციით, მოპასუხეთა ზემოაღნიშნული ჯგუფი აპირებს მიწის ნაკვეთების გასხვისებას. მითითებულ მიწის ნაკვეთების გასხვისებისადმი ინტერესს ადასტურებს 2010 წლის 22 აპრილის ნასყიდობის ხელშეკრულება, რომლითაც მოპასუხე მ. ჭამ მოქალაქე ბ. მ-ს მიჰყიდა 140 კვ.მ-ის 1/10 ნაწილი, ანუ 7 კვ.მ მიწის ნაკვეთი.

განმცხადებლის მითითებით, წინამდებარე საქმეზე დავის საგანს წარმოადგენდა მოსარჩელე ამხანაგობის უფლების აღიარება, რომელიც გამომდინარეობდა ამხანაგობა „ვ-ა 99-სა“ და მოპასუხეებს შორის დადებული ხელშეკრულებებით მოპასუხეების ნაკისრი ვალდებულებებიდან. იმ შემთხვევაში, თუ მითითებული მიწის ნაკვეთები გასხვისდება და შემძენი გახდება კეთილსინდისიერი მესამე პირი, სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში შეუძლებელი გახდება სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება – მოსარჩელე „ა-ა 99-ის“ ლეგიტიმური კანონიერი უფლების განხორციელება, ვინაიდან, კეთილსინდი-

სიერი შემძენი მესამე პირი ვერ გახდება მოთხოვნის ადრესატი იმ მარტივი მიზეზის გამო, რომ ნებისმიერ მესამე პირს, რომელიც შეიძლება გახდეს კეთილსინდისიერი შემძენი, ვერ ექნება და არც შეიძლება ჰქონდეს რაიმე სახის ვალდებულება ამხანაგობა „გ-ა 99-ის“ მიმართ. გასხვიების გარდა, გადაწყვეტილების აღსრულებას გააძნელებს მითითებული მინის ნაკვეთების რაიმე სახის ვალდებულებით დატვირთვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 15 ოქტომბრის განჩინებით ამხანაგობა „გ-ა 99-ის“ თავმჯდომარე ო. მ-ის განცხადება დაკმაყოფილდა, ყადაღა დაედო: ა) 140.00 კვ.მ მინის ნაკვეთს მდებარე, ქ.თბილისში, ს-ე ქუჩა №6-ში, საკადასტრო კოდი:; მესაკუთრეების: თ. მ-ის (პ/ნ ...) – 1/2 ნაწილს, ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ – 1/2 ნაწილს; ბ) ქ.თბილისში, ს-ე ქუჩა №4-ში მდებარე (საკადასტრო კოდი:) ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ საკუთრებაში არსებულ უძრავ ქონებას: 30/75 ნაწილსა და საცხოვრებელ ფართს: 22 კვ.მ, დამხმარე ფართს: 33.64 კვ.მ; გ) 458.00 კვ.მ მინის ნაკვეთს მდებარე: ქ.თბილისში, ს-ე I ჩიხის №3-ში, საკადასტრო კოდი:, მესაკუთრე: ამხანაგობა „ს-ე 4/6“; დ) 197.00 კვ.მ მინის ნაკვეთს, მდებარე ქ.თბილისში, ბ-ის ქუჩა №51^ა-ში, საკადასტრო კოდი:, მესაკუთრე: ამხანაგობა „ს-ე 4/6“; ე) ქ.თბილისში, ბ-ის II ჩიხის №1-ში მდებარე (საკადასტრო კოდი:) თ. გ-ის (პ/ნ) სახელზე რიცხულ უძრავ ქონებას: I სართული საერთო ფართით 69.70 კვ.მ-დან 1/2 ნაწილსა და II სართულზე მდებარე 102.45 კვ.მ საერთო ფართს, ასევე ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ საკუთრებაში რეგისტრირებულ უძრავ ქონებას: I სართული, საერთო ფართით 69.70 კვ.მ-დან 1/2 ნაწილს.

ამავე განჩინებით განემარტა განმცხადებელს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 199-ე მუხლით გათვალისწინებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებით გამოწვეული შესაძლო ზიანის ანაზღაურების თაობაზე.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი შეიტანა ამხანაგობა „ს-ე 4/6-მა“ და მისმა წევრებმა (წარმომადგენელი თ. შ-ი) და მოითხოვეს ამ განჩინების გაუქმება, წინააღმდეგ შემთხვევაში, განმცხადებლის დავალდებულება 100 000 აშშ დოლარის ოდენობით ზიანის ანაზღაურების უზრუნველყოფაზე. საჩივრის ავტორებმა მიუთითეს შემდეგ გარემოებებზე:

ამხანაგობა „ს-ე 4/6“ არასოდეს ყოფილა მოპასუხე, ანუ ის სუბიექტი, რომელიც ფლობს და განკარგავს უძრავ ქონებას. თბილისის საქალაქო სასამართლოში საქმის განხილვისას მოპასუხეებად დასახელებული იყვნენ მხოლოდ ამხანაგობა „ს-ე

4-/6-ის“ წევრი ფიზიკური პირების ნაწილი. ამხანაგობის წევრი არის 31 ფიზიკური პირი, ხოლო მოპასუხედ მათი ნაწილი – 19 ფიზიკური პირია დასახელებული, შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოში მოპასუხის არც შეცვლა და არც მისი დაზუსტება არ ხდება. სააპელაციო სასამართლომ არასწორად მიიჩნია, რომ მოპასუხე იყო ამხანაგობა „ს-ე 4/6“.

სასამართლომ საქმის ფაქტობრივი გარემოებების შესწავლისას დაუშვა შეცდომა, კერძოდ, ამხანაგობაში განევრიალება არ ხდება გამგეობის გადაწყვეტილებით. სამოქალაქო კოდექსი ადგენს ამხანაგობის შექმნის და მასში განევრიალების წესს. ამხანაგობა არის ერთობლივი საქმიანობის შესახებ ხელშეკრულება, რომელიც იდება მხარეებს შორის და გამოხატავს მათ ნებას. არც ერთი მსგავსი დოკუმენტი შექმნილი არ ყოფილა, შესაბამისად, გაურკვეველია, რა ამხანაგობაზეა საუბარი. მინის ნაკვეთის მესაკუთრეებთან გაფორმებული ხელშეკრულებები არის არა ამხანაგობის ხელშეკრულება, არამედ ნარდობის ხელშეკრულებები. ამ ხელშეკრულებით გაურკვეველმა ამხანაგობამ აიღო ვალდებულება, მინის მესაკუთრეების კუთვნილ მიწაზე აეშენებინა საცხოვრებელი კორპუსი, სანაცვლოდ კი მინის მესაკუთრეები მას გადასცემდნენ გარკვეულ ფართს ანაზღაურების სახით. 2006 წელს აშენებული იყო 9 სართული და მშენებლობა შეჩერდა 2009 წელს, დღეის მდგომარეობითაც 9 სართულია აშენებული. ამხანაგობისთვის მინის გადაცემა მოხდა სრულიად კანონიერად. უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში, ამხანაგობის შექმნამდე მშენებლობა არ დაწყებულა, ადგილობრივი მცხოვრებლები კი ქუჩაში დარჩნენ. ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ წევრების უდიდეს ნაწილს უძრავი ქონება შექმნილი აქვს სულ სხვა კორპუსებში, მათ აღნიშნულ შენობაში არაფერი არ ეკუთვნით.

საჩივრის ავტორის მითითებით, არასწორია დასკვნა იმის შესახებ, რომ ამხანაგობა აპირებს მინის გაყიდვას. ნასყიდობის ხელშეკრულება გაფორმებულია ამხანაგობის შექმნამდე და 7 კვ.მ მინის გაყიდვის მიზანს მინის მესაკუთრეობაში შეყვანა წარმოადგენდა და ეს 2010 წელს იყო, მას შემდეგ კი სამი წელია გასული და ამხანაგობას მინა არ გაუყიდა. განმცხადებლების მიზანი არის მშენებლობის იურიდიული დოკუმენტაციის მოწესრიგებაში ხელშეშლა, მათთვის ცნობილია ის ფაქტი, რომ ამხანაგობა მინას არ გაასხვისებს. მშენებლობის დოკუმენტაციის მოწესრიგება და მისი დასრულება შეჩერდება მინიმუმ 2014 წლის მარტის თვემდე, ვინაიდან ზამთრის პირობებში ვერ გაგრძელდება მშენებლობა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 11 ნოემბრის განჩინებით საჩივარი არ დაკმაყოფილდა და საქმის მასალებთან ერთად განსახილველად გადმოგზავნა საქართველოს უზენაეს სასამართლოს შემდეგი საფუძვლებით:

პალატამ დადგენილად ცნო, რომ ბინათმშენებლობის ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ თავმჯდომარემ სარჩელით მიმართა სასამართლოს 2012 წლის 4 ივნისს მოპასუხეების: მ. ჭ-ას, თ. მ-ის, დ. ბ-ის, მ. კ-ის, ო. კ-ის, კ. ა-ას, დ. დ-ას, ე. დ-ას, თ. ს-ის, ნ. ყ-ის, დ. ქ-ას, ნ. ა-ის, ს. ი-ის, ნ. ჩ-ის, თ. მ-ის, თ. გ-ის მიმართ. მოსარჩელემ მოითხოვა სასამართლოს მიერ იმ უფლების აღიარება, რომლის მიხედვითაც იგი შეძლებს მშენებლობის პროექტის შეთანხმებასა და ნებართვის აღებას მოპასუხეების თანხმობის გარეშე.

პალატამ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 930-ე მუხლზე და განმარტა, რომ ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ სადამფუძნებლო ხელშეკრულებით დგინდება, რომ სარჩელში მოპასუხეებად დასახელებული ფიზიკური პირები – მ. ჭ-ა, თ. მ-ი, დ. ბ-ე, მ. კ-ი, ო. კ-ე, კ. ა-ა, დ. დ-ა, ე. დ-ა, თ. ს-ი, ნ. ყ-ი, დ. ქ-ა, ნ. ა-ე, ს. ი-ი, ნ. ჩ-ე წარმოადგენენ ამხანაგობის დამფუძნებელ წევრებს. სადამფუძნებლო ხელშეკრულების მიხედვით, ამხანაგობის მიზანია ერთობლივად განახორციელონ თბილისში, ს-ე (გ-ის) ქუჩა №4/6-ში მშენებარე კორპუსის მშენებლობის დასრულება.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება გამოიყენება ყოველი კონკრეტული დავის სამართლებრივი თავისებურებების გათვალისწინებით და მიმართულია საქმეზე მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის ხელის შესანჯობად. გადაწყვეტილების უზრუნველყოფის საკითხის გადაწყვეტისას და ერთ-ერთი მხარის უფლებების თუნდაც კანონისმიერ ფარგლებში შეზღუდვისას სასამართლო უნდა ემყარებოდეს დასაბუთებულ ვარაუდს, რომ აღნიშნული საპროცესო ღონისძიების გატარების გარეშე ობიექტურად შეუძლებელი გახდება ან მნიშვნელოვნად გართულდება საქმის განხილვის სამართლებრივი შედეგის – სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება.

სასამართლომ მიუთითა ასევე სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტზე და განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება-არგამოყენების საკითხის გადაწყვეტისას სასამართლო არ ამონმებს, რამდენად დასაბუთებულია ანდა იქნება სარჩე-

ლი, რამდენად გამომდინარეობს მის საფუძვლად მითითებული ფაქტობრივი გარემოებებიდან, ანუ დასაკმაყოფილებელია თუ არა სარჩელი. სასამართლო ამონებებს მხოლოდ, რამდენად შეუწყობს ხელს უზრუნველყოფის ღონისძიება მომავალი, მოსარჩელისათვის სავარაუდო გადაწყვეტილების დაცვას შესაძლო დაბრკოლებებისაგან აღსრულების ეტაპზე. მოცემულ შემთხვევაში საქმეში არსებული მასალების შეფასება იძლევა საფუძველს დასკვნისათვის, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება გამართლებულია.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, გასაჩივრებულ განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმებისა და ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ საჩივრის საფუძვლიანობის ანალიზის შედეგად მიიჩნევს, რომ მხარის მიერ მითითებული გარემოებები საფუძვლიანია და არსებობს საჩივრის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების წინაპირობები შემდეგი გარემოებების გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოში საჩივარი განიხილება ამ კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით დადგენილი წესებით. ამავე კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით, ხოლო, 411-ე მუხლით დადგენილია, რომ საკასაციო სასამართლო თვითონ მიიღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე, თუ არ არსებობს ამ კოდექსის 412-ე მუხლით გათვალისწინებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის სააპელაციო სასამართლოში ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძვლები. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს განჩინება უნდა გაუქმდეს მისი სამართლებრივი უსწორობის გამო.

საკასაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს სადავო საკითხის სწორად გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე შემდეგ გარემოებებზე:

წინამდებარე საქმეზე დავის საგანს წარმოადგენს ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ უფლების აღიარება, რომ ადგილობრივი მცხოვრებლების თანხმობის პირობებში მოსარჩელეს აქვს კორპუსის დასამთავრებლად პროექტის შეთანხმებისა და მშენებლობის ნებართვის აღების უფლება.

მოსარჩელის მოთხოვნა სარჩელის უზრუნველყოფის თაობაზე დასაბუთებულია იმ ვარაუდით, რომ სადავო ქონებაზე ყა-

დაღის დადების გარეშე მშენებლობის ნებართვის აღების უფლების აღიარების (სარჩელის დაკმაყოფილების) შემთხვევაში, შეუძლებელი გახდება გადაწყვეტილების აღსრულება, რადგანაც, თუ უზრუნველყოფის ღონისძიების შესახებ განცხადებაში მითითებული მინის ნაკვეთები გასხვისდება, შემდგომი გახდება კეთილსინდისიერი მესამე პირი და ამხანაგობა „ვ-ა 99-ს“ მის მიმართ მოთხოვნის უფლება აღარ ექნება. გარდა გასხვისებისა, გადაწყვეტილების აღსრულებას ასევე დააბრკოლებს მინის ნაკვეთების ნებისმიერი ვალდებულებით დატვირთვა.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი ამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადაწყვეტილების გამოტანაზე.

დასახელებული ნორმიდან გამომდინარეობს, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ მაშინ, თუ არსებობს აუცილებლობა გადაწყვეტილების აღსრულების ხელშეწყობისათვის, ანუ ამ ღონისძიების გამოყენების გარეშე სამართალწარმოების მიზნების განხორციელებას ხელი შეეშლება ან შეუძლებელი აღმოჩნდება, ამასთანავე, უზრუნველყოფა უნდა იყოს მოსარჩელის სადავოდ ქცეული უფლების დაცვის ეფექტური საშუალება.

საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს მოსარჩელის მოსაზრებას იმის თაობაზე, რომ სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში შეუძლებელი იქნება გადაწყვეტილების აღსრულება. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, მოსარჩელე ითხოვს იმ ფაქტის აღიარებას, რომ მოსარჩელეს აქვს კორპუსის დასამთავრებლად პროექტის შეთანხმებისა და მშენებლობის ნებართვის აღების უფლება. აღნიშნული სარჩელი წარმოადგენს აღიარებით სარ-

ჩელს და განსახილველ შემთხვევაში, მისი აღსრულება არ არის დაკავშირებული რაიმე სირთულეებთან, მით უმეტეს, ქონების დაყადაღებასთან. სასამართლოს მიერ სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, მოსარჩელეს შეექმნება ის უპირატესობა, რომ პროექტის შეთანხმებისა და მშენებლობის გაგრძელების ნებართვის ასაღებად აღარ დასჭირდება მოპასუხეთა თანხმობების მიღება. ადმინისტრაციული ორგანოები, ასეთი გადაწყვეტილების არსებობის შემთხვევაში, არ მოითხოვენ სხვა ამხანაგობის ნევრთა თანხმობას. შესაბამისად, სასამართლოს მიერ გამოტანილი გადაწყვეტილების სამართლებრივი ფუნქცია ამოიწურება შესაბამის ადმინისტრაციულ ორგანოებში მისი წარდგენით. სხვა დანიშნულება სადავო საკითხთან დაკავშირებით მიღებულ გადაწყვეტილებას არ შეიძლება გააჩნდეს. ამ თვალსაზრისით სრულიად გაუგებარია სააპელაციო სასამართლოს მიერ განცხადებაში მოყვანილი ქონების დაყადაღების მართლობიერება. მითითებული გადაწყვეტილების აღსრულება არანაირ კავშირში არ არის ჩამოთვლილი პირებისა და სხვა, მით უმეტეს, არამოპასუხის ქონების დაყადაღებასთან. აღნიშნული საკითხი შესაძლოა დასმულიყო მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუკი აღძრული იქნებოდა მიკუთვნებითი სარჩელი, ან აღიარებითი სარჩელი მიმართული იქნებოდა უშუალოდ მოსარჩელის ქონებრივი უფლებების აღიარებისკენ.

გარდა აღნიშნულისა, ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ამხანაგობა „ვ-ა 99“ განცხადებით მოითხოვდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების სახით ყადაღის დადებას შემდეგ უძრავ ქონებებზე:

ა) 140.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისი, ს-ის ქუჩა №6, საკადასტრო კოდი:; მესაკუთრეები: თ. მ-ე (3/6) – 1/2 ნაწილი, ამხანაგობა „ს-ე 4/6“ – 1/2 ნაწილი;

ბ) 217.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისი, ს-ის ქუჩა №4, საკადასტრო კოდი:; მესაკუთრეები: სახლთმფლობელობის თანამესაკუთრეთა და სახელმწიფოს საერთო საკუთრება, ამხანაგობა „ს-ე 4/6“;

გ) 458.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისი, ს-ის I ჩიხის №3, საკადასტრო კოდი:; მესაკუთრე – ამხანაგობა „ს-ე 4/6“;

დ) 197.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისი, ბ-ის ქუჩა №51^ბ, საკადასტრო კოდი:; მესაკუთრე – ამხანაგობა „ს-ე 4/6“;

ე) 275.00 კვ.მ მიწის ნაკვეთზე, მდებარე ქ.თბილისი, ბ-ის II ჩიხის №1, საკადასტრო კოდი:; მესაკუთრეები: თ. გ-ი (3/6

.....) და ამხანაგობა „ს-ე 4/6“;

განსახილველ საქმეზე მოპასუხეებად დასახელებული არიან ამხანაგობა „გ-ა 99-ის“ 20 წევრი, თუმცა, მოსარჩელის მიერ სარჩელზე უარის თქმის გამო, თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 22 აპრილის საოქმო განჩინებით შეწყდა საქმის წარმოება გ. ა-ის, თ. გ-ისა, თ. ნ-ისა და ნ. ქ-ის მიმართ, შესაბამისად, მოპასუხეთა წრე, ვის მიმართაც საქალაქო სასამართლომ განიხილა საქმე შედგება შემდეგი პირებისაგან: მ. ჭ-ა, თ. მ-ი, დ. ბ-ე, მ. კ-ი, ო. კ-ე, კ. ა-ა, დ. დ-ა, ე. დ-ა, თ. ს-ი, ნ. ყ-ი, დ. ქ-ა, ნ. ა-ე, ს. ი-ი, ნ. ჩ-ე, თ. მ-ე, თ. გ-ი;

სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებაზე დართული საჯარო რეესტრის ამონაწერების თანახმად, №.... უძრავი ქონების 1/2-ის მესაკუთრეა ამხანაგობა „ს-ე 4/6“, ხოლო 1/2-ის – თ. მ-ე;

№.... უძრავი ქონება თანასაკუთრების უფლებით ეკუთვნით ამავე ამხანაგობას, სახლთმფლობელობის თანამესაკუთრებებსა და სახელმწიფოს;

№...., №.... უძრავი ქონებები – ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ს“;

№.... უძრავი ქონებიდან I სართული, საერთო ფართობი 69,70 კვ.მ-დან 1/2 ნაწილი და II სართული საერთო ფართობით 102,45 კვ.მ რეგისტრირებულია ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“, ხოლო I სართული, საერთო ფართობი 69,70 კვ.მ-დან 1/2 ნაწილი – თ. გ-ის საკუთრებად;

№.... ქონების 1/2 ნაწილიდან 9/10 რეგისტრირებულია მ. ჭ-ას, 1/2 – თ. მ-ის, ხოლო 1/2 ნაწილიდან 1/10 – ბ. მ-ის საკუთრებად;

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2013 წლის 15 ოქტომბრის განჩინების თაობაზე საჩივარი წარადგინეს ამხანაგობა „ს-ე 4/6“-ის თავმჯდომარე თ. მ-მა და ამავე ამხანაგობის წევრთა წარმომადგენელმა თ შ-მა;

არც თ. მ-ი და არც თ. შ-ი თ. მ-ისა და თ. გ-ის ინტერესების დამცველ პირებს არ წარმოადგენენ;

უზრუნველყოფის ღონისძიების თაობაზე წარდგენილი საჩივრით მოთხოვნილია ყადაღის მოხსნა ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ შემდეგ უძრავ ქონებაზე: №....; №....; №....; №...., ამდენად, საკასაციო სასამართლოს შეფასების საგანს არ წარმოადგენს სააპელაციო პალატის 2013 წლის 15 ოქტომბრის განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით, ასევე „ე“ ქვეპუნქტით თ. გ-ის სახელზე რიცხულ ქონებაზე დადებული ყადაღის კანონიერება.

საკასაციო სასამართლო ყურადღებას გაამახვილებს საქმეში წარმოდგენილ ამხანაგობა „ვ-ა 99-სა“ და მის წევრებს შორის გაფორმებულ ხელშეკრულებებზე:

თ ს-თან, თ. მ-თან, დ. ბ-სთან, ნ. ყ-თან, თ. გ-თან, მ. ჭ-ასთან და მ. კ-თან დადებული ხელშეკრულებების 4.5 მუხლის თანახმად, ამხანაგობის მიერ ხელშეკრულების პირობების დარღვევის შემთხვევაში, მინის ნაკვეთის ტერიტორიაზე და მასზე არსებულ ნაგებობაზე არავითარი მატერიალური პრეტენზია „ამხანაგობას“ არ აქვს და იგი რჩება მესაკუთრის საკუთრებაში. ანალოგიურ დათქმას შეიცავს ნ. ჩ-სთან დადებული ხელშეკრულების 4.6 პუნქტი, ს. ი-თან და კ. ა-ასთან დადებული ხელშეკრულების 4.5 პუნქტი, ასევე ო. კ-სთან დადებული ხელშეკრულების 4.5 პუნქტი. რიგ შემთხვევაში, საქმეში წარმოდგენილი ხელშეკრულებები მიუთითებენ, რომ წევრების მიერ შეტანილი შენატანი – უძრავი ქონება რჩება წევრების საკუთრებაში (მაგ: იხ. საქმეში თ. გ-სა და ამხანაგობა „ვ-ა 99-ს“ შორის 2004 წლის 17 მაისს დადებული ხელშეკრულების 2.1; 4.2 და 4.5 პუნქტები; ამხანაგობა „ვ-ა 99-სა“ და თ. მ-ს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების 5.3 პუნქტი და სხვა).

მოსარჩელე ამხანაგობასა და მოპასუხეებს შორის დადებული არც ერთი ხელშეკრულება არ შეიცავს დათქმას წევრის შენატანის „ვ-ა 99-ის“ საკუთრებაში გადაცემის თაობაზე;

საქმეში ასევე წარმოდგენილია ერთობლივი საქმიანობისა და ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ დაფუძნების ხელშეკრულება, რომლის 4.2 პუნქტის თანახმად, ამხანაგობის იმ წევრებს, რომლებსაც ამხანაგობაში შეაქვთ ქონებრივი შენატანი მინისა და შენობა-ნაგებობების სახით, შენატანი სრული მოცულობით განხორციელებულად ჩაეთვლება ამ ქონების ამხანაგობის საერთო საკუთრებად საჯარო რეესტრში რეგისტრაციის მომენტიდან;

ამავე ხელშეკრულების მე-4 მუხლის შესწავლით დასტურდება, რომ №.... უძრავი ქონება ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ს“ საკუთრებაში გადასცა ნ. ყ-მა, №.... მინის ნაკვეთი – დ. ბ-მ, დ. ქ-ამ, თ. ს-მა, თ. მ-მა და მ. კ-მა, №.... მინის ნაკვეთი – ე. დ-ამ, დ. დ-ამ და ნ. ჩ-მ, №.... მინის ნაკვეთი – კ. ა-ამ, ო. კ-მ და ნ. ა-მ, ხოლო №.... მინის ნაკვეთი – მ. ჭ-ამ;

საკასაციო პალატა მიუთითებს სამოქალაქო კოდექსის 932-ე მუხლზე, რომლითაც განსაზღვრულია ამხანაგობაში შენატანის შეტანის ვალდებულება, ხოლო ნორმის მე-3 ნაწილით დადგენილია წევრთა შენატანების სამართლებრივი სტატუსი, კერძოდ, თუ ხელშეკრულება სხვა რამეს არ ითვალისწინებს, შესა-

ტანები წარმოადგენს მონაწილეთა საერთო საკუთრებას. მონაწილეთა საერთო საკუთრებას შეადგენს ისიც, რაც შეძენილია საერთო საკუთრებაში არსებული უფლების საფუძველზე, ანდა მიღებულია ანაზღაურების სახით საერთო ქონების განადგურების, დაზიანების ან ამოღების გამო.

ზემოაღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ წევრებს შენატანზე საკუთრების უფლება ამხანაგობისათვის არ გადაუციციათ, აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ, საქმეში არ არის წარმოდგენილი სამოქალაქო კოდექსის 183-ე მუხლით გათვალისწინებული ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ საკუთრების უფლების წარმომშობი დოკუმენტი – საჯარო რეესტრის ამონაწერი, რაც დაადასტურებდა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების მომთხოვნი მხარის უფლებას განცხადებაში მითითებულ ქონებაზე, აღნიშნულის საპირისპიროდ, სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ შუამდგომლობას ერთვის საჯარო რეესტრის ამონაწერები, რომლებითაც, რიგ შემთხვევაში, დასტურდება ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ საკუთრება, ხოლო ზოგიერთ ქონებაზე ამავე ამხანაგობის თანასაკუთრება ფიზიკურ პირებთან;

განსახილველი საქმის ფარგლებში მხარეთა შორის სადავოს არ წარმოადგენს მოპასუხეების მიერ ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ საკუთრებაში უძრავი ქონების გადაცემა.

მოცემულ საქმეზე მოპასუხეს ამხანაგობა „ს-ე 4/6“ არ წარმოადგენს, ხოლო ამ ამხანაგობის ის წევრები, რომლებიც ამავე დროულად ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ წევრები არიან, „ს-ე 4/6-ის“ სრულ შემადგენლობას არ ქმნიან.

საკასაციო სასამართლოს შეფასებით, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების ობიექტზე საკუთრების უფლების სწორად განსაზღვრა მნიშვნელოვანია იმდენად, რამდენადაც სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება შეიძლება იყოს ყადაღის დადება ქონებაზე, ფასიან ქალაქებსა თუ ფულად სახსრებზე, რომლებიც მოპასუხეს ეკუთვნის და არის მასთან ან სხვა პირთან. ამდენად, სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების ამ სახის გამოყენების საკანონმდებლო დათქმას წარმოადგენს ის, რომ ქონება უნდა ეკუთვნოდეს მოპასუხეს მიუხედავად იმისა, უზრუნველყოფის ობიექტი მესაკუთრის ფაქტობრივ მფლობელობაში იმყოფება თუ არა.

როგორც უკვე აღინიშნა, ამხანაგობა „ს-ე 4/6“ გამოყენებული ყადაღის გაუქმებას მოითხოვს მხოლოდ №....; №....; №....; №.... უძრავ ქონებებზე იმ საფუძველით, რომ წინამდებარე საქმეზე

იგი მოპასუხეს არ წარმოადგენს, შესაბამისად, სასამართლო არ იყო უფლებამოსილი დაეკმაყოფილებინა ამხანაგობა „ვ-ა 99-ის“ შუამდგომლობა.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს საჩივრის ავტორის ამ არ-გუმენტს და მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატამ არასწორად განმარტა კანონი, შესაბამისად, სახეზეა განჩინების გაუქმე-ბის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლით გათვა-ლისწინებული საფუძველი.

ამასთანავე, პალატა ყურადღებას ამახვილებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 404-ე მუხლის პირველი ნაწილის დათ-ქმაზე, რომ საკასაციო სასამართლო ამონებს გადაწყვეტილე-ბას საკასაციო საჩივრის ფარგლებში და, ვინაიდან, ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ მოთხოვნას არ წარმოადგენს გამოყენებული სარ-ჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გაუქმება საჩივრის ავ-ტორისა და თ. მ-ის თანასაკუთრებაში არსებულ 140,00 კვ.მ უძ-რავ ქონებაზე (№.....), ასევე „ს-ე 4/6-ის“ დირექტორი და ამხანა-გობის წევრთა წარმომადგენელი თ.შ-ი არ წარმოადგენენ თ. გ-ის საპროცესო უფლებების დაცვაზე უფლებამოსილ პირებს, მი-იჩნევს, რომ არ არის უფლებამოსილი, იმსჯელოს და შეფასება მისცეს გასაჩივრებული განჩინების კანონიერებას ზემოაღნიშ-ნულ ქონებებზე უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების ნაწილში.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ უნდა გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამარ-თლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 15 ოქტომბრის განჩინება, ასევე 2013 წლის 11 ნოემბრის განჩინება იმ ნაწილ-ში, რომლითაც ყადაღა დაედო:

ა) ქ.თბილისში, ს-ის ქუჩა №4-ში მდენარე 217.00 კვ.მ №.... უძრავ ქონებას;

ბ) ქ.თბილისში, ს-ის პირველი ჩიხის №3-ში მდებარე 458.00 კვ.მ №.... უძრავ ქონებას;

გ) ქ.თბილისში, ბ-ის ქუჩა №51^ბ-ში მდებარე 197.00 კვ.მ №.... უძრავ ქონებასა და

დ) ქ.თბილისში, ბ-ის მე-2 ჩიხის №1-ში მდებარე 275.00 კვ.მ №.... უძრავი ქონებიდან ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ კუთვნილ წილს – შენობის პირველ სართულზე მდებარე 69,70 კვ. მეტრის სა-ერთო ფართიდან 1/2 ნაწილსა და მე-2 სართულზე მდებარე 102,45 კვ. მეტრს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპ-

როცესო კოდექსის 1971, 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.

2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 15 ოქტომბრისა და 2013 წლის 11 ნოემბრის განჩინებები იმ ნაწილში რომლითაც ყადაღა დაედო:

ა) ქ.თბილისში, ს-ის ქუჩა №4-ში მდებარე 217.00 კვ.მ №... უძრავ ქონებას;

ბ) ქ.თბილისში, ს-ის პირველი ჩიხის №3-ში მდებარე 458.00 კვ.მ №... უძრავ ქონებას;

გ) ქ.თბილისში, ბ-ის ქუჩა №51^ბ-ში მდებარე 197.00 კვ.მ №... უძრავ ქონებასა და

დ) ქ.თბილისში, ბ-ის მე-2 ჩიხის №1-ში მდებარე 275.00 კვ.მ №... უძრავი ქონებიდან ამხანაგობა „ს-ე 4/6-ის“ კუთვნილ წილს – შენობის პირველ სართულზე მდებარე 69,70 კვ. მეტრის საერთო ფართიდან 1/2 ნაწილსა და მე-2 სართულზე მდებარე 102,45 კვ. მეტრს.

საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება

ბანჩინება

№ას-429-408-2015

14 მაისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ბ. ალავიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ნ. ბაქაძური

დავის საგანი: ხელშეკრულების ნაწილობრივ ბათილად ცნო-
ბა, თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

გ.ტ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს „ძ.ბ-ს“ მიმართ და მოითხოვა ქ.ბათუმში, მდებარე მიწის ნაკვეთსა და მასზე განთავსებულ შენობა-ნაგებობაზე არსებული იპოთეკის რეგისტრაციის გაუქმების თაობაზე მოსარჩელესა და შპს „ძ.ბ.“ შორის 2013 წლის 8 თებერვალს დადებული შეთანხმების 1.7. პუნქტის ბათილად ცნობა, ხელშეკრულებით გათვალისწინებული უძრავი ქონების გადაცემის ვადის დარღვევის, ასევე შეთანხმებული ქირის გადაუხდელობის გამო მოპასუხისათვის 7 756.34 აშშ დოლარის, ხელშეკრულებით გადაცემული მიწის დაზუსტებულ და თავდაპირველ მონაცემებს შორის არსებული სხვაობის ღირებულების – 37 540.5 აშშ დოლარის დაკისრება, ასევე დაკისრებული თანხის გადაუხდელობის შემთხვევაში იპოთეკის საგნის იძულებით აუქციონზე რეალიზაციის გზით მისი ამოღება.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 26 დეკემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ, ამასთან, განცხადებით მიმართა სააპელაციო სასამართლოს და მოითხოვა სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენება, კერძოდ, მოპასუხის უძრავ ქონებაზე (მდებარე ქ.ბათუმში,) იძულებითი იპოთეკის გამოყენება; ასევე, კონკრეტული უძრავი ქონების მოპასუხის მიერ განკარგვის შემთხვევაში, შესაძლო შემძენის დავალდეზულება, ნასყიდობის ფასის ნაწილი, დავის საგნის ღირებულე-

ბისა და საპროცესო ხარჯების გათვალისწინებით, შეიტანოს სასამართლოს სადებოზიტიო ანგარიშზე, რაც სააპელაციო პალატის 2015 წლის 11 მარტის განჩინებით არ დაკმაყოფილდა იმ საფუძლით, რომ საჯარო რეესტრში გ.ტ.ს სასარგებლოდ რეგისტრირებული იყო როგორც იპოთეკა (რომლის რეგისტრაციის გაუქმებაც საჯარო რეესტრს აკრძალული ჰქონდა), ასევე ყადაღა (რომელიც მესაკუთრე შპს „ძ.ბ-ს“ უკრძალავდა ნებისმიერი ფორმით ქონების განკარგვას). საქმეში არ იყო წარმოდგენილი ამ ღონისძიებათა გაუქმების დამადასტურებელი განჩინება, რაც გამოორიცხავდა საფრთხის არსებობას, რომ გ.ტ-ს სარჩელის დაკმაყოფილების შემთხვევაში, სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება რაიმე ფორმით დაბრკოლდება. გარდა ამისა, გ.ტ-ს არც სააპელაციო საჩივარში არსებული ხარვეზი ჰქონია გამოსწორებული.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე საჩივარი შეიტანა გ.ტ-მა, მოითხოვა მისი გაუქმება და განცხადების დაკმაყოფილება შემდეგი საფუძვლებით:

სარჩელის უზრუნველყოფასთან დაკავშირებული საქმის მასალები უნდა ერთვოდეს ძირითად სასარჩელო წარმოებას, ის ფაქტი, რომ ეს მასალები მოცემულ საქმეს არ ერთვის, მომჩივნის პრობლემას არ წარმოადგენს. სწორედ იმ მასალებშია განჩინება, რომლითაც გაუქმებულია გასაჩივრებულ განჩინებაში მოხსენიებული სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებები;

ის ფაქტი, რომ გ.ტ-ს სააპელაციო საჩივარი ჯერ არ არის მიღებული განსახილველად, ვერ გახდება მისი სარჩელის უზრუნველყოფაზე უარის თქმის საფუძველი, რადგან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 192-ე მუხლი ითვალისწინებს სარჩელის უზრუნველყოფას ჯერ კიდევ სარჩელის აღძვრამდე. თუ სააპელაციო საჩივარი ხარვეზის შეუვსებლობის გამო დარჩება განუხილველად, ამავე კოდექსის 199¹ მუხლის შესაბამისად, გაუქმდება გამოყენებული სარჩელის უზრუნველყოფაც.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 14 აპრილის განჩინებით გ.ტ-ს საჩივარი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, გასაჩივრებული განჩინება გაუქმდა იმ ნაწილში, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა გ.ტ-ს მოთხოვნა იძულებითი იპოთეკის გამოყენების თაობაზე და სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადება დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ: 45 296.84 აშშ დოლარის გადახდევინების თაობაზე გ.ტ-ს სასარჩელო მოთხოვნების უზრუნველსაყოფად იპოთეკით დაიტვირთა შპს „ძ.ბ-ს“ კუთვნილი უძრავი ნივთი, მდებარე ქალაქ ბათუმში, (საკადასტრო კოდით №.....) და იპოთეკა აღირიც-

ხა საჯარო რეესტრში, დანარჩენ ნაწილში საჩივარი მიჩნეულ იქნა დაუსაბუთებლად და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის შესაბამისად გადმოგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატას შემდეგი დასაბუთებით:

პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველი ნაწილით და განმარტა, რომ სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიება მოსარჩელის სადავოდ გამხდარი უფლება-ინტერესის დროებითი, წინასწარი დაცვის საპროცესო მექანიზმია, რომელიც სასამართლომ მხოლოდ მაშინ შეიძლება ამოქმედოს, თუ: ა) აღძრული (აღსაძრავი) სარჩელი იურიდიულად გამართულია, ე.ი – სარჩელი დაფუძნებულია ისეთ ფაქტებზე, რომელთა დამტკიცების შემთხვევაშიც, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, სარჩელი დაკმაყოფილება; ეს დასკვნა (ვარაუდი), რა თქმა უნდა, არ არის საბოლოო და საქმის არსებითი განხილვის შედეგად შეიძლება შეიცვალოს; ბ) მოსარჩელე უთითებს გარემოებებზე, რომელთა გამოც გაძნელება, ან საერთოდ შეუძლებელი გახდება საქმეზე გამოტანილი სასამართლო გადაწყვეტილების აღსრულება, თუ არ იქნება განხორციელებული სარჩელის უზრუნველყოფის მოსარჩელის მიერ მოთხოვნილი ღონისძიება.

გ.ტ-მა, თანხების გადახდევინება სარჩელით მოითხოვა იმის გამო, რომ მასა და მოპასუხეს შორის 2011 წლის 27 სექტემბერს დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე, მოპასუხეს გადასახდელი აქვს 7 756.34 აშშ დოლარი (ყოველთვიური ქირისა და სახელშეკრულებო ვალდებულებათა დარღვევისათვის გათვალისწინებული ჯარიმის სახით) და 37 540.5 აშშ დოლარი (მოპასუხისათვის ფაქტობრივად ზედმეტად გადაცემული 29 მ² მიწის ნაკვეთის ღირებულება, რითაც მოპასუხემ მიიღო სარგებელი).

სააპელაციო სასამართლომ სარჩელი იურიდიულად გამართულად მიიჩნია, ამასთან, მომჩივანი (განმცხადებელი) მიუთითებდა, რომ მოპასუხის ქონების იპოთეკით დატვირთვით მისი მოთხოვნა იქნებოდა უზრუნველყოფილი სანივთო უფლებით, ხოლო თუ მოპასუხე გაასხვისებდა ამ ქონებას, მაშინ შემძენის დავალდებულებით – ნასყიდობის ფასის ის ნაწილი, რომელიც განკუთვნილი იქნება მოსარჩელის მოთხოვნისა და საპროცესო ხარჯების დასაფარად, განეთავსენინა სასამართლოს სადეპოზიტო ანგარიშზე, დაცული იქნებოდა არა მხოლოდ მოსარჩელის (აპელანტის) ინტერესი, არამედ შემძენისაც, რომელიც საკუთრებაში მიიღებს უფლებრივად უნაკლო ნივთს. ნასყიდო-

ბის ფასის დეპოზიტზე განთავსებით მოსარჩელის სასარგებლოდ არსებული იპოთეკა გაქარწყლდებოდა.

„საალსრულებო წარმოებათა შესახებ“ საქართველოს კანონის 64-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად პალატამ აღნიშნა, რომ კანონმდებლობა ითვალისწინებდა მოვალის (მოპასუხის) ქონების დატვირთვას იპოთეკით მოვალის ნების მიუხედავად. მართალია, მითითებული ნორმა ამ უფლებამოსილებას ანიჭებდა აღმასრულებელს, ისეთი მოთხოვნის აღსრულების უზრუნველსაყოფად, რომლის საფუძვლიანობაც დადასტურებულია იმავე კანონის მე-2 მუხლით გათვალისწინებული შესაბამისი სამართლებრივი აქტით, თუმცა, სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 198-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, ამ უფლებამოსილებით ასევე აღჭურვილი იყო სასამართლოც. მით უფრო, იმ შემთხვევაში, როდესაც მოპასუხის ქონების დატვირთვა იპოთეკით გაცილებით მსუბუქი ხასიათის ღონისძიება იყო, ვიდრე 198-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თუნდაც „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ყადაღის დადება.

რაც შეეხება საჩივრის მეორე მოთხოვნას, იგი პალატამ დაუსაბუთებლად მიიჩნია და აღნიშნა, რომ, ზოგადად, სასამართლო დავას იხილავს კონკრეტული პირების მონაწილეობით. სასამართლოს აქტით ვალდებულება ეკისრება კონკრეტულ პირს, რომლის იდენტიფიცირებაც შესაძლებელია სადავო საკითხის განხილვა-გადანწყვეტისას. დაუშვებელია, სასამართლო გადანწყვეტილება მიმართული იყოს პირთა განუსაზღვრელი წრისადმი, რის გამოც მომჩივნის მეორე მოთხოვნა დაუსაბუთებლად იქნა მიჩნეული.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა საქმის მასალები, სააპელაციო სასამართლოს განჩინების დასაბუთება, გ.ტ-ს საჩივრის საფუძვლიანობა და თვლის, რომ საჩივარი დაუსაბუთებელია და არ ქმნის განცხადებით მოთხოვნილი უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების წინაპირობებს შემდეგი გარემოებების გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 197¹ მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოში საჩივარი განიხილება ამ კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით დადგენილი წესებით. იმავე კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებუ-

ლი წესების დაცვით, ხოლო 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

საკასაციო პალატა უპირველესად ყურადღებას გაამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ მოცემულ შემთხვევაში, შეფასების საგანს წარმოადგენს სააპელაციო პალატის 2015 წლის 11 მარტისა და 14 აპრილის განჩინებების კანონიერება იმ ნაწილში, რომლითაც არ დაკმაყოფილდა განმცხადებლის მოთხოვნა შესაძლო შემძენი მესამე პირის დავალდებულების თაობაზე, სარჩელით მოთხოვნილი, ასევე საპროცესო ხარჯების შესაბამისი თანხის სასამართლოს სადეპიზიტო ანგარიშზე განთავსების თაობაზე. ამ თვალსაზრისით კი, დადგენილია, რომ სარჩელის საგანს წარმოადგენს:

ა) მხარეთა შორის არსებული სახელშეკრულებო ურთიერთობიდან გამომდინარე, მოვალის მხრიდან ვალდებულების არაჯეროვანი შესრულების გამო, თანხის დაკისრება;

ბ) ხელშეკრულებით გათვალისწინებულზე მეტი ოდენობით ფაქტობრივად მიღებული მიწის ნაკვეთის ღირებულების ანაზღაურება;

გ) შეთანხმების ბათილად ცნობა იმ ნაწილში, რომლითაც გაუქმდა მოსარჩელის მოთხოვნის უზრუნველსაყოფად რეგისტრირებული იპოთეკა.

საკასაციო პალატა მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 191-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმადაც, მოსარჩელეს შეუძლია მიმართოს სასამართლოს სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ განცხადებით, რომელიც უნდა შეიცავდეს მითითებას იმ გარემოებებზე, რომელთა გამოც სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას და შესაბამის დასაბუთებას, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიების გატარება მიაჩნია მოსარჩელეს აუცილებლად. თუ სასამართლოს გაუჩნდება დასაბუთებული ვარაუდი, რომ უზრუნველყოფის ღონისძიებათა განუხორციელებლობა გააძნელებს ან შეუძლებელს გახდის გადაწყვეტილების აღსრულებას, იგი გამოიტანს განჩინებას სარჩელის უზრუნველყოფის შესახებ. სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გა-

მოყენება ემყარება მოსამართლის ვარაუდს, რომ მხარის სასარჩელო მოთხოვნა შეიძლება დაკმაყოფილდეს. ასეთი ვარაუდი გავლენას არ ახდენს სასამართლოს მიერ შემდგომი გადანყვეტილების გამოტანაზე.

სარჩელის უზრუნველყოფის ინსტიტუტი ემსახურება მოსარჩელის დარღვეული უფლების აღდგენის ხელშეწყობას, რადგანაც სასამართლო გადანყვეტილებით დადგენილი სამართლებრივი მართლწესრიგის აღსრულებამდე სავალდებულოა კრედიტორის ინტერესების გონივრულ ფარგლებში დაცვა, რათა სამართალწარმოება ფორმალური ხასიათის მატარებელი არ გახდეს.

გასათვალისწინებელია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 198-ე მუხლის პირველი ნაწილის დათქმა იმის შესახებ, რომ საკითხს, თუ სარჩელის უზრუნველყოფის რომელი ღონისძიება უნდა იქნეს გამოყენებული, წყვეტს სასამართლო მოსარჩელის განცხადების შესაბამისად. დასახელებული ნორმა არ შეიძლება განიმარტოს დამოუკიდებლად, არამედ, იგი ავსებს 191-ე მუხლის დათქმას და შეიძლება დავასკვნათ, რომ მოსარჩელეს, რომელიც მოითხოვს უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენებას, ერთი მხრივ, ევალება ამ ინსტიტუტის გამოყენების აუცილებლობის დამტკიცება, ამასთანავე, მანვე სარწმუნოდ უნდა დაასაბუთოს, რომ მოთხოვნილი ღონისძიების სახე დასახელებული მიზნის მიღწევის თანაზომიერი და ადეკვატური საშუალებაა. საკასაციო პალატის აღნიშნული განმარტება ემყარება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 198-ე მუხლის მე-3 ნაწილის ანალიზსაც, რომლის თანახმადაც სასამართლოს შეუძლია გამოიყენოს სხვა ღონისძიებებიც, თუ ეს აუცილებელია სარჩელის უზრუნველყოფისათვის. აუცილებლობის შემთხვევაში შეიძლება დაშვებულ იქნეს სარჩელის უზრუნველყოფის რამდენიმე სახე, თუმცა, მსგავსად ზემოთმითითებული შეფასებისა, ამ ღონისძიებათა გამოყენებაც დამოკიდებულია შუამდგომლობის ავტორის მოტივირებულ მსჯელობაზე.

წარდგენილი განცხადებით, ასევე საჩივრით გ.ტ. უზრუნველყოფის ღონისძიებად მოითხოვს სავარაუდო შემძენის სავალდებულებას, თანხა განათვისოს სადეპოზიტო ანგარიშზე.

საკასაციო პალატა განმცხადებლის ამ მოთხოვნის უმართებულობის თაობაზე სრულად იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას, რომ მართლმსაჯულების აქტი არ შეიძლება მიმართლი იყოს პირთა განუსაზღვრელი წრისადმი და დროებითი ღონისძიების – სარჩელის უზრუნველყოფის სუბიექტად არ შეიძლება იქცეს სავარაუდო მესამე პირი.

ამდენად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ გ.ტ.ს მიერ მოთხოვნილი სარჩელის უზრუნველყოფის კონკრეტული ზომა არ შეესაბამება სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების ინსტიტუტის მიზანს, რის გამოც სააპელაციო სასამართლომ სავსებით მართებულად განუცხადა მხარეს უარი სადავო მოთხოვნის ნაწილში განცხადებისა და საჩივრის დაკმაყოფილებაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. გ.ტ.ს საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს უსაფუძვლობის გამო.
2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 11 მარტისა და 14 აპრილის განჩინებები დარჩეს უცვლელად.
3. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

6. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები

ბანკინება

№ას-677-644-2014

12 თებერვალი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ბ. ალაიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ვ. როინიშვილი,
პ. ქათამაძე

დავის საგანი: განქორწინება, ალიმენტის დაკისრება, წილი
კომპენსაცია

აღწერილობითი ნაწილი:

ს. მ-მ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ი. გ-ის მიმართ ქორწინების შეწყვეტის, ი. გ-ისათვის არასრულწლოვანი შვილის, მ. გ-ის, სასარგებლოდ სარჩელის აღძვრიდან ბავშვის სრულწლოვანებამდე ან სხვა გარემოებების შეცვლამდე ალიმენტის – ყოველთვიურად 300 ლარის დაკისრებისა და თანაცხოვრების პერიოდში შეძენილი ქონებიდან კუთვნილი წილის კომპენსაციის სახით მოპასუხისათვის 2 050 აშშ დოლარის დაკისრების მოთხოვნით. მოსარჩელემ მიუთითა შემდეგ გარემოებებზე:

ს. მ-ე და ი. გ-ე დაქორწინდნენ 2005 წლის 15 ოქტომბერს. 2013 წლიდან მხარეთა შორის ფაქტობრივი საქორწინო ურთიერთობა შეწყვეტილია. ქორწინების პერიოდში შეეძინათ შვილი მ. გ-ე, რომელიც ცხოვრობს დედასთან. მოპასუხე არ ზრუნავს შვილზე.

2013 წლის 6 აპრილს ს. მ-მ და ი. გ-მ შეიძინეს ავტომობილი BMW 520i, სახელმწიფო ნომრით, რომელიც აღირიცხა ი. გ-ის სახელზე. 2013 წლის 12 მაისს მოპასუხემ გაყიდა ავტომობილი.

აუდიტორული დასკვნის თანახმად, ავტომობილი შეფასებულია 2 300 აშშ დოლარად.

2013 წლის 20 ივლისს ს. მ-მ და ი. გ-მ შეიძინეს ავტომობილი BMW 525, სახელმწიფო ნომრით ავტომობილი გაფორმდა ი. გ-ის სახელზე.

აუდიტორული დასკვნის თანახმად, ნივთი შეფასებულია 1 800 აშშ დოლარად.

მოპასუხემ სარჩელი ნაწილობრივ ცნო, კერძოდ, განქორწინ-

ნების ნაწილში დაეთანხმა სასარჩელო მოთხოვნას, ასევე თანხმობა განაცხადა შვილის სასარგებლოდ ალიმენტის – 40 ლარის დაკისრებაზე იმ საფუძვლით, რომ არის უმუშევარი და გააჩნია ჯანმრთელობის პრობლემები, ხოლო ქონებიდან წილის კომპენსაციის მოთხოვნაზე მოპასუხემ უარი განაცხადა და აღნიშნა, რომ ავტომანქანები მეუღლეთა თანასაკუთრებას არ წარმოადგენდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 17 სექტემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, შეწყდა მხარეთა შორის 2005 წლის 15 ოქტომბერს ქ.თბილისის ქორწინების სასახლეში რეგისტრირებული ქორწინება, მოპასუხე ი. გ-ს არასრულწლოვანი მ. გ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა ალიმენტის – ყოველთვიურად 80 ლარის გადახდა სარჩელის აღძვრიდან შვილს სრულწლოვანებამდე ან გარემოების სხვაგვარად შეცვლამდე, დანარჩენ ნაწილში მოსარჩელეს უარი ეთქვა მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 7 მარტის სხდომაზე ი. გ-ის გამოუცხადებლობის გამო მის მიმართ გამოტანილ იქნა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, რომლითაც ს. მ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა, გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 17 სექტემბრის გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში და ამ ნაწილში მიღებული იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ს. მ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა სრულად, ი. გ-ს არასრულწლოვანი მ. გ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა ალიმენტის – 220 ლარის (2013 წლის 17 სექტემბრის გადაწყვეტილებით დაკისრებული 80 ლარის გათვალისწინებით მთლიანად 300 ლარის) გადახდა ყოველთვიურად, სარჩელის აღძვრიდან მ. გ-ის სრულწლოვანების მიღწევამდე ან სხვა გარემოებების შეცვლამდე, მოპასუხეს ს. მ-ის სასარგებლოდ ასევე დაეკისრა მეუღლეთა თანაცხოვრების პერიოდში შეძენილი ორი ავტომანქანის საერთო ღირებულების (4100 აშშ დოლარი) ნახევრის – 2 050 აშშ დოლარის ეკვივალენტი ლარის გადახდა.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის წარმოების განახლების მოთხოვნით სააპელაციო სასამართლოს საჩივრით მიმართა ი. გ-მ, რაც ამავე სასამართლოს 2014 წლის 25 აპრილის განჩინებით არ დაკმაყოფილდა, ხოლო მიღებული და-

უსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა ძალაში შემდეგი დასაბუთებით:

სააპელაციო პალატამ დადგენილად ცნო, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 17 სექტემბრის გადაწყვეტილებით, ს. მ-ის სარჩელი ი. გ-ის მიმართ დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ. აღნიშნული გადაწყვეტილება ალიმენტის ოდენობის განსაზღვრისა და ქონების გაყოფის ნაწილში სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ს. მ-მ.

2014 წლის 7 მარტს, 11:00 საათზე, თბილისის სააპელაციო სასამართლოში გამართულ სხდომაზე არ გამოცხადდა მოწინააღმდეგე მხარე – ი. გ-ე, რომელსაც სასამართლო სხდომის დღის შესახებ ეცნობა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით. ამავე სხდომაზე აპელანტის წარმომადგენელმა – თ. ლ-მა, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის შესაბამისად, იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისა და სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების თაობაზე.

2014 წლის 7 მარტს, ი. გ-ის გამოუცხადებლობის გამო, მის მიმართ გამოტანილ იქნა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, რომლითაც ს. მ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა;

პალატამ მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლზე და აღნიშნა, რომ საჩივრის ავტორს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დაუშვებლობისა და მისი გაუქმების საფუძვლად საჩივარში რაიმე დასაბუთებული არგუმენტი არ მიუთითებია.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე მუხლის პირველი ნაწილის, 73-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ ი. გ-ს 2014 წლის 7 მარტის სხდომის შესახებ ჩაბარდა უწყება, კერძოდ, საქმეში წარმოდგენილი შეტყობინების ბარათის თანახმად, 2014 წლის 20 თებერვალს სასამართლო შეტყობინება ჩაიბარა აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის ოჯახის წევრმა – ე. გ-მ, რაც, სასამართლოს შეფასებით, უდავოდ მოწმობდა ი. გ-ის არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობას.

სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილებით, 230-ე მუხლის პირველი ნაწილით და მიიჩნია, რომ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობა.

პალატამ ასევე მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 440-ე მუხლზე, რომლითაც განსაზღვრულია ზემდგომი ინსტანციის სასამართლოებში წარმომადგენლის დანიშვნის შემ-

თხვევაში ამ უკანასკნელის ადვოკატთა ასოციაციის წევრად ყოფნის სავალდებულობა და აღნიშნა, რომ, მოცემულ შემთხვევაში, თბილისის სააპელაციო სასამართლოში 2014 წლის 22 იანვარს გამართულ სასამართლო სხდომაზე გამოცხადდა ი. გ-ის რწმუნებულებით აღჭურვილი პირი ე. გ-ე, რომელმაც ზემოთ მითითებული ნორმის საფუძველზე, ვერ მიიღო მონაწილეობა საქმის განხილვაში. ამავე სხდომაზე დადგინდა ხარვეზი და მხარეს მიეცა შესაძლებლობა, რომ შემდგომი სხდომისათვის ი. გ-ე სასამართლოში წარმოდგენილი ყოფილიყო პირადად ან სათანადო უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირის (ადვოკატის) მემკვიდრით. 2014 წლის 7 მარტის სასამართლო სხდომაზე, ორდერის საფუძველზე, გამოცხადდა ნ. კ-ი, როგორც ი. გ-ის წარმომადგენელი, თუმცა სასამართლომ აღნიშნული ორდერი, ი. გ-ის წარმომადგენლობის დამადასტურებელ დოკუმენტად არ მიიჩნია, ვინაიდან ორდერი არ შეიცავდა მარწმუნებლის მიერ გამოვლენილი ნების დამადასტურებელ მონაცემებს. 2014 წლის 7 მარტის სხდომაზე წარმოდგენილი ორდერი, სასამართლოს შეფასებით, შესაძლოა, სხვა შემთხვევაში პალატის მხრიდან გამხდარიყო მხარის წარმომადგენლობასთან დაკავშირებით ხარვეზის დადგენის პროცესუალური საფუძველი, თუმცა, კონკრეტულ შემთხვევაში, იმის გათვალისწინებით, რომ წინა სასამართლო სხდომაზე სასამართლომ არ გამოიგნა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ი. გ-ის რწმუნებულებით აღჭურვილ პირს, ოჯახის წევრს – დას (ე. გ-ს) განუმარტა შემდგომ სასამართლო პროცესზე მხარის ან მისგან სათანადო უფლებამოსილებით აღჭურვილი პირის (ადვოკატის) გამოუცხადებლობის შედეგების შესახებ, ამასთან, რადგანაც მხარეს ჰქონდა საკმარისო დრო, შესაბამისი რწმუნებულებით აღეჭურვა წარმომადგენელი ხოლო მან გამოიჩინა გულგრილი დამოკიდებულება და უგულვებლყო სასამართლოს მიერ მიცემული განმარტებები, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების პროცესუალური საფუძველი.

სასამართლომ მხედველობაში მიიღო ასევე დავის საგანიც და მიიჩნია, რომ მოპასუხეს მეტი გულისხმიერების გამოჩენა მოეთხოვებოდა.

არ იქნა გაზიარებული საჩივრის ავტორის პრეტენზია, რომ სარჩელში (სააპელაციო საჩივარში) მითითებული გარემოებები იურიდიულად არ ამართლებდა სასარჩელო მოთხოვნას და ამდენად, არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღების წინაპირობები. ამ თვალსაზრისით პალატამ მიუთითა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 230-ე მუხლის მე-2 ნაწილზე,

230-ე მუხლის პირველ ნაწილზე და აღნიშნა, რომ დადგენილად მიიჩნეოდა შემდეგი გარემოებები:

- ი. გ-ს გააჩნია თავისი საქმიანობა (ვტომობილების იმპორტირება) და შემოსავლის წყარო; ი. გ-ს მ. გ-ის გარდა არ ჰყავს სხვა შვილი;
- ს. მ-ე დასაქმებული არ არის და შემოსავალი არ გააჩნია;
- არასრულწლოვანი მ. გ-ის ნორმალური რჩენა-აღზრდისათვის ყოველთვიურად საჭირო თანხა 300 ლარია;
- მხარეებმა ქორწინების პერიოდში შეიძინეს ორი ავტომობილი, რომელთა საერთო ღირებულებაც შეადგენდა 4 100 აშშ დოლარს.

სამოქალაქო კოდექსის 1198-ე, 1212-ე, 1214-ე, 1158-ე და 1164-ე მუხლების თანახმად, დადგენილად მიჩნეული გარემოებები იურიდიულად ამართლებდა მოსარჩელის მოთხოვნას.

სასამართლოს განმარტებით, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება წარმოადგენს ერთგვარ პროცესუალურ სანქციას პირის მიმართ, რომელიც არასათანადოდ ახორციელებს სასამართლოს დავალებას. ასეთ დროს გადაწყვეტილება გამოიტანება დადგენილად მიჩნეული გარემოებების მატერიალურ კანონმდებლობასთან ფორმალური შესაბამისობის კვლევის საფუძველზე, ისე, რომ სასამართლო არაუფლებამოსილია, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 105-ე მუხლის შესაბამისად, შეაფასოს ფაქტობრივი გარემოებები და საქმეში არსებული მტკიცებულებები, უფრო მეტიც, კანონი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას იმპერატიულად ადგენს, რომ სარჩელში მითითებული გარემოებები დადგენილად მიიჩნევა და მართლმსაჯულება შემოიფარგლება მხოლოდ დადგენილი გარემოებებისა და სასარჩელო მოთხოვნის სამართლებრივი დასაბუთების შემოწმებით, რაც განსახილველ შემთხვევაში, სწორადაა დადგენილი.

სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელ გადაწყვეტილება-სა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინებაზე საკასაციო საჩივარი შეიტანა ი. გ-მ, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება შემდეგი საფუძველებით:

სააპელაციო პალატამ, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განმარტების საწინააღმდეგოდ, არასწორად არ შეაფასა ნ. კ-ის მიერ წარდგენილი უფლებამოსილების დამადასტურებელი დოკუმენტი, რომლითაც დასტურდებოდა ამ უკანასკნელის უფლება, ი. გ-ის სახელით გამოცხადებულიყო სასამართლო სხდომაზე.

უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკის თა-

ნახმად, ადვოკატს უფლება აქვს, სასამართლოში საქმე აწარმოოს ორდერის მეშვეობით, მათ შორის, გამოცხადდეს სასამართლო სხდომაზე და დაიცვას მარწმუნებლის ინტერესები.

საკასაციო სასამართლოს განმარტების შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლოს უნდა დაეშვა ნ. კ-ი საქმის განხილვაში და არ უნდა გამოეტანა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა ი. გ-ის საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობა, საქმის მასალები, შეამოწმა გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 17 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ს. მ-ის სარჩელი ი. გ-ის მიმართ ნაწილობრივ, განქორწინებისა და ალიმენტის სახით 80 ლარის მოპასუხისათვის დაკისრების ნაწილში დაკმაყოფილდა;

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება მისი ნაწილობრივ გაუქმებისა და სარჩელის სრულად დაკმაყოფილების მოთხოვნით სააპელაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ;

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2013 წლის 3 დეკემბრის განჩინებით დაინიშნა სასამართლოს მთავარი სხდომა 2014 წლის 22 იანვარს 11:00 საათზე და სხდომის თაობაზე მხარეებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლების მოთხოვნათა დაცვით ეცნობათ;

2014 წლის 22 იანვრის სხდომის ოქმის თანახმად, სასამართლო სხდომაზე გამოცხადდა ი. გ-ის წარმომადგენელი ე. გ-ე, რომელიც არ იყო ადვოკატი და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 440-ე მუხლის საფუძველზე იგი არ იქნა მიჩნეული აპელანტის მონინალმდეგე მხარის უფლებამოსილ წარმომადგენლად, ამავდროულად არ დაკმაყოფილდა აპელანტის შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე და მხარის ან მისი ადვოკატის პროცესში მონაწილეობის უზრუნველყოფის მიზნით საქმის განხილვა გადაიდო სხვა დროისათვის;

ს. მ-ის სააპელაციო საჩივრის 2014 წლის 19 თებერვალს 17:00 საათზე განხილვის შესახებ მხარეებს ეცნობათ უწყების გაგზავნის გზით, საქმეში წარმოდგენილი საფოსტო შეტყობინებით დასტურდება, რომ ი. გ-ისათვის გაგზავნილი უწყება 2014

წლის 24 იანვარს ჩაბარდა მისი ოჯახის ქმედუნარიან წევრს, ე. გ.-ს;

საქმეში წარმოდგენილი 2014 წლის 7 თებერვლის განცხადებას ერთვის ორდერი, რომლის თანახმადაც ი. გ.-ის ინტერესებს სააპელაციო სასამართლოში იცავს ადვოკატი ნ. კ.-ი;

სასამართლო მოხელის მიერ შედგენილი ცნობის თანახმად, 2014 წლის 19 თებერვალს დანიშნული სხდომა, სასამართლოს არასრული შემადგენლობის გამო, გადაიდო სხვა დროისათვის, შესაბამისად, 2014 წლის 7 მარტს 11:00 საათზე დანიშნული სხდომის (ახალი სხდომის დროის) თაობაზე მხარეებს ეცნობათ უწყების სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლების შესაბამისად ჩაბარების გზით;

სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 7 მარტის სხდომაზე უშუალოდ ი. გ.-ე არ გამოცხადებულა, ამასთან, გამოცხადებული ნ. კ.-ი სასამართლომ არ მიიჩნია მხარის წარმომადგენლად. სასამართლოს შეფასებით, რადგანაც ადვოკატის ორდერი არ შეიცავდა ი. გ.-ის მიერ გამოვლენილ ნებას, გამოცხადებული წარმომადგენლის უფლებამოსილების დამადასტურებელ დოკუმენტად იგი არ მიიჩნეოდა, ამ გარემოების გათვალისწინებით, პალატამ ჩათვალა, რომ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები.

კასატორი არ ეთანხმება სასამართლოს მსჯელობას იმის თაობაზე, რომ ორდერის საფუძველზე ნ. კ.-ს უფლება არ გააჩნდა, დაეცვა აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის ინტერესები, შესაბამისად, სასამართლომ არასწორად ჩათვალა ი. გ.-ე გამოუცხადებლად, რის გამოც არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობა, ამასთანავე, კასატორის მოსაზრებით, სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობა ეწინააღმდეგება საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დამკვიდრებულ ერთგვაროვან პრაქტიკას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივარი შეიძლება ეფუძნებოდეს მხოლოდ იმას, რომ გადაწყვეტილება კანონის დარღვევითაა გამოტანილი. ამავე მუხლის მე-3 ნაწილით კი დადგენილია, რომ საპროცესო სამართლის ნორმების დარღვევა მხოლოდ მაშინ შეიძლება გახდეს გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი, თუ ამ დარღვევის შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი.

საკასაციო სასამართლო, გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების კანონიერების შემოწმების მიზნით, ყურად-

ღებას გაამახვილებს შემდეგზე:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლი სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის მარეგულირებელი სპეციალური ნორმაა, რომელიც ადგენს სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე მხარის გამოუცხადებლობის შედეგებს, კერძოდ, ნორმის პირველი და მე-2 ნაწილებით განსაზღვრულია აპელანტის ან მონინალმდეგე მხარის გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგები, ხოლო მე-3 ნაწილით დადგენილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის მარეგულირებელი ყველა იმ წესის გამოყენების აუცილებლობა, რაც სპეციალურ მონესრიგებას (სსსკ 387-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილები) არ ეწინააღმდეგება.

იმისათვის, რათა სააპელაციო სასამართლოში აპელანტის მონინალმდეგე მხარის გამოუცხადებლობისას გამოტანილ იქნას დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, უნდა შემომდეს არსებობს თუ არა 387-ე მუხლის მე-2 ნაწილით დადგენილი წინაპირობები: ა) საქმის ზეპირ განხილვაზე არ უნდა გამოცხადდეს აპელანტის მონინალმდეგე მხარე; ბ) გამოცხადებული აპელანტი უნდა შუამდგომლობდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის გზით სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების თაობაზე. ამ გარემოებათა კუმულატიურად არსებობა, წარმოადგენს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის ფორმალურ წინაპირობას. 387-ე მუხლის მე-2 ნაწილის არსებობის დადგენის შემდეგ ამავე ნორმის მე-3 ნაწილის დათქმიდან გამომდინარე, სასამართლო ვალდებულია, შეამოწმოს ხომ არ არსებობს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამატკიცებელი გარემოებები, კერძოდ სახეზე ხომ არ არის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევა.

განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო პალატამ დაუსწრებელი გადაწყვეტილებითა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინებით დადგენილად მიიჩნია, რომ საქმის განხილვაზე გამოცხადდა აპელანტის მონინალმდეგე მხარის წარმომადგენელი ნ. კ-ი, რომელმაც საკუთარი უფლებამოსილების დადასტურების მიზნით წარადგინა № 12 ორდერი, სააპელაციო პალატამ კი, იმ საფუძველით, რომ ორდერში გადმოცემული არ იყო ი. გ-ის ნება, ნ. კ-ი არ ჩათვალა უფლებამოსილ წარმომადგენლად და უშუალოდ აპელანტის მონინალმდეგე მხარის სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობა არასაპატიოდ შეაფასა.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სადავო საკითხის სწორად

გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვანია გაირკვეს ადვოკატის უფლებამოსილების მოცულობა (ფარგლები) იმ შემთხვევაში, როდესაც იგი საქმის განხილვაში მონაწილეობს მხოლოდ ადვოკატის ორდერის საფუძველზე.

ამ თვალსაზრისით საყურადღებოა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დამკვიდრებული ერთგვაროვანი პრაქტიკა, კერძოდ, ერთ-ერთ საქმეზე საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ განმარტა შემდეგი: „სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 94-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, სასამართლოში მხარეების წარმომადგენლებად შეიძლება იყვნენ ადვოკატები. ამავე კოდექსის 96-ე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, ადვოკატის უფლებამოსილება დასტურდება შესაბამისი კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

საქართველოში საადვოკატო საქმიანობის განხორციელების წესსა და პირობებს განსაზღვრავს „ადვოკატთა შესახებ“ კანონი. მითითებული კანონის 1.1 მუხლის მიხედვით, საქართველოში საადვოკატო საქმიანობას ახორციელებს ადვოკატი. ამავე კანონის მე-2 მუხლის მიხედვით, საადვოკატო საქმიანობა მოიცავს: ადვოკატის მიერ იურიდიული რჩევის მიცემას იმ პირობათვის, რომელმაც მას დახმარებისათვის მიმართა (კლიენტის); კლიენტის წარმომადგენლობას საკონსტიტუციო დავის, სისხლის, სამოქალაქო ან ადმინისტრაციული სამართლის საქმეზე სასამართლოში, არბიტრაჟში, დაკავების, გამოძიების ორგანოებში; მესამე პირის მიმართ სამართლებრივი დოკუმენტების მომზადებას და კლიენტის სახელით ნებისმიერი დოკუმენტაციის წარდგენას; ისეთი იურიდიული დახმარების გაწევას, რომელიც არ უკავშირდება მესამე პირის წინაშე წარმომადგენლობას.

ზემოხსენებული კანონის მე-4 მუხლი განსაზღვრავს ადვოკატის უფლებებს, კერძოდ, მითითებული მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, ადვოკატს უფლება აქვს წარმოადგინოს და დაიცვას კლიენტი, მისი უფლებები და თავისუფლებები საკონსტიტუციო, უზენაეს და საერთო სასამართლოებში, არბიტრაჟში და გამოძიების ორგანოებში, სხვა ფიზიკურ და იურიდიულ პირებთან. ამავე მუხლის „დ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად კი, ადვოკატს უფლება აქვს ისარგებლოს საპროცესო კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა უფლებებით.

ზემოაღნიშნული ნორმებიდან ცალსახად გამომდინარეობს ადვოკატის უფლებამოსილება, წარმოადგინოს და დაიცვას კლიენტის ინტერესები სასამართლოში.

„ადვოკატთა შესახებ“ კანონის მე-19 მუხლი განსაზღვრავს

საადვოკატო საქმიანობის განხორციელების საფუძველს. კერძოდ, მითითებული მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, ადვოკატი საადვოკატო საქმიანობას ახორციელებს ხელშეკრულების საფუძველზე. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, გამოძიების ორგანოებში ან საქმის სასამართლოში განხილვისას ადვოკატი ვალდებულია საადვოკატო საქმიანობის უფლების დამადასტურებელ მოწმობასთან ერთად წარადგინოს დადგენილი წესით კლიენტის მიერ მასზე გაცემული დოკუმენტი – მინდობილობა ან ორდერი, ხოლო ამავე მუხლის მე-3 ნაწილის მიხედვით, ადვოკატის ორდერის ნიმუშს შეიმუშავებს და ამტკიცებს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭო.

ზემოაღნიშნული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ სასამართლოში საქმის განხილვისას ადვოკატი უფლებამოსილია კლიენტის ინტერესები წარმოადგინოს და დაიცვას როგორც მინდობილობის, ასევე ორდერის საფუძველზე. ამასთან, ორივე შემთხვევაში ადვოკატმა სასამართლოს უნდა წარუდგინოს ასევე საადვოკატო საქმიანობის უფლების დამადასტურებელი მოწმობა. მინდობილობის გაცემის წესს ადგენს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 96-ე მუხლი, ხოლო, ადვოკატის ორდერის ნიმუშს შეიმუშავებს და ამტკიცებს საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭო („ადვოკატთა შესახებ“ კანონის 19.3 მუხლი).

საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭოს 2006 წლის 1 თებერვლის გადაწყვეტილებით დადგენილია ადვოკატთა ასოციაციის წევრის ორდერის სავალდებულო მოთხოვნები.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ზემოაღნიშნული გადაწყვეტილების მოთხოვნათა დაცვით შედგენილი და გაცემული ორდერი უფლებას ანიჭებს ადვოკატს წარმოადგინოს და დაიცვას კლიენტის ინტერესები სასამართლოში. ასეთივე უფლებამოსილებას ადვოკატს ანიჭებს ასევე სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 96-ე მუხლის შესაბამისად გაცემული და გაფორმებული მინდობილობა. აქედან გამომდინარე, შესაძლებელია იმ დასკვნის გაკეთება, რომ ადვოკატის ორდერი, ისევე როგორც მინდობილობა, წარმოადგენს სასამართლოში საქმის წარმოების შესახებ ადვოკატის უფლებამოსილების დამადასტურებელ დოკუმენტს, რომელიც უფლებას აძლევს ადვოკატს მარწმუნებლის სახელით შეასრულოს ყველა საპროცესო მოქმედება, გარდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98-ე მუხლში ჩამოთვლილი საპროცესო მოქმედებებისა. მითითებული ნორმის მი-

ხედვით, უფლებამოსილება სასამართლოში საქმის წარმოების შესახებ უფლებას აძლევს წარმომადგენელს, მარწმუნებლის სახელით შეასრულოს ყველა საპროცესო მოქმედება, გარდა სარჩელის აღძვრისა, არბიტრაჟისათვის საქმის გადაცემისა, სასარჩელო მოთხოვნაზე მთლიანად ან ნაწილობრივ უარის თქმისა, სარჩელის ცნობისა, სარჩელის საგნის შეცვლისა, მორიგეებისა, სასამართლო გადანყვეტილების გასაჩივრებისა, სააღსრულებო ფურცლის გადასახდევინებლად წარდგენისა, მიკუთვნებული ქონების ან ფულის მიღებისა. წარმომადგენლის უფლებამოსილება ამ მუხლში აღნიშნული თითოეული მოქმედების შესრულებისათვის სპეციალურად უნდა იქნეს აღნიშნული მარწმუნებლის მიერ გაცემულ მინდობილობაში.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ დასახელებული ნორმა ადგენს იმ საპროცესო მოქმედებების ამომწურავ ჩამონათვალს, რომელთა შესრულების უფლებაც არა აქვს წარმომადგენელს სპეციალური მინდობილობის გარეშე. იმისდა მიუხედავად, თუ რომელი დოკუმენტის (მინდობილობის თუ ორდერის) საფუძველზე ახორციელებს ადვოკატი წარმომადგენლობას, ყველა შემთხვევაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98-ე მუხლში მითითებულ მოქმედებათა შესრულება მას შეუძლია მხოლოდ მაშინ, როდესაც მარწმუნებლის მიერ გაცემულ მინდობილობაში სპეციალურადაა აღნიშნული ამ მოქმედებათა შესრულებისათვის უფლებამოსილების მინიჭების შესახებ. ეს საპროცესო მოქმედებები უკავშირდება მარწმუნებლის მიერ თავისი მატერიალურ-სამართლებრივი უფლების განკარგვას და ამიტომ, მათ შესახებ სპეციალურად უნდა იყოს აღნიშნული მინდობილობაში. ეს იმას ნიშნავს, რომ ორდერის საფუძველზე ადვოკატს შეუძლია შეასრულოს ყველა საპროცესო მოქმედება, რაც არ არის მითითებული სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 98-ე მუხლში, და რომელთა შესრულება შეუძლია თვითონ მარწმუნებელს. ცხადია, ადვოკატის მიერ ასეთი საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობა გამოიწვევს კანონით გათვალისწინებული, მხარისათვის არასასურველი საპროცესო შედეგის დადგომას (იხ, სუსგ №ას-1614-1608-2011, 21 მაისი, 2012 წელი, №ას-1269-1289-2011, 24 ოქტომბერი 2011 წელი).

საკასაციო პალატა მხედველობაში იღებს იმ გარემოებასაც, რომ სააპელაციო სასამართლოს სხდომა, რომელზე გამოუცხადებლობაც გახდა დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანის საფუძველი, დანიშნული იყო 2014 წლის 7 მარტს, საქმეში წარმოდგენილი ორდერის თანახმად კი, ი. გ-ის ინტერესებს ნ. კ-ნი იცავდა 2014 წლის 6 თებერვლამდე, რადგანაც ორდერში, მისი

მოქმედების ვადად სწორედ ეს თარიღია მითითებული. მართალია, სააპელაციო სასამართლოს არ უმსჯელია ორდერის მოქმედების ვადის თაობაზე, თუმცა საკასაციო პალატა თვლის, რომ მოცემულ შემთხვევაში არც ეს გარემოება შეიძლება დაედოს საფუძვლად აპელანტის მონინაალმდეგე მხარის გამოუცხადებლად მიჩნევასა და ამ მოტივით დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანას.

ამ თვალსაზრისით პალატა მიუთითებს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დამკვიდრებულ ერთგვაროვან პრაქტიკაზე, რომლის თანახმადაც საკასაციო სასამართლომ განმარტა რომ მხარე გამოცხადებულად მიიჩნევა იმ შემთხვევაშიც, თუ სასამართლოს სხდომაზე იგი წარდგენილი იქნება წარმომადგენლის მეშვეობით, რომელის უფლებამოსილებასაც შეიძლება გააჩნდეს გარკვეული ნაკლი.

ასეთ შემთხვევაში წარმომადგენლის გამოცხადება მიაჩნებებს დავის მიმართ მხარის ინტერესის არსებობაზე, რის გამოც სასამართლომ მას უნდა მისცეს გონივრული ვადა არსებული ხარვეზის გამოსასწორებლად და შესაბამისი უფლებამოსილებების მიმნიჭებელი მინდობილობის წარმოსადგენად (იხ. სუსგ №ას-953-1259-07, 31 მარტი, 2008 წელი).

დასახელებული მსჯელობიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით არასწორად იქნა მიჩნეული მონინაალმდეგე მხარე სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლად, ხოლო ამ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ 2014 წლის 25 აპრილის განჩინებით ასევე არასწორად არ გაიზიარა სააპელაციო სასამართლომ საჩივრის ავტორის განმარტება, რომ საქმეში წარმოდგენილი მინდობილობის თანახმად, ი. გ-მ ე. გ-ს ნება დართო, მისი ინტერესების დაცვა სხვა პირისათვის გადაენდო, ადვოკატ ნ. კ-სა და ე. გ-ს შორის დაიდო ხელშეკრულება ი. გ-ის ინტერესების დაცვის თაობაზე, რასაც მოწმობდა ნ.კ-ის მიერ წარდგენილი ორდერი. სასამართლოს კი, ამ ორდერის საფუძველზე ადვოკატი უნდა მიეჩნია გამოუცხადებელი მხარის წარმომადგენლად.

საკასაციო პალატის მიერ ასევე ვერ იქნება გაზიარებული სააპელაციო სასამართლოს დასკვნა იმის თაობაზე, რომ ორდერზე მარწმუნებლის ნება ხელმოწერით უნდა დადასტურებულიყო, რადგანაც ამგვარ დათქმას სსიპ საქართველოს ადვოკატთა ასოციაციის აღმასრულებელი საბჭოს 2006 წლის 1 თებერვლის გადაწყვეტილება არ შეიცავს, ამასთანავე, ვინაიდან სახეზე არ არის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის

პირველი წინაპირობა – მხარის არასაკაპაციო მიზეზით გამოუცხადებლობა, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ დადგენილად მიჩნეული გარემოებებისა და მოთხოვნის იურიდიული მართებულობის შეფასების წინაპირობა აღარ არსებობს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ უნდა გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 7 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ 2014 წლის 25 აპრილის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად უნდა დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო დააბრუნებს საქმეს ხელახლა განსახილველად, მთელი სასამართლო ხარჯები, რაც განეულება ამ საქმის განხილვასთან დაკავშირებით, სარჩელის აღძვრიდან დაწყებული, უნდა შეჯამდეს და შემდეგ განაწილდეს მხარეთა შორის ამ მუხლის მიხედვით. დასახელებული ნორმიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი უნდა გადაწყდეს საქმეზე შემაჯამებელი გადაწყვეტილების გამოტანისას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ი. გ-ის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს.
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 7 მარტის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ ამავე სასამართლოს 2014 წლის 25 აპრილის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.
3. საკასაციო საჩივარზე სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.
4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

**დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის
წინაპირობები**

განჩინება

№ას-470-449-2015

24 ივნისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა**
**შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
ნ. ბაქაქუჩი**

დავის საგანი: უსაფუძვლო გამდიდრებით მიღებული თანხის დაბრუნება

აღწერილობითი ნაწილი:

თ. ბ-ემ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიისა და ააიპ „ქ.თბილისის №... საბავშვო ბაგა-ბაღის“ მიმართ მოპასუხეებისათვის სოლიდარულად უსაფუძვლო გამდიდრებით მიღებული 1912 ლარის დაკისრების შესახებ.

მოსარჩელემ განმარტა, რომ 2008 წლის 24 სექტემბრიდან თ. ბ.-ე ირიცხება სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთიან ბაზაში და მისი სარეიტინგო ქულაა 128 180. მოსარჩელის შვილები – 2008 წლის 23 მაისს დაბადებული ლ. და ლ. ბ.-ეები 2011-2013 წლებში დადიოდნენ №... საბავშვო ბაგა-ბაღში. მოსარჩელეს 2011 წლის ოქტომბრიდან 2013 წლის მაისის ჩათვლით გადახდილი აქვს საბავშვო ბაღის მიერ განეული მომსახურების საფასური ყოველთვიურად ორივე ბავშვზე 112.5 ლარის ოდენობით, რაც ჯამში შეადგენს 1 912 ლარს.

მხარის განმარტებით, ქ.თბილისის მთავრობის 2011 წლის 8 აგვისტოს №21.17.889 დადგენილებით სოციალურად დაუცველი ოჯახების ერთიან ბაზაში რეგისტრირებული ოჯახები, რომელთა სარეიტინგო ქულა 200000-ზე ნაკლებია, გათავისუფლდნენ დაწესებული მომსახურების ღირებულების გადასახადისაგან. ამავ დამდგენილებით განისაზღვრა, რომ ამ ოჯახების ბავშვების მომსახურების ღირებულებას 80 ლარის ოდენობით ნებისმიერ ბაგა-ბაღში აანაზღაურებდა ქ. თბილისის მერია.

მოპასუხეებმა სარჩელი არ ცნეს და მიუთითეს, რომ ბაგა-ბაღს სოციალურად დაუცველი ბავშვების შესახებ ინფორმაცია მოეპოვებოდა შესაბამისი ვებგვერდიდან, რომელზე ინფორმა-

ციის განთავსება ხდებოდა თავად სოციალურად დაუცველი პირების ან, მათი მითითებით, ბაგა-ბაღის ადმინისტრაციის მიერ. მოპასუხეებისათვის უცნობი იყო, იმყოფებოდა თუ არა თ. ბ-ე სოციალურად დაუცველთა ერთიან ბაზაში და ჰქონდა თუ არა 200 000-ზე ნაკლები სარეიტინგო ქულა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 29 მაისის გადაწყვეტილებით თ. ბ-ის სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, ქ.თბილისის მერიას მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 1912 ლარის გადახდა, რაც ქ.თბილისის მერიამ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 11 ნოემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით სააპელაციო საჩივარი, აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, არ დაკმაყოფილდა, რაზეც აპელანტმა შეიტანა საჩივარი.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 6 მარტის განჩინებით საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო პალატის განმარტებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი განსაზღვრავს იმ გარემოებათა წრეს, რომელთა არსებობის შემთხვევაში დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს. ეს გარემოებები მითითებულია 233-ე მუხლის პირველ ნაწილში, მაგრამ ამ მუხლის ჩამონათვალი ამომწურავი არ არის. გამოუცხადებელ მხარეს, რომლის წინააღმდეგაც გამოტანილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, შეუძლია, მიუთითოს სხვა გარემოებებზეც, რაც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის მიზეზი გახდა და რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო, დროულად ეცნობებინა სასამართლოსათვის. ამასთან, კანონმდებელი ავალდებულებს მხარეს, წინასწარ აცნობოს სასამართლოს სხდომაზე მისი გამოცხადების შეუძლებლობის და მიზეზის შესახებ, გარდა იმ შემთხვევებისა, როცა ასეთი შეტყობინება სხდომამდე შეუძლებელია. იმ გარემოებათა დამტკიცების ტვირთი, რომლებზეც მიუთითებს მხარე თავის საჩივარში, როგორც გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზზე, ეკისრება საჩივრის ავტორს, ხოლო ამ გარემოებათა შეფასება იმ თვალსაზრისით, თუ რამდენად საპატიოა მხარის გამოუცხადებლობა, სასამართლოს უფლებამოსილებაა.

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილით და გან-

მარტა, რომ 102-ე მუხლის პირველი ნაწილი განსაზღვრავს იმ მტკიცებულებათა ნუსხას, რომლებიც მხარეებს შეუძლიათ, თავიანთი მოთხოვნების დასადასტურებლად გამოიყენონ. აღნიშნულ მტკიცებულებათაგან არც ერთს არ აქვს უპირატესი იურიდიული მნიშვნელობა, თუმცა რიგ შემთხვევებში ცალკეული გარემოებების დადასტურებისათვის საჭირო მტკიცებულებათა სახეობას განსაზღვრავს კანონი.

მოცემულ შემთხვევაში სადავო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება გასაჩივრებულია სასამართლო სხდომაზე აპელანტის გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის არსებობის საფუძველით, საპატიო მიზეზად კი დასახელებულია ის გარემოება, რომ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის თანამშრომელმა, რომლის დაქვემდებარებაშიც იყო აღნიშნული საქმე, 2014 წლის 31 ოქტომბრის ბრძანების საფუძველზე დატოვა მერიის იურიდიული საქალაქო სამსახური და მერიას არ ჰქონდა გონივრული ვადა, რათა ეფექტურად მოეხდინა მითითებული თანამშრომლისათვის დაკისრებულ მოვალეობათა გადანაწილება შტაბით გათვალისწინებულ სხვა თანამშრომლებზე იმის გათვალისწინებით, რომ ამ პერიოდში რამდენიმე თანამშრომელმა ასევე დატოვა სამსახური და, ფაქტობრივად, არსებობდა შიდა სტრუქტურული საკადრო პრობლემები.

სააპელაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერია წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ორგანოს. საქმის მასალებით დადგენილია, რომ სასამართლოსთან ურთიერთობის განყოფილება, კომპეტენციის ფარგლებში სამსახურის უფროსის მიერ გაცემული მინდობილობის საფუძველზე იცავს ქ. თბილისის მერიის ინტერესებს სასამართლო ორგანოებში. თავის მხრივ, სამსახური და თითოეული განყოფილება შედგება გარკვეული რაოდენობის თანამშრომლებისაგან, რომელთა მიერ უშუალოდ ხორციელდება ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სასამართლოში წარმომადგენლობა.

კონკრეტულ შემთხვევაში, მართალია, ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის თანამშრომელი, რომელიც მოცემულ საქმეზე წარმომადგენლობით უფლებამოსილებას ახორციელებდა, გათავისუფლდა სამსახურიდან, მაგრამ აღნიშნული გარემოება არ წარმოადგენს იმ საპატიო მიზეზს, რის გამოც უნდა გაუქმდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

საქმის მასალებით დადგენილია, რომ მერიის თანამშრომელი სამსახურიდან გათავისუფლდა 2014 წლის 31 ოქტომბრის ბრძანებით, სხდომა კი სასამართლოში დანიშნული იყო 2014 წლის 11 ნოემბერს. უწყება თბილისის მერიას ჩაბარდა ამავე

წლის 18 სექტემბერს. კანონმდებელი მხარეს აკისრებს ვალდებულებას, დროულად აცნობოს სასამართლოს გამოუცხადებლობის შესახებ. სააპელაციო საჩივრის ავტორს წარმოადგენს თბილისის მერია. მას საკმაო დრო ჰქონდა, 2014 წლის 31 ოქტომბრიდან 11 ნოემბრამდე მიეწოდებინა ინფორმაცია სასამართლოსათვის მერიაში მიმდინარე პროცესებისა და გამოუცხადებლობის თაობაზე. აპელანტს შეეძლო, 31 ოქტომბერს ნ. მის გათავისუფლების შემდეგ მიემართა სასამართლოსთვის და ეცნობებინა კონკრეტული რწმუნებულის მიერ ნაწარმოები საქმეების განხილვის გადადების მოთხოვნით, თუნდაც იმ მიზეზით, რომ რამდენიმე იურისტი გათავისუფლდა სამსახურიდან და სასამართლო იმსჯელებდა შუამდგომლობის საფუძვლიანობაზე. სამოქალაქო საპროცესო კანონმდებლობა ანიჭებს მხარეებს გარკვეულ პროცესუალურ ვალდებულებებს, რომელთა დროული შეუსრულებლობა იწვევს პროცესუალურად საზიანო შედეგს.

სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა საჩივრის ავტორის მტკიცება, რომ სასამართლოს არ უნდა მიეღო ფორმალურად სასამართლო უწყების ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიისთვის ჩაბარება.

კონკრეტულ შემთხვევაში, სასამართლო უწყება ჩაბარდა აპელანტს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 73-ე მუხლის მერვე ნაწილით გათვალისწინებული წესის დაცვით. სასამართლოს მიერ გაგზავნილი უწყება ჩაბარდა ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციას. ჩაბარების დასტური ხელმოწერილია ადმინისტრაციული ორგანოს თანამშრომლის მიერ და დამოწმებულია შესაბამისი ბეჭდით. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლად მიიჩნევს იმ საპატიო მიზეზის არსებობას, რომლის თაობაზეც მხარეს არ შეეძლო, თავის დროზე შეეტყობინებინა სასამართლოსთვის. ამგვარ მიზეზად ვერ განიხილება უწყების ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციიდან უფლებამოსილ თანამდებობის პირამდე არმისვლის საკითხი, მით უფრო, რომ დაუსაბუთებელია პოზიცია, თუ რატომ არ შეეძლო მერიას, მიემართა სასამართლოსთვის მისი მონაწილეობით მიმდინარე პროცესების გადადების მოთხოვნით, თუკი გარკვეული პერიოდის განმავლობაში არ ჰყავდა იმ მოხელეების საკმაო რაოდენობა, ვინც უზრუნველყოფს მერიის წარმომადგენლობას სასამართლოში.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ განსახილველ შემთხვევაში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების სამო-

ქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე და 233-ე მუხლებით გათვალისწინებული საფუძველი არ არსებობს.

სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და განჩინება მისი უცვლელად დატოვების შესახებ ქ.თბილისის მერიამ გაასაჩივრა საკასაციო წესით, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად შემდეგი საფუძველებით:

კასატორის მითითებით, ქ.თბილისის საკრებულოს 2006 წლის 12 ოქტომბრის №1-1 გადაწყვეტილებით დამტკიცდა ქ.თბილისის მერიის დებულება, რომლის მე-2 მუხლის მიხედვით, ქ.თბილისის მერია წარმოადგენს თვითმმართველობის ორგანოთა სისტემას, რომელიც უზრუნველყოფს ქ.თბილისის თვითმმართველობის აღმასრულებელ-განმკარგულებელ საქმიანობას. ამავე დებულების მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, დედაქალაქის თვითმმართველობის აღმასრულებელ ორგანოთა სისტემა – ქალაქ თბილისის მერია მოიცავს: ქ. თბილისის მთავრობასა და ქ. თბილისის რაიონების გამგეობებს. დებულების მე-16 მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების თანახმად, საქალაქო სამსახური არის ქ. თბილისის მთავრობის კომპეტენციას მიკუთვნებულ ცალკეულ უფლებამოსილებათა განხორციელების მიზნით, შესაბამისი დარგის მართვისათვის შექმნილი ორგანო, რომელიც ქ. თბილისის მერიის სტრუქტურული ერთეულია. საქალაქო სამსახურის კომპეტენცია, სტრუქტურა და საქმიანობის წესი განისაზღვრება ქ. თბილისის მერის მიერ დამტკიცებულ სამსახურის დებულებით, რომელსაც წარადგენს შესაბამისი სამსახურის ხელმძღვანელი.

ქ. თბილისის მერის 2010 წლის 24 დეკემბრის №28 ბრძანებით დამტკიცებულია ქ. თბილისის მერიის იურიდიული საქალაქო სამსახურის დებულება, რომლის მე-8 მუხლის მე-2 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, სამსახურის შემადგენლობაში შემავალი ერთ-ერთი განყოფილება, კერძოდ, სასამართლოსთან ურთიერთობის განყოფილება კომპეტენციის ფარგლებში სამსახურის უფროსის მიერ გაცემული მინდობილობის საფუძველზე იცავს ქ. თბილისის მერიის (მთავრობის, ადმინისტრაციის, საქალაქო სამსახურების) ინტერესებს სასამართლო ორგანოებში. თავის მხრივ, სამსახური და თითოეული განყოფილება შედგება გარკვეული რაოდენობის შტატით გათვალისწინებული თანამშრომლებისაგან, რომელთა მიერ უშუალოდ ხორციელდება ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის სასამართლოში წარმომადგენლობა.

კასატორმა განმარტა, რომ ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის

მერიის იურიდიული საქალაქო სამსახური 2014 წლის 31 ოქტომბრის ბრძანების საფუძველზე დატოვა თანამშრომელმა, რომლის უშუალო დაქვემდებარებაში იმყოფებოდა აღნიშნული საქმე და სამსახურის უფროსის მიერ გაცემული მინდობილობის საფუძველზე ახორციელებდა მითითებულ საქმეზე ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ინტერესების დაცვას.

ამდენად, სამსახურიდან გათავისუფლების შესახებ ბრძანების გამოცემის მომენტიდან, მას თანმდევი შედეგით შეუწყდა სასამართლოში წარმომადგენლობითი უფლებამოსილება, რის გამოც აღმოჩნდა, რომ სამსახურს მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით სრულყოფილი ინფორმაცია არ გააჩნდა. შესაბამისად, ადმინისტრაციულ ორგანოს ესაჭიროებოდა გონივრული ვადა, რათა ეფექტურად მოეხდინა მითითებულ თანამშრომელზე დაკისრებულ მოვალეობათა გადანაწილება შტატიტ გათვალისწინებულ სხვა თანამშრომლებზე, რაც ტექნიკური თვალსაზრისით გულისხმობდა, თითოეული საქმის (დაახლოებით 100 საქმის) დეტალურ გაცნობას და კონკრეტულ თანამშრომელზე წარმომადგენლობითი უფლებამოსილების გაფორმებას.

მხარის მითითებით, გათავისუფლების შესახებ ბრძანების გამოცემიდან დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებამდე პერიოდი მოიცავდა მხოლოდ 6 სამუშაო დღეს, რაც გულისხმობდა, რომ ადმინისტრაციულ ორგანოს არ გააჩნდა გონივრული ვადა, რათა დაედგინა თითოეული, დაახლოებით 100 საქმის მიმდინარეობის ეტაპი და უზრუნველყო შესაბამისი წარმომადგენლობა. ამასთან, აღნიშნული თანამშრომლის გარდა, მითითებული განყოფილება პირადი განცხადებით დატოვა კიდევ სამმა თანამშრომელმა, რომელთა წარმოებაში არსებულ საქმეებთან დაკავშირებით ადმინისტრაციულ ორგანოს უნდა გაენია ანალოგიური სამუშაოები, რაც კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ ადმინისტრაციულ ორგანოს არ გააჩნდა გონივრული ვადა და შესაძლებლობა, რათა ეფექტურად მოეხდინა წარმოებაში არსებული ყველა და მათ შორის აღნიშნულ საქმეზე რეაგირება.

კასატორის მოსაზრებით, აღნიშნული გარემოებები წარმომადგენდა საპატიო მიზეზს და სააპელაციო პალატამ სასამართლო უწყება მხარეს მხოლოდ ფორმალური თვალსაზრისით არასწორად ჩააბარა. ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილებას ახორციელებდა არა პირადად, არამედ სტრუქტურული ერთეულებისა და დასაქმებულ თანამშრომელთა მეშვეობით. სასამართლოს არ უნდა მიეღო ფორმალურად სასამართლო უწყების ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიისათვის ჩაბარე-

ბა, არამედ სასამართლოს მხედველობაში უნდა მიეღო აღნიშნული უწყების ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის უფლებამოსილ ორგანომდე და უფლებამოსილ თანამდებობის პირამდე მისვლა-არმისვლის საკითხი, რასთან დაკავშირებითაც გათვალისწინებულ უნდა იქნეს ვითარება, რომ ამ პერიოდში მიმდინარეობდა თანამშრომელთა დაქვემდებარებაში არსებული საქმეების შესწავლა და გადახანილება.

ამასთან, კასატორმა მიიჩნია, რომ საქმის მასალებით, სააპელაციო საჩივრის წარდგენიდან დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანამდე, არ დასტურდება ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ საქმის განხილვის ინტერესის დაკარგვის ფაქტი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 14 მაისის განჩინებით ქ.თბილისის მერიის საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად, ხოლო 2015 წლის 10 ივნისის განჩინებით საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის საფუძვლები, შეამოწმა გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთება და მიაჩნია, რომ ქ.თბილისის მერიის საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

მოცემული საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ 2014 წლის 16 სექტემბერს ქ.თბილისის მერიის სააპელაციო საჩივარი თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 29 მაისის გადაწყვეტილებაზე მიღებულ იქნა წარმოებაში და საქმის განხილვა დაიწმინა 2015 წლის 11 ნოემბერს, 12:00 საათზე.

სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა და კასატორს სადავოდ არ გაუხდია, რომ ქ.თბილისის მერიის საქმის განხილვის დანიშვნის შესახებ გაეგზავნა სასამართლო უწყება და 2014 წლის 18 სექტემბერს ჩაბარდა, რაც დადასტურებულია მოხელის ხელმოწერითა და ორგანიზაციის ბეჭდით. ამავე უწყებით მხარეს განემარტა აპელანტის სასამართლოს მთავარ სხდომაზე გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგები.

აღნიშნულის მიუხედავად, სააპელაციო სასამართლო სხდომაზე ქ.თბილისის მერიის წარმომადგენელი არ გამოცხადდა და არც თავისი გამოუცხადებლობის მიზეზის შესახებ სააპელაციო

სასამართლოს არ აცნობა. მონინალმდეგე მხარემ იშუამდგომ-
ლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შესახებ, რის
საფუძველზეც საქმეზე მიღებულ იქნა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება,
სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო
გასაჩივრებული გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლი არეგული-
რებს სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას დაუს-
წრებელი გადაწყვეტილების მიღების წესსა და წინაპირობებს.
აღნიშნული ნორმით გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში კი, გა-
მოიყენება ამ კოდექსში ჩამოყალიბებული ნორმები პირველი
ინსტანციის სასამართლოში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების
გამოტანის შესახებ (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე
მუხლის მესამე ნაწილი, 372-ე მუხლი).

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველი
ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო საჩივრის აღმძვრელი პი-
რი არ გამოცხადდება საქმის ზეპირ განხილვაზე, მონინალმდე-
გე მხარის თხოვნით სააპელაციო სასამართლო გამოიტანს და-
უსწრებელ გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის დაკმაყო-
ფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

დასახელებული ნორმიდან გამომდინარე, სააპელაციო სა-
სამართლო უფლებამოსილია, მიიღოს დაუსწრებელი გადაწყვე-
ტილება, თუ აპელანტი, რომელსაც საქმის განხილვის დრო კა-
ნონით დადგენილი წესით ეცნობა, არასაპატიო მიზეზით არ გა-
მოცხადდა სასამართლო სხდომაზე და არც თავისი გამოცხა-
დების შეუძლებლობის თაობაზე სააპელაციო პალატას არ აც-
ნობა. სასამართლოში მხარის არასაპატიო გამოუცხადებლობას
კანონმდებელი უკავშირებს მის მიერ საქმის განხილვისადმი ინ-
ტერესის დაკარგვის ვარაუდს. ასეთ შემთხვევაში სასამართლო,
მონინალმდეგე მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე, დაუს-
წრებელი გადაწყვეტილებით არ დააკმაყოფილებს სააპელაციო
საჩივარს.

ამდენად, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებისათვის
უნდა არსებობდეს 387-ე მუხლის პირველი ნაწილის შემადგენ-
ლობის ყველა ელემენტი: ა) აპელანტის გამოუცხადებლობა; ბ)
გამოუცხადებლობის არასაპატიო მიზეზი; გ) მონინალმდეგე
მხარის შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გა-
მოტანის შესახებ.

წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის საფუძველად ქ.თბილი-
სის მერია მიუთითებს იმ გარემოებას, რომ საქმის განხილვაზე
აპელანტის გამოუცხადებლობა და აღნიშნულის შესახებ სასა-
მართლოსათვის წინასწარ შეუტყობინებლობა გამონეული იყო

საპატიო მიზეზით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის შესაბამისად ნაწილი განსაზღვრავს ამა თუ იმ საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობის საპატიოდ მიჩნევის წანამდღერებს და ასეთად მიიჩნეოს ავადმყოფობას, ახლო ნათესავის გარდაცვალებას ან სხვა განსაკუთრებულ ობიექტურ გარემოებას, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის საპროცესო მოქმედების შესრულებას.

კანონის მითითებული დანაწესის თანახმად, საპატიოდ ჩაითვლება ისეთი გარემოების არსებობის სარწმუნოდ დადასტურება, რომელიც ობიექტურად შეუძლებელ ხდის მხარის მიერ საპროცესო მოქმედების შესრულებას, მოცემულ შემთხვევაში კი – სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას და აღნიშნულის შესახებ სასამართლოსათვის შეტყობინებას.

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კასატორის მიერ სადავო დაუსრულებელი გადაწყვეტილებისა და განჩინების გაუქმების წინაპირობად მითითებულ გარემოებას, რომ ქ.თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის იურიდიული საქალაქო სამსახური 2014 წლის 31 ოქტომბრის ბრძანების საფუძველზე დატოვა თანამშრომელმა, რომლის უშუალო დაქვემდებარებაში იმყოფებოდა აღნიშნული საქმე და სამსახურის უფროსის მიერ გაცემული მინდობილობის საფუძველზე ახორციელებდა მითითებულ საქმეზე ქ. თბილისის მუნიციპალიტეტის მერიის ინტერესების დაცვას. მითითებულ პირთან ერთად დაკავებული თანამდებობიდან გათავისუფლდა კიდევ რამდენიმე მუშაკი. კასატორის განმარტებით, სასამართლოს წარმოებაში იმყოფებოდა ქ.თბილისის მერიის ასამდე საქმე, შესაბამისად, 2014 წლის 31 ოქტომბრიდან 11 ნოემბრამდე დარჩენილ 6 სამუშაო დღე ადმინისტრაციულ ორგანოსათვის არ აღმოჩნდა გონივრული ვადა, რათა დაედგინა თითოეული საქმის მიმდინარეობის ეტაპი და უზრუნველყო შესაბამისი წარმომადგენლობა. საკასაციო სასამართლო სრულად ეთანხმება სააპელაციო პალატის მსჯელობას, რომ აპელანტს საკმაოდ დრო ჰქონდა, 2014 წლის 31 ოქტომბრიდან 11 ნოემბრამდე მიეწოდებინა ინფორმაცია სასამართლოსათვის მერიაში მიმდინარე პროცესებისა და გამოუცხადებლობის თაობაზე. აპელანტს შეეძლო, 31 ოქტომბერს შესაბამისი მოხელე ნუცა მჭავანაძის გათავისუფლების შემდეგ მიემართა სასამართლოსთვის და ეცნობებინა კონკრეტული რწმუნებულის მიერ ნაწარმოები საქმეების განხილვის გადადების მოთხოვნით, ასევე იმ მიზეზით, რომ რამდენიმე იურისტი გათავისუფლდა სამსახურიდან და სასამართლო იმსჯელებდა შუ-

ამდგომლობის საფუძვლიანობაზე.

საკასაციო სასამართლო დამატებით აღნიშნავს, რომ ქ.თბილისის მერიის სტრუქტურული ქვედანაყოფების სიმრავლის, თავად აღნიშნული ადმინისტრაციული ორგანოს მნიშვნელობისა და სპეციფიკის გათვალისწინებით, რამდენიმე მოხელის სამუშაოდან გათავისუფლება ვერ გახდება იმის საპატიო მიზეზი, რომ აპელანტმა ვერ შეატყობინა სააპელაციო პალატას თავისი გამოუცხადებლობის შესახებ.

საფუძველს მოკლებულია კასატორის ის არგუმენტიც, რომ 6 სამუშაო დღე არაგონივრული ვადა იყო ქ.თბილისის მერიის მონაწილეობით მიმდინარე საქმეებში გასარკვევად. აღნიშნული ვადა სავსებით საკმარისი იქნებოდა საქმეების განხილვის ეტაპის დადგენის მიზნით სააპელაციო სასამართლოსათვის მისამართად, რაც ქ.თბილისის მერიას არ განუხორციელებია.

ამდენად, კასატორმა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლით დადგენილი საპატიო მიზეზის არსებობა სარწმუნოდ ვერ დაადასტურა, რის გამოც არ არსებობს სადავო დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და განჩინების გაუქმების ამავე კოდექსის 241-ე მუხლით განსაზღვრული სამართლებრივი წინაპირობა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

ქ.თბილისის მერიის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 11 ნოემბრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და 2015 წლის 6 მარტის განჩინება დარჩეს უცვლელად.

საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები

ბანჩინება

№ას-982-943-2014

30 ივლისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატის

შემადგენლობა: ნ. ბაქაქუური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: საზოგადოების საბუღალტრო და სხვა დო-
კუმენტების გადაცემა

აღწერილობითი ნაწილი:

ლ. თ-მა სარჩელი აღძრა სასამართლოში შპს „ჰ-ის“ მიმართ საზოგადოების საბუღალტრო და სხვა დოკუმენტების გადაცე-
მის თაობაზე შემდეგი დასაბუთებით:

მოსარჩელე იყო შპს „ჰ-ის“ კაპიტალის 40% წილის მესაკუთ-
რე. არაერთი მოთხოვნის მიუხედავად, მას არ ეძლეოდა საშუა-
ლება გაცნობოდა ინფორმაციას საზოგადოების საქმიანობის შე-
სახებ, რაც გახდა სასამართლოში სარჩელის შეტანის საფუძვე-
ლი.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ ლ. თ-ის მოქ-
მედება ეწინააღმდეგება სამენარმეო და კომერციული საქმიან-
ობის პატიოსან ჩვევებს და მიმართულია საზოგადოების ინ-
ტერესების საზიანოდ, პარტნიორი ბოროტად იყენებს თავის
მდგომარეობას საზოგადოებაში.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 18 ოქტომ-
ბრის გადაწყვეტილებით, ლ. თ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა. შპს
„ჰ-ს“ დაევალა გადაეცა ლ. თ-ისთვის შემდეგი დოკუმენტები:
2010 წლიდან გადაწყვეტილების აღსრულებამდე პერიოდის სა-
ნარმოს საბუღალტრო დოკუმენტაცია, წლიური ბალანსი, მო-
გება-ზარალის უწყისი, პარტნიორთა კრების ყველა ოქმი, სა-
ნარმოს მიერ დადებული ხელშეკრულებები, საბუღალტრო
პროგრამა და საწყობის დათვლის პროგრამა, პირველადი საბუ-
ღალტრო დოკუმენტაცია (შესყიდვები, გაყიდვები შესაბამისი
ანგარიშფაქტურების ჩათვლით), ამონაწერი საბანკო ანგარიშე-
ბიდან, 2011-2012 წლების ინვენტარიზაციის შედეგები და დი-
რექტორის 2011-2012 წლების ანგარიში.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა შპს „ჰ-მა“.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის მიერ 2014 წლის 19 თებერვლის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით აპელანტის მოწინააღმდეგე მხარის წარმომადგენლის შუამდგომლობა აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შესახებ დაკმაყოფილდა: შპს „ჰ-ის“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელი დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2013 წლის 18 ოქტომბრის გადაწყვეტილება.

2014 წლის 19 თებერვლის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება გაასაჩივრა შპს „ჰ-მა“.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 11 ივნისის განჩინებით შპს „ჰ-ის“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდა. უცვლელად დარჩა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 თებერვლის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე შპს „ჰ-მა“ შეიტანა საკასაციო საჩივარი და მოითხოვა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 თებერვლის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამავე სასამართლოს 2014 წლის 11 ივნისის განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნება

კასატორი არსებითად სადავოდ ხდის სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ფაქტობრივ გარემოებებს და აღნიშნავს, რომ არსებობს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და საქმის ხელახლა სააპელაციო სასამართლოში განსახილველად დაბრუნების საფუძველი შემდეგ გარემოებათა გამო:

ლ. თ-ის მიერ დაარსდა შპს „ჰ-ის“ კონკურენტი სანარმო შპს „ჰ. ი-ი“, რომელიც ეწევა იდენტურ საქმიანობას და მისი დაფუძნების მიზანია შპს „ჰ-ის“ გაკოტრება და ბაზრიდან გაძევება. სწორედ ამ მიზნის განსახორციელებლად ესაჭიროება ლ. თ-ს ორგანიზაციის სრული საბუღალტრო დოკუმენტები, რათა შემდგომ მოახდინოს ფასებით მანიპულირება და გაანადგუროს შპს „ჰ-ი“. ამგვარი ქმედებებით იგი ზიანს აყენებს ორგანიზაციას.

კასატორის განმარტებით, ლ. თ-ს წარდგენილი აქვს ასევე სამოქალაქო სარჩელი შპს „ჰ-ის“, მ. ზ-ისა და ნ. ზ-ის მიმართ შპს „ჰ-ის“ დირექტორის, მ. ზ-ისათვის უფლებამოსილების შეწყვე-

ტის, დირექტორის მიერ კომპანიისათვის მიყენებული მატერი-
ალური ზიანის ანაზღაურების, საიჯარო ქირის გადახდისა და
ჩუქების ხელშეკრულების ბათილად ცნობის მოთხოვნით. აღ-
ნიშნულ საქმეში ლ. თ-მა იშუამდგომლა სასამართლოს წინაშე
და მოითხოვა იგივე დოკუმენტები, რომელიც მის მიერ სარჩე-
ლით მოთხოვნილია მოცემულ საქმეში. შუამდგომლობა დაკმა-
ყოფილდა და შპს „ჰ-ს“ დაევალა 2007-2013 წლების აუდიტის
დასკვნის წარმოდგენა. აღნიშნული დასკვნა გადაეცა ლ. თ-ის
წარმომადგენელს.

საკასაციო საჩივრის ავტორის აზრით, იმ პირობებში, თუ ძა-
ლაში დარჩება და კანონიერ ძალაში შევა სააპელაციო სასამარ-
თლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, აღსრულების შემთხვე-
ვაში შპს „ჰ-ი“ იძულებული იქნება გადასცეს მოპასუხეს კომპა-
ნიის 6 წლის საბუღალტრო დოკუმენტაცია, რაზეც უკვე გაცე-
მულია კომპეტენტური სახელმწიფო აუდიტის დასკვნა და იგი
გადაცემულია ლ. თ-ისათვის სასამართლოს განჩინების საფუძ-
ველზე სხვა სამოქალაქო საქმეში. ამრიგად, ეს გადაწყვეტილე-
ბა შექმნის აღსრულების ნაწილში სამართლებრივად აბსურდულ
კაზუსს, რაც არ უნდა იქნას დაშვებული, რადგან ლ. თ-ის მოთ-
ხოვნა დაკმაყოფილებულია. ამრიგად, კასატორის აზრით, დაუ-
საბუთებელია სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება
ფაქტობრივი გარემოებებიდან გამომდინარე და მისი აღსრუ-
ლება ფაქტობრივად შეუძლებელი იქნება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმე-
თა პალატის 2014 წლის 10 ოქტომბრის განჩინებით შპს „ჰ-ის“
საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში სამოქალაქო
საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მიხედვით, დასაშვებობის
შესამოწმებლად.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმე-
თა პალატის 2015 წლის 27 ივლისის განჩინებით შპს „ჰ-ის“ საკა-
საციო საჩივარი შპს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სა-
მოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 თებერვლის დაუს-
წრებელ გადაწყვეტილებასა და ამავე სასამართლოს 2014 წლის
11 ივნისის განჩინებაზე დასაშვებად იქნა ცნობილი.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა შპს „ჰ-ის“ საკასაციო
საჩივრის საფუძვლიანობა, საქმის მასალები, შემოწმა გასაჩივ-
რებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტი-
ლების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების სამართლებრი-
ვი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა

დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

საქმის მასალებით დასტურდება და საკასაციო საჩივრით სადავოდ არ არის გამხდარი ის ფაქტობრივი გარემოება, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 თებერვალს დანიშნული სასამართლო სხდომის თაობაზე მხარეებს ეცნობათ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით. კერძოდ, აპელანტი ორგანიზაციის წარმომადგენელს, მ. რ-ეს უწყება გაეგზავნა ფოსტით და ჩაბარდა 2014 წლის 22 იანვარს. უწყება იმავე დღეს ჩაბარდა მონინალმდევე მხარეს, ლ. თ-ს.

დადგენილია ასევე, რომ 2014 წლის 19 თებერვალს გამართულ სასამართლო სხდომაზე არ გამოცხადდა აპელანტი, ხოლო გამოცხადებულმა მონინალმდევე მხარემ იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე.

საკასაციო სასამართლო, გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების კანონიერების შემოწმების მიზნით, ყურადღებას ამახვილებს შემდეგზე:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლი სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის მარეგულირებელი სპეციალური ნორმაა, რომელიც ადგენს სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე მხარის გამოუცხადებლობის შედეგებს. კერძოდ, ნორმის პირველი და მე-2 ნაწილებით განსაზღვრულია აპელანტის ან მონინალმდევე მხარის გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგები, ხოლო მე-3 ნაწილით დადგენილია დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის მარეგულირებელი ყველა იმ წესის გამოყენების აუცილებლობა, რაც სპეციალურ მოწესრიგებას (სსსკ 387-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილები) არ ეწინააღმდეგება.

იმისათვის, რათა სააპელაციო სასამართლოში აპელანტის გამოუცხადებლობისას გამოტანილ იქნას დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, უნდა შემოწმდეს, არსებობს თუ არა 387-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წინაპირობები: ა) საქმის ზეპირ

განხილვაზე არ უნდა გამოცხადდეს სააპელაციო საჩივრის აღმძვრელი პირი; ბ) გამოცხადებული მონინალმდეგე მხარე უნდა შუამდგომლობდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის გზით სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის თაობაზე. ამ გარემოებათა ერთობლივად არსებობა წარმოადგენს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის ფორმალურ წინაპირობას, თუმცა ზემოაღნიშნული ნორმის მე-3 ნაწილის დათქმიდან გამომდინარე, სასამართლო ყოველთვის არის ვალდებული, შეამოწმოს, ხომ არ არსებობს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, კერძოდ სახეზე ხომ არ არის შემდეგი: ა) გამოუცხადებელი მხარე მონვეული არ იყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით; ბ) სასამართლოსათვის ცნობილი გახდა, რომ ადგილი ჰქონდა დაუძლეველ ძალას ან სხვა მოვლენებს, რომელსაც (რომლებსაც) შეეძლო ხელი შეეშალა სასამართლოში მხარის დროულად გამოცხადებისათვის; გ) გამოუცხადებელ მხარეს დროულად არ ეცნობა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები; დ) არ არსებობს სარჩელის აღძვრის წინაპირობები (სსსკ 233.1 მუხლი).

მოცემულ შემთხვევაში, დავას არ იწვევს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული გარემოებების არარსებობა.

როგორც დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების თაობაზე წარდგენილი საჩივრის შესწავლით დასტურდება, მხარე მის გაუქმებას მოითხოვს საპატიო მიზეზის არსებობით, საპატიო მიზეზად კი, იგი მიიჩნევს შემდეგს:

2014 წლის 19 თებერვალს სასამართლო პროცესის დაწყებამდე აპელანტის წარმომადგენელი ტელეფონით ესაუბრა მოსამართლის თანაშემწეს, აცნობა, რომ ქალაქში არყოფნის გამო ვერ მოახერხებდა სხდომაზე დასწრებას და მოითხოვა სასამართლო პროცესის სხვა დროისთვის გადადება.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების მარეგულირებელ ნორმას წარმოადგენს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი, რომლის თანახმადაც, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

თავის მხრივ, იმას, თუ რა განიხილება სამოქალაქო საპრო-

ცესო კოდექსის მიზნებისათვის საპატიო მიზეზად, განსაზღვრავს ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი, რომლის თანახმად, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას.

დასახელებული ნორმის დეფინიციიდან გამომდინარე, იმისათვის, რომ სასამართლო პროცესზე მხარის გამოუცხადებლობა ან სასამართლოსთვის შუამდგომლობისა და განცხადების წარუდგენლობა საპატიოდ მიიჩნიოს, უნდა არსებობდეს ორი წინაპირობა: 1. გამოუცხადებლობა გამოწვეული უნდა იყოს განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით; და 2. აღნიშნული განსაკუთრებული ობიექტური გარემოება მხარისაგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს უნდა ხდიდეს მხარის პროცესზე გამოცხადებას ან/და გამოცხადების შეუძლებლობის შესახებ სასამართლოსთვის შეტყობინებას. ეს უკანასკნელი შეფასების ობიექტს განეკუთვნება და იმისათვის, რათა სასამართლო მხარის მიერ მითითებული მიზეზი გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზად მიიჩნიოს, უნდა შეექმნას მხარის გამოცხადების ობიექტური შეუძლებლობის მყარი შინაგანი რწმენა.

აღნიშნული მსჯელობის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მხედველობაში ვერ მიიღებს საჩივარში მითითებულ მხარის მხოლოდ სიტყვიერ განმარტებას სასამართლო სხდომაზე აპელანტის გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის არსებობის თაობაზე და განმარტავს, რომ შპს „ჰ-ის“ წარმომადგენლის, მ. რ-ის მიერ მოსამართლის თანაშემწისათვის სატელეფონო საუბრით მიწოდებული ინფორმაცია სასამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობის თაობაზე ვერ მიიჩნევა ორგანიზაციის სასამართლო სხდომაზე აპელანტის გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიჩნევის საკმარის საფუძვლად. აღნიშნული არგუმენტი სრულიად დაუსაბუთებელია და, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის შესაბამისად, რაიმე მტკიცებულებით გამყარებული არ არის. საქმეში არ მოიპოვება არც ერთი დოკუმენტი, რომელიც დაადასტურებდა, რომ კონკრეტულ შემთხვევაში შპს „ჰ-ის“ წარმომადგენელს არ ჰქონდა ობიექტური შესაძლებლობა დასწრებოდა ორგანიზაციის სააპელაციო საჩივრის განხილვას.

თუმცა იმ პირობებშიც კი, თუ აღნიშნული პირის სასამარ-

თლო სხდომაზე გამოუცხადებლობა გამონვეული იყო ობიექტური (საპატიო) მიზეზებით, ეს თავისთავად არ გამორიცხავდა შპს „ჰ-ის“ მიერ საკუთარი უფლებების სხვა უფლებამოსილი წარმომადგენლის მეშვეობით დაცვის შესაძლებლობას. ვინაიდან დადგენილია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, სააპელაციო საჩივრის ავტორი არის იურიდიული პირი, რომელსაც თავისივე ინტერესებიდან გამომდინარე, უნდა უზრუნველყო მისი წარმომადგენლის საპატიო მიზეზით სასამართლო პროცესზე გამოუცხადებლობის პირობებში აღნიშნული პირის ჩანაცვლება სხვა უფლებამოსილი წარმომადგენლით.

საკასაციო სასამართლო ასევე ვერ გაიზიარებს კასატორის პრეტენზიას განსახილველ საქმეში არსებულ ფაქტობრივ გარემოებებთან დაკავშირებით და კიდევ ერთხელ მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომელიც არეგულირებს აპელანტის სასამართლოს სხდომაზე გამოუცხადებლობის შედეგებს.

ზემოაღნიშნული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ, თუ სასამართლო სხდომაზე გამოცხადდა აპელანტის მონინაალმდეგე მხარე (სააპელაციო მოპასუხე), მაგრამ არ გამოცხადდა აპელანტი (სააპელაციო მოსარჩელე), სასამართლოს შეუძლია გამოიტანოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, მაგრამ მხოლოდ ორი პირობის ერთდროულად არსებობისას: პირველი – აპელანტის მონინაალმდეგე მხარემ (სააპელაციო მოპასუხემ) უნდა იშუამდგომლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისა და სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ; მეორე – არ უნდა არსებობდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, რომლებიც გათვალისწინებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლით.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ აპელანტის მონინაალმდეგე მხარემ იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე, ასევე არ არსებობდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლით გათვალისწინებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები.

ზემოაღნიშნული გარემოება, შესაძლებელია ყოფილიყო სააპელაციო სასამართლოში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოება იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო სხდომაზე გამოცხადდებოდა აპელანტი და არ გამოცხადდებოდა მისი მონინაალმდეგე მხარე. ასეთ დროს და-

უსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის ერთ-ერთი აუცილებელი პირობაა ის, რომ სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებდეს აპელანტის მოთხოვნას (სსკ-ის 387.2-ე და 230-ე მუხლები). იმ შემთხვევაში კი, როდესაც სასამართლო სხდომაზე არ ცხადდება თავად აპელანტი, მის წინააღმდეგ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დროს სასამართლო არ აფასებს საქმეში არსებულ მტკიცებულებებს და არც მთლიანად საქმეს სამართლებრივი თვალსაზრისით. სასამართლოს გამოაქვს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო და არა საქმის მასალების მიხედვით.

ამდენად, კასატორის ზემოაღნიშნული პრეტენზია დაუსაბუთებელია და იგი გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და განჩინების გაუქმების საფუძველი ვერ გახდება. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატამ კანონიერად მიიღო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და მართებულად დატოვა იგი ძალაში. შესაბამისად, შპს „ჰ-ის“ საკასაციო საჩივარი უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

რაც შეეხება საკასაციო საჩივრის ავტორის მიერ წარმოდგენილ მტკიცებულებებს, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ისინი უნდა დაუბრუნდეს კასატორს, რადგან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადაწყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში. აღნიშნული ნორმა ადგენს საკასაციო სასამართლოს მიერ ფაქტობრივი გარემოებების შეფასების პროცესუალურ ფარგლებს და მისი შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ საკასაციო სასამართლოში ახალ ფაქტებზე მითითება და ახალი მტკიცებულებების წარმოდგენა არ დაიშვება, შესაბამისად, ახალი მტკიცებულება ვერც სასამართლოს მიერ იქნება გაზიარებული, მიუხედავად იმისა, მხარეს ობიექტურად ჰქონდა თუ არა შესაძლებლობა სასამართლოსათვის მანამდე წარმოედგინა ისინი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 104-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სასამართლო არ მიიღებს, არ გამოითხოვს ან საქმიდან ამოიღებს მტკიცებულებებს, რომლებსაც საქმისათვის მნიშვნელობა არ აქვთ. აღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კასატორს უნდა დაუბრუნდეს მის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები (ლ. თ-ის შუამდგომლობა სარჩელის აღძრვამდე სარჩელის უზრუნველყოფის

ლონისძიების გამოყენების შესახებ; თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 19 მაისის განჩინება სარჩელის აღძრვამდე მისი უზრუნველყოფის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების შესახებ; ლ. თ-ის სარჩელი; შპს „ჰ-ის“ შესაგებელი; ინდ. მენარმე დამოუკიდებელი ექსპერტი „დ. რ-ის“ 2013 წლის 24 დეკემბრის №... ექსპერტიზის დასკვნა თანდართული საილუსტრაციო მასალებით; სასაქონლო ნიშანზე სასაზღვრო ღონისძიებების განხორციელების შესახებ მოთხოვნის რეგისტრაციის თაობაზე სსიპ საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი საქპატენტის 2013 წლის 30 აპრილის №... ბრძანება; საქართველოს პარლამენტთან არსებული აუდიტორული საქმიანობის საბჭო ინდივიდუალური აუდიტორი დ. რ-ის 2014 წლის 24 იანვრის №... დ. რ. აუდიტის დასკვნა; შპს „ჰ-ის“ შეგებებული სარჩელი, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინება შპს „ჰ-ის“ შეგებებული სარჩელის წარმოებაში მიღებისა და სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების შესახებ; 2014 წლის 23 ივლისის სატელეფონო შეტყობინების აქტი; შპს „ჰ-ის“ შესაგებელი; შპს „ჰ-ის“ წარმომადგენლის თ. ლ-ას განცხადება; საგადასახადო შემომწმების აქტისა და თანდართული დოკუმენტების ჩაბარების დამადასტურებელი ხელწერილი; ლ. თ-ის წარმომადგენლის ფ. გ-ის განცხადება 2014 წლის 30 მაისის სარჩელის დაზუსტების თაობაზე; შპს „ჰ-ის“ წარმომადგენლის თ. მ-ის განცხადება შეგებებული სარჩელის გახმობის შესახებ; ლ. თ-ის 2015 წლის 3 თებერვლის განცხადება; თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 3 აპრილის №2/9041 გადაწყვეტილება; ლ. თ-ის სააპელაციო საჩივარი) მთლიანობაში „129“ ფურცლად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. შპს „ჰ-ის“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 19 თებერვლის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ 2014 წლის 11 ივნისის განჩინება დარჩეს უცვლელად;
3. კასატორ შპს „ჰ-ს“ დაუბრუნდეს საკასაციო სასამართლოში მის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებები (ლ. თ-ის შუამ-

დგომლობა სარჩელის აღძრვამდე სარჩელის უზრუნველყოფის ღონისძიების გამოყენების შესახებ; თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 19 მაისის განჩინება სარჩელის აღძრვამდე მისი უზრუნველყოფის ნაწილობრივ დაკმაყოფილების შესახებ; ლ. თ-ის სარჩელი; შპს „ჰ-ის“ შესაგებელი; ინდ. მენარმე დამოუკიდებელი ექსპერტი „დ. რ-ის“ 2013 წლის 24 დეკემბრის №..... ექსპერტიზის დასკვნა თანდართული საილუსტრაციო მასალებით; სასაქონლო ნიშანზე სასაზღვრო ღონისძიებების განხორციელების შესახებ მოთხოვნის რეგისტრაციის თაობაზე სსიპ საქართველოს ინტელექტუალური საკუთრების ეროვნული ცენტრი საქპატენტის 2013 წლის 30 აპრილის №... ბრძანება; საქართველოს პარლამენტთან არსებული აუდიტორული საქმიანობის საბჭო ინდივიდუალური აუდიტორი დ. რ-ის 2014 წლის 24 იანვრის №.. დ.რ. აუდიტის დასკვნა; შპს „ჰ-ის“ შეგებებული სარჩელი, თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის განჩინება შპს „ჰ-ის“ შეგებებული სარჩელის წარმოებაში მიღებისა და სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადების შესახებ; 2014 წლის 23 ივლისის სატელეფონო შეტყობინების აქტი; შპს „ჰ-ის“ შესაგებელი; შპს „ჰ-ის“ წარმომადგენლის თ. ლ-ას განცხადება; საგადასახადო შემონმების აქტისა და თანდართული დოკუმენტების ჩაბარების დამადასტურებელი ხელნერილი; ლ. თ-ის წარმომადგენლის ჯ. გ-ის განცხადება 2014 წლის 30 მაისის სარჩელის დაზუსტების თაობაზე; შპს „ჰ-ის“ წარმომადგენლის თ. მ-ის განცხადება შეგებებული სარჩელის გახმობის შესახებ; ლ. თ-ის 2015 წლის 3 თებერვლის განცხადება; თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 3 აპრილის №2/9041 გადაწყვეტილება; ლ. თ-ის სააპელაციო საჩივარი) მთლიანობაში „129“ ფურცლად;

4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები

განჩინება

№ას-351-334-2015

10 ივნისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბ. ალავიძე,
ნ. ბაქაქუჩი

დავის საგანი: ფულადი ვალდებულების შესრულება, იპო-
თეკით დატვირთული ქონების რეალიზაცია

აღწერილობითი ნაწილი:

დ. ბ-ამ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ლ. ი-ის მიმართ სესხის – 6000 აშშ დოლარისა და სარგებლის – 2550 აშშ დოლარის, სულ – 8550 აშშ დოლარის ანაზღაურების შესახებ. მოსარჩელემ მოითხოვა, თანხის ნებაყოფლობით გადაუხდელობის შემთხვევაში ფულადი ვალდებულების შესასრულებლად სარეალიზაციოდ მიექცეს ლ. ი-ის სახელზე რიცხული უძრავი ქონება.

მხარის განმარტებით, 2012 წლის 21 აგვისტოს მხარეთა შორის გაფორმდა სესხისა და იპოთეკის ხელშეკრულება, რომლითაც მოპასუხემ მოსარჩელისაგან ისესხა 6000 აშშ დოლარი ყოველთვიურად 5%-ის დარიცხვით 6 თვის ვადით. სესხის უზრუნველსაყოფად იპოთეკით დაიტვირთა ლ. ი-ის კუთვნილი უძრავი ნივთი.

2013 წლის 21 თებერვალს სანოტარო წესით ხელშეკრულებაში შეტანილ იქნა ცვლილება და თანხის გადახდის ვადა გაგრძელდა 2014 წლის 21 თებერვლამდე, თუმცა მოპასუხემ ნაკისრი ვალდებულება არ შეასრულა.

მოპასუხემ სარჩელი ნაწილობრივ ცნო და განმარტა, რომ ვალდებულების ნაწილი შეასრულა. შესაბამისად, მოსარჩელისათვის გადასახდელი დარჩა 4350 აშშ დოლარი და 100 ევრო. ამასთან, ლ. ი-მა მიიჩნია, რომ თანხის ამოღება მისი კუთვნილი უძრავი ქონებიდან არ უნდა განხორციელდეს.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 29 აგვისტოს გადაწყვეტილებით დ. ბ-ას სარჩელი დაკმაყოფილდა, რაც მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა

პალატის 2015 წლის 20 იანვრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით ლ. ი-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, რაზეც ლ.ი-მა შეიტანა საჩივარი.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 12 თებერვლის განჩინებით ლ. ი-ის საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება დარჩა უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ სააპელაციო საჩივარი 2014 წლის 26 ნოემბერს მიღებულ იქნა განსახილველად. სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 17 დეკემბრის განჩინებით საქმეზე დაინიშნა მთავარი სხდომა 2015 წლის 20 იანვარს, 14:30 საათზე, რის თაობაზე კანონით დადგენილი წესით ეცნობა ორივე მხარეს, მათ შორის 2014 წლის 29 დეკემბერს ტელეფონოგრამით – ლ. ი-ის რძალ ხ. კ-ეს.

სააპელაციო სასამართლო სხდომაზე აპელანტი არ გამოცხადდა და არც გამოუცხადებლობის მიზეზი სააპელაციო სასამართლოსთვის არ უცნობებია. მონინალმდევე მხარემ იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შესახებ, რაც დაკმაყოფილდა, საქმეზე მიღებულ იქნა დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, რომლითაც ლ. ი-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 29 აგვისტოს გადაწყვეტილება.

ლ. ი-მა საჩივარი დააფუძნა შემდეგ გარემოებებს:

სააპელაციო სასამართლოს 2015 წლის 20 იანვრის სხდომის თაობაზე 2014 წლის 29 დეკემბერს ტელეფონოგრამის გზით ეცნობა მის რძალს – ხ. კ-ეს, თუმცა 2014 წლის 27 დეკემბერს საჩივრის ავტორი დაეცა და მიიღო სხეულის ძლიერი დაჟეჟილობა, რის გამოც გარკვეული პერიოდის მანძილზე მოუწია სახლის პირობებში მკურნალობა წოლითი რეჟიმით. ამას დაერთო არტერიული ჰიპერტენზია და ნერვოზული მდგომარეობა, რამაც უფრო მძიმე მდგომარეობაში ჩააყენა. რადგან სხდომის შესახებ ეცნობა მის რძალს, თავად მოკლებული იყო შესაძლებლობას, წაეკითხა უწყება და გასცნობოდა სხდომაზე გამოუცხადებლობის სამართლებრივ შედეგებს. გასათვალისწინებელია ლ. ი-ის ასაკიც.

მხარის მოსაზრებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 229-ე მუხლი იმპერატიულად არ მოითხოვს მოსარჩელის (აპელანტის) გამოუცხადებლობისას სასამართლოს მიერ აუცილებლად დაუსწრებელი გადაწყვეტილების მიღებას, ეს მისი შესაძლებლობაა და არა ვალდებულება. დაუსწრებელი გადაწყვეტი-

ლება ართმევს შესაძლებლობას, ისარგებლოს სამართლიანი სასამართლოს უფლებით, რადგან არსებობდა საქმის სხვა დროისათვის გადადების საფუძველი.

სააპელაციო პალატის მითითებით, საჩივარს დაერთო ექიმი-ქირურგის – თ. ტ-ის მიერ 2014 წლის 27 დეკემბერს დანიშნული მკურნალობის ამსახველი დოკუმენტი, კარდიოგრამა და რეცეპტი, თუმცა არ არის წარმოდგენილი სამედიცინო დანუსებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი მტკიცებულება, რომელიც დაადასტურებდა ლ. ი-ის იმგვარ ავადმყოფობას, რაც გამორიცხავდა 2015 წლის 20 იანვრის სასამართლო სხდომაზე მის გამოცხადებას.

სააპელაციო პალატის განმარტებით, საჩივრის სამართლებრივი საფუძველია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი, რადგან მომჩივანი ამტკიცებს, რომ მისი გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო საპატიო მიზეზით, კერძოდ, მისი ავადმყოფობით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საჩივრის ავტორს არ წარმოუდგენია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილით გათვალისწინებული მტკიცებულება. გარდა ამისა, მას არც ის დაუსაბუთებია, თუ რატომ არ შეეძლო გამოუცხადებლობის თაობაზე ეცნობებინა სააპელაციო სასამართლოსათვის. მისი ოჯახის ქმედუნარიანი წევრი სხდომის თაობაზე გაფრთხილებულ იქნა სხდომამდე 22 დღით ადრე, რაც სავსებით საკმარისი დროა, რათა თავად მხარის გამოუცხადებლობის პირობებში მას უზრუნველყო წარმომადგენლის გამოცხადება, როგორც ეს განახორციელა საჩივრის განხილვისას, 2015 წლის 12 თებერვლის სხდომაზე.

სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა საჩივრის ავტორის მოსაზრება, რომ აპელანტის გამოუცხადებლობისას, თუ არსებობს მონინალმდევე მხარის შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანაზე, სააპელაციო სასამართლოს უფლებამოსილება და არა ვალდებულება, დააკმაყოფილოს შუამდგომლობა, რადგან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველი ნაწილი იმპერატიულად მიუთითებს, რომ სააპელაციო სასამართლომ უნდა გამოიტანოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ლ. ი-ის საჩივარი დაუსაბუთებელია და გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი არ არსებობს, რის გამოც იგი უნდა დარჩეს ძალაში.

სააპელაციო სასამართლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და განჩინება მისი ძალაში დატოვების შესახებ ლ. ი-მა გაასაჩივრა საკასაციო წესით, მოითხოვა მისი გაუქმება და საქმის დაბრუნება იმავე სასამართლოსათვის ხელახლა განსახილველად შემდეგი საფუძვლებით: კასატორის განმარტებით, დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის საფუძველი იყო ის გარემოება, რომ 2014 წლის 29 დეკემბერს მხარის რძალ ხ. კ-ეს ტელეფონოგრამით ეცნობა 2015 წლის 20 იანვარს, 14.30 საათზე დანიშნული მთავარი პროცესის შესახებ.

შეტყობინების შესახებ 2014 წლის 29 დეკემბრის აქტის შინაარსი კასატორისათვის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის შემდეგ გახდა ცნობილი. აქტით ირკვევა, რომ ტელეფონის ნომერზე (0431) ხ. კ-ეს დაუკავშირდა მოსამართლის თანაშემწე და შეატყობინა, მთავარი სხდომის შესახებ და გააფრთხილა, რომ მხარის ან მისი წარმომადგენლის არყოფნის შემთხვევაში ოჯახის სრულწლოვანი წევრი ან სამუშაო ადგილის ადმინისტრაცია ვალდებულია, სხდომის დღის შესახებ პირადად აცნობოს ადრესატს და გააცნოს ტელეფონოგრამის გადაცემის შესახებ. ხ.კ.-ემ აცნობა ლ. ი-ს, რომ სასამართლოდან თუ რომელიღაც ორგანოდან დაურეკეს, მაგრამ მისი განმარტება ბუნდოვანი იყო. კასატორმა ვერ გააცნობიერა, რომ ეს სასამართლო პროცესთან იყო დაკავშირებული.

კასატორმა მიუთითა, რომ 2014 წლის 27 დეკემბერს ლ. ი-მა მიიღო სხეულის ძლიერი დაჟეჟილობა, ამიტომ გარკვეული პერიოდი სახლის პირობებში მკურნალობდა, იყო მწოლიარე. აღნიშნულს დაერთო არტერიული ჰიპერტენზია, ნევროზი, შაქრიანი დიაბეტი. მხარე პენსიონერია და აქვს მძიმე ეკონომიური მდგომარეობა. შესაბამისად, სახლის პირობებში მკურნალობდა ექიმ-ქირურგთან – თ. ტ-თან. ამიტომ ვერ წარმოადგინა ცნობა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილის შესაბამისად, რომელიც სამედიცინო დაწესებულების ხელმძღვანელის მიერ იქნებოდა ხელმოწერილი.

კასატორმა აღნიშნა, რომ სასამართლო სხდომამდე ლ. ი-მა ვერ მოახერხა წარმომადგენელთან მისვლა, რათა მისი მეშვეობით მონაწილეობა მიეღო საქმის განხილვაში. ავადმყოფობის გამო კი, ვერ შეძლო პირადად გამოცხადებულიყო სასამართლოში. მისთვის უცნობი იყო გამოუცხადებლობის შედეგები, რომლებიც წერილობითი ფორმით არ გადასცემია.

მხარის განმარტებით, ხ. კ-ე კასატორთან მუდმივად არ ცხოვრობს, ის ლ. ი-ის შვილთან ერთად ცხოვრობს ქ. ქ-ში, დამა უორდროპების ქ. №...-ში, ხოლო კასატორი სისტემატიურად

იმყოფება ქ.ქ-ში, წმ.ს.-ის ქ. №...-ში, თუმცა აღნიშნული გარემოებები სასამართლომ სათანადოდ არ გამოიკვლია და არ შეაფასა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 74-ე მუხლთან მიმართებით. სააპელაციო სასამართლოს მცდელობაც არ ჰქონია, პირადად მოეძებნა მხარე და მხოლოდ ამის შემდეგ ჩაებარებინა უწყება მასთან მცხოვრები ოჯახის ქმედუნარიანი წევრისათვის. ამდენად, სააპელაციო პალატამ დაარღვია ზემოაღნიშნული მუხლის მოთხოვნები.

მხარის მოსაზრებით, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება შესაძლებლობას ართმევს კასატორს, ისარგებლოს სამართლიანი სასამართლოს უფლებით. სასამართლოს უნდა მიეცა შესაძლებლობა, საქმის განხილვა გადაედო სხვა დროისათვის, რადგან ხ. კ-ე აპელანტთან მუდმივად მცხოვრები პირი არ არის.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 15 მაისის განჩინებით ლ. ი-ის საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლით და ამავე კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად, ხოლო 2015 წლის 3 ივნისის განჩინებით საკასაციო საჩივარი ცნობილ იქნა დასაშვებად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრის საფუძვლები, შეამოწმა გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთება და მიაჩნია, რომ ლ. ი-ის საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

მოცემული საქმის მასალებიდან ირკვევა, რომ 2014 წლის 26 ნოემბერს ლ. ი-ის სააპელაციო საჩივარი ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 29 აგვისტოს გადაწყვეტილებაზე მიღებულ იქნა წარმოებაში.

სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 17 დეკემბრის განჩინებით საქმეზე 2015 წლის 20 იანვარს, 14:30 საათზე დაინიშნა მთავარი სხდომა, რის თაობაზეც კანონით დადგენილი წესით ეცნობა ორივე მხარეს, მათ შორის 2014 წლის 29 დეკემბერს ტელეფონოგრამა ჩაბარდა ლ. ი-ის რძალს – ხ. კ-ეს. მასვე ეცნობა აპელანტის სასამართლოს მთავარ სხდომაზე გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგების შესახებ.

აღნიშნულის მიუხედავად, სააპელაციო სასამართლო სხდომაზე აპელანტი არ გამოცხადდა და არც თავისი გამოუცხადებლობის მიზეზის შესახებ სააპელაციო სასამართლოს არ აცნო-

ბა. მონინალმდეგე მხარემ იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადან-
ყვეტილების გამოტანის შესახებ, რის საფუძველზეც საქმეზე
მიღებულ იქნა დაუსწრებელი გადანყვეტილება, ლ. ი-ის სააპე-
ლაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, ხოლო ქუთაისის საქალა-
ქო სასამართლოს 2014 წლის 29 აგვისტოს გადანყვეტილება
დარჩა უცვლელად.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლი არეგული-
რებს სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისას დაუს-
წრებელი გადანყვეტილების მიღების წესსა და წინაპირობებს.
აღნიშნული ნორმით გაუთვალისწინებელ შემთხვევებში კი, გა-
მოიყენება ამ კოდექსში ჩამოყალიბებული ნორმები პირველი
ინსტანციის სასამართლოში დაუსწრებელი გადანყვეტილების
გამოტანის შესახებ (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე
მუხლის მესამე ნაწილი, 372-ე მუხლი).

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველი
ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო საჩივრის აღმძვრელი პი-
რი არ გამოცხადდება საქმის ზეპირ განხილვაზე, მონინალმდე-
გე მხარის თხოვნით სააპელაციო სასამართლო გამოიტანს და-
უსწრებელ გადანყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის დაკმაყო-
ფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

დასახელებული ნორმიდან გამომდინარე, სააპელაციო სა-
სამართლო უფლებამოსილია, მიიღოს დაუსწრებელი გადანყვე-
ტილება, თუ აპელანტი, რომელსაც საქმის განხილვის დრო კა-
ნონით დადგენილი წესით ეცნობა, არასაპატიო მიზეზით არ გა-
მოცხადდა სასამართლო სხდომაზე და არც თავისი გამოცხა-
დების შეუძლებლობის თაობაზე სააპელაციო პალატას არ აც-
ნობა. სასამართლოში მხარის არასაპატიო გამოუცხადებლობას
კანონმდებელი უკავშირებს მის მიერ საქმის განხილვისადმი ინ-
ტერესის დაკარგვის ვარაუდს. ასეთ შემთხვევაში სასამართლო,
მონინალმდეგე მხარის შუამდგომლობის საფუძველზე, დაუს-
წრებელი გადანყვეტილებით არ დააკმაყოფილებს სააპელაციო
საჩივარს.

ამდენად, დაუსწრებელი გადანყვეტილების მიღებისათვის
უნდა არსებობდეს 387-ე მუხლის პირველი ნაწილის შემადგენ-
ლობის ყველა ელემენტი: ა) აპელანტის გამოუცხადებლობა; ბ)
გამოუცხადებლობის არასაპატიო მიზეზი; გ) მონინალმდეგე
მხარის შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადანყვეტილების გა-
მოტანის შესახებ.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია და კასატორიც
ადასტურებს, რომ სასამართლოს მთავარი სხდომის 2015 წლის
20 იანვარს დანიშნის თაობაზე ლ. ი-ისათვის შეტყობინების

მიზნით, მოსამართლის თანაშემწემ 2014 წლის 29 დეკემბერს სატელეფონო შეტყობინება ჩააბარა აპელანტის მიერ სააპელაციო საჩივარში მითითებულ ტელეფონის ნომერზე (0431) 27-46-57 ლ. ი-ის რძალს – ხ. კ-ეს.

საკასაციო სასამართლო აქვე აღნიშნავს, რომ აპელანტს სრულიად საკმარისი დრო ჰქონდა პროცესში მონაწილეობისათვის მოსამზადებლად და გონივრულ ვადაში ეცნობა საქმის ზეპირი განხილვის დანიშვნის თაობაზე.

ტელეფონოგრამის ჩაბარებასთან დაკავშირებით ლ. ი-ს დაუსწრებელ გადაწყვეტილებაზე წარდგენილ საჩივარში რაიმე პრეტენზია არ განუცხადებია.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 407-ე მუხლის პირველი ნაწილის პირველი წინადადების მიხედვით, საკასაციო სასამართლო იმსჯელებს მხარის მხოლოდ იმ ახსნა-განმარტებაზე, რომელიც ასახულია სასამართლოთა გადაწყვეტილებებში ან სხდომათა ოქმებში.

კანონის აღნიშნული დანაწესი ადგენს იმ სამართლებრივ ფარგლებს, რომელთა დაცვითაც საკასაციო სასამართლომ უნდა შეამოწმოს სააპელაციო პალატის გადაწყვეტილების კანონიერება. მოცემული ნორმის მიხედვით, საკასაციო სასამართლო ვერ შეაფასებს ისეთ გარემოებებს, რომლებზეც მხარეს სააპელაციო პალატაში არ მიუთითებია.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მოკლებულია შესაძლებლობას, იმსჯელოს საკასაციო საჩივარში მითითებულ ქვემოთ მოყვანილ არგუმენტებზე, რომლებიც ლ. ი-ის საჩივარს საფუძვლად არ დადებია, კერძოდ, რომ ხ. კ-ემ აცნობა ლ. ი-ს „სასამართლოდან, თუ რომელიღაც ორგანოდან“ მისთვის დარეკვის შესახებ, მაგრამ მისი განმარტება ბუნდოვანი იყო. კასატორმა ვერ გააცნობიერა, რომ ეს სასამართლო პროცესთან იყო დაკავშირებული. ამასთან, ხ. კ-ე კასატორთან მუდმივად არ ცხოვრობს, ის ლ. ი-ის შვილთან ერთად ცხოვრობს ქ.ქ.-ში, უ-ს ქ. №...-ში, ხოლო კასატორი სისტემატიურად იმყოფება ქ.ქ.-ში, წმ.ს.-ის ქ. №...-ში. შესაბამისად, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 74-ე მუხლის მიხედვით, სასამართლოს მთავარ სხდომაზე საქმის განხილვის შესახებ სასამართლო უწყების ტელეფონოგრამით მიმღები ხ. კ-ე ლ. ი-თან მცხოვრები ოჯახის ქმედუნარიანი წევრი არ არის.

ასეც რომ არ იყოს, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ კასატორს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლით დადგენილი წესით, სარწმუნო მტკიცებულების წარდგენის გზით არ დაუდასტურებია, რომ ხ. კ-ე ნამდვილად არ ცხოვრობს

აპელანტის ოჯახში და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 74-ე მუხლით გათვალისწინებულ სუბიექტთა წრეს არ განეკუთვნება.

ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ მართებულად ჩათვალა, რომ ლ. ი-ს სასამართლო უწყება კანონით დადგენილი წესით ჩაბარდა, თუმცა იგი საქმის განხილვაზე არ გამოცხადდა და არც თავისი გამოუცხადებლობის შესახებ სასამართლოს არ აცნობა.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს გასაჩივრებული განჩინების დასაბუთებას აპელანტის გამოუცხადებლობის მიზეზის შეფასებასთან დაკავშირებით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მესამე ნაწილი განსაზღვრავს ამა თუ იმ საპროცესო მოქმედების შეუსრულებლობის საპატიოდ მიჩნევის წანამძღვრებს და ასეთად მიიჩნევს ავადმყოფობას, ახლო ნათესავის გარდაცვალებას ან სხვა განსაკუთრებულ ობიექტურ გარემოებას, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის საპროცესო მოქმედების შესრულებას. ავადმყოფობა დადასტურებული უნდა იქნეს სამედიცინო დაწესებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილი დოკუმენტით, რომელიც პირდაპირ მიუთითებს სასამართლო პროცესზე გამოცხადების შეუძლებლობაზე.

ლ. ი-მა განმარტა, რომ 2014 წლის 27 დეკემბერს მიიღო ტრავმა, მკურნალობდა ბინაზე ნოლითი რეჟიმის პირობებში, შეექმნა რთული ფინანსური მდგომარეობა, რის გამოც ვერ შეძლო სასამართლო გამოცხადება და წარმომადგენელთან დაკავშირება, რათა მისი მეშვეობით დაეცვა საკუთარი ინტერესები სასამართლო სხდომაზე. მხარემ საჩივარს დაურთო 2014 წლის 27 დეკემბერს ექიმ-ქირურგ თ. ტ-ისა და ექიმ-კარდიოლოგ ზ. ტ-ის დანიშნულება, კარდიოგრამა და წამლის რეცეპტი.

საკასაციო სასამართლო ეთანხმება სააპელაციო პალატის მსჯელობას, რომ აღნიშნული დოკუმენტები სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლით დადგენილ სამედიცინო დაწესებულების ხელმძღვანელის მიერ ხელმოწერილ მტკიცებულებას არ წარმოადგენს და აპელანტის იმ სახის ავადმყოფობის დამადასტურებლად ვერ გამოდგება, რომელიც სასამართლო სხდომაზე მისი გამოუცხადებლობის მიზეზი გახდებოდა.

ასევე აღსანიშნავია, რომ ლ. ი-მა ვერ დაადასტურა, რატომ ვერ შეძლო თავისი ავადმყოფობის შესახებ ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

ყოველგვარ დასაბუთებასაა მოკლებული კასატორის არგუმენტი, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვე-

ბით მას ეზღუდება სამართლიანი სასამართლოს უფლება.

„ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის“ მე-6 მუხლი ეხება რა სამართლიანი სასამართლო განხილვის უფლებას, პირველი პუნქტით ადგენს, რომ სამოქალაქო უფლებათა და მოვალეობათა განსაზღვრისას ყველას აქვს გონივრულ ვადაში მისი საქმის სამართლიანი და საქვეყნო განხილვის უფლება კანონის საფუძველზე შექმნილი დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი სასამართლოს მიერ.

მნიშვნელოვანია, განიმარტოს, რომ სამართლიანი სასამართლოს უფლება გულისხმობს დავის გადაწყვეტას როგორც მატერიალური, ისე საპროცესო კანონმდებლობის ზედმინვენით დაცვით.

მოცემული განჩინების კვლევითი ნაწილიდან ირკვევა, რომ სადავო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება მიღებულ იქნა კანონის მოთხოვნათა დაცვით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლით დადგენილი მისი გაუქმების წინაპირობების არსებობა კასატორმა ვერ დაამტკიცა, შესაბამისად, ლ. ი-ის მიმართ სამართლიანი სასამართლოს უფლება არ დარღვეულა.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატამ კანონიერად მიიღო სადავო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და მართებულად დატოვა იგი ძალაში, შესაბამისად, ლ. ი-ის საკასაციო საჩივარს უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ 2015 წლის 15 მაისის განჩინებით საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე ლ. ი-ს გადაუვადდა სახელმწიფო ბაჟის – 653 ლარის გადახდა. შესაბამისად, მოცემული საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის პირობებში აღნიშნული თანხის გადახდა უნდა დაეკისროს კასატორს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ლ. ი-ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 20 იანვრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და 2015 წლის 12 თებერვლის განჩინება დარჩეს უცვლელად.

3. კასატორ ლ. ი-ს (პირადი №...) დაეკისროს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ (შემდეგ რეკვიზიტებზე: ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №..., სახაზინო კოდი ...) სახელმწიფო ბაჟის – 653 ლარის გადახდა.

4. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის წინაპირობები

განჩინება

№ას-433-412-2015

27 ივლისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო
საქმეთა პალატის**

**შემადგენლობა: ნ. ბაქაქუური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეიძე**

დავის საგანი: თანხის დაკისრება

აღწერილობითი ნაწილი:

თ. გ-ემ სარჩელი აღძრა სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ მიმართ თანხის დაკისრების თაობაზე შემდეგი დასაბუთებით:

მოსარჩელის განმარტებით, 2012 წლის იანვრიდან 2012 წლის ივნისის ჩათვლით ქ. ქუთაისის ვიცე მერის ი. ჯ-ას დავალებით შეასრულა ქ. ქუთაისში ... საჯარო სკოლის საცურაო აუზის გასახდელის შენობის სარემონტო სამუშაოები, ღირებული 25629.75 ლარად. აღნიშნული შენობა-ნაგებობა საჯარო რეესტრის ჩანაწერების მიხედვით ირიცხება სახელმწიფო საკუთრებად, თუმცა გაწეული ხარჯი მოპასუხეს დღემდე არ აუნაზღაურებია მისთვის.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და განმარტა, რომ წარმოდგენილი მტკიცებულების საფუძველზე არ დგინდება სარემონტო სამუშაოების განევის ფაქტი, არ იკვეთება რამდენად გაიზარდა უძრავი ქონების ღირებულება 2012 წლის იანვრიდან ამავე წლის ივლისის თვის ჩათვლით და სახელმწიფო იღებს თუ არა ამ

გზით რაიმე შემოსავალს.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 30 სექტემბრის გადაწყვეტილებით თ. გ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა. სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს“ თ. გ-ის სასარგებლოდ დაეკისრა 17656.30 ლარის გადახდა.

საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ“.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 იანვრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით თ. გ-ის წარმომადგენლის გ. ჭ-ის შუამდგომლობა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე დაკმაყოფილდა: სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 30 სექტემბრის გადაწყვეტილება.

აღნიშნული დაუსწრებელი გადაწყვეტილება საჩივრით გაასაჩივრა სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ“.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 11 მარტის განჩინებით სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ საჩივარი არ დაკმაყოფილდა: უცვლელი დარჩა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 იანვრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

სსიპ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს სააპელაციო საჩივრის განხილვა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 2014 წლის 29 დეკემბრის განჩინებით დაინიშნა 2015 წლის 21 იანვარს 12 საათზე, რის თაობაზეც მხარეებს ეცნობათ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით – აპელანტი ორგანიზაციის წარმომადგენელს, მ. ტ-ს ტელეფონის მეშვეობით, ხოლო მოწინააღმდეგე მხარეს – სასამართლო უწყების მეშვეობით.

დადგენილია ასევე, რომ 2015 წლის 21 იანვრის სასამართლოს მთავარ სხდომაზე არ გამოცხადდა აპელანტის წარმომადგენელი მ. ტ-ი, რომელსაც გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზებზე სასამართლოსათვის არ უცნობია. მას არც რაიმე შუამდგომლობა წარმოუდგენია სხდომის გადადების თაობაზე.

სასამართლოს მთავარ სხდომაზე გამოცხადებულმა მოწინააღმდეგე მხარის, თ. გ-ის წარმომადგენელმა გ. ჭ-ემ მოითხო-

ვა დაუსწრებელი გადაწყვეტილებების გამოტანა აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო და სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა, რაც ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 იანვრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა: სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელი დარჩა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 30 სექტემბრის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა საჩივრის ავტორის, სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ მოსაზრება, რომ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძველი.

პალატამ უდავოდ დადგენილად მიიჩნია, რომ აპელანტი ორგანიზაციის წარმომადგენელს, მ. ტ-ს 2014 წლის 29 დეკემბერს, 15 საათზე ტელეფონის მეშვეობით ეცნობა 2015 წლის 21 იანვარს 12 საათზე დანიშნული სასამართლოს მთავარი სხდომის შესახებ, ასევე განემარტა გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგები. დადგენილია ასევე, რომ დაუსწრებელი გადაწყვეტილება სასამართლოს მიერ მიღებული იქნა აპელანტის წარმომადგენლის არასაპატიო მიზეზით გამოუცხადებლობის გამო. საპატიო მიზეზად საჩივრის ავტორმა მიუთითა წარმომადგენლის გათავისუფლება თანამდებობიდან, რაც სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა და აღნიშნა, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სასამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას.

პალატამ აღნიშნა, რომ დასახელებული ნორმით დადგენილია ის სავალდებულო წინაპირობები, როდესაც სასამართლო ვალდებულია, მხარის გამოუცხადებლობა ჩათვალოს საპატიოდ.

ის გარემოება, რომ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ 2015 წლის 8 იანვრის №..... ბრძანებით სააგენტოს წარმომადგენელი, მ. ტ-ი გათავისუფლებული იქნა დაკავებული თანამდებობიდან, სააპელაციო სასამართლოს აზრით, ვერ მიიჩნევა მხარის სასამართლო პროცესზე გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზად. პალატამ აღნიშნა, რომ 2014 წლის 29 დეკემ-

ბრიდან 2015 წლის 8 იანვრამდე მ. ტ-ს ჰქონდა შესაძლებლობა და დრო ეცნობებინა მისი მარნმუნებელი სააგენტოსათვის პროცესის დღის დანიშვნის შესახებ, რათა სააგენტოს ჰქონოდა იმის შესაძლებლობა სხვა თანამშრომელი გამოეშვა პროცესზე. შესაბამისად, თუკი მან მარნმუნებელ ორგანიზაციას არ აცნობა პროცესის შესახებ, ეს გარემოება ვერ მიიჩნეოდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების საფუძვლად.

ამასთან, პალატამ დამატებით მიუთითა, რომ სააპელაციო სასამართლო არაა ვალდებული სააგენტოში მიმდინარე სამტატო ცვლილებს ადევნოს თვალყური.

სასამართლომ ასევე უსაფუძვლოდ მიიჩნია სააგენტოს წარმომადგენლის მოსაზრება, რომ რადგან სააგენტომ გაასაჩივრა გადაწყვეტილება ეს მიუთითებდა დავის მიმართ მისი იურიდიული ინტერესის არსებობაზე. პალატამ აღნიშნა, რომ გადაწყვეტილების მხოლოდ გასაჩივრება არ მიუთითებს დავის მიმართ ინტერესის არსებობაზე. საპროცესო კანონმდებლობა ითვალისწინებს მთელ რიგ პროცედურებს პროცესის ჩანიშვნასთან და მიმდინარეობასთან დაკავშირებით, რისი დაცვაც მხარებს ევალებათ. შესაბამისად, მხარე საპროცესო კანონმდებლობით ვალდებულია პროცესზე გამოცხადდეს, მისცეს სასამართლოს ახსნა-განმარტება და ა.შ. ხოლო თუკი ვერ ცხადდება, აცნობოს ამის შესახებ სასამართლოს, რაც მოცემულ შემთხვევაში 2015 წლის 21 იანვარს გამართულ მთავარ სხდომაზე არ მომხდარა. ამდენად, მხოლოდ მითითება, რომ გასაჩივრდა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება და სახეზეა დავის მიმართ იურიდიული ინტერესი, სააპელაციო სასამართლოს აზრით, არ არის დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების კანონით გათვალისწინებული საფუძველი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4 და 102-ე მუხლებზე დაყრდნობით პალატამ აღნიშნა, რომ მოცემულ შემთხვევაში საჩივრის ავტორის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულებით არ დასტურდებოდა სასამართლო სხდომაზე აპელანტის გამოუცხადებლობის საპატიო მიზეზის არსებობა. საჩივრის ავტორის მიერ მითითებული გარემოებები კი (მ. ტ-ის სამსახურიდან გათავისუფლება და დავის მიმართ იურიდიული ინტერესის არსებობა), არ წარმოადგენდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 215-ე მუხლით გათვალისწინებულ საპატიო გარემოებას. შესაბამისად, არ არსებობდა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების სამართლებრივი და ფაქტობრივი საფუძველი.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნულმა სააგენტომ“ შეიტანა საკასაციო საჩივარი

და მოითხოვა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 იანვრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამავე სასამართლოს 2015 წლის 11 მარტის განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა შემდეგი დასაბუთებით:

კასატორის განმარტებით, როგორც პირველმა, ასევე სააპელაციო ინსტანციის სასამართლომ არასწორად განმარტა სამოქალაქო კოდექსის 317-ე, 976-ე და 979-ე მუხლები, არ გაითვალისწინა რომ მხარეთა შორის არსებული ურთიერთობა ნარდობის ხელშეკრულებას წარმოადგენდა, რის გამოც წინამდებარე დავა უნდა მოწესრიგებულიყო ვალდებულებითი სამართლისა და ნარდობის ხელშეკრულების მომწესრიგებელი სპეციალური სამართლებრივი ნორმებით.

კასატორი არ დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას, რომ აპელანტის სასამართლოს სხდომაზე გამოუცხადებლობის გამო არსებობდა სააპელაციო საჩივარზე დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის საფუძველი. რადგან აპელანტ მხარეს წარმოადგენდა ადმინისტრაციული ორგანო, სასამართლო ვალდებული იყო გადაემონებინა ხომ არ არსებობდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები ან სხვა ისეთი საპატიო მიზეზი, რომლის შესახებაც მხარეს არ შეეძლო დროულად ეცნობებინა სასამართლოსათვის. ასეთი ობიექტური მიზეზი კი წამდვილად გააჩნდა სააგენტოს – თანამშრომელი, რომელიც სატელეფონო შეტყობინებით იქნა ინფორმირებული სასამართლოს მიერ, გათავისუფლდა დაკავებული თანამდებობიდან ისე, რომ სააგენტოსთვის არ უცნობებია სასამართლოში მიმდინარე დავის თაობაზე სასამართლო სხდომის თარიღი.

საკასაციო საჩივრის ავტორი მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 230-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმებისა და შესაბამისი ეტაპიდან საქმის განხილვის შესაძლებლობას ითვალისწინებს შემთხვევა, როდესაც საჩივრის განხილვის დროს დადგინდება, რომ მოთხოვნის დაკმაყოფილება იურიდიული თვალსაზრისით არ იყო გამართლებული.

სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ მიაჩნია, რომ კონკრეტულ შემთხვევაში, მოპასუხე სააგენტოს მიერ არასაპატიო მიზეზით სხდომაზე გამოუცხადებლობის შემთხვევაშიც კი არ არსებობდა თ. გ-ის სასარჩელო განცხადების დაკმაყოფილების სამართლებრივი საფუძველი, ვინაიდან იმ შემთხვევაშიც კი, თუკი სასამართლო სარჩელში მითითებულ ფაქ-

ტობრივ გარემოებებს დამტკიცებულად ჩათვლიდა, აპელანტი მხარეს გააჩნდა დასაბუთებული ვარაუდი, რომ სარჩელი არ დაკმაყოფილებოდა, რადგან როგორც პირველი, ასევე სააპელაციო სასამართლოს მიერ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად იქნა მიჩნეული, რომ ქალაქ ქუთაისის მერიასა და თ. გ-ეს შორის დაიდო ზეპირი ხელშეკრულება, რის საფუძველზეც განხორციელდა ქუთაისის მე-... საჯარო სკოლის საცურაო აუზის გასახდელების შენობის სარემონტო სამუშაოები, ქონების მე-საკუთრის თანხმობისა და ამ უკანასკნელის მხრიდან დავალების, ან სხვა სახელშეკრულებო თუ კანონისმიერი საფუძვლის არსებობის გარეშე.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 629-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ნარდობის ხელშეკრულებით მენარდე კისრულობს შეასრულოს ხელშეკრულებით გათვალისწინებული სამუშაო, ხოლო შემკვეთი ვალდებულია გადაუხადოს მენარდეს შეთანხმებული საზღაური. ამასთანავე, ვინაიდან კანონი არ მოითხოვს ნარდობის ხელშეკრულებისათვის წერილობითი ფორმას, ეს ხელშეკრულება შეიძლება, დაიდოს ზეპირადაც.

ამრიგად, მიუხედავად იმისა, რომ მოწმეთა ჩვენებებისა და სხვა წერილობითი დოკუმენტაციის საფუძველზე სასამართლომ ცალსახად დაადგინა თ. გ-ის მიერ ზეპირი ნარდობის ხელშეკრულების საფუძველზე დამკვეთის მიერ განსაზღვრული სამუშაოს შესრულების ფაქტი (თ. გ-ეს მიმოწერა ჰქონდა ქ. ქუთაისის მერთან, სარემონტო სამუშაოებს ზედამხედველობდა მერიის სამსახურის არქიტექტურის სამსახური, სამუშაოების დასრულების შემდეგ თ. გ-ემ მოხსენებითი ბარათით მიმართა ქ. ქუთაისის მერს და წარუდგინა სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ბიუროს 2012 წლი 13 ივლისის საინჟინრო-ტექნიკური ექსპერტიზის დასკვნა, შემდგომი რეაგირებისათვის) ვალდებულება მენარდისათვის განეული სარემონტო ხარჯის ანაზღაურებისა, ორივე ინსტანციის სასამართლომ რატომღაც შემკვეთის ნაცვლად, უსაფუძვლოდ გამდდრების ნორმებზე აპელირებით სწორედ სააგენტოს დააკისრა, რაც კასატორის აზრით, პირდაპირ ეწინააღმდეგება როგორც სახელშეკრულებო ურთიერთობის მარეგულირებელ კონკრეტულ ნორმათა მოთხოვნებს, ასევე სამოქალაქო კოდექსის 349-ე მუხლით გათვალისწინებული ნორმის დანაწესს, რომლის თანახმადაც, მესამე პირის სასარგებლოდ დადებულად ჩათვლება ხელშეკრულება, რომლითაც ხელშეკრულებით გათვალისწინებული შედეგი დგება იმ პირის მიმართ, რომელიც არ არის ხელშეკრუ-

ლების მონაწილე. ამ ჯგუფის ხელშეკრულებათა დამახასიათებელი თავისებურება სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ მესამე პირს უფლებები წარმოეშობა მისი აქტიური მონაწილეობისა და დაინტერესების გარეშე და დაუშვებელია ხელშეკრულება დაიდოს მესამე პირის საზიანოდ. ამასთანავე, ხელშეკრულების მხარეებს არა აქვთ უფლება დადონ ისეთი შეთანხმება, რომელიც რაიმე ვალდებულებას დააკისრებს მესამე პირს ამ უკანასკნელის თანხმობის გარეშე.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე საკასაციო საჩივრის ავტორის აზრით, ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 იანვრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება, ისევე როგორც 2015 წლის 11 მარტის განჩინება უკანონოა, დაუსაბუთებელია და უნდა გაუქმდეს.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 6 მაისის განჩინებით სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ საკასაციო საჩივარი მიღებულ იქნა წარმოებაში სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის მიხედვით, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობა, საქმის მასალები, შეამოწმა გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების სამართლებრივი დასაბუთება და მიიჩნევს, რომ საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგი გარემოებების გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ: ა) კანონის მითითებულ დარღვევას არა აქვს ადგილი; ბ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა; გ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება არსებითად სწორია, მიუხედავად იმისა, რომ გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს შესაბამის დასაბუთებას.

საქმის მასალებით დასტურდება და საკასაციო საჩივრით დადგომ არ არის გამხდარი ის ფაქტობრივი გარემოება, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 29 დეკემბრის განჩინებით სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ სააპელაციო საჩივრის განხილ-

ვა დაინიშნა 2015 წლის 21 იანვარს, 12:00 საათზე.

სასამართლო სხდომის თაობაზე მხარეებს ეცნობათ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით. კერძოდ, აპელანტი ორგანიზაციის წარმომადგენელს, მ. ტ-ს უწყება ჩაბარდა ტელეფონის მეშვეობით 2014 წლის 29 დეკემბერს, ხოლო მონინალმდეგე მხარეს, თ. გ-ეს გაეგზავნა ფოსტით და ჩაბარდა 2014 წლის 30 დეკემბერს.

2015 წლის 21 იანვარს გამართულ სასამართლო სხდომაზე არ გამოცხადდა აპელანტი, ხოლო გამოცხადებულმა მონინალმდეგე მხარემ იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანის თაობაზე.

კასატორი დაუსწრებელი გადანყვეტილების გაუქმებას მოითხოვს იმ საფუძვლით, რომ სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობა საპატიო მიზეზით იყო განპირობებული.

საკასაციო სასამართლო, გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადანყვეტილებისა და ამ გადანყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ განჩინების კანონიერების შემოწმების მიზნით, ყურადღებას ამახვილებს შემდეგზე:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლი სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში საქმის განხილვის მარეგულირებელი სპეციალური ნორმაა, რომელიც ადგენს სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე მხარის გამოუცხადებლობის შედეგებს. კერძოდ, ნორმის პირველი და მე-2 ნაწილებით განსაზღვრულია აპელანტის ან მონინალმდეგე მხარის გამოუცხადებლობის სამართლებრივი შედეგები, ხოლო მე-3 ნაწილით დადგენილია დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანის მარეგულირებელი ყველა იმ წესის გამოყენების აუცილებლობა, რაც სპეციალურ მონესრიგებას (სსსკ 387-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილები) არ ეწინააღმდეგება.

იმისათვის, რათა სააპელაციო სასამართლოში აპელანტის გამოუცხადებლობისას გამოტანილ იქნას დაუსწრებელი გადანყვეტილება, უნდა შემოწმდეს, არსებობს თუ არა 387-ე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი წინაპირობები: ა) საქმის ზეპირ განხილვაზე არ უნდა გამოცხადდეს სააპელაციო საჩივრის აღმძვრელი პირი; ბ) გამოცხადებული მონინალმდეგე მხარე უნდა შუამდგომლობდეს დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანის გზით სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის თაობაზე. ამ გარემოებათა ერთობლივად არსებობა წარმოადგენს დაუსწრებელი გადანყვეტილების გამოტანის ფორმალურ წინაპირობას, თუმცა ზემოაღნიშნული ნორმის მე-3 ნაწილის დათქმიდან გამომდინარე, სასამართლო ყოველთვის

არის ვალდებული, შეამონმოს, ხომ არ არსებობს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, კერძოდ სახეზე ხომ არ არის შემდეგი: ა) გამოუცხადებელი მხარე მონვეული არ იყო სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 70-ე-78-ე მუხლებით დადგენილი წესით; ბ) სასამართლოსათვის ცნობილი გახდა, რომ ადგილი ჰქონდა დაუძლეველ ძალას ან სხვა მოვლენებს, რომელსაც (რომლებსაც) შეეძლო ხელი შეეშალა სასამართლოში მხარის დროულად გამოცხადებისათვის; გ) გამოუცხადებელ მხარეს დროულად არ ეცნობა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები; დ) არ არსებობს სარჩელის აღკვრის წინაპირობები (სსსკ 233.1 მუხლი).

მოცემულ შემთხვევაში, დავას არ იწვევს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული გარემოებების არარსებობა.

როგორც დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების თაობაზე წარდგენილი საჩივრის, ისე საკასაციო საჩივრის შესწავლით უდავოდ დასტურდება, რომ მხარე მის გაუქმებას მოითხოვს საპატიო მიზეზის არსებობით, საპატიო მიზეზად კი, მხარე მიიჩნევს შემდეგს:

„სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ 2015 წლის 8 იანვრის №..... ბრძანებით სააგენტოს წარმომადგენელი, მ. ტ-ი გათავისუფლებული იქნა დაკავებული თანამდებობიდან ისე, რომ სააგენტოსთვის არ უცნობებია სასამართლოში მიმდინარე დავის თაობაზე სასამართლო სხდომის თარიღი.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მიღებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გაუქმების მარეგულირებელ ნორმას წარმოადგენს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 241-ე მუხლი, რომლის თანახმადაც, დაუსწრებელი გადაწყვეტილება უნდა გაუქმდეს და საქმის განხილვა განახლდეს, თუ არსებობს 233-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, ან თუ მხარის გამოუცხადებლობა გამოწვეული იყო სხვა საპატიო მიზეზით, რომლის შესახებაც მას არ შეეძლო თავის დროზე ეცნობებინა სასამართლოსათვის.

თავის მხრივ, იმას, თუ რა განიხილება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მიზნებისათვის საპატიო მიზეზად, განსაზღვრავს ამავე კოდექსის 215-ე მუხლის მე-3 ნაწილი, რომლის თანახმად, საპატიო მიზეზად ჩაითვლება მხარის მიერ შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენის შეუძლებლობა, რაც გამოწვეულია ავადმყოფობით, ახლო ნათესავის გარდაცვალებით ან სხვა განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით, რომელიც მისგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს ხდის სა-

სამართლო პროცესზე გამოცხადებას ან/და შუამდგომლობისა და განცხადების წარდგენას.

დასახელებული ნორმის დეფინიციიდან გამომდინარე, იმისათვის, რომ სასამართლო პროცესზე მხარის გამოუცხადებლობა ან სასამართლოსთვის შუამდგომლობისა და განცხადების წარუდგენლობა საპატიოდ მიიჩნიოს, უნდა არსებობდეს ორი წინაპირობა: 1. გამოუცხადებლობა გამონვეული უნდა იყოს განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებით; და 2. აღნიშნული განსაკუთრებული ობიექტური გარემოება მხარისაგან დამოუკიდებელი მიზეზით შეუძლებელს უნდა ხდიდეს მხარის პროცესზე გამოცხადებას ან/და გამოცხადების შეუძლებლობის შესახებ სასამართლოსთვის შეტყობინებას. ეს უკანასკნელი შეფასების ობიექტს განეკუთვნება და იმისათვის, რათა სასამართლომ მხარის მიერ მითითებული მიზეზი გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიზეზად მიიჩნიოს, უნდა შეექმნას მხარის გამოცხადების ობიექტური შეუძლებლობის მყარი შინაგანი რწმენა.

აღნიშნული მსჯელობის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა დადასტურებულად ვერ მიიჩნევს საჩივარსა და საკასაციო საჩივარში მითითებულ გარემოებებს სასამართლო სხდომაზე აპელანტის გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიზეზის არსებობის თაობაზე და განმარტავს, რომ სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ წარმომადგენლის მ. ტ-ის თანამდებობიდან განთავისუფლება და ის გარემოება, რომ მას სააგენტოსთვის არ უცნობებია სასამართლოში მიმდინარე დავის თაობაზე, ვერ მიიჩნევა ორგანიზაციის სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობის საპატიოდ მიჩნევის საკმარის საფუძვლად.

მოცემულ შემთხვევაში, დადგენილია, რომ სააპელაციო საჩივრის ავტორი არის იურიდიული პირი – სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტო“, რომლის ინტერესებს სასამართლოში იცავს ორგანიზაციის თანამშრომელი. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ იმ პირობებშიც კი, თუ აღნიშნული თანამშრომლის სასამართლო სხდომაზე გამოუცხადებლობა გამონვეული იყო ობიექტური (საპატიოდ) მიზეზებით, აღნიშნული თავისთავად არ გამოორიცხავდა სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ მიერ საკუთარი უფლებების სხვა თანამშრომლის/უფლებამოსილი წარმომადგენლის მეშვეობით დაცვის შესაძლებლობას. უფრო მეტიც, მოცემულ შემთხვევაში სააგენტოს, თავისივე ინტერესებიდან გამომდინარე, უნდა განეხორციელებინა კონტროლი გათავისუფლებული თანამშრომლის გამგებლობაში არსებულ საქმეებზე და აღნიშნული პირი ჩაენაცვლებინა სხვა უფლებამოსილი წარმომადგენლით.

საკასაციო სასამართლო ასევე ვერ გაიზიარებს კასატორის პრეტენზიას, რომ აპელანტის არასაპატიო მიზეზით სხდომაზე გამოუცხადებლობის შემთხვევაშიც კი არ არსებობდა თ. გ-ის სასარჩელო განცხადების დაკმაყოფილების სამართლებრივი საფუძველი, ვინაიდან მოთხოვნის დაკმაყოფილება იურიდიული თვალსაზრისით არ იყო გამართლებული.

პალატა კიდევ ერთხელ მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 387-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომელიც არეგულირებს აპელანტის სასამართლოს სხდომაზე გამოუცხადებლობის შედეგებს.

ზემოაღნიშნული ნორმის შინაარსიდან გამომდინარეობს, რომ, თუ სასამართლო სხდომაზე გამოცხადდა აპელანტის მონინაალმდეგე მხარე (სააპელაციო მოპასუხე), მაგრამ არ გამოცხადდა აპელანტი (სააპელაციო მოსარჩელე), სასამართლოს შეუძლია გამოიტანოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო, მაგრამ მხოლოდ ორი პირობის ერთდროულად არსებობისას: პირველი – აპელანტის მონინაალმდეგე მხარემ (სააპელაციო მოპასუხემ) უნდა იშუამდგომლოს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანისა და სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ; მეორე – არ უნდა არსებობდეს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები, რომლებიც გათვალისწინებულია სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლით.

განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით ირკვევა, რომ აპელანტის მონინაალმდეგე მხარემ იშუამდგომლა დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის თაობაზე, ასევე არ არსებობდა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 233-ე მუხლით გათვალისწინებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოებები.

ზემოაღნიშნული გარემოება, შესაძლებელია ყოფილიყო სააპელაციო სასამართლოში დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის დამაბრკოლებელი გარემოება იმ შემთხვევაში, თუ სასამართლო სხდომაზე გამოცხადებოდა აპელანტი და არ გამოცხადებოდა მისი მონინაალმდეგე მხარე. ასეთ დროს დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტანის ერთ-ერთი აუცილებელი პირობაა ის, რომ სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები იურიდიულად ამართლებდეს აპელანტის მოთხოვნას (სსკ-ის 387.2-ე და 230-ე მუხლები). იმ შემთხვევაში კი, როდესაც სასამართლო სხდომაზე არ ცხადდება თავად აპელანტი, მის ნინაალმდეგ დაუსწრებელი გადაწყვეტილების გამოტა-

ნის დროს სასამართლო არ აფასებს საქმეში არსებულ მტკიცებულებებს და არც მთლიანად საქმეს სამართლებრივი თვალსაზრისით. სასამართლოს გამოაქვს დაუსწრებელი გადაწყვეტილება სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ აპელანტის გამოუცხადებლობის გამო და არა საქმის მასალების მიხედვით.

ამდენად, კასატორის ზემოაღნიშნული პრეტენზიაც დაუსაბუთებელია და იგი გასაჩივრებული დაუსწრებელი გადაწყვეტილებისა და განჩინების გაუქმების საფუძველი ვერ გახდება. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო პალატამ კანონიერად მიიღო დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და მართებულად დატოვა იგი ძალაში. შესაბამისად, სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს“ საკასაციო საჩივარს უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო პალატამ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე მუხლით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. სსიპ „სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს“ საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 21 იანვრის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება და ამ გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების შესახებ 2015 წლის 11 მარტის განჩინება დარჩეს უცვლელად;
3. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

7. სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-463-442-2015

3 ივნისი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ზ. ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ნ. ბაქაქუჩი,
ბ. ალავიძე

დავის საგანი: ფულადი ვალდებულების შესრულება

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს „ა. ც-მა“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ააიპ სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრი „უ-ის“ მიმართ 8815 ლარის ანაზღურების შესახებ.

მოსარჩელის განმარტებით, ორივე ორგანიზაცია ფუნქციონირებდა ერთსა და იმავე შენობაში თ-ში, ყ-ის №...-ში, სადაც კომუნალური გადასახადების გადამხდელ აბონენტად რეგისტრირებული იყო მხოლოდ მოსარჩელე. იგი წლების მანძილზე იხდიდა მოპასუხის მიერ მოხმარებულ ელექტროენერჯისა და წყლის გადასახადს.

2012 წლის 25 ივნისს მხარეთა შორის გაფორმდა დავალიანების დაფარვის შესახებ შეთანხმება, რომლითაც მოპასუხეს უნდა დაეფარა მის მიერ მოხმარებული ელექტროენერჯისა და წყლის ღირებულება მრიცხველის ჩვენების შესაბამისად, ასევე გასული პერიოდის დავალიანება 12 500 ლარის ოდენობით. აღნიშნულის შემდეგ მოპასუხე იხდიდა მიმდინარე გადასახადებს და დაფარა ძველი დავალიანების ნაწილი – 3685 ლარი, თუმცა გადასახდელი დარჩა 8815 ლარი.

მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2015 წლის 10 თებერვლის გადაწყვეტილებით შპს „ა. ც-ის“ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 7968 ლარის გადახდა, რაც სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში მოპასუხემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 8 აპრილის განჩინებით სააპელაციო საჩივარი დარჩა განუხილველად შემდეგ გარემოებათა გამო:

სააპელაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო

საპროცესო კოდექსის 374-ე, 372-ე მუხლებით, 259¹ მუხლით და მიიჩნია, რომ ზემოაღნიშნული ნორმით გათვალისწინებული გასაჩივრების წესი გამოიყენება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ: ა) გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდა გადანყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი; ბ) ან ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადანყვეტილების გამოტანის თარიღი.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 364-ე მუხლი განსაზღვრავს სააპელაციო საჩივრის უფლების სუბიექტებს, ანუ იმ პირებს, რომლებმაც შეიძლება გაასაჩივრონ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადანყვეტილებები სააპელაციო წესით. ამასთან, მხარეებს შეუძლიათ, საქმე აწარმოონ სასამართლოში წარმომადგენლის მეშვეობით და მას მიანიჭონ გადანყვეტილების გასაჩივრების უფლება (სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 93-ე, 96-ე და 98-ე მუხლები).

ამდენად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლით გათვალისწინებული გასაჩივრების წესი, უპირველესად, გამოიყენება იმ შემთხვევაში, თუ გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდა მხარე ან გასაჩივრების უფლებით აღჭურვილი მისი წარმომადგენელი. გარდა ამისა, როგორც აღინიშნა, გასაჩივრების ზემოთ მითითებული წესი მოქმედებს იმ შემთხვევაშიც, როდესაც გადანყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, მართალია, არ ესწრება გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას, მაგრამ მისთვის ცნობილი იყო გადანყვეტილების გამოტანის თარიღი საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით. გადანყვეტილების გამოტანის წესს განსაზღვრავს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 257-ე მუხლი, რომლის პირველი ნაწილის მიხედვით, გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების გადადების შემთხვევაში სასამართლო ვალდებულია, განსაზღვროს მისი გამოცხადების თარიღი და აღნიშნულის თაობაზე აცნობოს სასამართლო პროცესზე გამოცხადებულ პირებს, რასაც ისინი დაადასტურებენ ხელის მოწერით.

მოცემულ შემთხვევაში საქმის მასალებით ირკვევა, რომ 2015 წლის 20 იანვრის სხდომას ესწრებოდნენ მოპასუხე სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრი „უ-ის“ წარმომადგენლები – ზ. ს-ე, რომელიც საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს ოფიციალური ვებგვერდზე

(www.napr.gov.ge) განთავსებული არასამეწარმეო არაკომერციული იურიდიული პირების რეესტრის ამონაწერის მიხედვით, არის სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრი უ-ის გამგეობის თავმჯდომარე, ხელმძღვანელობაზე/წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირი და მ. ტ-ე, მაგრამ ამ სხდომაზე გადაწყვეტილება არ გამოცხადებულა, სასამართლომ ისარგებლა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 257-ე მუხლის პირველი ნაწილით მინიჭებული უფლებით და სხდომა, გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების მიზნით, გადადო 2015 წლის 10 თებერვალს.

სააპელაციო სასამართლომ საქმის მასალებით დაადგინა, რომ 2015 წლის 10 თებერვალს გამოცხადდა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი. აღნიშნულ სხდომას ასევე ესწრებოდნენ სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრი „უ-ის“ წარმომადგენლები – ზ. ს-ე და მ. ტ-ე.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილისა და 259¹ მუხლის პირველი ნაწილიდან გამომდინარე, გადაწყვეტილების გასაჩივრებისათვის დადგენილი ვადის დენა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღის მომდევნო დღიდან იმ შემთხვევაში დაიწყება, თუ მხარე ამავე მუხლით განსაზღვრულ ვადაში სასამართლოში არ გამოცხადდება და გადაწყვეტილებას არ ჩაიბარებს.

სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ ზემოთ მითითებული მუხლი, ერთი მხრივ, მხარის ვალდებულებას ადგენს, გარკვეულ ვადაში სასამართლოში გამოცხადდეს გადაწყვეტილების მისაღებად (გარდა იმავე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული გამონაკლისებისა), ხოლო, მეორე მხრივ, ითვალისწინებს სასამართლოს ვალდებულებას, იმავე ვადაში მზად ჰქონდეს დასაბუთებული გადაწყვეტილება მხარისათვის გადასაცემად.

სააპელაციო სასამართლომ გაითვალისწინა, რომ სასამართლო სხდომას, რომელზეც გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი გამოცხადდა, ესწრებოდა გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლებამოსილების მქონე წარმომადგენელი აპელანტი, ამდენად, იგი, არა უადრეს 2015 წლის 2 მარტისა და არა უგვიანეს 12 მარტისა, უნდა გამოცხადებულიყო სასამართლოში დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩასაბარებლად. მხარე ამ ვადაში არ გამოცხადდა, შესაბამისად, გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყო 2015 წლის 13 მარტიდან და ამოიწურა 2015 წლის 26 მარტს, სააპელაციო საჩივარი სასამართლოში 2015 წლის 30 მარტსაა შეტანილი, თავის მხრივ სააპელაციო საჩივარი სწორედ აღნიშნული თარიღითაა აპელანტის მიერ ხელმოწერილი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე, 63-ე მუხლების თანახმად, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ ვინაიდან სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრი „უ-ის“ სააპელაციო საჩივარი თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 10 თებერვლის გადაწყვეტილებაზე შეტანილია კანონით დადგენილი საპროცესო ვადის გასვლის შემდეგ, იგი განუხილველად უნდა დარჩეს დაუშვებლობის გამო.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე ააიპ სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრმა „უ-მა“ შეიტანა კერძო საჩივარი და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

კერძო საჩივრის ავტორის მითითებით, პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი გამოცხადდა 2015 წლის 10 თებერვალს. არ დაეთანხმა რა დავის გადაწყვეტის შედეგს, მოპასუხემ მაშინვე გამოთქვა სააპელაციო საჩივრის შეტანის სურვილი, რის გამოც ცენტრი „უ-ის“ წარმომადგენელმა მ. ტ-ემ 2015 წლის 2-12 მარტს და შემდეგაც არაერთხელ მიმართა მოსამართლის თანაშემწეს დასაბუთებული გადაწყვეტილების მისაღებად, თუმცა სასამართლო აქტი ვერ ჩაიბარა იმ მიზეზით, რომ იგი ჯერ მზად არ იყო. აღნიშნულ გარემოებას ადასტურებს სატელეფონო ზარები მოსამართლე ტატაძის თანაშემწესთან.

მხარის განმარტებით, მოპასუხეს სადავო დასაბუთებული გადაწყვეტილება ჩაბარდა 2015 წლის 17 მარტს. ამდენად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა აპელანტს არ დაურღვევია, რადგან მხარეს არ უნდა წაერთვას გასაჩივრების უფლება იმის გამო, რომ სასამართლოს მიზეზით გვიან ჩაბარდა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

კერძო საჩივრის ავტორის მოსაზრებით, მხოლოდ ის ფაქტი, რომ გასაჩივრების მსურველი მხარე გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდა, არ შეიძლება გახდეს გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის ათვლის საფუძველი, ვინაიდან მხარისათვის გადაწყვეტილების შინაარსი ცნობილი არ იყო.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ააიპ სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრ „უ-

ის“ კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება კი დარჩეს უცვლელად შემდეგ გარემოებათა გამო:

განსახილველ შემთხვევაში სადავოა ააიპ სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრ „უის“ მიერ სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადის დაცვის საკითხი.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადანყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. დასაბუთებული გადანყვეტილების გადაცემის მომენტად ითვლება დასაბუთებული გადანყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება ამ კოდექსის 70-ე–78-ე მუხლების ან 259¹ მუხლის შესაბამისად, ასევე 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ. თუ დასაბუთებული გადანყვეტილების გამოცხადებას ესწრება სააპელაციო საჩივრის შეტანის უფლების მქონე პირი, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა იწყება მისი გამოცხადების მომენტიდან. გადანყვეტილების გადაცემის მომენტად ითვლება ამ გადანყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება უშუალოდ სასამართლოში ან მისი მხარისათვის ამ კოდექსის 70–78-ე მუხლების შესაბამისად გადაგზავნის დრო. ამავე კოდექსის 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით კი, თუ გადანყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადანყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადანყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადანყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადანყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადანყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

მითითებული ნორმების ანალიზიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ იმ მხარისათვის, რომელიც ესწრებოდა გადანყვეტილების გამოცხადებას ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადანყვეტილების გამოცხადების თარიღი, კანონმდებელი განსაზღვრავს ვალდებულებას, რათა გადანყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს

20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი.

აღნიშნული ვალდებულება ფაკულტატურია და, შესაბამისად, ამ ვალდებულების შეუსრულებლობა აისახება მხოლოდ უშუალოდ მხარის მიერ გადაწყვეტილების გასაჩივრების წესზე, კერძოდ, განსახილველი ნორმის თანახმად „გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი“. ამდენად, ამ ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში მოქმედებს დანაწესი, რომლის თანახმად „წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს“.

ამდენად, სასამართლო გადაწყვეტილების მსურველი მხარის მიერ გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღემდე დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩასაბარებლად სასამართლოში გამოუცხადებლობა წარმოადგენს იმის საფუძველს, რომ გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადების 30-ე დღის (მიუხედავად იმისა, უქმე დღეა თუ არა აღნიშნული) მომდევნო დღიდან, რადგან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის კოდექსის მე-60 მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად, წლებით, თვეებით ან დღეებით გამოსათვლელი საპროცესო ვადის დენა იწყება იმ კალენდარული თარიღის ან იმ მოვლენის დადგომის მომდევნო დღიდან, რომლითაც განსაზღვრულია მისი დასაწყისი (სუს 2015 წლის 12 იანვრის №ას-843-807-2014 განჩინება).

მოცემულ შემთხვევაში სააპელაციო პალატამ დაადგინა და მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ ის ფაქტი, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2015 წლის 10 თებერვლის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდა სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრ „უ-ის“ წარმომადგენლები – ზ. ს-ე და მ. ტ-ე, რომლის შესაბამისი უფლებამოსილება დადასტურებულია საქმის მასალებში წარმოდგენილი მინდობილობით.

საქმის მასალებში წარმოდგენილი არ არის კერძო საჩივრის ავტორის მიერ მითითებული გარემოების დამადასტურებელი მტკიცებულება, რომ ცენტრი „უ-ის“ წარმომადგენელი 2015 წლის 10 თებერვლის გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწი-

ლის გამოცხადებიდან მე-20-30-ე დღეებში გამოცხადდა პირველი ინსტანციის სასამართლოში და მოითხოვა დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩაბარება. აღნიშნული ფაქტის დადასტურება კი, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის თანახმად, აპელანტი მხარის მოვალეობას წარმოადგენდა. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს მხარის არგუმენტს, რომ აპელანტმა კანონით დადგენილ დროს სასამართლოში გამოცხადების ვალდებულება შეასრულა. მხოლოდ მხარის განმარტება და მითითება სატელეფონო საუბრის ჩანაწერზე საკმარის მტკიცებულებად ვერ ჩაითვლება, ვინაიდან მოპასუხეს დასაბუთებული გადაწყვეტილების ჩაბარების მოთხოვნით სასამართლოსათვის წერილობით არ მიუმართავს.

ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ მართებულად იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე, 259¹ მუხლებით და მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყო მისი სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღის მომდევნო დღეს, 2015 წლის 13 მარტს და ამოიწურა 2015 წლის 26 მარტს, მოპასუხემ კი სააპელაციო საჩივარი წარადგინა 2015 წლის 30 მარტს, კანონით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივარი სააპელაციო სასამართლოს განჩინებით მართებულად დარჩა განუხილველად და კერძო საჩივარს უარი უნდა ეთქვას დაკმაყოფილებაზე.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ააიპ სამედიცინო, სოციალურ, ეკონომიკურ და კულტურულ საკითხთა ცენტრ „უ-ის“ კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.

2. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 8 აპრილის განჩინება დარჩეს უცვლელად.

3. სახელმწიფო ბაჟი გადახდილია.

4. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-248-235-2015

24 აპრილი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: ნ. ბაქაქური (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ზ. ძლიერიშვილი,
ბ. ალავეიძე

დავის საგანი: თანხის დაკისრება, დაგირავებული ქონების რეალიზაცია

აღწერილობითი ნაწილი:

სს „ს. ბ-მ“ სარჩელი აღძრა სასამართლოში ნ. მ-სა და მ. გ-ს მიმართ თანხის დაკისრებისა და დაგირავებული ქონების რეალიზაციის თაობაზე.

ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 14 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილებით სს „ს. ბ-ს“ სარჩელი დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლოს დაუსწრებელ გადაწყვეტილებაზე საჩივარი შეიტანა ნ. მ-მ.

ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 3 ნოემბრის განჩინებით ნ. მ-ს საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელი დარჩა ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 14 ივლისის დაუსწრებელი გადაწყვეტილება.

ფოთის საქალაქო სასამართლოს განჩინება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ნ. მ-მ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 26 იანვრის განჩინებით ნ. მ-ს სააპელაციო საჩივარი ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 14 ივლისის დაუსწრებელ გადაწყვეტილებასა და 2014 წლის 3 ნოემბრის განჩინებაზე დაუსწრებელი გადაწყვეტილების ძალაში დატოვების თაობაზე დარჩა განუხილველი.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ ფოთის საქალაქო სასამართლოში 2014 წლის 3 ნოემბერს დანიშნულ სხდომას ესწრებოდნენ ნ. მ-ი და მისი წარმომადგენელი ლ. ხ-ა, თუმცა მათ აღნიშნული განჩინება არ ჩაუბარებიათ (არ მოუთხოვიათ) კანონით დადგენილ ვადაში (არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის

გამოცხადებიდან), 2014 წლის 3 დეკემბრამდე. სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹-ე და 369-ე მუხლების შესაბამისად, საპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ განსახილველ შემთხვევაში, განჩინების გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყო 2014 წლის 4 ნოემბრიდან (გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან, 30-ე დღის მომდევნო დღიდან) და ამოიწურა 2014 წლის 17 დეკემბერს. სააპელაციო საჩივარი კი ნ. მ-ს მიერ წარდგენილია 2014 წლის 23 დეკემბერს, კანონით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე ნ. მ-მ შეიტანა კერძო საჩივარი და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლით:

კერძო საჩივრის ავტორის განმარტებით, გადაწყვეტილების გასაჩივრების კანონით დადგენილი ვადა მხარის მიერ არ ყოფილა დარღვეული, ვინაიდან სააპელაციო საჩივარი ელექტრონულად იქნა გადაგზავნილი ფოთის საქალაქო სასამართლოში 2014 წლის 17 დეკემბერს, რაც დასტურდება სასამართლო საქმის რეგისტრაციის ეროვნული სერვისის ვებ-გვერდიდან ამონაწერით.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო კერძო საჩივრის საფუძვლების ანალიზის, საქმის მასალების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების იურიდიული დასაბუთების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ნ. მ-ს კერძო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარმოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 412-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ: ა) საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა; ბ) არსებობს ამ კოდექსის 394-ე მუხლით გათვალისწინებული საფუძვლები, გარდა აღნიშნული მუხლის „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებისა.

საკასაციო სასამართლო იზიარებს კერძო საჩივრის ავტორის მტკიცებას, რომ მას გასაჩივრებისათვის დადგენილი ვადა არ დაურღვევია.

გასაჩივრებული განჩინების დასაბუთებას სააპელაციო სასამართლო ახდენს იმ ფაქტობრივ გარემოებაზე დაყრდნობით, რომ სააპელაციო საჩივრის ავტორი, ნ. მ-ა და მისი წარმომადგენელი ესწრებოდნენ ფოთის საქალაქო სასამართლოში 2014 წლის 3 ნოემბერს დანიშნულ სხდომას, თუმცა მათ კანონით დადგენილ ვადაში სასამართლოსთვის არ მიუმართავთ, შესაბამისად, პალატამ მიიჩნია, რომ განჩინების გასაჩივრების ვადის დენა დაიწყო 2014 წლის 4 დეკემბრიდან (გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს) და ამოიწურა 2014 წლის 17 დეკემბერს. საქმის მასალებით კი დადგენილია, რომ სააპელაციო საჩივარი წარდგენილი იქნა 2014 წლის 23 დეკემბერს. აღნიშნულის სამართლებრივ დასაბუთებას სააპელაციო სასამართლო ახდენს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 59-ე მუხლის პირველი ნაწილის, 63-ე მუხლის პირველი ნაწილის, 369-ე და 259¹-ე მუხლების საფუძველზე.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ საქმეში არსებული მასალებით მართლაც დასტურდება, რომ ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 3 ნოემბრის განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდნენ ნ. მ-ა და მისი წარმომადგენელი ლ. ხ-ა, თუმცა მათ აღნიშნული განჩინების ჩაბარების მოთხოვნით სასამართლოსთვის არ მიუმართავთ. შესაბამისად, სააპელაციო სასამართლომ მართებულად იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹-ე და 369-ე მუხლებით და სააპელაციო საჩივრის შეტანის 14-დღიანი ვადის ათვლა დაიწყო 2014 წლის 4 დეკემბერს.

საქმეში არსებული მასალების შესაბამისად, საკასაციო პალატა დადგენილად მიიჩნევს, რომ ელექტრონული სახით გაგზავნილი ნ. მ-ს სააპელაციო საჩივარი ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 14 ივლისის დაუსწრებელ გადაწყვეტილებასა და ამავე სასამართლოს 2014 წლის 3 ნოემბრის განჩინებაზე ფოთის საქალაქო სასამართლოში დარეგისტრირდა 2014 წლის 23 დეკემბერს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს იუსტიციის საბჭოს 2013 წლის 6 დეკემბრის №1/209 გადაწყვეტილებით დამტკიცებული „საერთო სასამართლოებში ელექტრონული საქმისწარმოების ზოგადი წესის“ მე-3 მუხლზე, რომლითაც განსაზღვრულია, რომ საქმისწარმოება სასამართლოში შესაძლებელია დაიწყოს ელექტრონული საქმისწარმოების პროგრამის მეშვეობით განცხადების ან სარჩელის შეტანის გზით. ხოლო სასამართლოში შემოსული დოკუმენტის (საქმის) მიღებარეგისტრაციას და მათ პირველად დამუშავებას ახორციელებს

შესაბამისი სასამართლოს კანცელარია და მოქალაქეთა მომსახურების ცენტრი. ამავე წესის მე-4 მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, ელექტრონული წესით შემოსული განცხადების/სარჩელის პირველადი დამუშავება, თუ განცხადება/სარჩელი შემოსულია სამუშაო დღის საათებში, ხდება დოკუმენტის (საქმის) შემოსვლის დღესვე 3 საათის განმავლობაში.

ამრიგად, ელექტრონული საქმისწარმოების ზემოაღნიშნული წესის შესაბამისად, სასამართლოში ელექტრონული სახით წარდგენილი სარჩელის პირველადი რეგისტრაცია უნდა მოხდეს სარჩელის წარდგენის დღესვე, 3 საათის განმავლობაში.

განსახილველ შემთხვევაში კერძო საჩივრის ავტორი თავისი პოზიციის გასამყარებლად, რომ მას არ დაურღვევია სააპელაციო საჩივრისთვის კანონმდებლობით დადგენილი 14-დღიანი ვადა, უთითებს სასამართლოში საქმის რეგისტრაციის ეროვნული სერვისის ვებ-გვერდიდან ამონაწერზე და განმარტავს, რომ ფოთის საქალაქო სასამართლოში ნ. მ-ს წარმომადგენლის, კ. ბ-ას მიერ სააპელაციო საჩივარი წარდგენილი იქნა არა 2014 წლის 23 დეკემბერს, არამედ ამავე წლის 17 დეკემბერს.

საკასაციო სასამართლომ შეისწავლა აღნიშნული მტიცებულება, დამატებით გამოითხოვა ინფორმაცია ფოთის საქალაქო სასამართლოდან და მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივრის ავტორის აღნიშნული პრეტენზია საფუძვლიანია შემდეგ გარემოებათა გამო:

ფოთის საქალაქო სასამართლოს კანცელარიისა და მოქალაქეთა მისაღების უფროსის 2015 წლის 24 აპრილის №... წერილის შესაბამისად ირკვევა, რომ ნ. მ-ს სააპელაციო საჩივარი ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 14 ივლისის დაუსწრებელ გადაწყვეტილებასა და ამავე სასამართლოს 2014 წლის 3 ნოემბრის განჩინებაზე ფოთის საქალაქო სასამართლოში ელექტრონული პროგრამის მეშვეობით გადაიგზავნა 2014 წლის 17 დეკემბერს, ხოლო შემოსული საქმეების ფოსტის ყურნალში დარეგისტრირდა მოგვიანებით, 2014 წლის 23 დეკემბერს.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით

დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოცხადების თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

ზემოაღნიშნული ნორმებისა და წარმოდგენილი მტკიცებულებების ურთიერთშეჯერების საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო იზიარებს კერძო საჩივრის ავტორის მოსაზრებას, რომ მისთვის ფოთის საქალაქო სასამართლოს 2014 წლის 14 ივლისის დაუსწრებელ გადაწყვეტილებასა და ამავე სასამართლოს 2014 წლის 3 ნოემბრის განჩინებაზე სააპელაციო საჩივრის შეტანის 14 დღიანი ვადის ათვლა დაიწყო 2014 წლის 4 დეკემბერს და ამოიწურა 2014 წლის 17 დეკემბერს, როცა წარდგენილი იქნა კიდევ სააპელაციო საჩივარი. შესაბამისად, აპელანტის მიერ არ დარღვეულა სააპელაციო საჩივრის წარდგენის კანონით დადგენილი 14-დღიანი ვადა.

ამრიგად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ კერძო საჩივარი საფუძვლიანია და არსებობს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412.1 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებისა და საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველი.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე, 420-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ნ. მ-ს კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2015 წლის 26 იანვრის განჩინება და საქმე ნ. მ-ს სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის შემოწმების სტადიიდან ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
3. საკასაციო პალატის განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა

განჩინება

№ას-131-123-2015

6 აპრილი, 2015 წ., ქ. თბილისი

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატა

შემადგენლობა: პ. ქათამაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),

ვ. როინიჭვილი,

ბ. ალავეძე

დავის საგანი: მატერიალური ზიანის ანაზღაურება

აღწერილობითი ნაწილი:

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 16 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით:

1. აჭარის ა/რ-ის უმაღლესი საბჭოს სარჩელი დაკმაყოფილდა;

2. გ. ხ-ს აჭარის ა/რ-ის უმაღლესი საბჭოს სასარგებლოდ დაეკისრა ზიანის ანაზღაურება 6385 ლარის ოდენობით.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა გ. ხ-მა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 26 დეკემბრის განჩინებით გ. ხ-ის სააპელაციო საჩივარი განუხილველად დარჩა.

სააპელაციო სასამართლომ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის პირველი ნაწილის, ამავე კოდექსის მე-60 და 61-ე მუხლების დანაწესებიდან გამომდინარე მიიჩნია, რომ გ. ხ-ი ვალდებული იყო გადაწყვეტილების ასლის ჩასაბარებლად ბათუმის საქალაქო სასამართლოში გამოცხადებულიყო და გადაწყვეტილება მიეღო არაუგვიანეს 2014 წლის 17 ნოემბრისა. ვინაიდან ეს ასე არ მოხდა, გადაწყვეტილების სააპელაციო წესით გასაჩივრებისათვის დადგენილი 14-დღიანი ვადის ათვლა მოცემულ შემთხვევაში დაიწყო სწორედ 2014 წლის 17 ნოემბრიდან და იგი ამოიწურა 2014 წლის 1 დეკემბრის 24.00 საათზე (ვადის უკანასკნელი დღე – 30 ნოემბერი დაემთხვა დასვენების დღეს – კვირას).

ამდენად, სააპელაციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ გ. ხ-ის სააპელაციო საჩივარი განუხილველად დატოვებას ექვემდებარებოდა.

სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე კერძო საჩივარი შე-

იტანა გ. ხ-მა.

კერძო საჩივრის საფუძვლები:

მართალია, გ. ხ-ი სასამართლო გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრებოდა, სადაც განიმარტა, რომ იგი გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა სასამართლოში უნდა გამოცხადებულიყო და გადაწყვეტილება ჩაებარებინა, თუმცა 20 დღის გასვლამდე და შემდეგაც იგი სასამართლოში ცხადდებოდა, რამდენჯერმე შიდა ტელეფონის საშუალებით მოსამართლის თანაშემწესაც დაუკავშირდა და გადაწყვეტილების ჩაბარება მოითხოვა, მაგრამ უარი მიიღო იმ მიზეზით, რომ გადაწყვეტილება მომზადებული არ ჰქონდათ. გარდა ამისა, 2014 წლის 10, 17 და 24 ნოემბერს გ. ხ-ი გადაწყვეტილების ჩაბარების მიზნით მისი მობილური ტელეფონით (ტელ. ნომ: -) დაუკავშირდა მოსამართლის თანაშემწეს ამ უკანასკნელის მობილურ ტელეფონზე (ტელ. ნომ: -). საბოლოოდ, კერძო საჩივრის ავტორმა სასამართლო გადაწყვეტილება 2014 წლის 24 ნოემბერს ჩაიბარა. ამ გადაწყვეტილების თანახმად, მას გასაჩივრებისათვის 14-დღიანი ვადა ჰქონდა დადგენილი, რაც კანონშესაბამისად გამოიყენა, კერძოდ, ბათუმის საქალაქო სასამართლოში თავისი სააპელაციო საჩივარი 2014 წლის 8 დეკემბერს ჩააბარა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების შესწავლის, კერძო საჩივრის საფუძვლების შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ გ. ხ-ის კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, შემდეგ გარემოებათა გამო:

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 369-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადაა 14 დღე. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია და იგი იწყება მხარისათვის დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტიდან. დასაბუთებული გადაწყვეტილების გადაცემის მომენტად ითვლება დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის მხარისათვის ჩაბარება ამ კოდექსის 70-78-ე მუხლების ან 259¹ მუხლის შესაბამისად, ასევე 259¹ მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის 1-ლი ნაწილით დადგენილია, რომ, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოტანის

თარიღი, გადაწყვეტილების გასაჩივრების მსურველი მხარე (მისი წარმომადგენელი) ვალდებულია გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს გადაწყვეტილების ასლი; წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

ამდენად, მითითებული ნორმა ავალდებულებს მხარეს (მის წარმომადგენელს) გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადდეს სასამართლოში და ჩაიბაროს დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლი, თუ გადაწყვეტილების გამოცხადებას ესწრება გადაწყვეტილების გასაჩივრების უფლების მქონე პირი, ან თუ ასეთი პირისათვის საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ცნობილი იყო გადაწყვეტილების გამოტანის თარიღი. ამ ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში კანონი ადგენს, რომ გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან 30-ე დღეს.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დასტურდება და კერძო საჩივრის ავტორიც სადავოდ არ ხდის იმ გარემოებას, რომ ბათუმის საქალაქო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა კოლეგიის 2014 წლის 16 ოქტომბრის სასამართლო სხდომაზე გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებას ესწრებოდა მოპასუხე გ. ხ-ი. ასეთ შემთხვევაში, მოპასუხე ვალდებული იყო გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან არა უადრეს 20 და არა უგვიანეს 30 დღისა გამოცხადებულიყო სასამართლოში და ჩაებარებინა დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლი, კერძოდ, მას გადაწყვეტილების ასლის მისაღებად სასამართლოსათვის უნდა მიემართა არა უგვიანეს 2014 წლის 17 ნოემბრისა (15 ნოემბერი იყო არასამუშაო დღე, შაბათი). საქმის მასალებით ირკვევა, რომ მითითებულ ვადაში მოპასუხეს გადაწყვეტილების ასლის მისაღებად სასამართლოსათვის არ მიუმართავს, გადაწყვეტილების ასლი გ. ხ-მა ჩაიბარა მხოლოდ 2014 წლის 24 ნოემბერს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 259¹ მუხლის მიხედვით, პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების გასაჩივრების 14-დღიანი ვადის ათვლა, მოცემულ შემთხვევაში, დაიწყო 2014 წლის 18 ნოემბერს და ამოიწურა ამავე წლის 1 დეკემბერს, რომელიც იყო საამუშაო დღე – ორშაბათი. საქმის მასალებით ირკვევა, რომ საა-

პელაციო საჩივარი ბათუმის საქალაქო სასამართლოში შეტანილია 2014 წლის 8 დეკემბერს, ანუ კანონით დადგენილი ვადის დარღვევით. აღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული განჩინებით მართებულად იქნა დატოვებული განუხილველად გ. ხ-ის სააპელაციო საჩივარი, ვინაიდან სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 374-ე მუხლის შესაბამისად, თუ სააპელაციო საჩივრის დასაშვებობის ესა თუ ის პირობა არ არსებობს, სასამართლოს გამოაქვს განჩინება სააპელაციო საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ.

საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს კერძო საჩივრის ავტორის მსჯელობას იმასთან დაკავშირებით, რომ მან დასაბუთებული გადაწყვეტილების ასლის მიღება ვერ შეძლო 2014 წლის 24 ნოემბრამდე, კერძოდ, გადაწყვეტილების გამოცხადებიდან 20 დღის ვადის გასვლამდე და შემდგომაც იგი სასამართლოში ცხადდებოდა, რამდენჯერმე შიდა ტელეფონის საშუალებით მოსამართლის თანაშემწესაც დაუკავშირდა და გადაწყვეტილების ჩაბარება მოითხოვა, მაგრამ უარი მიიღო იმ მიზეზით, რომ გადაწყვეტილება მომზადებული არ ჰქონდათ. გარდა ამისა, 2014 წლის 10, 17 და 24 ნოემბერს გ. ხ-ი გადაწყვეტილების ჩაბარების მიზნით მისი მობილური ტელეფონით დაუკავშირდა მოსამართლის თანაშემწეს ამ უკანასკნელის მობილურ ტელეფონზე, მაგრამ გადაწყვეტილების ჩაბარება მხოლოდ 2014 წლის 24 ნოემბერს შეძლო.

კერძო საჩივრის ავტორის ზემოაღნიშნულ არგუმენტთან დაკავშირებით საკასაციო სასამართლო მიუთითებს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლზე, რომლის თანახმად, თითოეული მხარე ვალდებულია დაამტკიცოს მის მიერ მითითებული გარემოებები, რომლებზეც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა თუ შესაგებელს, ხოლო, ამავე კოდექსის 103-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, მტკიცებულებებს სასამართლოს წარუდგენენ მხარეები. განსახილველ შემთხვევაში, კერძო საჩივრის ავტორის მიერ მითითებული გარემოებების დასადასტურებლად ვერ გამოდგება მის მიერ წარმოდგენილი მტკიცებულება – ჯუოსელის მიერ გაცემული ამონაწერი განხორციელებული სატელეფონო ზარების თაობაზე, რადგან ეს მტკიცებულება არ ადასტურებს სადავო გარემოებას. ამასთან, მხოლოდ საჩივრის ავტორის განმარტება საკმარისი არაა მის მიერ მითითებული გარემოებების დადასტურებულად მიჩნევისათვის.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 420-ე მუხლის თანახმად, კერძო საჩივრების განხილვა ზემდგომ სასამართლოებში წარ-

მოებს შესაბამისად ამ სასამართლოებისათვის გათვალისწინებული წესების დაცვით. ამავე კოდექსის 410-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საკასაციო სასამართლო არ დააკმაყოფილებს საკასაციო საჩივარს, თუ სააპელაციო სასამართლოს განწყვეტილებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა.

მოცემულ შემთხვევაში, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებულ განჩინებას საფუძვლად არ უდევს კანონის დარღვევა, ამიტომ გ. ხ-ის კერძო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს და გასაჩივრებული განჩინება უცვლელად უნდა დარჩეს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 419-ე და 420-ე მუხლებით და

და ა დ ბ ი ნ ა:

1. გ. ხ-ის კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. უცვლელად დარჩეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2014 წლის 26 დეკემბრის განჩინება;
3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

საკიბელო

1. სამოქალაქო საქმეების უწყებრივი დაქვემდებარება
სასამართლოსადმი 3
2. პროცესის ხარჯები
სახელმწიფო ბაჟის გადახდის გადავადება 39
სასამართლო ხარჯების განაწილება მხარეთა შორის 44
3. სასამართლო მტკიცებულებები
მტკიცების ტვირთი,
მტკიცებულებათა დასაშვებობა 54; 71
მტკიცებულებათა შეფასება 92; 103
4. იურიდიული ინტერესი 114
5. სარჩელის უზრუნველყოფის
ლონისძიების გამოყენება 129; 136; 149
6. დაუსწრებელი გადაწყვეტილების
გამოტანის წინაპირობები 156; 169; 179; 189; 198
7. სააპელაციო საჩივრის შეტანის ვადა 210; 217; 222

საქართველოს უზენაესი სასამართლო
თბილისი 0110, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №32
ტელ.: (995 32) 2982103
www.supremecourt.ge